NİSAN-MAYIS-HAZİRAN 2003/02 • 106422• YIL 8 • SAYI 30• 4 MİLYON TL

JAZZ, BLUES, EMPROVİZE MÜ

JAZZ

Norah Jones

10. İzmir Avrupa Jazz Günleri

Bill Evans David Friesen

Ayşegül Yeşilnil Bill Evans

20. Ankara Müzik Festivali

9 771300 887607 02

Seçkin ESC CD'leri Equinox Music etiketiyle Türkiye'de

Maceo Parker "Made By Maceo"
Feat. Rodney "Skeet" Curtis, Ron Tooley, Greg Boyer, Vincent Henry, Bruno Speight, Will Boulware, Jamal Thomas.

Alman kökenli Köln'lü plak şirket ESC, dikkatle izlenmeyi hak eden plak şirketlerinin başında geliyor. ESC ürünleri, ayakları yere sağlam basan, dünyalı yaşam biçimlerinin ve alışkanlıklarının üzerine kurulu bir çizgiyi, kaliteden ödün vermeden hayata geçiriyor.
ESC'nin zengin renk paleti, EFA'nın dağıtımı kanalıyla, füzyon ve soul tınıları arasında yayılmaya devam ediyor. Victor Bailey, Dennis Chambers, Joe Zawinul, Randy Brecker, Dean Brown, Hiram Bullock, Bill Evans, Les McCann, Tribal Tech, Scott Henderson ve Maceo Parker şirketin seçkin sanatçı kadrosundaki isimlerden bazıları. Yapımcı Joachim Becker, geride kalan yedi yılın ardından, yola çıktıkları ilk konsepte sadık kalıyor. Şirketin prodüksiyon sayısını az tutareak, ürünlerle daha yoğun olarak ilgileniyor. ESC albümlerini takip edenler, belki biraz uzun bir süre bekliyorlar, ama aldıkları CD beklemelerine kesinlikle değiyor ve asla pişmanlık hissi yaşamıyorlar. ESC Records'un seçkin ürünleri, şimdi Equinox Music tarafından Türk cazseverlerin beğenisine sunulu

Joe Zawinul "Faces & Places"
Feat. Richard Bona, Dean Brown, Victor Bailey, Bobby Malach Etienne MBappe, Paco Sery, Amit Chatterjee, Zakir Hussain, Sabine Kabongo, Alex Acuna, Rudy Regalado, Manolo Badrena, Maria Joao.

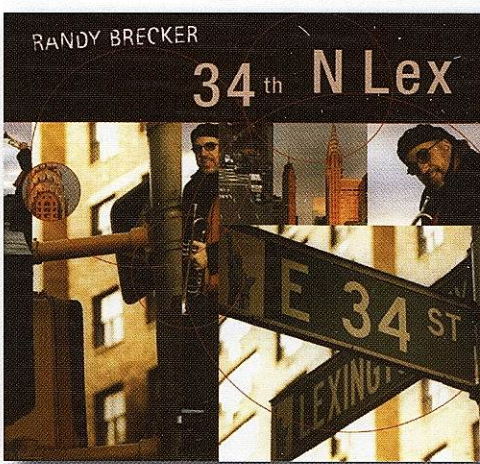

Randy Brecker "34th N Lex"
Feat. Michael Brecker, David Sanborn, Ronnie Cuber, Fred Wesley, Michael Davis, Adam Rogers, Chris Minh Doky, George Whitty, Clarence Penn, Zach Danziger.

ESC RECORDS

EQUINOX Music & Entertainment

Equinox Music & Entertainm
Ortabahçe Cad. Sair Leyla Sk. Mizan Apt.
Besiktas 80690 Istanbul /TUR
Tel: 0212 327 24 45
Fax: 0212 227 4
www.equinox-music.

info@boyut.com.tr
Sayı: 30
Nisan, Mayıs, Haziran 2003

JAZZ

ISSN 1300 - 8846

NARDIS

Merhabalar,

Jazz herşeyden olduğu gibi savaştan da etkilenir. Jazz'ın New Orleans'dan Chicago'ya savaş yüzünden gittiği söylenir, swing bing band'leri savaş yüzünden iş bulamayınca bebop'un ortaya çıkışını hazırladığı söylenir, İkinci Dünya Savaşı sırasında ise jazz alır başını gider, yükselen müzik olur. Şimdi ne olacak? Bunu da yaşayarak biz göreceğiz.

19 Mart günü dergimizi herşeyi tamamlamış, baskıya teslim etmek üzereyken, bir trojan, virüs ya da her neyse bilgisayarımın "outlook express"inin çökmesine neden oldu. Yüzlerce tanımadığım adresden (çoğu da tüm dünyadaki jazz ile ilgili olduğunu bir şekilde adreslerinden anladığımız) geri sekmeler başladı. Gönderdiğimiz!? "Bush animasyonu" yüzünden ve "Nazi propogandası" yaptığımızdan!? geri geliyordu. Anladık ki biz de savaştan nasibimizi almıştık, ama olanlar dergiye oldu, tüm yazar arkadaşlarımız süratle, herşeyi yeniden gönderdiler, yazılar yeniden edit edildi, fotoğrafların ise bir kısmı kayboldu. Benim tüm arşivim çöktü. Yine de elinizde tuttuğunuz "**savaş özel**" sayımız zamanında piyasaya çıktı.

Grammy kraliçesi bu kez **Norah Jones** oldu, kapak konumuz! Güzel ve akıllı bir kız. Başarısını devam ettirdiği sürece kendine her zaman jazz dünyasında yer bulacaktır. İlhan Erşahin ile yaptığı çalışmalarla ilgili olarak daha çok jazz sound'u istediği için yollarının ayrıldığını okumuştum bir yerlerde. "Daha çok jazz!", Norah Jones'un yolu açık olsun...

İlk savaş yazısını daha savaş çıkmadan New York'dan yazarımız **Şebnem Şenyener** göndermişti; yaşadığımız virüs faciasından sonra "savaş üzerine bahis meselesi, savaş ne kadar süreceğe dönüştü" sana yeni bir yazı göndereyim dedi ama benim içime sinmedi, bunu kullanmak istedim.

Bu sayıda pekçoğunuz, kapakta iki adet "**Bill Evans**" görünce "işte bir hata daha" diye ilk önce düşünecek ama bilerek yapıp bu kez de ben eğlenmek istedim. 21. sayfadaki Bill Evans adını son dönem sıkça duyduğumuz genç Bill Evans (1958), 51. sayfadaki Bill Evans hepimizin bildiği "rüya gibi" piyanist Bill Evans (1929-1980). Bir de dergimizin 24. sayısında **Ali Sönmez**'in "Şu Jazz Dedikleri" köşesindeki testte sorduğu Bill Evans (1920) var biliyorsunuz?

Savaş tatsız. Pekçok sanatçı İstanbul'a gelmek istemiyor, önce geleceğim diyenler ise son anda konserini iptal ediyor. Nardis'e geleceğini söyleyen trompetçi Brian Lynch, İş Sanat'taki konserini ikinci kez iptal eden Terence Blanchard, Babylon'daki son birkaç konser gibi. Ama hayat devam ediyor; **İzmir 10. Avrupa Jazz Günleri**, 20. Ankara Müzik Festivali, **Afyon Jazz**, Bodrum Jazz, **EBU konserleri**, İş Sanat konserleri, **CRR** ve hepinizin dikkatini çekeceğine inandığım üniversitelerimizdeki jazz etkinlikleri ayrıca Nardis'de her hafta festival tadındaki konserler!

Bu arada **22.İstanbul Film Festivali**'nin gelenekselleşmiş etkinliklerinden biri olan müzik eşliğindeki sessiz film gösterilerinin bu yılki sanatçıları **Kerem Görsev** ve **Erol Erdinç**. İlk kez iki piyano eşliğinde sunulacak olan film Alman sinemasının ustası F.W.Murnau'nun başyapıtı "Sunrise: A Song of two Humans / Şafak", CCR Konser Salonu'nda 18 Nisan Cuma gecesi saat 21:30'daki gösterimde ve tek gösterim!

Bu sayımızda epeydir bizden istenen "**jazz tarihi**"ne Murat Opus arkadaşımız cesaret edip başladı. Çağlayan Yıldız'ın müzik dersleri ise elimize geçmedi.

Hepinize mutlu ve jazz dolu bir dönem diliyoruz.

ZUHAL FOCAN
ofocan@prizma.net.tr

GENEL YÖNETİM

Boyut Yayıncılık ve Tic. A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmeni
Bülent ÖZÜKAN

Genel Sanat Yönetmeni
Murat ÖNEŞ

Genel Müdür
Nilgün ÖZÜKAN

Genel Müdür Yardımcısı
Satış-Pazarlama
Oya EŞEN

YAYIN

Yayın & Reklam Yönetmeni
Zuhal FOCAN

Katkıda Bulunanlar
Akif Hamzaçebi, Berke Can Özcan, Burak Tezcan, Can Ergelmiş, Cenk Beyhan, Elçin Takavcı, Engin Gençer, Filiz Küçük, Füsun Levet, Hakan Tarhan, Mehmet Çağlarer, Metin Paksoy, Murat Opus, Orhan Argun, Ozan Boz, Ozan Musluoğlu, Özge Baykan, Seda Binbaşgil, Seval Deniz Karahaliloğlu Şebnem Şenyener, Tunç Bozoğlu.

Tasarım
Recep ÜNAL

Matbaa Müdürü
Memduh ARSLAN

Muhasebe Müdürü
Jale ÜRPER

Müessese Müdürü
Ejvet OKTAY

Abone İlişkileri
Dilara Mercan

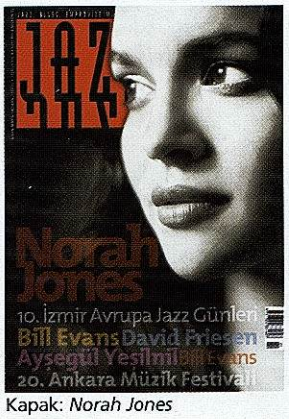

Kapak: *Norah Jones*

Yönetim Yeri
Jazz Dergisi
Matbaacılar Sitesi
1. Cadde No:115
(Milliyet Gazetesi arkası)
34554 Bağcılar / İSTANBUL
Telefon: 90 - 212 - 629 53 00
Fax: 90 - 212 - 629 05 74 - 75

Basıldığı Yer
Boyut Matbaacılık A.Ş.

Fiyatı
4 MİLYON TL

BOYUT YAYIN GRUBU

Donald Byrd
Herbie Hancock
Englewood Cliffs, NJ
1964

içindekiler

1 **NARDIS**

4 **RIFFS**
- KARIN KROG *Özge Baykan*
- CAZCI.COM *Seda Binbaşgil*
- YENİ CD'LER *Zuhal Focan*
- 2003 GRAMMY ÖDÜLLERİ *Zuhal Focan*
- NORAH JONES *Burak Tezcan*
- ELLERY ESKELIN *Hakan Tarhan*
- JAZZ VE ORG *Victor Bensusan*
- İNSANLIK TARİHİNİN EN BÜYÜK KUMARI *Şebnem Şenyener*
- CAZ KİTABI *Zuhal Focan*
- BÜROKRASİ VE JAZZ *Akif Hamzaçebi*

18 **ŞU JAZZ DEDİKLERİ**
- *Ali Sönmez*

21 **AD-LIB**
- BILL EVANS *Orhan Kahyaoğlu*

25 **HI-FI**
- HI-END'İN YAKIN GELECEĞİ *Tunç Bozoğlu*

28 **RÖPS.**
- AYŞEGÜL YEŞİLNİL *Raife Polat*
- JAMES, HEATH, LINCOLN *Ozan Boz & Özgü Özman*
- ORHAN KAHYAOĞLU *Tunçel Gülsoy*
- RENE GIESSEN *Seval Deniz Karahaliloğlu*
- İLHAM GENCER *Tunçel Gülsoy*
- DAVID FRIESEN *Ozan Musluoğlu*
- EYLEM PELİT *Tunçel Gülsoy*

51 **ÖZEL**
- BILL EVANS *Cenk Beyhan*

56 **NELER OLACAK**
- İZMİR 10. AVRUPA JAZZ GÜNLERİ *Seval Deniz Karahaliloğlu*
- 20.ANKARA MÜZİK FEST., BRANFORD MARSALIS *Berke Can Özcan*
- İZMİR'DE POP JAZZ *Zuhal Focan*
- İTÜ JAZZ KULÜBÜ *Berke Can Özcan*
- TRAKYA MÜZİK FESTİVALİ *Zuhal Focan*
- İŞ SANAT REHBERİ *Zuhal Focan*
- BECKS BIGBAND *Zuhal Focan*
- BODRUM JAZZ FESTİVALİ *Zuhal Focan*
- AFYON JAZZ FESTİVALİ *Zuhal Focan*
- ANADOLU ÜNİVERSİTESİ AMATÖR JAZZ *Zuhal Focan*
- EBU *Hülya Tunçağ*
- NARDIS *Zuhal Focan*
- NGUYEN LE *Hülya Tunçağ*

67 **NELER OLDU**
- MARDI GRAS VE JAZZ *Elçin Takavcı*
- GRAMOFON'DA JAZZ *Elçin Takavcı*
- FRANSA'DAN HABERLER *Fusun Levet*
- IAJE *Ozan Boz*
- İSTANBUL'DAN HABERLER *Serdar Karabatı*
- KEREM GÖRSEV *Can Ergelmiş*
- MICHAEL NYMAN *Can Ergelmiş*
- MAL WALDRON *Metin Paksoy*
- METİN ÇOTAL *Tunçel Gülsoy*
- MONGO SANTAMARIA *Victor Bensusan*
- RUBY BRAFF *Victor Bensusan*
- NEW YORK'TA JAZZ *Seda Binbaşgil*
- JAZZ LIVE *Zuhal Focan*

83 **ANILAR**
- BIG BAND ANILARI *Orhan Argun*
- YAŞADIĞIM KULÜPLER *Engin Gencer*

88 **JAZZ TARİHİ**
- BÖLÜM 1 *Murat Opus*

90 **GÖRÜŞ AÇISI**
- TURGUT ALP BEKOĞLU *Filiz Küçük*

94 **KLİNİK**
- BILL FRISELL *Cem Tuncer*

96 **CD VİTRİNİ**
- Önder Focan & David Friesen, Stefan Weeke, Lifeline, Jane Monheit, ScoLoHoFo, Joe Zawinul, Bill Evans, Scott Henderson, Stefon Harris, M, M & W, Dennis Chambers, BWB, Golden Slumbers, Philip Glass, Gidon Kramer, Remembering John Lee Hooker, Kenny G, Wynton Marsalis, Tord Gustavesen Trio, John Taylor, Dino Saluzzi, İlhan Erşahin.

102 **RADYOLAR**

103 **KÖRLEME**
- İLKER ÖZALP *Serdar Karabatı*

104 **BULMACA**
- *Serdar Karabatı*

İLANLAR

02 EKİNOKS
11 GARANTİ
15 AKBANK
17 İŞ-SANAT
23 NEFAN
27 THOMASTIK INFELD
33 SIEMENS
43 SONY ERICSSON
52 YAMAHA
53 YAMAHA
93 BOYUT
99 LALE
105 LOTUS
106 TURKCELL

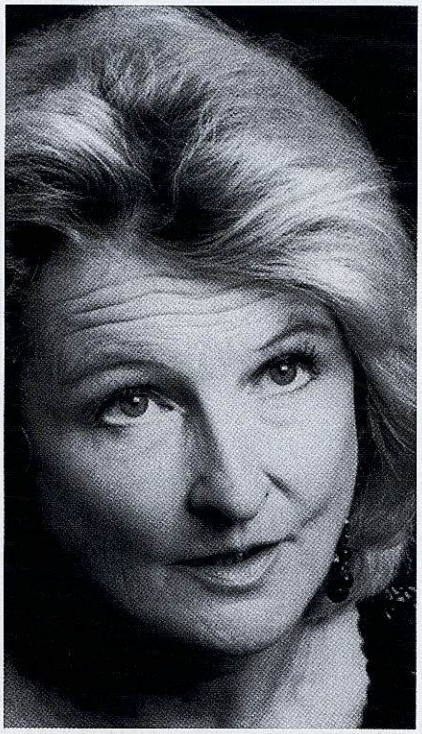

Karin Krog'un Yağmur Damlaları

Karin Krog'un adı genellikle John Surman ile birlikte geçiyor gerçi, ama kendisine benzeştirilen ve kendisiyle benzeşen vokaller olarak Jay Clayton, Jeanne Lee, Sheila Jordan ve Urszula Dudziak'ı da Krog biyografilerinde görüyoruz.

Özge Baykan
ozgebaykan@yahoo.com

i. Giriş

Hemen kimlik referansını devreye sokalım: Karin Krog, jazz, Norveç. Daha? John Surman, avant-garde, sagalar ve ragalar, 1937-doğum, kadın, ah-bir-de vokal. Fazla söze hacet? E tabii.

ii.Gelişme

k. Karin Krog'un adı genellikle John Surman ile birlikte geçiyor gerçi, ama kendisine benzeştirilen ve kendisiyle benzeşen vokaller olarak Jay Clayton, Jeanne Lee, Sheila Jordan ve Urszula Dudziak'ı da Krog biyografilerinde görüyoruz. Öyleyse bir avant-garde yanı var onun: üst cümleden çıkaralım, çıkarım. One-On-One, Sings Gershwin gibi albümlerindeki standartları da zaten o avangartlığıyla – ama sadece hafifçe belli ederek- söylüyor. Repertuarının kocamanlığı müziğine elastiklik katıyor.

ka. Krog, 15 Mayıs 1937 Oslo doğumlu. Dünya çapında jazz ünü kazanması 1960lara, hatta tam tamına 1964'e ("By Myself" başlıklı ilk albümünü çıkarmasına ve Antibes Jazz Festivali'ne katılmasına) dayanıyor diyorlar. O dönemde çalıştığı müzisyenler arasında Don Ellis ve Clare Fischer var; bir on yıl daha geçince devreye Warne Marsh, Dexter Gordon, Archie Shepp, Red Mitchell ve Bengt Hallberg girmiş. Jan Garbarek ve Arild Andersen'i ise aksiyon olarak görüp sorgulamayalım derim. Bu Kuzeyli lady'ye eşlik edenlere ek: çeşitli dönemler ve çeşitli albümlerde Kenny Drew, Jean-Luc Ponty, Albert Mangelsdorff, Daniel Humair, Niels-Henning Orsted Pedersen, Ted Curson, Palle Mikkelborg, Steve Kuhn, Steve Swallow vb vb.

kar. Birliktelikleri 1960 sonları-1970lerle başlasa da 1980lerden itibaren John Surman ile adı iyice öne çıkar oldu Karin Krog'un. Dünyayı turlamaya zaten başlamıştı, turlarına Surman ile devam etti. Bu arada MPS ve Verve etiketleri onun müziksel bilinirliğini dünya ölçeğine yayıyordu (Philips, Sonet ve Polydor'u da es geçmemeli burada).

kari. Temkin! Daha demin para, şan ve şöhretten bahsediyor gibi görünsek de Karin Krog'un yine de jazz içinde ve dışında marjinalliğini koruduğunu unutmamalı. Dave Frishberg şarkılarından Afrika ritimlerine, Hint Alap müziğine, standartlara ve muhteşem doğaçlara uzanan mecrada. O her yerde rahat.

karin. Durgun, düetlere uygun ses. Elektronik de olur. Kök salan bir vokal: özellikle de bariton saksofona (ki bu da bir sır değil!) ama doğuda, Uzakdoğu'ya. Cintoniklimontekila da anıştırmaları yapılmış. Uygundur. Folk müzik ilgisini kamçılayan Jan Garbarek olmasın? Ta kendisi, evet. Besteci ve piyanist Nils Lindberg ile Vikinglerden kalma Norveç kiliselerinde boy gösteriş. Sesin tüm enstrümanlardan üstün olanaklar sunduğunu beyan eden biri için sınırlar da olmasın zaten.

karink. 1960larda Karin Krog'un trompetçi Don Ellis ile çalıştığına değinmiştik. O zaman için ikisinin yarattığı alışılmamış ses renklerinden. 1967'de Ellis Krog'u Amerika'ya davet edecekti. Hatta orada elektronik öncülerinden Tom Oberheim ile tanışan Krog'un elektronik tınılar üzerinden yaratıcılığını artıracaktı.

karikr. Karin Krog, 60larda ve 70lerde İskandinavya'da yaşayan çeşitli Afroamerikan müzisyenlerden de çok etkilendi. Tenor saksofoncu Dexter Gordon ile 60'ların sonunda Oslo'da tanıştı. 1970'te "Some Other Spring" albümünü kaydetti. Diğer bir tenor saksofon ustası Archie Shepp ile de 1976 baharında Nürnberg'te rastlaştı. Bu tanışmanın ardından birkaç hafta sonra Shepp bir İskandinavya turu ile Oslo'ya geldiğinde tesadüfen garda Krog ile karşılaştı. Hemen bir stüdyo kiraladı ve bir ritm grubu ayarladı. İkili kayıtlara gece 01'de başladılar; sabah 07 civarında ellerinde "Hi-Fly" albümü vardı artık. Japonlar 1977'de yılın vokal albümü seçtiler "Hi-Fly"ı.

karikro. Şimdi John Surman zamanı. Krog-Surman ikili durumunun en iyi örnekleri romantik-melankolik, deneysel-geleneksel ama kesinlikle kulağı müziğin yanına çakılı bırakan, onun girdiği şoku bir süre atlattırmayan ve melodiyi hemen ağza dolayan (olağanüstü, olağanüstü!) albümler "Cloud Line Blue", "Such Winters Of Memory", "Bluesand", "Freestyle" ya da (Terje Rypdal, Vigleik Storaas ile) "Nordic Quartet"de bizzat yaşanabilir. Aynı zamanda ikilinin bale topluluklarıyla, korolarla ve orkestralarla gerçekleştirilmiş kayıtları da var. Adının yine anmadan edemeyeceğim ikili Bugge Wesseltoft-Sidsel Endresen gibi; ama bu kez Norveç-İngiliz ortaklığı ile: Surman ve Krog jazz dünyasının en özel işbirliklerinden biri.

karikrog. Krog ticaretin baskılarından kurtulmak için kendi plak şirketi "Meantime"ı kurdu. (adresi de Nobelsgt. 35 N- 0268 Oslo- Norveç efendim). Son dönemde albümlerini genellikle oradan çıkartıyor. "Bluesand", "Something Borrowed... Something New", "Sings Gershwin", "One-On-One" gibi. 1995 tarihli "Jubilee" ise adı üstünde jübile yapılan bir 30 yılın en-iyileri.

iii. Sonuç

Son albümü Raindrops, Raindrops. 2002. Kırmızı fonda Karin'in saçları savruluyor. Vokale kendini vermişlik. 1971-85 kayıtlarından derlemeyi içeriyor. Bildiğin Round About Midnight, Maiden Voyage, Lazy Afternoon, All Of You... Bilmediğin gibi. Şaşıracağın gibi. Nasıl anlatsam sana. İlk harflere baksana.

SEÇİLMİŞ DİSKOGRAFİ

- By Myself (Philips 1964)
- Jazz Moment (Sonet 1966)
- Different Days, Different Ways (Philips 1970)
- Some Other Spring (Sonet 1970) (Dexter Gordon ile)
- You Must Believe In Spring (Polydor, 1974)
- Hi-Fly (Compendium, 1976) (Archie Shepp ile)
- Cloud Line Blue (Polydor 1978)
- Freestyle (Odin 1985)
- Something Borrowed ... Something New (Meantime 1989)
- Sings Gershwin (Meantime 1993)
- Jubilee (Polygram, 1995)
- One-On-One (Meantime 1997)
- Bluesand (Meantime 1999) (John Surman ile)
- Raindrops, Raindrops (EFA 2002)

Diğer Albümler

- Joy (Sonet 1968)(Jan Garbarek, Arild Andersen ile)
- A Song For You (Phontastic 1977) (Bengt Hallberg ile)
- Three's A Crowd (1977) (Red Mitchell ile)
- Two Of A Kind (1982) (Bengt Hallberg ile)
- Such Winters Of Memory (ECM 1983) (John Surman, Pierre Favre ile)
- Nordic Quartet (ECM 1995) (JohnSurman, Terje Rypdal, Vigleik Storaas ile)

Türkçe İçerikli Jazz Portalı www.cazci.com

Köşemizin bu ayki konuğu geçtiğimiz Aralık ayında hizmete giren Türkçe içerikli bir jazz portalı: www.cazci.com. Burası, İstanbul Teknik Üniversiteli bir grup jazz-sever öğrencinin özverisiyle kurulmuş bir site.

Seda Binbaşgil
esintiler@turk.net

Aslında, internette oldukça tatmin edici sayıda jazz sitesi, jazz portalı (=belli bir konu ile ilgili internette bağımsız olarak bulunan siteleri, bünyesinde bir sınıflandırmaya göre toplayarak, ziyaretçilerin kolayca ve topluca erişimine sunan daha büyük/ana site) var. Ama bunlar Türkçe değil. Türkçe olanlar ise birkaç müzisyenin, organizasyonun veya radyo programcısının amatör çabasıyla hazırlanmış olan, sınırlı içeriğe sahip bireysel siteler. Türkiye'de jazz severlerin yararlanabileceği, jazz tarihinden çeşitli makalelere, yurt içi ve dışı etkinliklere, albüm yorumlarından, yeni çıkan kitaplara, röportajlara, festival program ve bilgilerinden TV/radyo program akışlarına kadar jazz hakkındaki pek çok bilgiyi bünyesinde toplayacak bir portala gerçekten ihtiyaç vardı. İşte bu gençler şimdi bu işe soyunuyorlar. Henüz, işin başındalar ama hedefleri doğrultusunda kararlı adımlarla yürüyorlar. Gelin anasayfadan başlayarak siteyi beraberce gezelim.

Pastel renkli zemini ile ziyaretçisini görsel olarak zorlamayan ve basit ama göze hoş gelen dizaynı ile aradığını kısa sürede bulmasına yardımcı olan bu siteye girdiğinizde karşınıza üç kolon ve sayfanın üstüne yerleştirilmiş bir navigasyon barı çıkıyor. Sağ kolonda Türkçe jazz kitaplarının tanıtımı (ki Türkçe olarak yayımlanan hemen tüm önemli kitapların ele alındığını söyleyebilirim), çeşitli radyolarda o günün jazz program akış saatleri ve söyleşiler (Zuhal Focan'la yeni açılan 'Nardis Jazz Club' üzerine bir sohbet ve 9. Uluslararası İstanbul Jazz Festivali'nde Roxy'de bir konser vermiş olan gitarist Donovan Mixon ile bir röportaj) görsel linkler olarak yer alırken, sol kolonda site içindeki en yeni güncellemeler, albüm değerlendirmeleri (Bu yazının yazıldığı 16 Mart tarihinde 30 adet albümün değerlendirmesi yapılmıştı) ve jazz dinlemek için en çok tercih edilen mekanı tespit etmek amacıyla yapılmış çoktan seçmeli bir anket (o ana kadar elde edilen sonuçları da anında görmek mümkün) bulunuyor. Anketin dışındakiler, yine herbiri ayrı bir sayfaya açılan görsel linkler. Sayfanın her iki yanında yer alan bu dar iki kolon, ortaya yerleştirilmiş olan haberleri görsel olarak öne çıkarıyor. Burada yer alan haberlere göz gezdirirken 'daha sık güncellenebilirlerdi' diye düşünmekten kendimi alamıyorum. Her ne kadar 'Phonem by Miller / Elektronik Müzik Platosu' ben siteye girdiğim tarihte hala devam eden bir etkinlik idiyse de, diğer dört haber (Grammy Ödülleri, Garanti 'Compact Jazz', piyanist Metin Çotal'ın vefatı) güncelliğini yitirmişlerdi. Davulcu Şenol Küçükyıldırım yazısı da zaten haber değil, bir röportajdı.

Navigasyon Barı'ndan 'Konserler'e girdiğimde, geçen sene ortasından bugüne kadar İstanbul'da verilmiş on küsur konserin yorumunu buldum. Giderek bu yorumların çoğalacağına ve ilerde Türkiye'ye gelen her önemli konserin burada bir değerlendirmesi veya en azından bir haberinin bulunacağına inanıyorum. Bill Bruford, John Surman, Nana Vasconcelos, Michael Nyman, Rabih-Abou Khalil, Terje Rypdal konserleri bir çırpıda aklıma gelen ve burada bulamadığım önemli etkinliklerdi.

Navigasyon Barı'nın beni yönlendirdiği ikinci istikamet ise kırk kadar müzisyenin tanıtımının yapıldığı sayfa oldu. Tanıtımı yapılan müzisyen sayısı artırılırken, bu paragraflara sanatçıların diskografilerinin eklenmesinin ziyaretçi açısından oldukça faydalı olacağına inanıyorum.

'Jazz Müziğindeki Akımlar', 'Festivaller', 'Jazz Mekanları' ve 'Yazılar' sitedeki diğer bölümler, 'Yazılar' bölümünde ise ağırlıklı olarak, elinizdeki derginin bir başka yazarının, Özge Baykan'ın yazıları bulunmakta. Son derece yararlı bulduğum 'Nerede Ne Var?' bölümünde tanıtılan konserlere, bilet almak isteyenler için 'Biletix' linki verilirse, bu sayfanın daha işlevsel olacağını düşünüyorum. Siteye ayrıca diğer Türkçe jazz sitelerinin linklerinin eklenmesinin de, hali hazırda internette bu alandaki dağınıklığa çare olacağı görüşündeyim.

Sitenin yapımcılarının anlattıkları ve önemli bulduğum için üzerinde durmak istediğim bir konu daha var: 'Cazci.com' ziyaretçilerinin siteyi bizzat yönlendirmeleri. Yani 'www.cazci.com'ı interaktif bir hale getirmek. Bu sitenin gelişmesine hem hız hem de içerik olarak çok şey katacak bir yaklaşım. Uygulamasının çok kolay olmayacağı belli, -çünkü burada seçicilik çok önemli olacak- ama bir kere rayına oturdu mu, siteyi çok geliştirecek demokratik bir sisteme sahip olmuş olacaklar.

Özetlemek gerekirse, sitenin mimarları çok ihtiyaç duyulan bir işe soyunmuşlar. Daha çok yeniler, yolun başındalar ve alınacak çok mesafe var ama bir yerden başlamak lazımdı, onlar da bunu en iyi şekilde gerçekleştirmişler. Kendilerini bu girişimlerinden dolayı tebrik ediyor ve başarılar diliyorum.

Columbia Jazz'dan yeni toplamalar

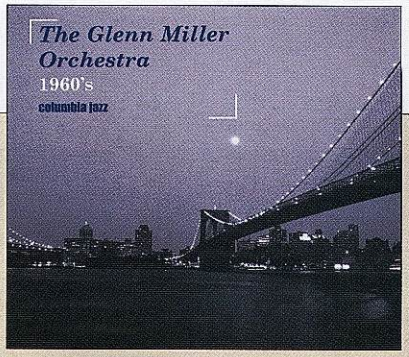

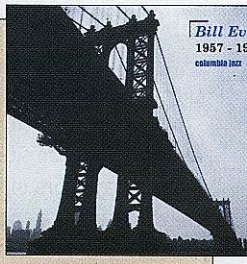

Columbia kendisine bağlı sanatçıların yeni ambalajlı, buna karşın belli dönemleri kapsayan çalışmalarını piyasaya çıkardı. Jazz'a yeni başlayanlara arşivlerini zenginleştirecek bir seri bu.

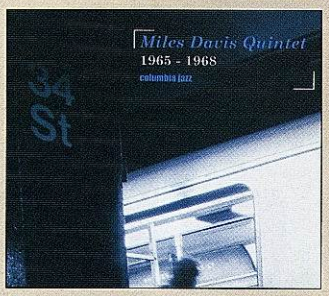

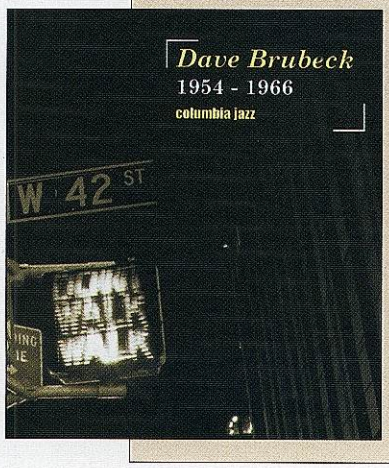

Bu seride Gerry Mulligan; 1958-1974 (5096272), John Coltrane & Miles Davis; 1955-1961 (5096142), Louis Armstrong; 1955-1966 (5096092), Benny Goodman 1939-1951 (5096232), Charles Mingus; 1959 (5096252), Ella Fitzgerald; 1973 (5096182), Miles Davis Quintet; 1965-1968 (5105692), Bill Evans; 1957-1973 (5096172), The Glenn Miller Orchestra 1960's (5096212), Billie Holiday; 1935-1958 (5096242), Chet Baker; 1953-1974 (5096102), Sarah Vaughan; 1949-1987 (5096292), The Golden Gate Quartet; 1941-1947 (5096222), Dave Brubeck; 1954-1966 (5096132), Aretha Franklin; 1960-1965 (5096192), Miles Davis & Gil Evans; 1957-1963 (5105702), Duke Ellington; 1952-1960 (5096162), Thelonious Monk; 1962-1968 (5096262), Erroll Garner; 1950-1957 (5096202).

2003 Grammy Ödülleri

Diana Krall

Single "Don't Know Why"	Norah Jones
Albüm "Come Away With Me"	Norah Jones
Şarkı "Don't Know Why"	Jesse Harris, *şarkısözü yazarı* Norah Jones
Yeni Sanatçı	Norah Jones
Kadın Pop Şarkıcı	Norah Jones
Çağdaş Jazz Albümü "Speaking of Now"	Pat Metheny Group
Jazz Vokal Albümü "Live in Paris"	Diana Krall
Jazz Enstrümental Solo "My Ship"	Herbie Hancock
Jazz Enstrümental Albüm "Directions in Music"	Herbie Hancock, Michael Brecker ve Roy Hargrove
Geniş Jazz Ansamble Albümü "What Goes Around"	Dave Holland Big Band
Latin Jazz Albümü "The Gathering"	Caribbean Jazz Project
Dünya Müziği Albümü "Mundo"	Ruben Blades
Prodüktör	Arif Mardin
R & B Vokal Grubu "Love's in Need of Love Today"	Stevie Wonder ve Take Six
Günün R&B Single Şarkısı "What's Going On"	Chaka Khan and the Funk Brothers
New Age Albüm "Acoustic Garden"	Eric Tingstad ve Nancy Rumbel

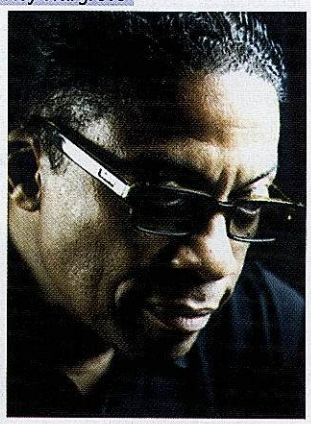

Herbie Hancock

Bu yılın Grammy kraliçesi
Norah Jones

2002 yılında müzik dünyasına pek çok isim imza atarken, yılın kuşkusuz en büyük yıldızı Şubat ayında dağıtılan Grammy ödüllerinin ardından belli oldu. Norah Jones 8 dalda aday olduğu ödülleri, tam 5 dalda kazanarak, inanılmaz bir başarıya da imza attı.

Burak Tezcan
tezcanb@hotmail.com

Aslında Norah Jones adı Türk jazz severler için hiç de yabancı bir isim değil. 1999 yılında İlhan Erşahin'in Wax Poetic grubuna vokal yapan Jones, Türkiye'de sahne almış ve Türk dinleyicilerin beğenisini kazanmıştı. Norah'nın Grammy ödüllerini kucaklamasıyla birlikte Türk basınının bu genç piyanist/şarkıcıya ilgisi arttı ama ne yazık ki magazinel birkaç bilgi ve prodüktör Arif Mardin'in geleceği gören gözleri dışında pek de doyurucu bilgiye ulaşmak mümkün olmadı. Norah Jones, pek çok jazz eleştirmeni tarafından 2000'li yılların en özgün jazz vokallerinden biri olarak nitelendiriliyor. Ama Norah'da "iyi" nitelemesinin ötesinde başka özellikler de var kuşkusuz. Öyküsü, bu özellikleri daha detaylı bir biçimde gözler önüne serecek.

Yeteneğin aileden gelen bir özellik olduğunu kabul edersek, Norah Jones'un işe daha en baştan avantajlı başladığını kabul etmek gerekiyor. Dünyaca ünlü sitar üstadı Ravi Shankar'ın gayrı meşru kızı olarak 1979'da New York City'de doğdu. Bundan dört yıl öncesine kadar babasıyla hiç görüşmedi. Çocukluğu annesiyle Teksas'ta geçti. Beş yaşında kilise korolarında şarkı söyledi. Çocukluğunda Billie Holiday, Joni Mitchell, Ray Charles ve Bill Evans'ı sıkça dinlemesine karşın jazz'a karşı özel bir yakınlığı olmadı. Jones o günleri şöyle anlatıyor: "Annemin 8 albümlük bir Billie Holiday seti vardı. Sürekli onu dünlerdim. İçlerinden en sevdiğimi ise dinlemekle kalmadım, defalarca üstüste çaldım. 'You got to my head' bugün de benim en favori parçalarımdan biri'. Piyano çalmaya yedi yaşında başladı. Dallas'daki Booker T. Washington Performans ve Görsel Sanatlar Lisesi'ne kaydolunca jazz müziğine yöneldi. 1996 yılında Down Beat Öğrenci Ödülleri'nde en iyi jazz vokalisti ve özgün beste dallarında birincilik, 1997'de de jazz vokali dalında ikincilik ödülü aldı. İlk gençlik yıllarında özellikle vokalist olarak büyük bir başarı elde etmesine karşın Jones, vokal yeteneğini bir kenara bıraktı ve University of North Texas'ta iki yıl piyano eğitimi aldı. O dönemde kendi deyimiyle "karanlık, jazzy ve rock ağırlıklı" bir grup olan Laszlo'da vokal yaptı. İkinci yılın sonunda bir arkadaşının teklifi üzerine Manhattan, Greenwich Village'deki jazz kulüplerinde sahne aldı. Bu kulüplerde elde ettiği tecrübe ve şarkı söyleme stili, bugün de kayıtlarında kendini gösteren R&B ve country etkilerinin kaynağı oldu. Aslında bu tecrübenin ardından tekrar okula dönerek eğitimine devam etmeyi planlıyordu. Ancak jazz kulüplerindeki güçlü ortam ve elde ettiği başarı Jones'u kendi şarkılarını yazmaya yöneltti. O yıllarda tanıştığı İlhan Erşahin'in Wax Poetic Grubu ile çalışmaya başladı.

Wax Poetic ile özellikle New York'un kulüp ortamlarında adından söz ettirmeye başlayınca gitarda Jesse Harris, davulda Dan Reiser ve basta da Lee Alexander ile kendi grubunu kurdu.

2000 yılının Ekim ayında grubuyla birlikte Blue Note için ilk demosunu doldurdu. 8-9 Ekim tarihleri arasında kaydedilen "First Sessions" adlı altı şarkılık demo albümde daha sonra çıkaracağı Come away with me'de de yer alacak 4 parçanın yanı sıra "Something is calling you" ve Horace Silver'ın "Peace" adlı parçaları da yer alıyordu.

Demo kaydının beğenilmesinin ardından 2001 yılının ilk aylarında Blue Note ile sözleşme imzaladı. Charlie Hunter'ın Songs from the Analog Playground'un da yer aldı ve albümde Roxy Music'in "More than this" ve Nick Drake'in "Day is done" adlı parçaları seslendirdi. 2001 yılının büyük bölümünü Hunter'ın grubuyla sahne alarak ve albümü için kayıt çalışmaları yaparak geçirdi. Yapımcılığını Arif Mardin ve Craig Street'in yaptıkları "Come Away with me", 2002 ilk aylarında piyasaya çıktı. Aslında albümün yapımcılığına daha önce Cassandra Wilson, Manhattan Transfer ve K.D. Lang gibi isimlerle çalışan Craig Street başladı. Ancak daha sonra albümün yapımı Blue Note'un başkanı Bruce Lundvall tarafından Street'ten alındı ve Arif Mardin'e verildi. Mardin neredeyse bitmiş albümü yeniden kaydettirdi. Aslında Blue Note'un 22 yaşında ve tanınmamış bir şarkıcının albümüne böylesine özen göstermesi ve baştan kaydettirmesi pek de alışılmış bir durum değil. Fakat Lundvall ve Arif Mardin'in, Norah Jones gibi pek tanınmamış bir isme böylesine bir destek veriyor olmaları bile, Jones'un gelecek için ne kadar büyük umut taşıdığının da göstergesiydi. "Come away with me"de Norah Jones'a solo kariyerinin ilk günlerinden itibaren birlikte çalıştığı Jesse Harris, Dan Reiser ve Lee Alexander'ın kabul ediyor, Jazz Times Jones'u 2002'nin en iyi yeni sanatçısı seçiyor, Almanya'nın prestijli Echo ödüllerinde de Norah Jones en iyi jazz sanatçısı dalında birinciliğe uzanıyordu. Diğer yandansa başta Grammy olmak üzere, VH1, Brit Awards gibi farklı pop içerikli ödül listelerinde de Norah Jones adaylar arasında yer alıyor, hatta Grammy'de olduğu gibi ortada ne kadar ödül varsa tümünü topluyor. Aslında bu çelişki Norah Jones'un kendisi için de geçerli. Albümle ilgili bir söyleşide şöyle diyor: "Albümün tam olarak nasıl sınıflandırılması gerektiğini tam olarak bilmiyorum, jazz mı yoksa pop mu? Umarım her tür müziği dinleyenler tarafından kabul edilir. Gerçekten de farklı unsurları içinde barındırıyor. Ama sonuçta hepsi birer şarkı bence ve önemli olan iyi şarkılar olması".

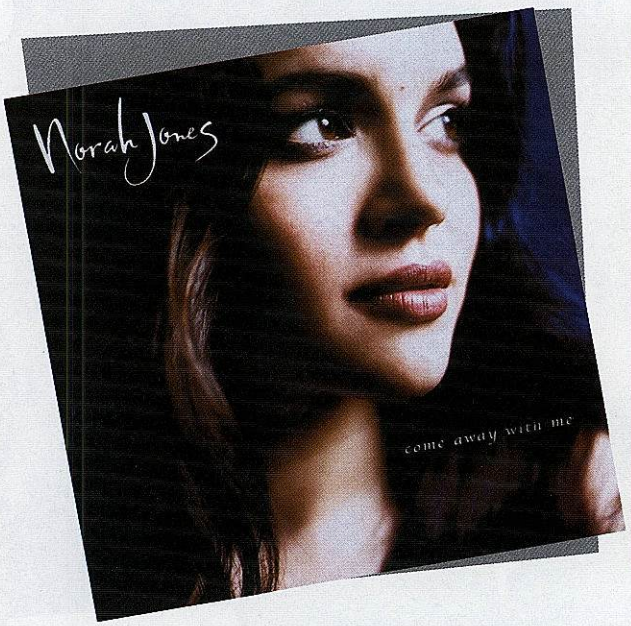

A L B Ü M L E R

First Sessions (Blue Note, 2001)
Adam Rogers - gitar
Tony Scherr - gitar
Jesse Harris - gitar
Lee Alexander - bas
Norah Jones - piyano, vokal
Dan Reiser - davul

Come Away With Me (Blue Note, 2002)
Brian Blade - perküsyon, davul
Bill Frisell - e-gitar
Dan Rieser - davul
Adam Rogers - gitar
Tony Scherr - akustik gitar, slide gitar
Kevin Breit - a-gitar, e-gitar, steel gitar
Kenny Wollesen - davul
Jesse Harris - a-gitar, e-gitar
Rob Burger - akordeyon, org
Sam Yahel - Hammond
Lee Alexander - bas
Jenny Scheinman - keman
Adam Levy - e-gitar
Norah Jones - piyano, vokal

Yer aldığı diğer albümler
- The Dirty Dozen Brass Band - Medicated Magic (2002) - vokal
- Charlie Hunter - Songs from the Analog Playground (2001) - vokal
- Richard Julian - Good Life (2002) - vokal
- Wax Poetic - Wax Poetic (2000) - vokal
- Noam Weinstein - Above the Music (2002) - vokal
- Various Artists - Jazz Chillout [EMI] (2002)
- Various Artists - Living Room Live in NYC, Vol. 1 (2002)
- Various Artists - KCRW: Sounds Eclectic Too (2002)
- Various Artists - MTV2 Handpicked, Vol. 2 (2002)
- Various Artists - East 2 West [Doublemoon] (2002)
- Various Artists - Grammy Nominees 2003 (2003)

EP ve single
Don't Know Why (EMI, 2002)
Feelin' the Same Way (EMI, 2002)
Come Away With Me (EMI, 2002)
Come Away With Me CD Single- (EMI, 2002)
Don't Know Why Avustralya CD- (EMI, 2003)

Albümle ilgili en ilginç nokta ise Norah Jones'un bir türlü hangi sınıfa dahil olduğunun kesinleştirilememesi. Zira pek çok farklı jazz dergisi Jones'u genç ve gelecek için umut vaat eden bir jazz vokalist / piyanist / bestecisi olarak kabul ediyor.

yanı sıra davulda Brian Blade, gitarda Adam Levy gibi tanınmış isimler de eşlik ediyor. Albümde Jones'un bestelerinin yanı sıra Jesse Harris ve Lee Alexander'ın çalışmaları da var. Albümün en ilginç sürprizleri ise Hank Williams'ın klasik parçası "Cold cold heart" ve Hoagy Carmichael'ın yine bir klasik olan "The Nearness of you" adlı parçaları. Albüm yayınlanmasından kısa bir süre sonra Billboard'da bir numara oldu. Dünya çapında altı milyondan fazla sattı. Üstelik genç sanatçıya Bruce Springsteen'in iddialı albümü "The Rising"i de geride bırakarak "Yılın Albümü" ödülünü kazandırdı.

Albümle ilgili en ilginç nokta ise Norah Jones'un bir türlü hangi sınıfa dahil olduğunun kesinleştirilememesi. Zira pek çok farklı jazz dergisi ki bunlara Down Beat de dahil, Jones'u genç ve gelecek için umut vaat eden bir jazz vokalist/piyanist/bestecisi olarak

Yukarıda da belirttiğimiz gibi "Come away with me"nin en ilginç şarkılarından biri Hank Williams'ın ünlü "Cold, Cold Heart" adlı parçası. Parça orijinalinden daha düşük tempolu ama son derece başarılı bir düzenlemeyle yorumlanmış. Jones'un yumuşak sesi ve puslu vokal yorumu, biraz Nina Simone, biraz Joni Mitchell, biraz da Billie Holiday'i andırıyor. Ama Norah Jones'un en önemli özelliği jazz olmayan parçaları da yoğun bir jazz duygusuyla söylemesinde yatıyor.

Aslında Norah Jones, daha müzik yaşamının çok başlarında. Profesyonel müzik kariyerine başlayalı henüz beş yıl bile olmadan elde ettiği bu parlak başarıya, genlerinden gelen özellikleri de katarsak, Jones'un gelecek yıllarda çok daha büyük başarılar elde edeceğini söylemekse kahinlik olmayacak.

ELLERY ESKELIN

Müzisyenlerin çoğu saksofonu ağızlarıyla ve tabii ki ciğerleriyle ve hatta elleriyle çalarlar. Fakat Ellery Eskelin'i tenorunu üflerken seyrettiğinizde bunların çok daha fazlasının gerçekleştiğini görürsünüz.

Hakan Tarhan
hktarhan@e-kolay.net

Sanki vahşi ve güçlü bir yılanı vücudundan güvenli bir mesafede tutarcasınadır onun enstrümanını tutuşu. Ayaklarının yere basışı ve dizlerinin kıvrım şekli, müziğindeki tonlarca konsantre enerjinin taşıyıcısıdır. Eskelin'in, bastırılamayan patlamalar ile daimi kuşkuların karışımı olan biraz da çelişkili soloları kendine özgüdür. Gideceği yönü kendi dürtüleri ile belirlerken onu başka hiçbir güç durduramaz ve yönlendiremez. Bir gruptan, bir albümden ve bir notadan diğerine, nereye yöneleceğinden hiçbir zaman emin olamazsınız. Emin olacağınız tek şey, her hareketiyle hem sizi, hatta kendini bile şaşırtacağıdır.

Bakın müzik medyası kendisi hakkında ne ifadeler kullanmış:

"Eskelin, yaratıcı müziğin en hünerli Amerikalı tenorcusu olmaya devam etmekte..." Down Beat

"On yıl içerisinde öyle kaliteli çalışmalar ortaya koydu ki bunlar 1990'lı ve 2000'li yılların jazz müziğine en önemli ve özgün katkıları olarak addedilecektir". Coda

"Bir ayağı geleneklere sıkıca basıyor, diğeri ise kâinat'ta!" New York Times

"Zamanımızın ortaya çıkan en büyük yeteneklerinden..." Cadence

Ellery Eskelin 1959 yılında doğmuş, Baltimore'da büyümüş ve "Bobbie Lee" adındaki profesyonel müzisyen olan ve Hammond B-3 org çalan annesinden etkilenerek müziğe başlamıştır. Daha 13 yaşında, her yıl devam edecek yaz jazz kamplarına Stan Kenton Orkestra'sının ev sahipliğinde katılmıştır. 1981 yılında Towson State Üniversite'sinden "Müzik Performansı" diplomasıyla mezun olmuştur.

1983 yılında New York'a taşınarak kendini jazz ve doğaçlama müziğe adamış, bu yönde George Coleman, David Liebman ve Jack McDuff gibi müzisyenlerle çalışmış, çok farklı müzik türleriyle haşır neşir olmuştur. Yıllar içinde, armoni, tempo, kalıp ve jazz temellerine sadık kalarak aynı zamanda "free" çalma yönünde çok güçlü bir bireysel yaklaşım geliştirmiştir. İlk ciddi grup oluşumu ve plak kaydı, tenor saksofonda Eskelin, trompetçi Paul Smoker, basçı Drew Gress ve davulcu Phil Haynes'den oluşan "Joint Venture" adlı kooperatif bir grup ile idi. Kayıtları, müzisyenlerin ortaklığıyla kendileri tarafından finanse edilen Joint Venture, Enja Records'dan 1987'de "Joint Venture", 1990'da "Ways" ve 1993'de "Mirrors" adlı albümleri çıkardı. Bu grubun yanısıra Phil Haynes'in "4 Horns & What?" grubuyla kayıt yaptı ve Avrupa turnesine çıktı. 1992 yılında, davulcu Joey Baron ile önemli ve sürekli bir müzikal işbirliğine girdi ve davulda Joey Baron, trombonda Steve Swell ve tenor saksofonda kendisinden oluşan "Baron Down" trio ile Tongue in Groove, Crackshot ve Beauty and the Bloodsucker albümlerini kaydetti ve bu trio sürekli olarak Avrupa turnesine çıktı. Bu trio Eskelin'in kulaklarını, müzikal roller ve serbestlik bağlamında daha ileri olanaklara açtı.

Kalıp ve şekillere daha ciddi keşifleri, tubada Joe Daley, bakdav davulda Arto Tunçboyacıyan ve tenor saksofonda kendinden oluşan kısa ömürlü bir trioda gerçekleştirerek bu trio ile "Figure of Speech"(Soul Note 1993) albümünü kaydetti.

1994 yılında, halen çalışmakta olduğu ve tenor saksofonda Eskelin, akordiyon ve sampler'da Andrea Parkins ile davulda Jim Black'den oluşan sıradışı ve olağanüstü trio'yu kurarak uzun yıllar sürecek bir müzikal serüvenin temellerini attı ve geleneksel jazz kalıplarının tamamen dışına taştı. Bu üçlü ile hatHUT ve hatOLOGY'den 1994-2001 arası yayınlanan yedi albüm kaydetti, sürekli olarak Amerika, Kanada ve Avrupa turnelerine çıktı. Tüm albümleri ve turneleri hem büyük ilgiyle karşılandı, hem de eleştirmenlerden övgüler aldı. Bu üçlü hala birlikte çalışmaktadır ve Mayıs/Haziran 2003 Avrupa turnesinden önce siz bu satırları okurken "Arcanum Moderne" (hatOLOGY Mart 2003) adlı albümleri yayınlanmış olacaktır.

Eskelin'in müziği zaman zaman "titiz", özellikle eğitimli ve seçkin dinleyiciye hitap eden bir müzik olarak nitelendirilmektedir. Kendisi ise bu görüşe karşın eğer müziğinden, inançlarından ve yapmak istediklerinden taviz verdiği anda populizm tuzağına düşeceğini belirtmektedir.

Ellery Eskelin'in müziği, biz dinleyicilere herhangi bir şeyi verilmiş haliyle kabul etmememiz gerektiğini öğretir. Dersten öte, bir tecrübenin ifadesidir. Ayakları yere son derece sağlam basar çünkü temelinde çok insanî duyguların aktarımı vardır. Çalışı o kadar güçlü, sanatı o kadar doyurucudur ki sanki bizlere, kendi özel iç karmaşamızla yüzleşeceğimiz bir ayna tutmaktadır.

SEÇİLMİŞ DİSKOGRAFİ

Joint Venture ile:

1990	Ways	Enja
1993	Mirrors	Enja (X)

Marc Ribot; g. ve Kenny Wollesen; d. ile:

1996	The Sun Died	Soul Note (X)

Andrea Parkins; acc. ve Jim Black; d. ile:

1996	One Great Day	HatOLOGY (X)
1998	Kulak 29&30 (Live)	HatHUT (X)
1998	Five Other Pieces (+2)	HatOLOGY
2001	Vanishing Point	HatOLOGY

Han Bennink;d. ile duo:

1999	Dissonant Characters	HatHUT

(X) işaretli albümler Ellery Eskelin'i tanımak için başlangıç noktası olabilecek en başarılı albümlerdir.

KESİNLEŞMİŞ 2003 KONSERLERİ

David Liebman, Mike Formanek ve Jim Black ile:
22 Nisan'da Knitting Factory,NYC.
Andrea Parkins ve Jim Black ile:
Mayıs/Haziran Avrupa Turnesi (Fransa, Almanya, Polonya, Avusturya, İsviçre, İngiltere, Finlandiya)
Gerry Hemingway Quartet(Ray Anderson,Mark Dresser):
Temmuz'da Portekiz,İtalya
Han Bennink ile duo: Ekim'de Avrupa Turnesi

Wolfgang Roggenkamp Hammond B3'ü ile.

Jazz & Org

Orgun jazz medyasında hakettiği ilgiyi gördüğü pek söylenemez. Belki bunun bir nedeni, melodi kadar efekt de yaratan bir çalgının jazz'ın "ulviliğine" bulunabileceği katkının yadsınması olabilir. Buna rağmen, son yıllarda orgun jazz yorumlarındaki payının arttığına da şahit olmaktayız.

Victor Bensusan
vbensusan@yahoo.com

Soulive ve Medeski, Martin and Wood gibi toplulukların bu artışta önemli bir payı olduğu kesin. Günümüz mainstream jazz'ının önde gelen isimlerinden trompetçi Roy Hargrove ve tenor saksofoncu Joshua Redman'ın orglu gruplarla albüm yayınlamaları olumlu göstergeler olarak kabul edilebilir. Türkiye'de ise gitarist Önder Focan'ın Hammond orglu toplulukları herhalde son yıllarda Türk jazz'ındaki arayış olmasa bile farklılaşma çabalarından bir tanesidir.

Jazz müziğinde orgun son yıllardaki görünürlük ve duyulurluğunun artması tahminen jazz içi ve dışı birkaç faktörün sonucudur. Değişik müzik türlerinin ortak çalgısı olması kadar hem dini hem de "laik" müziğin bir ögesi olması orgu tınısal anlamda bir buluşma noktası haline getirmiştir. Bu hem orgcuların farklı müzikal materyelleri aynı rahatlıkta kullanmalarına hem de dinleyicilerin bu farklılıkları daha rahat benimsemelerine yol açmıştır. Ayrıca, piyanodan klaviye ve synthesizer'a terfi eden birçok müzisyen sahip oldukları bu geniş ve tuşlu yelpaze içinde orgun özelliklerini ve kapasitesini yeniden sorgulama ihtiyacı duymuşlardır.

Altmışlı yıllarda org ağırlıklı birçok soul-jazz albümü yayınlayan Blue Note plak şirketi son 10 yıldır arşivini büyük bir cesaretle US3 adlı İngiliz acid-jazz grubuna ücret talep etmeden açmış ve onların yeni sample kayıtlar oluşturmalarına izin vermiştir. US3 ile birlikte Tribe Called Quest ve De La Soul benzeri toplulukların ticari başarıları ise genç dinleyici kitlesine bu müziğin ulaşmasını sağlamıştır. Bir org triosu olan orgcu Larry Goldings'e göre, sample üretimi bir yerde bitpazarına nur yağdırmıştır: "Orgun özelliklerinin tümünü başka bir çalgıda elde etmek mümkün değil çünkü tınısında insanların çok kolaylıkla algılayabileceği ve hemen jazz ile bağdaştırabileceği bir blues ögesi mevcut."

Jazz müziğinde org ilk olarak 1920'li yıllarda piyanist Fats Waller tarafından sessiz filmlere eşlik amacıyla kullanılmıştır. Tarihi ilk orglu jazz kayıtlarının birinde Waller 2000 borulu bir kilise orgundan swing elde etmeyi başarmıştır.

1935 yılında saat yapımcısı ve mucit Laurens Hammond ilk elektrikli orgu üretmiştir. Ağırlığı 200 kiloya yaklaşmasına rağmen gene de taşınabilir olan bu orgun maliyeti de klasik borulu orglardan oldukça düşüktü. Yıllar içinde değişik modeller üreten Hammond şirketinin B3 modeli standard oldu. Son B3'ü 1975 yılında çıkaran şirket şu anda bu modelin dijital versiyonunu üretmektedir.

Konsolu ceviz ağacından imal edilen elyapımı B3'lerde iki set klavye bulunur. Buna ek olarak iki oktavlık ayak pedalları, bir volüm pedalı ve ayarlanabilir chorus, perküsyon ve vibarato efektleri vardır. Ayaklarıyla bas seslerini çalıp volümü ayarlayabilen orgcular sol elleriyle eşlik armonilerini verip sağ elleriyle sonsuz melodik doğaçlamaları icra edebilirler. B3'lere ilave edilen dönebilen Leslie hoparlörleri de ayrıca bir tremolo etkisi yaratabilmektedir.

Jazz müziğinde B3 Hammond orgu ilk kullananların başında piyanist ve aranjör Wild Bill Davis gelir. Davis'in gitar ve davulla oluşturduğu ilk org trio konsepti kısa zamanda yaygınlaşmış, buna da çoğunlukla bir tenor saksofon ilave edilmiştir. Davis orga bir big band mantığıyla yaklaşmış ve ondan kükreyen bir ses elde etmeyi başarmıştır. Davis, Milt Buckner, Shirley Scott, Sarah McLawler ve Bill Doggett gibi sanatçıları da etkilemiş hatta Doggett'in 1956 yılı hit parçası "Honky Tonk" da rock 'n' roll müziğinin oluşmasındaki öncü girişimlerden biri olmuştur. Wild Bill Davis, Pennsylvania'lı genç bir piyanist ve basçı olan Jimmy Smith'in de org çalmaya başlamasına neden olmuştur.

Jimmy Smith, Davis'in popülarize ettiği özgün org tınısını jazz'ın çağdaş akımlarıyla birleştiren ve bunu standartlaştıran kişidir. Charlie Parker, Arnett Cob ve Eddie Lockjaw Davis gibi saksofoncuların yaklaşımlarını orgda uygulayan Smith kontrabas çalmasının verdiği avantajla da pedalları optimal bas bölümü yaratmak için kullanmıştır. Hayranı olduğu vibrafoncu Milt Jackson'ın vibrato efektlerini de volüm pedalıyla B3'te elde etmiştir. Blue Note adına çıkardığı "Back At The Chicken Shack" ve "The Sermon" gibi albümlerle şöhretini perçinleyen Jimmy Smith modern jazz org sound'unun yaratıcısı olarak kabul edilir. Smith'ten etkilenen Jack McDuff, Charles Earland ve günümüz sanatçılarından Joey DeFrancesco jazz müziğindeki org geleneğini bugüne kadar getiren isimlerden birkaçıdır.

1950 ve 60'lı yıllardaki popülaritesine rağmen başta da belirttiğimiz gibi jazz'ın org mevhumuna müzik basını fazla ilgi göstermemiştir. Bunun nedenlerinden en önemlisi ise orgun herhangi bir yenilikçi ve deneysel açılımının olmaması ve orgcuların genelde iddiasız ama samimi bir şekilde blues melodileri üzerinde swingli doğaçlamalar yapmasıdır. Kuşkusuz bazı istisnai girişimler de olmuştur. 1978 yılında 37 yaşında zatürreeden ölen Larry Young 1965 yılında Blue Note tarafından yayınlanan "Unity" albümünde John Coltrane ve Miles Davis'in o yıllardaki müzikal yaklaşımlarını fazlasıyla hazmederek ortaya oldukça çizgi dışı bir çalışma çıkarmıştır.

Bugünkü yeni nesil orgcular, hem jazz hem de diğer müzik türlerindeki gelişmeleri kişisel filtrelerinden geçirerek yepyeni açılımlar üzerinde çalışmaktadırlar. Larry Goldings son albümü "Sweet Science"da müziğini neredeyse sinematik bir yaklaşımla yorumlamaktadır. Goldings bununla ilgili "Benim örnek aldığım iki müzisyen var. Birincisi, belki hayatında hiç org çalmamış olan Joe Zawinul. O synthesizer'larıyla tek başına bir orkestradır. İkinci müzisyen de John Medeski'dir. O, yerleşik Jimmy Smith etkisini yeni ses ve ton arayışlarıyla değiştirebilen az sayıdaki orgcudan biridir" demişti.

Günümüzden başka ilginç bir örnek de son yıllarda Joshua Redman ile birlikte çalışan Sam Yahel'dir. Birlikte yayınladıkları "Yaya3" ve "Elastic" albümlerinde Yahel'in farklı yaklaşımı net bir şekilde görülmektedir. Yahel kendi açıklamasında, Freddie Hubbard'ın trompet çalışını yakından inceleyerek bunu orgda uygulamaya çalıştığını, aynı zamanda piyanist Keith Jarrett'in "kontrapunt armoni" tarzını da orga transfer etmeye gayret ettiğini söylemektedir. "Org dışındaki tınıları orgun dünyasına yerleştirmeye çalışıyorum. Org, dünyadaki ilk synthesizer'dır. Akustik ve elektrik müzikler arasında bir köprüdür. Akustik nitelikleri mükemmeldir. Tahtadır ve bir ruhu vardır; sizinle adeta konuşur. Öte yanda elektrikli olmanın tüm avantajlarını size sağlar. Org çalmanın en keyifli yanı bu iki nimetten en iyi şekilde yararlanabilmektir".

Osmanlı tokadı...

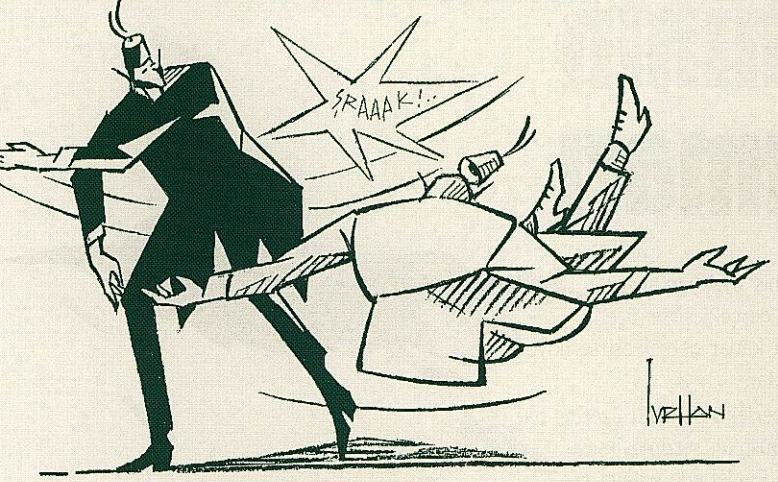

Siz hiç hayatınızda Osmanlı tokadı yediniz mi? Biz yedik. Hepimiz birer sıkı Osmanlı tokadı yedik. Hem de hiç beklemediğimiz bir yerde. Bir müzede. Biz kim miyiz? Biz bu ilanı hazırlayanlarız. Yirmili yaşlarının sonunda bir grup insanız. Aslında kim olduğumuzun çok da büyük bir önemi yok. Asıl önemli olan Osmanlı tokadı yedik derken, neyi kastettiğimiz.

Aslında biz Osmanlı Bankası Müzesi'nin açıldığını sizlere duyurmak için bir ilan hazırlamaya girişmiştik. Açılıştan önce, sağolsunlar yetkililer bize müzeyi baştan sona gezdirdiler, anlattılar. Gördük ki inanılmaz bir kültürel miras titizlikle korunmuş, özenle sergileniyor. Osmanlı Bankası'nın o büyük birikimi belgelerle, fotoğraflarla, paralarla, senetlerle, çizimlerle, haritalarla karşımızda.

İşte ne olduysa orada oldu. Hepimiz birer sıkı Osmanlı tokadı yedik. Çünkü şunu gördük: Hepimiz tarihimize o kadar uzak kalmışız ki... Sizin anlayacağınız Osmanlı tokadı bizi önce utandırdı, sonra uyandırdı. Düşündük de, hiçbirimiz Topkapı Sarayı'na bir okul gezisi haricinde gitmemişiz. Yani kendi isteğimizle, merak ederek, heves ederek. Peki neden? Önemi yok. Önemli olan Osmanlı tokadını yemiş olmamız.

Müzede sergilenen sadece Osmanlı Bankası'nın geçmişi değil aslında. Ülkemizin, bizim, hepimizin geçmişi. Bir iki ilginç örnek, derdimizi anlatmaya yardımcı olacaktır: Hep denir ya, Anadolu bir kültür mozaiğidir diye. Yüzyıl önce kadı ile patriğin, imam ile papazın arka arkaya hesap açtırdıklarını görmek güzeldi. Sadece halkın değil, saray mensubu kişilerin bile Osmanlı Bankası'nda hesap açtırdıklarını gördük. Bankanın sicil kayıtları bize sadece ekonomik gelişmeler hakkında bilgi vermekle kalmıyor; toplumun tüketim, eğlence, kültürel alışkanlıklarının yıllar içinde nasıl değiştiğini de gösteriyordu. Hatta modanın bile...

Tarihimiz konusunda merakınızı biraz olsun artırabildik mi, bilmiyoruz. Ama bildiğimiz bir şey var: Osmanlı Bankası Müzesi'ne bir iki saatinizi ayırırsanız, Osmanlı tokadı size de çok iyi gelecek. Unutmadan ekleyelim, müzede kitap satışı ve çok güzel bir kafe var. Tarih konusundaki iştahınız biraz kabardıysa, yeni kitaplarınızı müzenin kafesinde karıştırmaya başlayabilirsiniz. Belki de bir dahaki sefere sizinle orada karşılaşır, tanışırız. Kimbilir... Bu arada, müzenin yeri çok kolay. Karaköy'den Bankalar Caddesi'ne girdiniz mi, biraz ileride solda. Açık adresi şöyle: Voyvoda Caddesi, numara 35-37, Karaköy, İstanbul. Arabayla gelmek isterseniz, Şişhane'den girmeniz lazım. Haftanın her günü sabah 10'dan akşam 6'ya açık. İyi tarihler...

OSMANLI BANKASI MÜZESİ AÇILDI

BİR GARANTİ KURULUŞUDUR

Garanti

İnsanlık Tarihinin En Büyük Kumarı

Amerika'nın Irak'a askeri saldırıyı ne zaman düzenleyeceği konusunda bahse girmek isteyenlere, internette www.betonsports.com sayfasında bahis kulvarları açık: Saldırının başlama tarihi en gözde bahislerden biri. Seçenekler, 10-16 mart arası, 17 -23 mart arası, 24-30 mart arası ve 30 mart ile 31 aralık arasında tarihler. Saldırıyı takiben işgalin ne kadar süre içinde başlayacağına dair aynı sayfada bahse girmek mümkün. Seçenekler, bir haftadan altı haftaya dek değişiyor. Saddam Hüseyin'in 30 haziran itibarıyla kaderi üzerine bahisde, hala Irak devlet başkanı olarak kalması, Amerika'nın eline geçmesi, ölmesi ya da öldürülmesi, ortadan kaybolması ve siyasi iltica teşebbüsünde bulunması seçenekleri mevcut. Saddam'ın iktidarı ne zaman sona erecek bahsinde tarihler 31 mart, 30 nisan, 31 mayıs ve 30 haziran. Birleşmiş Milletlerden Irak'a askeri saldırı onaylayan ikinci bir Güvenlik Konseyi kararı üzerine bahis oynayanlar 31 marta kadar gerçekleşirse üçe bir, 30 nisana kadar gerçekleşirse ikiye bir kazanacaklar.

Internette haberler ve siyaset üzerine bahis, Başkan Bush'un seçilmesi sırasında Florida Eyaletinde ortaya çıkan belirsizlikle başladı. "Haber ve olayların borsası" olarak bilinen Newsfutures.com o zaman kuruldu. Haber geleceği üzerine internet parasıyla ya da kuponlarıyla oynanan bahiste yüzlerce insan Amerika'nın Irak'a savaş açacağına dair iddiaya girmiş durumda. Savaş nisandan önce çıkarsa bire iki kazanacaklar, mayıstan önce çıkarsa bire dört. Savaşı onaylayan birleşmiş milletler kararında Fransa Amerika'yı veto ederse dokuza onbir kazanacaklar. Newsfuture.com'da şimdiye kadar savaşla ilgili 4400 bahis oynandı, 250bin dolar işlem gördü. Tradessport.com da şimdiye kadar 3000'den fazla bahis oynandı ve 620bin dolar işlem gördü.

Savaş insanlık tarihinin en büyük kumarı şüphesiz. Müptelasını çoğunlukla mahveden kumar için çok söz söylendi şimdiye dek. Ama kumar, imkansızlığın bahsi olduğunu en açık seçik yüzüyle savaşta gösteriyor şüphesiz.

Şebnem Şenyener
New York

...
Karanlıkta, savaşta
İyi ve kötü şansta
Sen varsın
Çaktıkça şimşeğini söz
Hayatı hayatla kazanan
Hep geç kalan
Ölümün hiç şansı
Yok sana karşı...

diye yazar Charles Bukowski, "ilham üzerine bahis" adlı şiirinde.

Dünyada en çok kabul gören "Caz Kitabı" yayımlandı

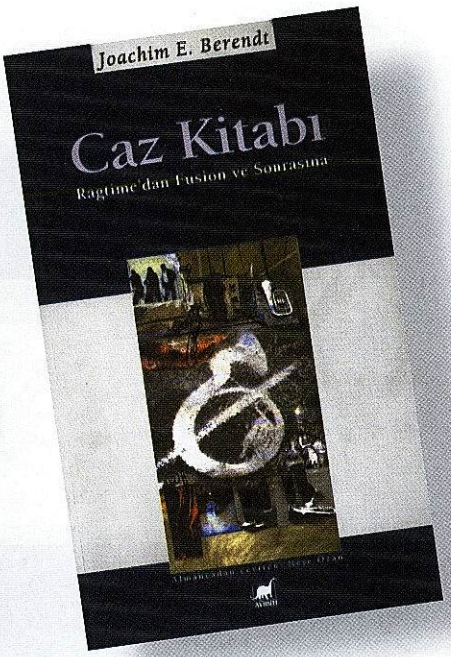

Alman yazar Joachim-Ernst Berendt'in ilk kez 1953'de yayımlanan jazz kitabı en çok yabancı dile çevrilen, en çok satılan gibi "en çok"ları bünyesinde barındıran bir kitap. Yazıldığından bu yana, 30 yıldır güncelleşerek günümüze kadar gelmiştir.

Zuhal Focan
ofocan@prizma.net.tr

Elimizdeki kitap 1992'de yayımlanmış olan son baskıdan yapılmış olan çeviridir. Kitabın yazarı ise 2000 yılında geçirdiği bir trafik kazasında ölmüştür. Başlığında da yer aldığı gibi "Ragtime'dan Fusion ve Sonrası"nı kapsamaktadır.

Önsözünde yer alan şu sözler bence tamamen içeriği ile ilgili bilgileri vermektedir. "Kitabın hedefi, diğer baskılarında olduğu gibi, ragtime ve New Orleans'an bugüne dek jazz'ın tümünü kapsamak. Ancak jazz 80'li yılların başından bu yana öylesine yaygınlaştı ki, yalnızca son 10 yıl üzerine başlı başına bir kitap yazılabilir. İkiyüzdoksan sayfa sayfa olarak doğan "Jazz Kitabı", 30 yılda altıyüz sayfaya ulaştı. Yeni müzisyenleri tanıtabilmek için, çalgılara ilişkin bölümü kısaltmak gerekti. Günümüz gözüyle artık önemli bulunmayan müzisyenler çıkarıldı. Yine de herşeyi eksiksiz görmekten hoşlananların, kitabın önceki baskılarına başvurması rica olunur. Ancak kitapda, görebildiğimiz kadarıyla, stil ve icra tarzı açısından belirleyici olan bütün müzisyenlere yer verildi".

Yazar önsözünde dil probleminden de söz ediyor. "Jazz'ın başlangıç dönemindeki stillerde hemen hemen her müzisyen kendine özgüdür –onu çalışma arkadaşlarından net olarak ayırt etmek mümkündür. Chicago stilinin tamamını –20'li yılların egemen jazz stili!- temsil eden müzisyen sayısının, bugün tek bir çalgının yorumuna damgasını vuran müzisyen kadar olduğunu düşünün. Bu kadar çok müzisyen ve tarz arasındaki ayrımları ifade etmede, dil yeterli olmamaktadır. Müzik dile kıyasla çok daha fazla ayrım ifade edebilir –müzik üzerine yazmanın problemi de zaten budur".

Kitapda yer alan bölümleri de başlıklar olarak sıralarsak:

Jazz Stilleri; 1890'lar; Ragtime, 1900'ler; New Orleans, 1910'lar; Dixieland, 1920'ler; Chicago, 1930'lar; Swing, 1940'lar; Bebop, 1950'ler; Cool, Hard-bop, 1960'lar Serbest jazz, 1970'ler, 1980'den sonra.

Jazz Müzisyenleri; Louis Armstrong, Bessie Smith, Bix Beiderbecke, Duke Ellington, Coleman Hawkins ve Lester Young, Charlie Parker ve Dizzy Gillespie, Miles Davis, John Coltrane ve Ornette Coleman, John McLaughlin, David Murray ve Wynton Marsalis.

Jazz'ın Ögeleri; Sound ve cümleleme, Doğaçlama, Aranjman, Blues, Spiritual'ler ve gospel şarkıları, Armoni, Melodi, Ritim, swing.

Jazz Çalgıları; Trompet, Trombon, Klarinet, Saksofonlar (soprano saksofon, alto saksofon, tenor saksofon, bariton saksofon, saksofon grupları), flüt, vibrafon, piyano, org, keyboard, synthesizer, gitar, bas, davul, vurmalı çalgılar (Küba, Brezilya, Afrika, Hindistan ve Bali vurmalıları), keman, diğer çalgılar.

Jazz Şarkıcıları; Erkek Şarkıcılar, Kadın Şarkıcılar.

Büyük Jazz Orkestraları; Fletcher Henderson ve ilk zamanlar, Goodman Dönemi, Swing'in siyah kralları, Woody ve Stan, Bebop'un büyük orkestraları, Temel olarak Basie, Gil Evans ve George Russell, Serbest Büyük Orkestralar, Büyük Rock Orkestraları, Sonsuza dek büyük orkestra: 70'li ve 80'li yıllar.

Küçük Jazz Orkestraları (jazz combo'ları); Swing orkestraları, Bop ve Cool, Bütünleşme çabalarında varılan ilk doruklar, Hard bop'dan serbest jazz'a, Ornette sonrası, 70'li yıllar (neobop, AACM, Jazz rock ve fusion), 80'li yıllar (klasisizm, neoklasisizm, dünya müziği, serbest funk).

Bir Jazz Tanımına Doğru.

Diskografi, Sözlükçe, Dizin.

Jazz müzisyeninin bir başka özelliği de bildiğiniz gibi çok sayıda grup içinde yer almasıdır. Yazar müzisyenleri çaldıkları enstrümanlara göre de sınıflandırmanın yanlışlığını kendisinin de bilmesine rağmen başka çare olmadığı için bunu yaptıklarını, Egon Friedell'in bir sözünü hatırlatarak söyle diyor: "İnsanın yaptığı bütün sınıflandırmalar keyfi, suni ve yanlıştır. Ancak aynı şekilde sıradan bir akıl yürütme bile gösterir ki, bu sınıflandırmalar yararlı, zorunlu herşeyden önce kaçınılmazdır; çünkü düşünüş tarzımız doğuştan sınıflandırma eğilimi içindedir".

Jazz'ı bir bütün halinde ele almaya çalışan yazar kitabının her baskısında, konuların yeniden elden geçtiğini, kiminin kısaltılıp kiminin genişletildiğinden söz ederek, "1980'den sonra David Murray ve Wynton Marsalis", "Saksofon Grupları" adlı bölümler ilk kez bu Türkçeye çevrilen baskısında ele alındığını belirtiyor.

Belirli stil taraftarlarının pek memnun olmayacağını belirterek "her türlü yanlılıktan, abartmadan ve fanatizmden kaçtık" diyor.

Gelelim yazarın benim de kafama takılan soruyu açıklamasına. Tüm eleştirmenler aynı soruyu sormuş, neden böyle bir kitap Almanya'da yazılıyor, Amerika'da değil. Yazar şöyle ifade ediyor; "Jazz ABD'de, jazz eleştirisi Avrupa'da doğdu". Jazz üzerine ilk övgü yazısı 1919'da bir İsviçreli orkestra şefi olan Ernest Ansermet tarafından yazılmış, ilk jazz kitabı 1929'da bir Belçikalı, Robert Goffin tarafından kaleme alınmış. İlk jazz dergisini ise 30'lu yılların sonunda bir Fransız, Hugues Panassie çıkarmış. İlk jazz diskografisini yine 30'lu yılların sonunda bir Fransız, Charles Delaunay hazırlamış. Yazar bu dönemde jazz'ın Avrupalı sanatçılar ve entelektüeller tarafından ciddiye alınabilir bir sanat olarak görüldüğünden de yola çıkarak; Hindemith, Stravinski, Picasso, Matisse gibi büyük Avrupalı sanatçıların jazz'la uğraşıp eserlerinde övgüyle sözettiklerini belirtiyor. Buna karşın yazara göre jazz'ın doğduğu ülke olan ABD'de "sirk müziğinin biraz daha iyi bir türü" olarak kabul edildiğinden sözediyor.

Yazarın kitabı hakkında yazdığı yazı içinde çok önemli bir paragraf daha var ki onu da buraya almadan edemiyeceğim. "Hangi alanda olursa olsun, yaratıcı sanatçıların üzerinde birleştiği husus, eleştirmenin temel görevinin eleştirmek değil, eserin ne olduğunu ortaya koymak, anlaşılmasına aracılık etmek olduğudur". İşte bu cümle 8 yıldır çıkarmaya çalıştığım Jazz Dergisi'nin de düsturu olmuştur. Bu gerçekten yola çıkılarak yazılan tüm eleştiriler doğru ve gerçektir. Konuyu bilen okuyucu, eline aldığı derginin ya da bu kitabın bir başlangıç kitabı olduğunu unutmadan okumalıdır. Seçmeli okuyabilirsiniz. Hangi konuyla ilgili iseniz o bölümü okuyabilir ya da merak ettiğiniz bölüme odaklanabilirsiniz. Fakat öncelikle kütüphanenizde, elinizin altında ilk kez Türkçe yayımlanmış, derli toplu bir kaynak kitap elimizde artık.

Kitabın çevirisi sırasında geç de olsa telefonda tanıştığımız Neşe Ozan'a, titizliği ve güzel Türkçesi için teşekkür ediyor, böyle bir yayını, telif haklarını alıp, Türkiye'de basmaya ve yayımlamaya değer gören Ömer Faruk Bey'e çok teşekkürler ediyorum.

Ayrıntı Yayınları; Tel: 0212-5187619
www.ayrintiyayinlari.com.tr
info@ayrintiyayinlari.com.tr

Bürokrasi & Jazz

Eski Yunanda "krasi" eki iktidar anlamına geliyordu. Örneğin "demos" halk, bundan türeyen "demokrasi" ise egemenliğin halka ait olduğu bir yönetim biçimini ifade eder. Benzer şekilde "bürokrasi" kelimesi de bürolarda çalışanların bir gücü kullandıkları sisteme verilen addır.

M. Akif Hamzaçebi
ahamzacebi@e-kolay.net

Bürokrasi deyince akla öncelikle kamu bürokrasisi ve Devlet gelir. Devlet olan her yerde bürokrasi vardır. Bu açıdan bürokrasinin tarihi Devlet ile aynıdır denebilir. Bu nedenle "Devlet" ve "bürokrasi" özdeş kavramlardır.

Bürokrasi ile müzik arasında özellikle de jazz müziği arasında bir ilişki var mıdır veya kurulabilir mi?

Bürokrasi yılların birikimiyle oluşmuş bir örgüt tipidir. Bürokraside bütün ilişkiler, bütün davranışlar önceden tanımlanmıştır. Olaylar karşısında bilinen, tanımlanmış ilişkiler işlemeye başlar ve örgüt aynı olaylar karşısında sürekli aynı tepkileri verir. Hiç kimse de bunu yadırgamaz.

Bütün organizasyonlarda olduğu gibi bürokraside de örgütsel davranış kurallardan, yönergelerden, emirlerden ve inançlardan meydana gelen rutinlere dayanır. Bu çerçevede tepki sistemi de geçmişte öğrenilenlerin genetik şifresine dayanılarak devreye sokulur. Birçok rutinler otomatiktir ve bireyler tarafından çok uzun süre hatırlanıldıkları ve kullanıldıkları için o kuralı koyanların değişikliğin neden gerekli olduğunu açıklamak için hayatta bulunmadıkları dönemlerde bile uygulama alanı bulmaktan geri kalmazlar. Bürokraside alışılmış olanları değiştirmek, yeni kurallar getirmek ya da mevcut kuralları esnetmek çok zordur. Bunları verimliliği artırmak ya da yaratıcılık adına savunmak dahi çeşitli zorluklarla karşılaşır.

Bürokraside yöneticiler genel olarak müzisyenler ile aynı sorunları paylaşırlar. Faaliyetleri kamuya açık olduğu ölçüde streslidirler. Bürokraside yöneticiler geçmişte etkili oldukları görülen uygulamalardan uzaklaşarak risk almaktansa eskiye, mevcut olana bağlı kalmayı yeğlerler. Bu da olasılıkların değerlendirilmesine ve yeni uygulamalara yol açacak görüşlerin ortaya atılmasına engel olur.

Ancak bunları jazz müziği ve jazz müzisyeni için söylemek zordur. Jazz değişikliklere, yeniliklere, arayışlara açık bir müziktir. Ornette Coleman'ın dediği gibi jazz her akşam aynı notaları farklı tınılarla çalmaktır.

Artık yirmibirinci yüzyıla girmiş bulunuyoruz. Endüstri ötesi toplum, üçüncü dalga, bilgi devrimi ve post kapitalist toplum gibi çeşitli şekillerde adlandırılan bir devrimin ortasındayız. Bu şekillerde isimlendirilmekle birlikte meydana gelen dönüşümün tam kapsamını da bildiğimiz henüz söylenemez. Ancak onun global olduğunu, bilgiye şimdiye kadar görülmemiş derecede erişim olanağı sağladığını ve insanların bilgiye erişim bakımından asla görülmemiş bir olanağa eriştikleri için potansiyel olarak demokratik bir devrim içinde bulunduğumuzu ileri sürebiliriz.

Belki de bilgide gelişmenin yönetimi ve bilgi yaratılması yöneticiler için artık en önemli sorumluluk düzeyine gelmiştir.

Tualde...

sahnede...

seste...

biçimde...

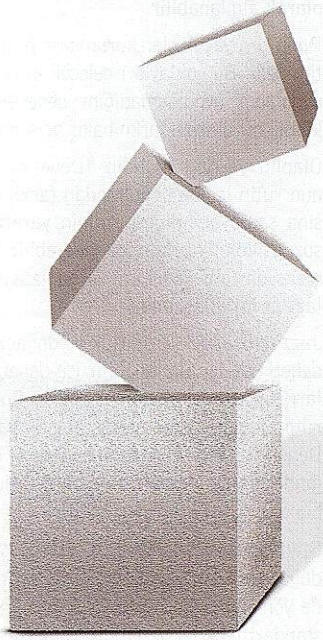

değişimin hiç bitmediği yerde,
yaşanacak çok şey var.

AKBANK
KÜLTÜR
SANAT
MERKEZİ BEYOĞLU

Bilgi için→ 0212 252 35 00 / 01 www.akbanksanat.com

Örgütlerin halen karşı karşıya oldukları eşi görülmemiş kapsamdaki değişiklikler ve personelin bütün düzeylerde düşünme, planlama, yenilik yaratma ve bilgi işleme kabiliyetine sahip olmaları ihtiyacı karşısında örgütlenme alanında metaforlar ve yeni modeller gerekmektedir. Yirmibirinci yüzyıl üzerine yazanlardan Drucker yeniyüzyılın yöneticisinin bir orkestra şefine benzeyeceğini ileri sürmüştü. Ancak bir orkestra metaforu çerçevesinde düşündüğümüzde, notaların önceden yazılmış olduğunu ve lider olarak tek bir orkestra şefi bulunacağını göz önünde tutmamız, pek çok yöneticinin karşı karşıya oldukları fırtınalı ortamda pek tutarlı görülmemektedir.

Bu bağlamda Drucker'in orkestra metaforunu bir jazz grubu, orkestra yöneticisini de jazz grubunun lideri olarak almamız daha doğru olur.

Jazz'la bürokrasi ve genel olarak organizasyonlar arasında nasıl bir ilişki olabilir diye sormuştum yazımın başlarında. Klasik bir organizasyonla jazz arasında bir ilişkiden söz etmek tabiiki olanaksız. Burada kastettiğim 21.yüzyıl organizasyonudur. 21.yüzyıl organizasyonunda esneklik, uyumluluk, çevreye cevap verme, esnek sınırlar ve asgari hiyerarşi gibi bir takım kavramlarla karşılaşacağız. Bu kavramlar jazz'la yakından ilintilidir.

Bir jazz müzisyeninin amacı öncekinden farklı, yeni bir şeyler üretmektir. Bu jazz müzisyeninin mutluluk kaynağıdır.

Jazz müziğinin klasik müzik başta olmak üzere diğer müziklerden en önemli farkı önceden planlanmış olmaması, yani sürekli aynı notalara göre çalınmıyor olmasıdır. Buna doğaçlama diyoruz. Jazz hazırlıksız çalmayı, diğer bir deyişle yazılı müzikten yararlanma olmaksızın çalmayı gerektirmektedir. Örneğin Chet Baker ünlü My Funny Valentine şarkısını iki dakikadan onbir, oniki dakikaya kadar çıkabilen çok çeşitli versiyonda söylemiştir. Aynı şarkı Miles Davis'de 15 dakikaya kadar çıkar. Doğallık ve sezgi doğaçlamanın çok önemli boyutlarıdır. Ama doğaçlamayı tanımlamak için bu kelimeler yeterli değildir. Doğaçlamanın sadece doğallığını ve sezgisel ruhunu vurgulayan popüler tanımlar çok büyük ölçüde eksikliklere sahiptir. Hazırlıksız çalabilmek temelde müthiş bir birikimi, eğitimi olmayı gerektirir. Ünlü jazz'cı Charles Mingus bunu "Hiçbir şey üzerine doğaçlama yapamazsınız, birşey üzerine yapmanız gerekir" diye özetler.

Doğaçlamaya ilişkin olarak jazz tarihinde çok ilginç bir örnek vardır. Jazz'ın ünlü piyanistlerinden Lennie Tristano'nun alto-saksofoncu Lee Konitz'ın de dahil olduğu grubuyla çaldığı tamamen doğaçlamaya dayalı "Intuition" adlı bir şarkısı vardır.

Bu eseri çalmadan önce grup üyelerinin ne çalınacağı, parçanın uzunluğu, temposu, tonalitesi veya kimlerin solo yapacağı gibi konularda hiçbir bilgisi yoktu. Hiçbir şey önceden planlanmamıştı. Parçanın başarısı tamamen müzisyenlerin sezme gücüne bağlı kılınmıştı. Şarkının adı da muhtemelen özellikle seçilmişti. Türkçesiyle "içine doğma, muhakeme kullanmadan meydanda olmayan bir şeyi sezme, sezgi". Bu ilginç düşünce bir yerde belki de ileride "Free Jazz" akımının temeli olacaktı.

Saksofoncu Paul Desmond doğaçlama yapan bir jazz'cının bilinmeyenler dünyasına uzandığını, sürekli olarak el yordamıyla birşeyler aradığını ve bulduklarından anlamlı bir bütün çıkarmaya çalıştığını söyler. Yine jazz saksofoncusu Steve Lacy de doğaçlamanın altında yatan heyecana ve tehlikeye değinerek onu bilinmeyenin sınırında gezmek olarak tanımlar.

Bir jazz müzisyeninin amacı öncekinden farklı, yeni bir şeyler üretmektir. Bu jazz müzisyeninin mutluluk kaynağıdır.

Buna karşın organizasyonlar standartlaşmış ve daha önceden bulunmuş şeyleri yaptıklarından dolayı kendilerinden gurur duyarlar. Bürokraside bir jazz grubundaki davranışı göremeyiz. Test edilmemiş, denenmemiş davranışların bürokraside yeri yoktur. Bu davranışları göstermeye kalkışanlar da, başarısızlık ve uyumsuzluk gibi gerekçelerle kısa zamanda dışlanırlar. Bırakınız bunu en küçük hatalar dahi bazı subjektif yargılarla birleştiğinde suç olarak algılanabilir.

Bunu koruyacak olan kurumların başında denetim gelir. Bu çok aykırı gelecek ama kuralların uygulanıp uygulanmadığını denetlemekle yükümlü bir birimin farklı bakış açısı olabilir mi?

Olabilir ya da olmalıdır. "Denetim" kurumunun rutin içinde boğulmadan farklı bakış açısına sahip olabilmesi rutinin yarattığı olumsuz, psikolojik ortamı da giderebilir. Her organizasyon gibi denetim organizasyonları da jazz'la farklılaşabilir.

Jazz'ın özündeki özgürlük ve doğaçlama ruhu denetimde iyi algılanabilir ise denetim organları son derece yaratıcı olabilir. Çünkü onlar rutin içinde boğulmama olanağına sahiptir. Denetimin verdiği gözlem gücü jazz'la birleştiğinde yapıcı, yaratıcı bir sürece dönüşebilir ve bundan güzel ürünler çıkabilir.

Standartlaşmış sorunların çözüme kavuşturulduğu, herkesin yapacağı işin iş akım şemaları ile yönlendirildiği ve belirli olaylar karşısında standart tepkiler veren bir organizasyonda yöneticilerin düzenli olarak aynı şeyleri yapmaktan dolayı "suçluluk" duygusuna kapılacaklarını hayal etmek çok güçtür.

Jazz müzisyeni için ise böyle bir durum söz konusu değildir. Jazz'ın özündeki doğaçlama önceden planlanmamış, tahmin edilemeyen müzikal düşüncelerin ifadesidir.

Jazz müzisyeni sürprizi sever. O çalarken nereye doğru gittiğini bilmez. Ama bürokrasideki yönetici için aynı şeyi söylemek mümkün olanaksızdır.

Jazz müziğindeki gerçeklerden bir tanesi tipik dinleyicinin fazla dikkatli olmayışıdır. Müzisyen bir hata yapsa, sonra bunu telafi etse, önceden hazırlıksız, doğaçlama bir solo söylese ortalama dinleyici bunları farketmez. Çünkü bu jazz'ın kendisidir. Jazz'da bunlar hoş ve güzeldir. Ne var ki birçok organizasyon özellikle de bürokrasi alışılagelmişin dışındaki bir davranışı müşterinin anlamadığı düşüncesiyle çalışanlarına herhangi bir ödüllendirmede bulunmaz. Bütün bu özelliklere ek olarak, bir jazz konseri sonrasında doğan sonuçlar geri alınamaz, değiştirilemez.

Büyüklüğü ne olursa olsun şirketlerde, organizasyonlarda yer alan yöneticiler tıpkı bir jazz müzisyeni gibi açılımlar yoluyla yenilikçi ve yaratıcı olma sanatını; duygularının hiçbir sınır tanımadan serbestçe akıp gitmesini, oyunun ruhunu yakalamayı, çalışmanın derinlerinde yatan ritme ulaşabilmeyi öğrenmeliler.

Bireylerin rutin ve tekerrür eden işler yaptığı, kuralların ve ilkelerin beklenmedik durumlara cevap vermek üzere önceden belirlendiği ve yöneticilerin bütün planlama, izleme, komuta ve kontrol sistemleri geliştirme, böylece kesin uyumu sağlama işlerini üstlendikleri mekanik ve bürokratik örgütlenme modeli günümüzde artık yeterli değildir. Yöneticiler giderek etkileşimli bir karmaşa ve belirsizlik ortamı içine girmektedir. Bu da jazz örneğinin öğrenme ve yenilik üretimi ile ilgilenen örgütler ve bürokrasi için iyi bir metafor oluşturabileceğini telkin etmektedir. Yaratıcı olmak için yöneticiler, tıpkı jazz müzisyenleri gibi diyaloğa ve görüşmeye açık olmalı, hiyerarşik konumun gerektirdiği ilişkiler ve ortamlar yerine uzmanlığa dayanılmalı; karar almada paylaşılmış alanlar oluşturulmalıdır.

İçeriği ve telkin ettiği fikirler bakımından zengin olmakla beraber doğaçlama metaforunun uygulanabilirliliği konusunda şüphesiz bazı sınırlar da vardır.

Hatalara hoşgörü gösterilmesi deneysel çabayı teşvik ederken, yüksek güvenirlilik isteyen kuruluşlarda olduğu gibi hataya asla hoşgörü gösterilemeyeceği durumlar olabileceği de unutulmamalıdır.

Elbette salt benzetmelerden yola çıkarak jazz, yönetim ilişkisinde somut bir takım sonuçlara ulaşmak olanaksızdır. Ancak yine de iş dünyasının müzik dünyasından özellikle de jazz müziğinden öğrenmesi gereken çok şey vardır. Her iki alanda da yenilikçi düşünce alışılagelen düşünce kalıplarına taban tabana zıt düşen bir düşünce tarzından kaynaklanır. Bu doğaldır, ancak kabullenilmesi herkes için kolay değildir.

Jazz'daki doğaçlamayı bürokrasideki işlemlere ve ilişkilere ne kadar yansıtabilirsek bürokrasi o kadar daha yaratıcı ve gelişmeyi sürükleyici olacaktır.

İŞ sanat

İSTANBUL SALONU

İŞ SANAT'TA **JAZZ BULUŞMALARI**

NİSAN2003

JAZZ
JAZZ
JAZZ

BECK'S BIG BAND

BECK'S 'in katkılarıyla

YÖNETEN: Aycan Teztel, piyano&trombon
Şenova Ülker, Elmar Azimov, Eldar Aliyev, Halil İbrahim Işık - trompet
Hakan Çimenot, Gökay Gökşen, Berna Sağdıç,
Doğan Aykon, Eray Zikguş - trombon
Levent Altındağ, Yuriy Ryadchenko - tenor saksofon
Yahya Dai, Serdar Barçın, Volkan Şanda - alto saksofon
Barış Özer - bariton saksofon
Ercüment Ateş - gitar / **Volkan Hürsever** - kontrbas
Eylem Pelit - bas gitar / **Erhan Akhan** - vurmalı çalgılar
Volkan Öktem - davul
Serkan Özyılmaz - piyano

KONUK SANATÇILAR: Fatih Erkoç - vokal & trombon
Neşet Ruacan - gitar / **Tuna Ötenel** - piyano / **İmer Demirer** - trompet /
Sibel Köse - vokal / **Aşkın Arsunan** - piyano

11 Nisan Cuma 19:30

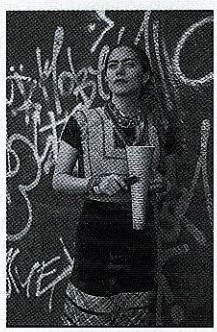

Lila Downs

22 Nisan Salı 19:30

Into the Blue

Emmanuel Pahud, Jacky Terrasson

Emmanuel Pahud, flüt - **Jacky Terrasson,** piyano -
Sean Smith, bas - **Gerald Cleaver,** davul

29 Nisan Salı 19:30

tek telefonla | 0216 454 1555

tek tuşla | www.biletix.com

biletix since 1996 tek adımla satış noktaları

İstanbul Avrupa Bölgesi: Merter MMM Migros Biletix Gişesi, Akmerkez Vakkorama (Pazar günleri kapalıdır), Beyoğlu Ada Müzik Kültür, Beşiktaş Alkım Kitabevi, Yapı Kredi Plaza, 1907 Fenerbahçe Derneği, GOP Mass Alışveriş ve Eğl. Mrz., Beylikdüzü Carrefour Tobacco Shop **İstanbul Anadolu Bölgesi:** Caddebostan MMM Migros, Soyak MMM Migros, Maltepe Grand House Alışveriş Merkezi, Eminönü Vapur İskelesi İçi/Kadıköy

Biletix hizmet bedeli Türkiye İş Bankası tarafından karşılanmaktadır.

İş Sanat'a ulaşmak için ücretsiz servislerimizi kullanabilirsiniz.
Taksim-İş Sanat: 18:00 AKM yanı, otopark önü
İş Sanat-Taksim: Konser sonrası
Kadıköy-İş Sanat: (Sadece hafta sonu) 17:45 Haldun Taner Sahnesi önü
İş Sanat-Kadıköy: Konser sonrası

İş Sanat Türkiye İş Bankası'nın kültür ve sanat merkezidir.

www.iskultursanat.com.tr

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Türkiye'nin Bankası

Derleyen: Ali Sönmez
(alisonmezjazz@hotmail.com)

Şu jazz dedikleri...

"JAZZ is playin' from the heart, you don't lie. / JAZZ yürekten geleni çalmaktır, yalan söyleyemezsin." – Bunk Johnson

Genç koleksiyoncu: JIMMY SMITH

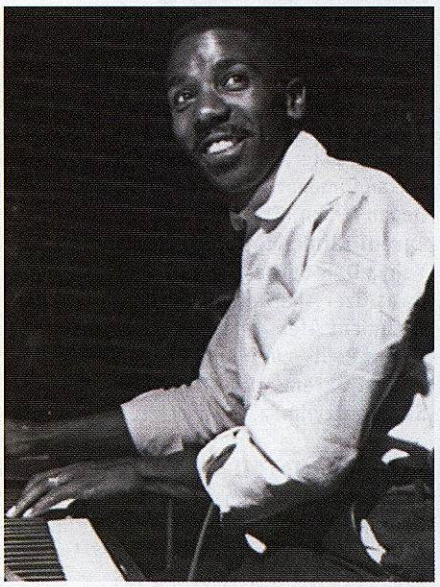

8 Aralık 1925 günü, Pennsylvania eyaletinin Norristown kentinde doğan, Jazz dünyasının bir numaralı orgçusu Jimmy Smith'in gerçek adı James Oscar Smith'dir. Babası profesyonel bir piyanist olduğu için küçük yaşta piyanonun başına oturan Jimmy, 9 yaşında amatörlere açık bir yarışmada birinciliği kazandıktan sonra, önce radyoda çaldı, ardından da babasıyla birlikte sahneye çıkmaya başladı. 2. Dünya Savaşı'na katılmak üzere 18 yaşında donanmaya girdi, savaş bitince de tekrar Philadelphia'ya döndü. Burada önce Hamilton Müzik OKulu'nda kontrbas, ardından da Ornstein Müzik Okulu'nda piyano eğitimi gördü. Profesyonel müzik yaşamını 1951-54 yılları arasında Don Gardner'ın grubunda sürdürdü. Ancak çalıştığı kulüplerde karşısına çıkan akordu bozuk piyanolardan sıkılan Jimmy Smith, 1951 yılından itibaren Hammond org çalmaya başladı. 25 yaşındaki müzisyen, Jazz'da o güne kadar nadir olarak kullanılan elektro orga merak sarıp stilini oluştururken, kontrbas bilgisini, vibrafoncu Milt Jackson'ın tremolosunu, Charlie Parker'ın armoni anlayışını, Texas'lı tenor saksofoncu Arnett Cobb ile Illinois Jacquet'in "funky" tarzlarını aynı potada eritmeyi hedefliyordu. 1954 yılında ilk kez kendi başına çalışan Smith, daha sonra bir üçlü kurdu. Ertesi yıl New York'a gidip üçlüsüyle Cafe Bohemia'da çaldı. Performansları büyük ilgi görünce 1956 yılında bu kez de Birdland'de bir süre sahne alan müzisyen tekniğiyle herkese parmak ısırttı ve ertesi yıl katıldığı Newport Jazz Festivali'nin de yıldızı oldu. Artık ondan "Org'un Charlie Parker'ı" diye söz edilmeye başlanmıştı. Jazz tarihinde hiçbir müzisyen, Hammond orgu ilk kez başarılı bir yaratıcılıkla kullanan Jimmy Smith kadar bir enstrümanla özdeşleşmemiştir. Tabii ki ondan önce, daha 1930'lu yıllarda Fats Waller ile Count Basie kilise orguyla bazı Jazz parçalarını seslendirmiş, Wild Bill Davis ise 1950 yılından itibaren Hammond org'u plaklarında kullanmaya başlamıştı. Ancak elektro orgu, tek başına, Jazz'da popüler bir enstrümana dönüştüren kişi Jimmy Smith olmuştur. 1956 yılının başında Blue Note plak şirketinin patronu Alfred Lion'la sözleşme imzalayan ve ilk albümünün kayıtlarını o yılın Şubat ayında yapan sanatçı, 1956-1963 yılları arasında, Blue Note için doldurduğu albümlerle ismini tüm dünyada duyurdu. Onun açtığı yolda yürüyen Jimmy McGriff, Richard Groove Holmes ve Jack McDuff gibi pek çok genç müzisyen, 60'lı yıllarda Hammond org'u müzik dünyasının en popüler enstrümanlarından birine dönüştürdü. Blue Note tarafından plak kapaklarında "The Incredible" (inanılmaz) lakabıyla tanıtılan Smith, özellikle 1958 yılında doldurduğu 20 dakikalık ünlü bestesi "The Sermon"la ortalığı birbirine kattı. Pedallar aracılığıyla bas çizgisini tutarken, sol eliyle akor basan, sağ eliyle de inanılmaz bir sürate doğaçlama yapan Jimmy Smith, tek başına bir orkestraya bedel bu olağanüstü org tekniğiyle kısa sürede rhythm & blues, blues ve gospel etkilerini Bebop kalıpları ve metodlarıyla harmanlayarak, geniş çevrelerde ilgi gören özgün bir "sound" yarattı ve Hard Bop akımının 60'lı yıllarda ses getiren bir alt türü olan "Soul Jazz" tarzının öncüleri arasına girdi. Pek çok müzik eleştirmeni ve jazzsevere göre, Jimmy Smith'in 50 yıllık müzik yaşamının en çarpıcı ve verimli bölümü, Blue Note'a bağlı olduğu 1956-1963 arasıdır. 1962 yılında, şöhretinin zirvesindeyken Verve plak şirketiyle cazip bir anlaşma yapan orgcu, 10 yıl boyunca, Norman Granz'ın elinden çıkardığı bu ünlü şirketin yaratıcı direktörlüğünü üstlenen prodüktör Creed Taylor'ın ticari çizgisine uygun projelere imza attı. Blue Note'tayken daha çok küçük gruplarla çalışmayı yeğleyen Smith, Verve'e geçince büyük orkestralar eşliğinde kayıt yapma olanağını da buldu. Verve döneminin ilk yıllarında doldurduğu plaklarda, müzik kalitesini ve ticari başarıyı koşut bir biçimde sağlamayı bilen sanatçı, şöhretini her geçen gün biraz daha arttırdı. En popüler plaklarını Verve logosu altında çıkaran Smith, 1962-1973 yılları arasında, 12 adet 45'liği ve tam 22 albümüyle Billboard listelerine girmeyi başardı ve Grammy ödülü kazandı. Jazz'da bu döneme damgasını vuran gitar-org albümlerinin öncüleri sayılan, Kenny Burrell ve özellikle Wes Montgomery gibi gitaristlerle yaptığı çalışmaların kalitesi çok yüksekti. Yine 60'lı yıllarda, Creed Taylor'ın ticari başarıyı hedefleyen tarzında, yaylılar eşliğinde de albümler dolduran Smith, Amerika dışında da turnelere çıkarak şöhretini dünyanın farklı köşelerinde perçinledi. 70'li yıllarda Jazz dünyasının gittiği yönde yol almayı seçmeyen müzisyen, Verve'den ayrılarak kendi plak şirketini kurdu. Ancak artık elektrikli piyanonun kullanılmaya başlamasıyla Jazz'da orga ve Smith'in yaptığı türde müziğe ilgi iyice azalmıştı. Bir süre festivallerde sahne alan ve Avrupa'da turneye çıkan sanatçı, 70'li yılların ortasından itibaren, eşiyle birlikte Los Angeles'ta bir kulüp işletmeye başladı ve kendini (bir süre için) emekliye ayırdı. 80'li yılların başında tekrar plak kayıtlarına başlayan Smith, 1986 yılında Blue Note'un yeniden plak piyasasına girmesiyle de, kendisine şöhret kapılarını aralayan eski yuvasına geri döndü. 50'li ve 60'lı yıllarda seslendirdiği "funky" parçalar nedeniyle, 90'lı yıllarda Acid Jazz taraftarlarının ilahları arasına giren ve ismi yeniden gündeme gelen Jimmy Smith, tarihin tekerrüründen ibaret olduğunu onaylamak istercesine, 90'lı yılların ortasında Blue Note'dan bir kez daha ayrılarak yine Verve'e geçti ve genç müzisyenler eşliğinde birkaç albüm doldurdu. 2000 tarihli son plak çalışması "Dot Com Blues"da, Dr. John, Etta James, Keb Mo', Taj Mahal, B.B. King gibi misafir sanatçılara yer verdi. Bugün 77 yaşında olmasına karşın, dinç ve dinamik yapısıyla konserlerinde hala gençlere taş çıkartacak performanslar sergileyen, ancak ne yazik ki yolu bir türlü ülkemize düşmeyen bu efsanevi müzisyenin albümleri arasından yaptığımız seçimleri, her zamanki gibi, Jazz'a olan ilginize, bütçenize ve hedeflediğiniz koleksiyonun çapına göre sınıflandırdık. Bunlar arasından belli bir dönemde ülkemize ithal edilmiş olan CD'leri de birer ay-yıldızla işaretledik. Her bölümde öncelikli olarak alınması gereken, en başarılı yapıtları ise birer okla vurguladık.

DERLEME ALBÜMLER

(İlk CD'lerini alacaklar ve kısıtlı bütçeler için)

- ➲ Jazz Profile (1956-63) BLUE NOTE
- ➲ The Best of Jimmy Smith - Blue Note Years (1956-86) BLUE NOTE 91140
- ➲ Walk on the Wild Side: The Best of the Verve Years (1962-73) VERVE 527950 (2 CD)
- * Jazz Masters 29 (1962-77) VERVE 521855
- * Talkin' Verve: Roots of the Acid Jazz (1963-69) VERVE 531563

ÖZGÜN ALBÜMLER

(Kapsamlı bir koleksiyonu hedefleyenler için)

- * A New Sound, A New Star: Jimmy Smith at the Organ (1956) BLUE NOTE
- * The Champ (1956) BLUE NOTE
- ➲ The Sermon! (1957, 1958) BLUE NOTE 46097
- * House Party (1957, 1958) BLUE NOTE
- * Home Cookin' (1958, 1959) BLUE NOTE 53360
- ➲ Crazy! Baby (1960) BLUE NOTE 84030
- ➲ Open House / Plain Talk (1960) BLUE NOTE 84269
- ➲ Back at the Chicken Shack (1960) BLUE NOTE 46402
- ➲ Midnight Special (1960) BLUE NOTE 84078
- ➲ Bashin': The Unpredictable Jimmy Smith (1962) VERVE 823308
- * The Cat (1964) VERVE 810046
- * Organ Grinder Swing (1965) VERVE 825675
- * Got My Mojo Workin' + Hoochie Coochie Man (1965, 1966) VERVE
- ➲ Jimmy & Wes: The Dynamic Duo (1966) VERVE 821577
- * The Further Adventures of Jimmy and Wes (1966) VERVE 519802
- ➲ Root Down (1972) VERVE
- * Go for Watcha' Know (1986) BLUE NOTE 46297
- * Fourmost (1990) MILESTONE 9184
- * Damn! (1995) VERVE 527631
- * Dot Com Blues (2000) BLUE THUMB 543978

KOMPLE SET

(Fanatik ve "tuzu kuru" (!) "Jimmy Smith" hayranları için)

- * The Complete February 1957 Jimmy Smith Blue Note Sessions (1957) MOSAIC 154 (3 CD)

ŞU CAZ DEDİKLERİ

Her Cuma gecesi 23:00-24:00 arası, TRT Radyo 3'te

2003 yılı boyunca her hafta, VERVE plak şirketinin en seçkin 50 albümü sırayla tanıtılıyor.

04 Nisan	Pres and Sweets Lester Young & Harry "Sweets" Edison
11 Nisan	The Jazz Giants '56 / Lester Young
18 Nisan	Pres and Teddy Lester Young & Teddy Wilson
25 Nisan	The Genius of Coleman Hawkins Coleman Hawkins
02 Mayıs	Coleman Hawkins Encounters Ben Webster Coleman Hawkins & Ben Webster
09 Mayıs	Coleman Hawkins and Confreres Coleman Hawkins
16 Mayıs	Cosmopolite: The Oscar Peterson Verve Sessions / Benny Carter
23 Mayıs	New Jazz Sounds: The Urbane Sessions (String Sessions) / Benny Carter
30 Mayıs	New Jazz Sounds: The Urbane Sessions (Small Group Sessions) / Benny Carter
06 Haziran	Roy & Diz Roy Eldridge & Dizzy Gillespie
13 Haziran	Duets (with Sonny Rollins & Sonny Stitt) / Dizzy Gillespie
20 Haziran	Sonny Side Up Dizzy Gillespie, Sonny Rollins & Sonny Stitt
27 Haziran	Gillespiana / Dizzy Gillespie

JAZZ TEST

Geçen sayıdaki testin doğru yanıtları:

1) e) Roy Hargrove; **2)** c) Kid Ory; **3)** Dünya çapında şöhrete ulaşmış Kanadalı jazz piyanistleri arasında ilk akla gelenler: Oscar Peterson, Gil Evans, Paul Bley, Renée Rosnes, Diana Krall, Oliver Jones, vd.

Okuyucularımız arasından üç soruyu da doğru bilenlerin sayısı bu kez epeyce fazlaydı: Murat Başımoğlu; Yasemin Avcı; Rezzan Çökelek; Cem Pekman; Buğra Yüzak; Pınar Erdoğanaras, Erman H. Kavukçu arasından, talihli okurumuz İstanbul Bahariye'den Cem Pekman'ın adresine Benny Carter'ın "Further Definitions" adlı Impulse! CD'si postalandı. Tebrikler ve keyifli dinlemeler. Yanıtlarını yollayan tüm okurlara teşekkürler.

BİR ZAMANLAR NEW YORK'TA...

Tarih: 1961'de bir Ağustos gecesi; **Yer:** New York'ta, Greenwich Village'taki Village Gate Jazz kulübü; **Konu:** Kulübün girişinde asılı panolarda, o gece 21:30'dan 3'e kadar sahne alacak üç grubun isimlerini görüyoruz. Söz konusu gruplar, John Coltrane'in Eric Dolphy, Art Davis ve Regie Workman'dan oluşan dörtlüsü; Art Blakey'nin Freddie Hubbard, Wayne Shorter, Curtis Fuller ve Cedar Walton'dan oluşan ve Jazz Messengers olarak bilinen beşlisi ile Horace Silver'ın Blue Mitchell, Junior Cook, Gene Taylor ve Roy Brooks'tan oluşan beşlisidir. **Sonuç:** Fotoğrafı çeken Herb Snitzer'in belirttiğine göre, böylesine efsanevi kadroların ardarda sahne aldığı o gece kulübün yarısı boştur! 1961 yazında New York'ta olmak vardır...

JAZZ SANDIĞI

Sizlerden gelen talep doğrultusunda, bu sayıdan itibaren, Jazz Test'e ara verip, şimdiye kadar sorduğumuz türden soruların yanıtlarını da vererek, Jazz bilgi ve kültürünüzü arttıracağını düşündüğümüz farklı konuları bu başlık altında ele alacağız.

Big Band'lerin müzikal damgası: Sinyal Melodileri

Swing döneminde, her önemli Big Band'in, radyo programlarının veya dans maratonlarının başında ve sonunda çaldıkları, onlarla özdeşleşmiş bir veya birkaç "sinyal melodisi" (İngilizce olarak "Signature Tunes" veya "Them Songs") vardı. Aşağıda bunların bir listesini bulacaksınız.

Louis Armstrong	When It's Sleepy Time Down South
Charlie Barnet	Cherokee
Count Basie	One O'Clock Jump
Bunny Berigan	I Can't Get Started
Tiny Bradshaw	Fascination
Les Brown	Sentimental Journey
Cab Calloway	Minnie the Moocher
Benny Carter	Melancholy Lullaby
Casa Loma Orchestra	Was I to Blame for Falling in Love with You? / Smoke Rings
Bob Crosby	Summertime
Jimmy Dorsey	Contrasts
Tommy Dorsey	I'm Gettin' Sentimental Over You
Duke Ellington	East St. Louis Toodle-Oo (1940'a kadar)
	Sepia Panorama (1940-41 arasında)
	Take the "A" Train (1942'den itibaren)
Benny Goodman	Let's Dance (açılışta) / Good-bye (kapanışta)
Lionel Hampton	Flying Home
Erskine Hawkins	Tuxedo Junction
Edgar Hayes	Stardust
Fletcher Henderson	Christopher Columbus
Woody Herman	Blue Evening / Blue Prelude / Blue Flame (1942'den sonra)
Earl Hines	Deep Forest
Harry James	Ciribiribin
Stan Kenton	Artistry in Rhythm
Andy Kirk	Cloudy (1936'ya kadar)
	Until the Real Thing Comes Along (1936'dan sonra)
Gene Krupa	Apurksody / Star Burst / That Drummer's Band
Jimmie Lunceford	Jazznocracy / Uptown Blues / Rhythm Is Our Business
Glenn Miller	Moonlight Serenade
Artie Shaw	Nightmare
Claude Thornhill	Snowfall
Chick Webb	Let's Get Together
Paul Whiteman	Rhapsody in Blue

ÖLÜMSÜZ STANDARTLAR

EASY TO LOVE

Söz ve Müzik: Cole Porter

I know too well that I'm just wasting precious time
In thinking such a thing could be
That you could ever care for me
I'm sure you hate to hear
That I adore you, dear
But grant me
Just the same
I'm not entirely to blame
For love
You'd be so easy to love
So easy to idolize
All others above
So worth the yearning for
So swell to keep every homefire burning for
We'd be so grand at the game
So carefree together
That it does seem a shame
That you can't see
Your future with me
'Cause you'd be oh, so easy to love

IT'S ONLY A PAPER MOON

Söz: E. Yip Harburg
Müzik: Harold Arlen

I never feel a thing is real
When I'm away from you
Out of your embrace
The world's a temporary parking place

Mmm, mm, mm, mm
A bubble for a minute
Mmm, mm, mm, mm
You smile, the bubble has a rainbow in it

Say, its only a paper moon
Sailing over a cardboard sea
But it wouldn't be make-believe
If you believed in me

Yes, it's only a canvas sky
Hanging over a muslin tree
But it wouldn't be make-believe
If you believed in me

Without your love
It's a honky-tonk parade
Without your love
It's a melody played in a penny arcade

It's a Barnum and Bailey world
Just as phony as it can be
But it wouldn't be make-believe
If you believed in me

FALLIN' IN LOVE WITH LOVE

Söz: Lorenz Hart
Müzik: Richard Rogers

I weave with brightly colored strings
To keep my mind off other things
So, ladies, let your fingers dance
And keep your hands out of romance

Lovely witches
Let the stitches
Keep your fingers under control
Cut the thread, but leave
The whole heart whole

Merrry maids can sew and sleep
Wives can only sew and weep
Falling in love with love
Is falling for make-believe
Falling in love with love
Is playing the fool

Caring too much is juvenile fancy
Learning to trust is just
For children in school
I fell in love with love one night
When the moon was full
I was unwise with eyes
Unable to see

I fell in love with love
With love everlasting
But love fell out with me

BİR KİTAP / BİR VİDEO

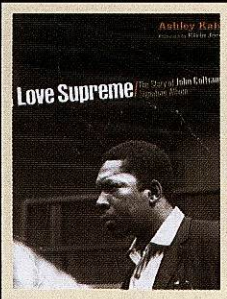

A LOVE SUPREME - THE STORY OF JOHN COLTRANE'S SIGNATURE ALBUM

Ashley Kahn
Viking Press, ABD, 2002
ISBN: 0-670-03136-4
260 sayfa; Bez ciltli
$27.95

İki yıl önce, "Kind of Blue / The Making of the Miles Davis Masterpiece" adlı kitabıyla, en ünlü Jazz albümünün yapım sürecini mükemmel bir şekilde gözler önüne seren gazeteci/yazar Ashley Kahn, bu kez de John Coltrane'in ve Jazz'in en beğenilen albümlerinden biri olan "A Love Supreme"e el atmış. Maneviyata, ilahi güce ve doğu felsefelerine önem veren, yaşamını (en azından son yıllarını) belli katı prensipler dahilinde sürdürmeye gayret gösteren saksofoncunun en mistik çalışması sayılan bu efsanevi albümün yaradılış öyküsü, çok titiz bir araştırma ürünü olduğu gerek içeriğinden gerekse, 20 sayfa tutan Notlar bölümünden açıkça anlaşılan bu kitapta tüm yönleriyle anlatılıyor. Biyografi, sosyal ve kültürel bağlam, müziğin analizi gibi farklı perspektifleri dengeli bir şekilde harmanlayan, Coltrane ve onlarca dostuyla yapılmış söyleşiler ve çoğu ilk kez yayınlanan fotoğraflarla zenginleştirilmiş bu kapsamlı çalışmayı bitirdiğinizde öğrendikleriniz (örneğin, albümün sadece 4 saate ortaya çıkarıldığı, toplam kayıt süresinin 1 saati aşmadığı, grup elemanlarına 100'er dolar, Coltrane'e ise 200 dolar ödendiği) sizi çok şaşırtacak. Geçtiğimiz aylarda, alternatif kayıtlarla zenginleştirilerek, "Deluxe Edition" altbaşlığıyla 2 CD'lik bir set olarak yeniden piyasaya sürülen "A Love Supreme"i edindiğiniz bilgiler ışığında yeniden dinlediğinizde Coltrane'in başyapıtını çok daha farklı biçimde algılamanızı sağlayacak önemli bir eser.

THE MILES DAVIS STORY

Yönetmen: Mike Dibb
Columbia CVD 54040
İngiltere 2001 / ABD 2002
ISBN: 0-7389-0159-8
125 dakika;
Renkli; 1.33:1; Stereo
DVD Region 1 / NTSC
$19.95

Filmin sunuculuğunu da üstlenen yapımcı/yönetmen Mike Dibb'in İngiltere'nin Channel Four televizyonu için 2001 yılında hazırladığı bu iki saatlik belgesel, ölümünden bu yana 10 yılı aşkın bir süre geçmesine karşın, son 50 yılda Jazz müziğini en fazla etkilemiş müzisyen olma konumunu koruyan trompetçi Miles Davis'in ilginç yaşam öyküsünü, arşiv belge ve görüntüleri, farklı dönemlerde kendisiyle yapılmış röportajlar, akrabaları, müzisyen arkadaşları ve diğer dostlarıyla gerçekleştirilen yeni söyleşilerde paylaşılan anılar ve anekdotlar, ve "So What", "Walkin'", Miles Ahead", "All Blues", "Blue in Green", "Milestones", "In a Silent Way", "Bitches Brew", "Tutu" ve "Time After Time" gibi farklı türlerin öncülüğünü yapan müzik kayıtları ve kısa performans görüntüleri eşliğinde anlatıyor. Belgeseli diğer benzer çalışmalardan ayıran en büyük özellik, nevi şahsına münhasır müzisyenin öyküsüne sevecen bir biçimde yaklaşılmış olması. Davis'in fırçasından çıkmış tablolar, yaşadığı yörelerin ve özellikle son yıllarını geçirdiği Malibu sahilinin görüntüleri, müzisyenin ana hatları az çok bilinen biyografisine farklı nüanslar katıyor. Davis hakkında konuşanların pek çoğu ilginç şeyler söylüyor ve imaj yaratmaktaki ustalığıyla tanınan sanatçının fazla bilinmeyen yönlerini de ortaya çıkarıyorlar. Belgesel filmin yanısıra, kısa bir biyografi metnini ve Davis'in bazı albümlerinin profillerini de içeren bu DVD'nin yakında Türkiye'de de piyasaya çıkma ihtimali çok kuvvetli.

Jazz Sözlüğü

P

Pork Chop - (Sözlük anlamı: domuz pirzolası) Zencilerin kendi aralarında birbirlerine hitap şekillerinden biri. İlk dönemlerde, beyazlara boyun eğen "Tom Amca" benzeri tipler için kullanılmıştır; **Pork Chop Music** - 20. yüzyılın başlarında, yavaş ritme sahip, **barrelhouse** (bkz. bu terim) tarzı bir jazz stili; **Little Pork Chops** - Blues gitaristi John Lee Hooker'ın kayıtlarında kullandığı takma isimlerden biri.

Pork Pie Hat - Yuvarlak ve basık bir şapka cinsi. Bu tür bir şapka kullandığı için Lester Young'a, "**Pres**"ten sonra takılmış ikinci lakap. ("*Goodbye Pork Pie Hat*" - Charles Mingus)

Pot - (Sözlük anlamı: kap, tencere) **1.** Esrar, ot, marihuana. Eskiden, özellikle ABD'deki içki yasağı döneminde, evde kaplarda hazırlanan ucuz kalitesiz viski anlamında da kullanılmıştır; **2.** Vajina; **3.** Kadın.

Potato - (Sözlük anlamı: patates) Küçük sevgili, genç kız; **Sweet Potato** - (sözlük anlamı: tatlı patates) Cinsel organlar; **Potatoes** - Para, papel **Dig Potatoes** - (sözlük anlamı: patates toplamak) Sevişmek, cinsel ilişkiye girmek; **Potato-Head** - (sözlük anlamı: patates kafa) 1. Mankafa, salak; 2. Sarhoş; kafayı bulmuş ("*Potato-Head Blues*" - Louis Armstrong)

Pres (Prez) – Başkan anlamına gelen "President"ın kısa söylenişi; tenor saksofoncu Lester Young'a şarkıcı Billie Holiday tarafından takılmış onurlandırıcı lakap. ("*Pres Returns*" - Lester Young)

Preservation Hall – (Sözlük anlamı: koruma salonu) New Orleans'ta, St. Peter Street, 26 numarada bulunan efsanevi kulüp. Binası 100 yıllık olan ve ilk kez 1961 yılında bugünkü kullanımına açılan bu küçük ve salaş mekanda sahne alan yaşlı ve çoğu fazla tanınmayan müzisyenler, kendilerini ayakta izleyen (çoğu turist) jazzseverlere, küçük bir ücret karşılığında (1980'lerde parça başına 1 dolardı; sadece New Orleans'ta ağızda sakız olan "When the Saints Go Marchin' In"i dinlemek istediğiniz takdirde "ceza olarak" 5 dolar ödemek zorundaydınız!), geleneksel jazz parçaları çalarlar.

Progressive Jazz - (Sözlük anlamı: ilerici jazz) 50'li yıllarda piyanist, besteci, orkestra şefi Stan Kenton'ın yaptığı, Çağdaş Batı Müziği formlarından etkilenen Big Band müziğine verilen ad. **Cool** ve **Third Stream** (bkz. bu sözcükler) türleriyle akraba sayılabilecek, beyazlar tarafından dinlenen "modern" bir Jazz türü.

Pussy - (Sözlük anlamı: kedicik) 1. (Seks objesi olarak) Kadın; 2. Kadın cinsel organı ("*Pussy Cat Blues*" - Jane Lucas); 3. Korkak, ödlek.

Put on - (Sözlük anlamı: giymek; sahte bir hava takınmak; attetmek; kilo almak) Kandırmak, dalga geçmek, kafaya almak. Jazz müzisyenlerinin kendi aralarında yapmaktan hoşlandıkları şakalar için kullanılan bir deyim.

Q

Q.T. (On the) – On the quiet (Sözlük anlamı: sakin, sessiz sedasız) yerine: Fazla "gürültü" yapmadan; trompet, davul gibi enstrümanları kullanmadan ("*Tippin' on the Q.T.*" - Count Basie)

Quack - (Sözlük anlamı: vak vak sesi) 1. Nefesli bir enstrümandan çıkan detone, akorsuz ses. Özellikle Teksas kökenli, "**honker**" (bkz. bu sözcük) diye adlandırılan, Illinois Jacquet, Arnette Cobb, Gene Ammons, vb güçlü saksofoncuların çok sık başvurduğu "kirli" çalış tarzı; 2. Şarlatan, sahtekar; 3. Eşcinsel, ibne.

Quartet - Dörtlü. Dört müzisyenden oluşan (genellikle piyano, bas ve davuldan oluşan ritm seksiyonun önünde tek bir nefesli saz - trompet veya saksofon - içeren) küçük topluluk (**Four** ile eşanlamlı).

Quintet - Beşli. Beş müzisyenden oluşan (genellikle piyano, bas ve davuldan oluşan ritm seksiyonun önünde iki farklı nefesli saz - çoğunlukla bir trompet ve bir saksofon - içeren) küçük topluluk (**Five** ile eşanlamlı).

Bill Evans

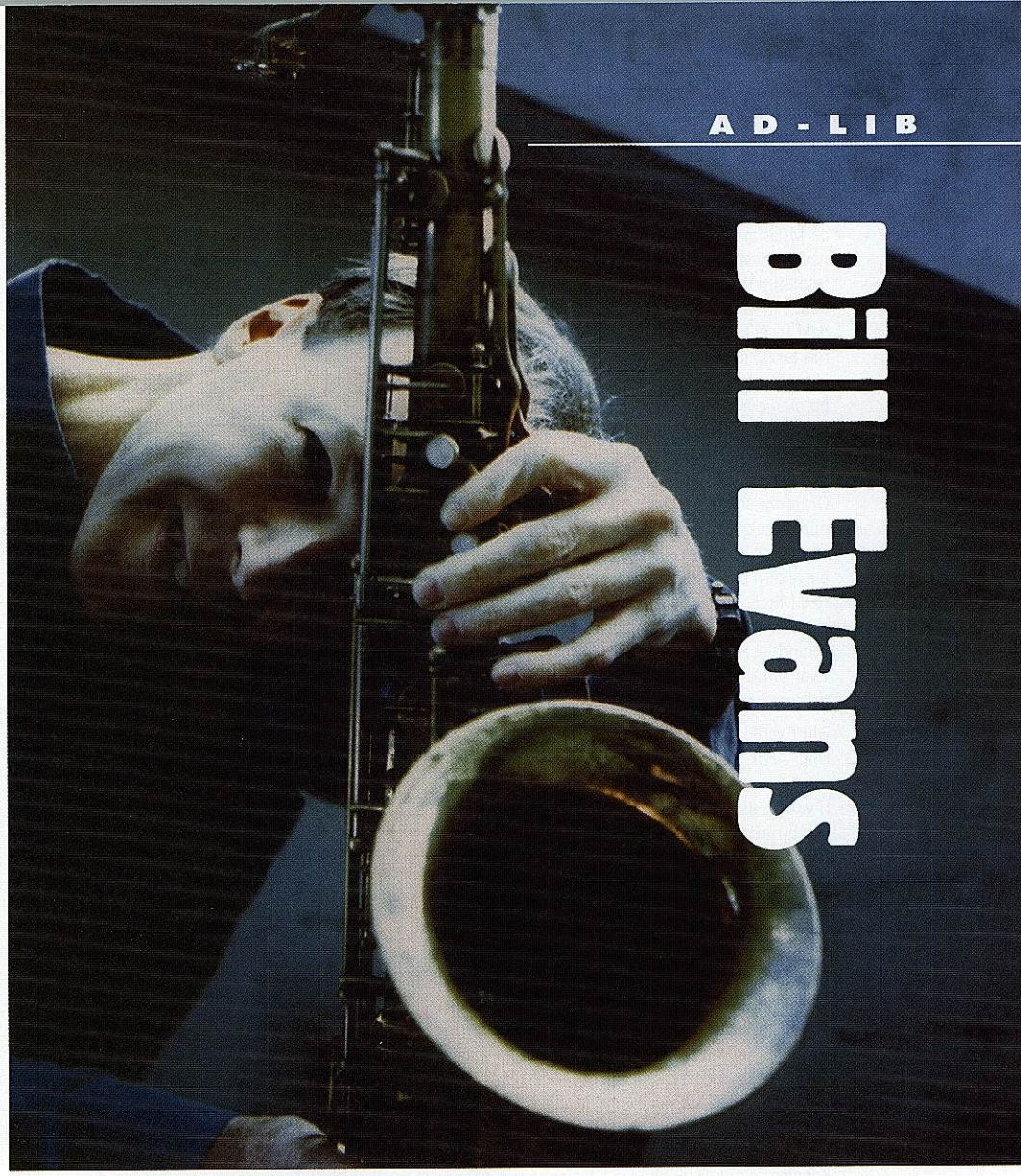

Bizim bu yazımızın konusu, saksofoncu, genç Bill Evans. Onun jazz'la kurduğu derin bağ ve bu müziğe yer yer kattığı yenilikler. Saksçı Bill Evans'ın en büyük şansı, çok genç yaşta, henüz yirmi iki yaşındayken ünlü Miles Davis Group'un üyesi olması ve dört yıl boyunca bu okulda özenle yetişmesi.

Orhan Kahyaoğlu

Bilindiği gibi, jazz tarihinin iki Bill Evans'ı var. Bunlardan ilki, 1950'li yıllarla birlikte, jazz piyanoya özgün bir stil kazandırmış bir doğaçlama ustası ve virtüöz. Genç Bill Evans'sa, önceki Bill'in öldüğü yıl olan 1980'de jazz ortamında adı henüz anılmaya başlayan bir saksofoncu. İkisi de apayrı bir jazz vizyonuyla var olageldiler. Piyanist Bill Evans için bugün bir "efsane"ydi diyenlerin sayısı çok. Genç Evans'sa bu yüce "efsane" tanımına tabii ki henüz sığmıyor. Ama, bizce, olmaya da çokça aday. Bizim bu yazımızın konusu, saksofoncu, genç Bill Evans. Onun jazz'la kurduğu derin bağ ve bu müziğe yer yer kattığı yenilikler. Saksçı Bill Evans'ın en büyük şansı, çok genç yaşta, henüz yirmi iki yaşındayken ünlü Miles Davis Group'un üyesi olması ve dört yıl boyunca bu okulda özenle yetişmesi. Sanatçı, bugüne geldiğinde, yer yer ustasından da uzaklaşarak kendinin olan bir sound'a kısa sürede büyük ölçüde ulaştı. Evans'ın sayısız becerileri var. Kalifiye bir müzisyen ve müzik adamı. Önemli ayrıcalıklarından biri, ciddi bir tenor ve soprano virtüözü olmasının yanında, gözardı edilemeyecek bir kalitede alto ve bariton saksofon da çalabilmesi. Saksların tümünü çalan birçok müzisyen tabii ki var. Ama, bunların tümünü, kendine has bir stille çalabilen saksçı sayısının iki elin parmağını geçtiğini zannetmiyorum. Sanatçı, flüt ve keyboard'larda da lezzetli, oturmuş tarzı olan bir müzisyen. Kompozisyon kimliği, üstüne en çok konuşulan özelliklerindendir. Becerileri bununla da bitmiyor. Prodüktör ve aranjör olarak da yalnız kendi albümlerine değil, başka önemli müzisyenlerin çalışmalarına da gözle görülür katkıları olmuştur. Evans'ın müzik kariyerinde, son yirmi yıl içinde çıkmış onbeş albümü var. Albümlerinde ve turnelerde yanında çaldığı müzisyen sayısıysa yüz'ü aşmış durumda. Bill Evans'ın bu noktada, her 1980'li yıllarla ortaya çıkan jazz'cı gibi, jazz'ın dışında rock, folk, country müzikler yapan isimlerinde sayısız projesinde yer aldığı biliniyor. Örneğin, rock efsanesi Mick Jagger, The Police'in usta müzisyeni Andy Summers'in yapıtlarında ve turnelerinde de çalmıştır Evans. Görüldüğü gibi, çoğu yeni kuşak jazz'cısı gibi, jazz'ın ötesine sıkça yolculuk yapan; jazz'la jazz'ın dışındaki müzik türlerini devamlı kaynaştıran bir sound'un takipçisi olduğu vurgulanabilir. Siyah Müzik ve başta funk, onun kaynaşım sound'unun baştan beri temel taşlarından biri olmuştur. En ilginç kaynaşımlarından biriyse jazz'la hip-hop arasında kurduğu müzikal köprülerdir. Yaptığı bir tür country–jazz'da Evans müziğinin dikkat çekici kaynaşım modelleri arasındadır. Yapıtları daha incelikli analiz edildiğinde görülecektir ki, bu örneklerin de dışında kaynaşım sound'larından izlere devamlı rastlanır.

Görüldüğü gibi, tüm bu özellikler, arayışlar, deneyimler biraraya getirildiğinde, Bill Evans için bir çeşit jazz-fusion ustası demek, en doğru saptama olacaktır. Ama, tamamen kendine has müzik mecrasıyla tabii. Sanatçı, dinleyicilerini önce ayırıcı stiliyle etkiler. Virtüözitesi bu noktada geri plandadır. Saksofondaki doğurgan doğaçlamacılığı keyboard ve flüt çalışında da dikkat çeker. Tüm enstrümanlarını çalışındaki en büyük özellik, stilindeki temizliktir. Bu "temiz"lik en çok tenor sound'unda dikkat çeker. Bu enstrümanında son derece canlı bir ton hep dikkat çeker. Soprano'da ise konuşmaktadır adeta. Etkili ritmik çıkışları da stilinin en önemli özellikleri arasındadır. Bu müzikal karakter kompozisyonlarına da büyük ölçüde sinmiştir.

Dünya bugünlerde Bill Evans'ı, yeni albümü 2003 yapımı "Big Fun"la konuşuyor. Gerçekten çok ilginç bir çalışma bu. Onun yirmi yıllık "Fusion" serüveninin farklı izdüşümlerine rastlanıyor bu albümde. Ama, önceki çalışmalarından hiç birine de eklemlenmeyecek özgünlükte bir çalışma bu. Yazımızın ana ekseni bu albüme dair olsa da, Bill Evans müziğinin, uğraşlarının genel bir panoramasını çizmeden albümü değerlendirmenin zorluğuna inandığımızdan, onun geçmişine biraz daha yakından tanıklık etmenin yararına inandık.

Evans bugün henüz kırkbeşinde. O da, çoğu önemli müzisyen gibi şanslı bir ailede doğmuş ki, daha beşaltı yaşında piyano çalışmaya, çalmaya başlayabilmiş. Ardından klarinete ve sonunda, daha ilk gençliğinin başlarında tenor saksofon çalmaya başlamış ve temel enstrüman olarak bunu seçmiş. Bu Evans'ın klasik piyanodan uzaklaştığı anlamına da gelmiyor. Dönemin standartlarında iyi de bir piyanist olmuş ki, daha onaltı yaşındayken, klasik piyano konserleri de verebiliyormuş. Yüksek eğitimi tabii ki onu bir konservatuara taşımış. Sanatçı, bir yıl Kuzey Texas Devlet Konservatuarı'nda bir yıl okumuş. Ardındansa, New Jersey'deki William Peterson Koleji'ne geçmiş. Bu süreçte, gitgide yetkinleşen, genç bir saksofoncu olmaya evrilmektedir. Bu eğitim döneminde, onu özel olarak eğiten, yönlendiren bir ustası var: Dave Liebman. Saksofonda yetkinleşmesinde ilk aşamada en önemli payı Liebman'ın üstlendiği söylenebilir. Liebman, bir aşamadan sonra, Evans'tan öyle etkilenmeye başlamış ki, o günlerde, grubuna bir saksofoncu arayan büyük usta Miles Davis'e Evans'ı önermiş, Davis'de kısa sürede Evans'dan etkilenerek, onu 1980 yılında, yaşı henüz yirmi ikiyken ünlü Miles Davis Group'a almış. Bu grup- yani Davis'in grubu – bilindiği gibi, her dönem, jazz tarihinin en önemli okullarından biri kabul edilir. Bill Evans, böylesi bir "okul"da hızla yetkinleşip, Davis Group'un albüm ve turnelerindeki performansıyla, yalnız ABD jazz ortamında değil, dünyanın dört bir yanında adı duyulmaya başlayan bir saksofoncu olmuş. ABD, Japonya ve Avrupa ülkelerinde süren turnelerde dört yıl boyun-

ca Miles'in yanında, grubunda çalar Evans. Bu deneyim, enstrümanları düzeyinde, Evans'ın yetkinleşmesini ve müzik ufkunu adım adım açmış ki, bu dönemin bazı Davis Group albümlerinde yeteneğindeki incelikler, performans gücü ve ilginç doğaçlama tarzı ciddi ölçüde dikkat çekmeye başlar. Tenor ve sopranoda kendine has bir tonu, temiz bir üslubu olan dünya standartlarında bir genç yetenek çıkar ortaya. Stili, bu dönem ayırdedici bir niteliğe bürünür. Evans, bu dört yıl içinde Miles Davis'in "Decoy", "Man With The Horn", "Star People" ve Grammy ödülü kazanan "We Want Miles" albümünde çekirdek müzisyenlerden biri olur. Bu büyük deneyim sürecinde, Evans, iki jazz ustasıyla akustik bir albüm projesi de hayata geçirir. Hank Jones ve Red Mitchell'le hazırladığı ilk albümün adı "Moods Unlimited" adını taşıyor. Zarif, etkili session'ların yanında, beş tane de standart çalmıştır müzisyenler. Evans'ın ilk albümü olarak gerçekten usta işi bir çalışmadır bu.

Bill Evans, Miles Davis Group'dan 1984 yılında ayrılır. Artık "eğitim süreci" çoktan noktalanmıştır sanatçının. Bu yılın Evans için çok önemli özellikleri vardır. İlki, sanatçı bu yıl da en ilginç albümlerinden birini daha yayınlamıştır. "Living In The Crest Of A Wave". Kendine özgü bir fusion tavrının derin izleri hissedilmektedir bu albümde. Evans, aynı yıl bir başka deneyimin, ünlü bir grubun daha içinde bulur kendini. Jazz gitarın büyük ustalarından John McLaughlin, birkaç yıl önce dağılmış olan ünlü jazz-fusion grubu Mahavishnu Orchestra'yı ikinci kez kurmaya karar verir ve yeni kadroyu oluştururken Bill Evans'a teklifte bulunur ve Evans bu ünlü grubun, yeni kadronun üyesi olur. Bu virtüözler kadrosuyla dünyanın dört bir yanını gezerken, McLaughlin ve grubunun 1984 yapımı "Mahavishnu" ve iki yıl sonra çıkan "Advantures In Radioland" albümünde de başarılı performansıyla dikkat çekecektir. Kendine özgü, mistik bir jazz – fusion tavrının göbeğinde yetkinleşmesini sürdürmektedir. Sade, temiz ve etkili bir yorum gücünün yanında, güçlü doğaçlamalarıyla McLaughlin kompozisyonlarına yeni, renkli bir açılım kazandıracaktır saksofonlarıyla.

1986'da Mahavishnu Orchestra'dan ayrıldıktan sonraysa Evans artık bu on yılın en parıltılı, en çok ilgi gören, konuk edilen, albümlere çağrılan müzisyenlerinden biri olmuştur. Sayısız konser ve stüdyo çalışmasının içinde gözükürken, ağırlığı artık kendi oluşturduğu grup ve dünya çapında turnelere verecektir. 1986'da Blue Note firmasından "The Alternative Man" adlı, birçok müzikal çizgiyi, kendi içinde kaynaştırıp yeniden biçimlendiren bir Evans sound'uyla karşı karşıya kalınmaktadır. Bu süreçle birlikte oluşturduğu grubun en önemli iki üyesi Mark Egan ve Danny Gottlieb olacaktır. Özellikle 1970'li yılların fusion deneylerinden büyük ölçüde esinlenen bir fusion tavrı geliştirmektedir. Miles Davis okulunun da esiniyle funky bir tavır süreç içinde sound'una yaslanmaya başlar. Ancak, bu akustik bir sound'dan tam anlamıyla kopmak anlamına gelmemektedir. İki müzik de belli ölçüde müziğinde yer almaktadır. Bu, 1980'lerin sonlarına doğru akan süreçte, müzisyenin besteci kimliği de büyük ölçüde dikkat çekmeye başlamaktadır. Kendine has, melodik ve armonik bir tat, zenginlik işlenmektedir bu bestelerde. Jazz geleneğiyle kurduğu köprü hiç kapatılmaz. Ama, yeni kaynaşımlarından da vazgeçmemektedir. 1989'da çıkan ve büyük ilgi gören "Summertime" adlı albümü akustik bir duyarlılığa yaslansa da, üç tane de nefis fusion bestesiyle karşılanmaktadır. Bu albümdeki kadroda Danny Gottlieb yanında piyanist Gil Goldstein ve büyük basçı Marc Johnson'da yer almaktadır.

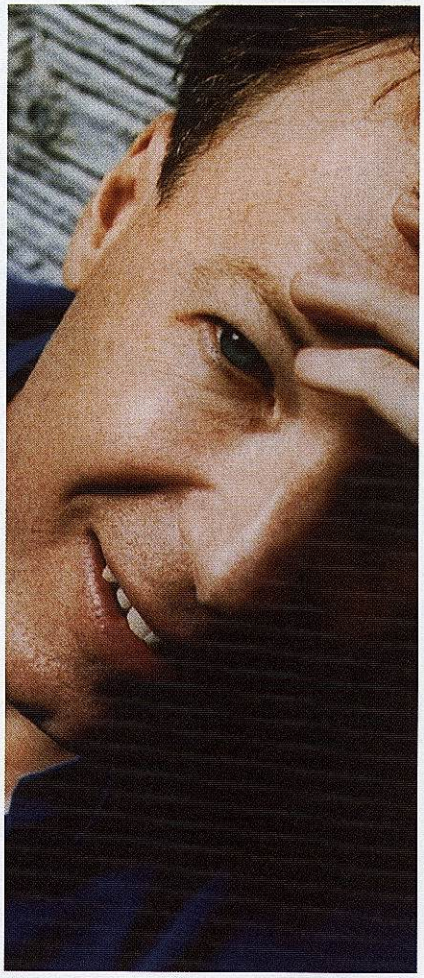

Dünya bugünlerde Bill Evans'ı, yeni albümü 2003 yapımı "Big Fun"la konuşuyor. Gerçekten çok ilginç bir çalışma bu. Onun yirmi yıllık "Fusion" serüveninin farklı izdüşümlerine rastlanıyor bu albümde.

1980'li yılların sonlarına yaklaşırken yaşadığı en önemli deneyimler arasında, Elements grubuyla 1987- 89 arasında çıkardıkları üç ilginç albümde tuttuğu yeri ve müzikal konumu ilk olarak anmak gerek. En özgün deneyimlerinden bir başkasıysa, 1989 yılında jazz- fusion'ın ustalarından Herbie Hancock ve grubu Headhunters'la yaptığı büyük deneyimdir. 1990'lı yıllarda merkezi ağırlıklı funk olan ve süreç içinde groove'a dönüşen müziğinin bir başka formasyon oluşturan yapısı olarak Hancock ve grubuyla yaşadıkları anılabilir. Ama, o da Headhunters'ın özgün sound'una yeni melodik bir izlenimcilik katmayı başarmıştır. Bu süreçte, genç olmasına rağmen, ustalar kategorisine de girmiş durumdadır Evans. Bu süreçte Davis gibi Hancock'u da şaşırtmaktadır. Hancock, bu süreçte onun için "inanılmaz bir duyarlılığı ve sezgisi olan bir ressam" diyebilmektedir.

1990 yılı, Evans için önemli dönüm noktalarından biridir. Rock efsanesi Mick Jagger'la da bu dönem beraber olur ve sanatçının bu yıl çıkan ünlü albümü "Primitive Cool"da Evans saksofon çalmaktadır. Ama, daha da önemlisi, bu yılın başlarında kurduğu "Petite Blonde" adlı grubuyla en önemli çıkışının adımlarını atmaktadır. Bu grupta ünlü Mitch Forman keyboard'ları, Chuck Loeb gitarı, Victor Bailey bası ve Dennis Chambers davulu çalmaktadır. Dönemin birbirinden önemli yeteneklerinin biraraya gelmesiyle oluşan grubun, Evans tarafından kompozisyonlarıyla biçimlenen sound'unda; özgün, değişken karakterler taşıyan, funk ruhu ağır basan bir fusion çıkmaktadır ortaya. Grubun sound'u özellikle turnelerle inanılmaz biçimde derinleşecektir. Bu grup, turneler boyu, bazı değişmelerle müziğini gitgide derinleşmektedir. Apayrı fusion tavırları, uçarı bir doğaçlamacılık; içli, lirik jazz cümleleri, ilginç bir ritim algısıyla buluşup ortaya bambaşka jazz kimlikleri çıkacaktır. Evans'ın turnelerle dolu yoğun temposu, kısa sürede konser kayıtlarından oluşan albümlere dönüşecektir. Jazz City firmasından, 1990'da "Let The Suice Loose; Live At The Tokyo Blue Note- Vol-1" ve bir yıl sonra da "The Gambler; Live At The Tokyo Blue Note, Vol- 2" adlı konser albümleri yayınlanacaktır. Bu turnelerde Jim Beard, Daryl Jones gibi birçok önemli isim daha farklı biçimlerde yer almaktadır. Avrupa turnesi kayıtlarıysa 1992 yılında "Petite Blond" adıyla yayınlanır. Evans'ın jazz'a ve fusion'a olan tutkusunu, enstrümanındaki maharetleri, zorlayıcı ve deneysel arayışlarını en iyi yansıtan albümüdür bu kayıt. Kendine has, grubun performansına özgü çeşitli yapısal ve uzamsal efektler; bunun sonucu doğan farklı ruh halleri özellikle doğaçlama kesitlerinde büyük ölçüde öne çıkmaktadır. Artık özellikle bu kaydın da bulunduğu Almanya turnesiyle Evans inanılmaz doyurucu bir fusion tavrının altını çizmeyi başarmıştır.

Bu bitmez tükenmez turne ve konser albümlerinin ardından, Bill Evans 1993'de uzun bir aradan sonra stüdyo albümü hazırlıklarına başlar. Bir yıl sonra çıkacak albümün adı "Push" olacaktır. Albümde, Bruce Hornsby, Marcus Miller, Bob James ve Jeff Golub gibi önemli ustalar yer almaktadır. Lipstick Records'dan çıkar bu çalışma. Jazz'ın yanında bir biçimiyle ilginç bir dans müziğidir yaptığı. Ekibe rapçılar konuk olmaktadır. Evans'ın virtüözitesinin en çok öne çıktığı albümdür bu. Tenor'un yanında süper bir soprano olduğu bu albümdeki çalışmalarda belgelenir. Uçlarda gezinen değişken, ilginç bir virtüözite tavrı ön plana çıkmaktadır. "Push"un grubu, albümün ardından Avrupa, Güney Amerika ve Japonya'da uzun turneler yapmaktadır. Bu turnenin Avrupa kayıtları aynı firmadan 1995'de "Live In Europe" adıyla albümleşir. Bu albüm, hip- hop'la jazz'ın inanılmaz ölçüde ilginç, etkili bir kaynaşımından oluşmaktadır. Dönemin Siyah Müzik duyarlılığını benzersiz biçimde jazz'ın içine taşımaktadır. Bu müzikal arayışlar bu dönemle birlikte gitgide yoğunlaşmakta, derinleşmektedir. Kendine özgü, eklektik bir müzik tavrı öne çıkmaktadır sanatçının. 1995- 96 yıllarında Evans tekrar yeni bir albüm için stüdyoya girer. Fusion tavrındaki kendine özgülüğün altını çizmek derdindedir. Ortaya çıkan ilginç albümün adı "Escape" olur. Gitarda Lee Ritenour, basçı Marcus Miller ve trompetçi Wallace Roney albümün çekirdek müzisyenleridir. "Escape", "Çağdaş jazz" tanımı içinde örneğine az rastlanan bir deney durumundadır. Çağdaş müziği simgeleyen radyoların en çok ilgi duyduğu jazz albümlerinden biri kabul edilir bu dönem. Kendine özgü bir duygusallığı ve o oranda da gücü ve özgürlük tutkusu kompozis-

SM Efsanevi Performans Mikrofonları

Konser ve performansların sesi klasik Shure mikrofonları ile belirlenir. Sanatçılar ve ses mühendisleri nesiller boyunca SM57® ve SM58® mikrofonlarını endüstri standardı haline getirmişlerdir. Yeni SM86® kondansatörlü vokal mikrofonu bu standardı yeni sınırlara çekiyor.

SM86®
Kondansatörlü Solist Mikrofonu

SM58®
Vokal Mikrofonu

SM57®
Enstrüman Mikrofonu

SHURE®
It's Your Sound®

www.shure.com

NEFAN Türkiye Distribütörü
TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hattat Halim Sok. No: 8 Dikilitaş - İstanbul Tel: (0212) 288 4139 Fax: (0212) 275 9118
Bağlar Cad. 159/A Seyranbağları, Çankaya, Ankara Tel: (0312) 447 0792 Fax: (0312) 447 0793

yonlarına bir arada sızmaktadır. Örneğine az rastlanan bir müzikal bileşim çıkmıştır bu albümün soundunda. Jazz'ı, günümüz duyarlılığına, ruhuna, nabzına taşımayı başarmaktadır.

Evans, "Escape" albümüyle ESC Records'a geçmiş ve o zaman diliminden bugüne dek, ağırlıklı bu firmadan çıkan stüdyo albümleriyle fusion tavrını tam anlamıyla özel bir groove'a döndürecektir. Funky müzikte sound'un ana ekseni olurken, Uzak Doğudan Latin dünyasına farklı müzikal renkler çok gerilerde de kalsa sound'unda hissedilmektedir. 1997'de çıkan "Starfish & The Moon", çok iyi çalınan, ama önceki albüme oranla fazla yenilenmemiş, özgünleşmeyen bir albüm olarak değerlendirilebilir. Fusion geleneğine bağlılığın yanında, Pat Metheny Group'un fusion tavrının derin izlerine bu albümün bazı vokal kesitlerinde rastlanır. 1998'de çıkan "Touch" albümü ise onun müzisyenliğindeki oturmuşluğun açık bir belgesi niteliğindedir. Yeni, genç ve dinamik bir kadrosu vardır artık sanatçının. Ama, "Touch" adlı yeni çalışmada bir çok konuk müzisyen dikkat çekmektedir yine. "Escape" albümünde çalan Wallace Roney, Lee Ritenour ve Vinny Caliuta bu albümde de yer almaktadır. Evans'ın prodüktör ve aranjör kimliğindeki yetkinliği en çok belgeleyen albümlerinden biridir bu. Funk ekseni içinde kendine has bir groove tavrı dikkat çekmektedir. Artık bu albümdeki sound, fusion tavrındaki kendine haslığın, rafineliğin bir belgesi olacaktır. Yeni, genç grubuyla bu albümün ardından yoğun turnelere çıkar. Bu ekipte gitarist Mich Stein, davulcu Lionel Cordew ve basçı Tim Lefebure en dikkat çeken müzisyenlerdendir. Ortaya çıkan yeni biçimlenişte funk ve rhythm & blues'un değişik kaynaşımlarının modern, güçlü ve çağa uygun bir jazz bileşeni çıkmıştır ortaya. Bu dönem artık saksofonun her türünü çalmakta; kompozisyonlarındaki komplike yapı, eleştirmenleri etkilemekte, heyecanlandırmaktadır. Sanatçı 1990'da ise grubuyla Avrupa ve Uzak Doğu turnelerini sürdürecektir.

Evans'ın müzik tavrının özü funk–jazz bir sound'a yaslanmakla beraber country'den rock'a sayısız çağdaş müziğin farklı biçimlerde esinlerine rastlanmaktadır. Müzisyen ve aranjör kimliğiyle sayısız albümün çekirdek konuklarından biri olur bu süreçte. Örneğin, yol arkadaşı, grubuna devamlı konuk olarak katıldığı ilginç gitarist Lee Ritenour'un "Alive In L.A" (1997) ve "This Is Love" (1998) albümlerinde mutlak yerini, rolünü özenle üstlenmiştir Evans. Dave Grusin'in "West Side Story" albümünde de önemli bir rolü olmuştur. Bu yıllar, sanatçı, aynı zamanda Michael Franks, Herbie Hancock, David Sanborn, Ron Carter, Mark Egan, Danny Gottlieb ve Trilok Gurtu gibi sayısız önemli jazz ve jazz-fusion müzisyenlerinin de albümlerinde yerini alır.

Tüm bu albümlerde baştan beri söylediğimizi gibi, funk ve ötesine yapılan, özel ruh hallerini yansıtan bir sound ve stil özgünlüğüdür dikkat çeken. Alto ve bariton saksofonda da kendine has bir üslubu artık yakalamış ama bu enstrümanları yine geri planda tutmayı seçmiştir. Tutkulu ama karamsar olmayan; renkli, canlı bir jazz tavrının kuşatıcılığı dikkat çekmektedir. Müziğindeki tüm güncelliğe rağmen, jazz geleneğinden kopmak şöyle dursun, sıkça temel jazz formlarına duyduğu sadakati bir bütün olarak olmasa da, çoğu parçalarında soluruz. Performans Evans için en kutsal deneyimdir. Teorik olduğu kadar, çalarak, öğrendiğinin ve değiştiğinin izlerine sound'unda hep rastlanır. Değişimden kaçmadığı için de, kalıcılığı becermiştir. Bu yüzden de Evans'ın, son yirmi yılın en enteresan müzisyenlerinden biri olduğu çoğu kez vurgulanır.

Sanatçının, 2000 yılında "Soul Insider" adlı albümü yayınlanır. İlk kez ilginç bir içselleşmeye, psişik öğelere az da olsa rastlanmaya başlamaktadır. Yeni müzikal koridorlar açmaya devam etmektedir kendine. Farklı müziklerle kurduğu köprüler daha bir belirginleşmektir. İşte, üç yıllık bir aradan sonra çıkan en yeni albümü "Big Fun" için de durum aynı. Bu albüm büyük ölçüde funk'a eğilimli. Albümde sanatçının şaşırtıcı konukları var. Vokal, müziğinde özel ve büyük bir yer işgal etmeye başladığı için, geçmiş yıllarda yakın ilişkiler halinde olduğu ünlü Les McCann yeni albümde iki parçanın yine konuğu. 1980'li yıllarda Miles Davis Group'da da çalarken tanıdığımız gitarist Robben Ford, bir parçada desteğini sunuyor. Trompetin dehalarından Randy Brecker da albümün dikkat çekici konuklarından. Ama, en önemlisi, country müziğinin bir ikonu olan Willie Nelson'da, Evans'ın düzenlemesi country- jazz yorumuyla Stephen Stills'in bir klasiğini yorumluyor. Önceki yıllarda, Evans, bazı kulüplerde Nelson'ın grubunda da çalmış. Bu da Nelson'un bir desteği ve teşekkürü gibi. Evans'ın "Big Fun" kadrosu da mükemmel müzisyenlerden oluşuyor. Örneğin orgu Ricky Peterson çalıyor. Piyanoyu Clifford Carter. Bill Evans'ın en eski yol arkadaşlarından gitarist Hiram Bullock'da albümün biçimlenişinde özel katkısı olan bir grup üyesi. Grubun davulcusu Vinnie Colaiuta, basçısı James Ginus. Bu iki müzisyen de, bilindiği gibi, içinde yer aldığı her ritim seksiyonu stilleriyle değiştiren, zenginleştiren isimler.

Evans'ın müzik tavrının özü funk–jazz bir sound'a yaslanmakla beraber country'den rock'a sayısız çağdaş müziğin farklı biçimlerde esinlerine rastlanmaktadır.

"Big Fun" albümünün, "Soul Insider" adlı önceki albümün müzikal açıdan takipçisi olduğunu vurgulayalım. Ancak bu yeni çalışmada country ve R&B'un funk'la olan bileşenleri; bazen de funk'dan uzaklaştığı farklı özgün müzikalitelerle ortaya çıktığı söylenebilir Evans'ın. Açılış parçası "Big Fun"da büyük ölçüde keyfi coşkuyu ve müzisyenler arasındaki terapik bağı yakalıyor insan. Groove fikirler daha ilk parçadan itibaren albüme nüfuz ediyor. "Big Fun"da, Miles Davis okuluna gitarcılarından Robben Ford'un konukluğu ve keyifli gitar solo cümleleri dikkat çekici. "Road To Bilbao" adlı parçaysa jazz'la groove'un tam anlamıyla kaynaşması, içiçeleşmesi ve özel bir sound'a dönüşmesini sağlayan bir parça. Bu biçimlenişte akustik bas ve davulun farklı ritim cümlelerinin katkısı çok. "Catch You When You Fall"de Les McCann'in nefis vokali, yorum yetisi dikkat çekici. Evans, temel enstrümanı olan saksofonu parçada tüm incelikleriyle kullanıyor. Üslubundaki temiz anlatımcılık bu parçada dikkate değer. "Hsu dou Basin" adlı parçada öne çıkan tenoruyla kendine has üslupçuluğunun açık izlerine rastlanır. Albümün en ilginç parçasının "For What It's Worth" olduğunu hemen vurgulamak gerek. Willie Nelson'ın vokal yaptığı bu parçada, bu country ikonu tarzından ödün vermiyor. Beste Stephen Stills'in 1960'larda içinde yer aldığı Buffalo Springfield dönemi parçası olduğunu düşünürsek, 1960'ların country- rock tavrıyla Evans'ın çağdaş funk- jazz çizgisi buluştuğunda örneğine nadir rastlanan bir sound beliriyor. İçli, etkili, biraz da nostaljik bir parça bu. funk, country ve jazz bileşimi ortaya çıkan. "Midnight Creeper" adlı Evans bestesinde, konuk trompet dehası Randy Brecker'in parçaya getirdiği ilginç melodik cümleler çokça dikkat çekici. Ünlü davulcu Vinnie Colaiuta'nın davul solosuysa, albümün en dikkate değer solo kesitlerinden biri. "That's That" adlı bestedeyse yine McCann'ın etkili vokali var. Funky ritimler ve groove bir müzik fikri parçayı kuşatmış. Siyah Müzik'in içinde içli gezintiler sürerken, müzikalitede coşku ve heyecan ön planda. Bill Evans'ın usta üslubunun, doğaçlama cümlelerinin yanında org'un ve geri vokallerin de kattığı müzikal yenilikler dikkate değer. Evans'ın McCann'le olan yıllar süren birlikteliği bu parçada anlamlı bir noktaya ulaşmış durumda. "Blues For Stanley" adlı Evans bestenin se farklı bir anlamı var bu albümde. Parça tenor saksofon efsanelerinden, Evans'ın taptığı Stanley Turrentine için yazılmış. Turrentine, henüz yaşıyormuş bu dönem. Beste ise iki tenor'un birlikteliği üzerine kurgulanmış. Birlikte çalmayı Turrantine tabii ki kabul etmiş. Ama, bazı gecikmeler sürecinde, stüdyoya giremeden Turrantine ölmüş. Bu albümde, Turrantine'nin pasajlarını gitarıyla Hiram Bullock üstlenmiş. İnanılmaz bir saksofon – gitar diyalogu ve konuşmalar var bu bestede. Albümdeki çoğu parçada yer alan nefesliler grubu, bu dramatik anlatımı büyük ölçüde şekillendiriyor bestede. Nefis bir kompozisyon bu. Davul ve basta ikili dorukta. "Real Heroes"de ise Evans, sopranodaki ustalığını ön plana çıkarıyor. Basit, etkili, derinlerden akan bir beste bu. İçinde pop-jazz öğelere de rastlanıyor. Kendine has, orkestral, vokal grubunun etkisiyle başkalaşan bir kompozisyon bu. Albümün son parçası "Street Corner Man". Evans'ın hem tenor, hem soprano çaldığı, sıkı funky bir beste bu. Bu uçuk kompozisyonda davulun sıkı anlatımcılığı çokça öne çıkıyor. İsyankar, doğaçlamacı duygusunun parçayı tam anlamıyla kuşattığı, gerçekten "çağdaş" diyebileceğimiz bir jazz ön plana çıkar.

Evet, "Big Fun" albümü, Bill Evans'ın çeyrek yüzyıla yaklaşan müzik yolculuğunun son durağı. Müzikal araştırmacılığı hiç noktalanmıyor. Kompozisyon ve düzenlemelerinde hep yeni müzik fikirleriyle şaşkınlıkla karşılaşıyoruz. O ilginç bir saksofoncu olmanın yanında, benzersiz bir besteci olduğunu da bir kez daha belgelemiş. "Big Fun"da, funky yanı çok ağır basmış. Ustası Miles Davis'in farklı esinlerinin, müzik algısının dolaylı etkilerine rastlanıyor. Bill Evans, bu albümde de coşkuyla hüznü içiçe yeşertmiş. Baştan beri söylediğimiz gibi Siyah Müzik'in birçok çizgisinin bestelerinde etkisi var. Country'de Evans jazz'ında yerini bulmuş. Evet, funk eksenli bir fusion yapmayı sürdürüyor sanatçı. Müzikal zenginlik ve derinleşmeden vazgeçmiyor. "Big Fun" öyle bir albüm ki, yalnız jazz'cılar değil, jazz'ın çok dışında müzikleri sevenleri bile şaşırtacak, heyecanlandıracak besteler var bu albümde.

Bu Bill Evans'da jazz'ın ölümsüzleri arasına artık girdi. Duygusal yoğunluğu tutkuya dönüşmüş. Bill Evans'ın sound'u jazz geleneği ve jazz-fusion'ın köklerinden büyük esinler taşıyor. Ama aynı ölçüde de bu jazz'lardan kopup, tanımlanamaz bir müzikal yolculuğa dönüşüyor.

Sizce CD bir on yıl daha gündemde kalır mı?

1999 senesinin Mart ayında Sony ve Philips CD devriminin bir sonraki evresi olarak niteledikleri SACD disklerin tanıtımını yaptılar. Aradan geçen dört yıl içerisinde eski, yeni pekçok kayıt, SACD olarak basıldı. Yine de, tüketici açısından baktığımızda beklenene halen ulaşılamadığını görüyoruz. Daha iyi ses elde etme hevesiyle SACD Çalar alanların bu hevesleri kursaklarında kaldı desek yeridir. Bu müzikseverlerin en büyük teselliileri cihazlarının CD de çalıyor olmasıdır herhalde. Aradan geçen dört yılda, epey kayıt şirketi stereo ya da çok kanallı veya her ikisini birlikte barındıran SACD albüm çıkarttı. Çıkarttı da, bu diskleri kolayca bulup satın almak halen mümkün değil. Şu an için ülkemizde son çıkan SACD disklerden almak isteyenler ya internet üzerinden yüksek posta masraflarına katlanarak sipariş ediyorlar ya da yurt dışına gittiklerinde (satan bir yer bulurlarsa) alabiliyorlar.

Sony ve Philips'in bu durumdan hoşnut olmadıkları söylenemez. Her iki firmanın da CD'den elde ettikleri lisans geliri sanırım hala devam ediyor. Bu arada Sony, yeni çıkartacağı CD'lerin çoğunluğunu SACD ve CD katmanı bir arada yani hibrid olarak basacakmış. Bu disklerin üzerine SACD ibaresi de konmayacakmış. Herhalde, tüketiciyi ürkütmemek için olsa gerek. Sony benzer tekniği SACD Çalarlarının tanıtımlarında da uyguluyor. Söz konusu high-end bir cihaz değilse tanıtım kataloglarında SACD özelliklerinden ziyade cihazın CD ve türevlerini (CD-R, CD-RW vb) çalabildiği ön planda tutuluyor. Bu yolla piyasayı tedirgin etmeden hem SACD yaymayı hem de mevcut CD satışlarını etkilememeyi planlayan Sony, audio tutkunlarını ise hayal kırıklığına uğratıyor.

High-End'in yakın geleceği

1999 senesinin Mart ayında Sony ve Philips CD devriminin bir sonraki evresi olarak niteledikleri SACD disklerin tanıtımını yaptılar.

Tunç Bozoğlu
tunc@lotushifi.com

Her neyse, biz yine de günün birinde SACD kullanımı yayılmış ve tüm güncel albümlerin kaliteli SACD baskılarının çıkacak umudunu taşımaya devam edelim. Sadece sese yönelik daha iyi bir kayıt tekniği yok çünkü. En yakın rakip DVD-Audio görüntüye dayalı bir format, görüntüsüz basılsa bile DVD-A'da çok kanallı ses kaydı bir zorunluluk, iki kanal ise bu çok kanalın indirgenmesiyle oluşuyor. Çok kanallı SACD'lerdeyse disk üzerinde ayrı bir stereo kanalı yer alıyor.

Aslında yavaş da olsa DVD-A ve SACD kamplarında gelişme var. DVD-A ve SACD çıkaran firmaların listesine bakınca bu çok daha iyi anlaşılıyor. Sony haricindeki firmaların katalogları pek kabarık değil ama, hemen hepsinin ortak özelliği DSD'nin kalitesini ortaya koymak için kayıtlara özen gösterilmiş olması. Özellikle de çok kanallı olanlarına. Çok kanallı kayıtlarda örneğin davul seslerini daha iyi kayıt etmek için altıncı mikrofonun (bas kanalı) konser salonunun tavanına yerleştirildiği bile oluyor.

Hardware, yani cihazlara gelince. Bu alanda DVD-Audio'nun destekleyicisi doğal olarak daha çok, çünkü\ DVD taraftarı veya üretici firma sayısı ikiyüzün üzerinde. Ancak kalite olarak hemen tüm ürünler orta ya da ortanın üstünde yer alıyor. Highend ürünlere ancak SACD üreticileri rağbet ediyor. Bu da en başta belirlenen hedef pazarlara uygun bir gelişme.

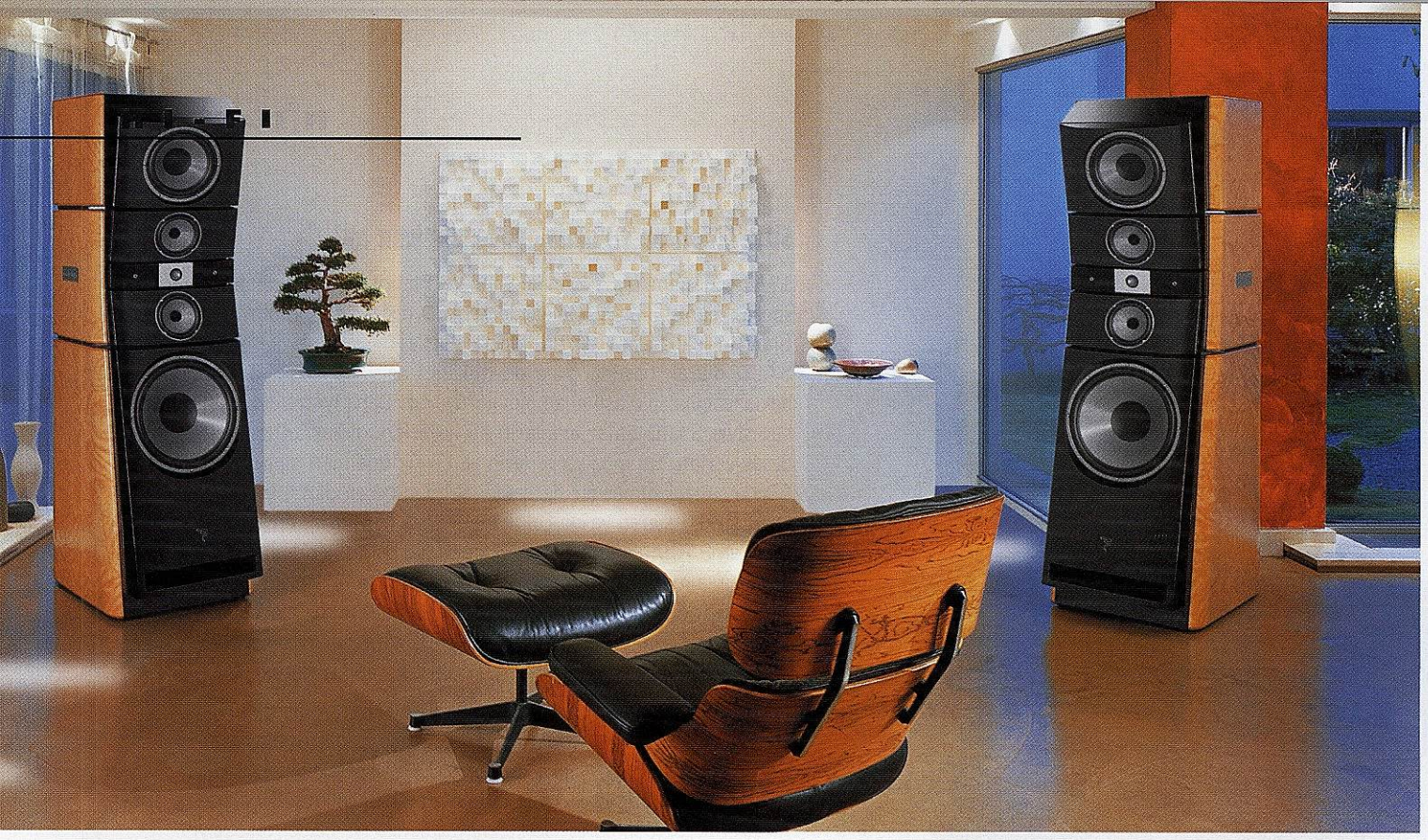

KRELL'in SACD STANDARDI

SACD destekleyici firmalar arasına katılanların en güncellerinden biri de Krell. Geçtiğimiz Ocak ayında ilk SACD çalarının tanıtımını yapan Krell Nisan 2003'te ilk üretimini sunacağı ürüne SACD Standard adını vermiş. Bu ürünle birlikte Krell, KAV serisindeki KAV280cd model CD Çalar üretimine son veriyor.

Krell'in CEO'su ve Baş Tasarımcısı Dan D'agostino "SACD ve Krell mükemmel bir çift" diyor. "Ürünlerimiz kaynaktaki sesi daha fazla açığa çıkarabiliyor, bu nedenle de tüketici tarafından daha çok tercih ediliyor. Bir kaynak olarak SACD, daha fazla bilgi daha fazla müzik, ve sadece müzik vaad ediyor. Baştan beri bu formatı beğenmemizin nedeni SACD'nin de, Krell gibi, müzik seslendirme sanatını daha ileriye götürmeye adanmış bir format olması. Mevcut Current Mode devremizi de (ses sinyalin kayıpsız iletebilmek için voltaj yerine akım kullanan, Krell'e özgü bir ara bağlantı şekli) SACD'nin geniş bandına uygun hale getirdik".

Krell'in şase tasarımlarının özgünlüğü ve kalitesi SACD Standard'da da devam ediyor. İki şase içiçe tarzda tasarlanan cihazda böylelikle elektronik devreler, titreşimlerin etkisinden uzaklaştırılmış. Dijital ve analog devreler için ayrı ayrı tasarlanmış ceryan katları kullanılarak her ikisinde de azami performans hedeflenmiş. Analog katının parazitsiz, bol akımla beslenebilmesi için de özel sarım bir toroydal trafo kullanılmış.

D'an D'Agostino ekliyor; "Ses skalasının üst frekanslarında düzgün çalışabilen ürünlerin çok daha faydalı olduğunun yıllardır farkındayız. 20 kHz üzerindeki bilginin, müzikteki etkisini, nasıl canlılık kazandırdığını biliyoruz. Krell Current Mode preamplifikatörlerin hepsi 1 MHz'i geçen band genişliğine sahip. İşte bu özellik bize, 100 KHz'lere kadar rahatlıkla, faz tutarlılığını bozmadan çıkabilen, düşük gürültülü devreler tasarlayabilme imkanı veriyor."

"SACD'nin dünyadaki tüm Krell sistemlerin sesini daha da iyileştireceğine kesinlikle inanıyorum" diyen D'Agostino sözlerini, "Yeni SACD Standard, Krell marka kaynak cihazlar için heyecan verici bir başlangıç olacak" diye bitiriyor.

PCM ve DSD Kayıt Sistemleri Üzerine Kısaca

Farzedelim çok sevdiğiniz bir eserin SACD baskısını buldunuz ve satın alıp elinizdeki CD kaydıyla karşılaştırınız. Ne o, arada o kadar da fark yok mu!? DMP Records'dan Tom Jung'un üzerinde hassasiyetle durduğu gibi, özellikle yeniden basım SACD'lerde, dijital dönüştürmelerden dolayı maalesef çözünürlükten ödün veriliyor. Kalite kaybından ziyade düşük kapasite kullanımı diyebileceğimiz bu gelişmenin en büyük nedenlerinden biri kayıtların büyük çoğunluğunun ya analog ya da PCM kayıt edilmiş olması. Bir diğer nedense, DSD sinyalini işleyebilen cihazların, mikser, tonlayıcı, sıkıştırıcı, sınırlandırıcı vs, az gelişmişliği . DSD sinyalle çalışan cihazların az gelişmişliği nedeniyle kayıtların önce PCM'e çevrilip, işlendikten sonra tekrar DSD'ye çevrilerek SACD'ye basıldığını belirten Tom, en iyi kayıt teknisyenlerinin bile ancak bazılarının buna karşı analog kayıtı tercih ettiğine dikkat çekiyor. Analoğun DSD sinyal üzerinde PCM'den daha az bozucu etkisi olduğuna değinen Tom, DSD'den önce, PCM sinyalle (CD'nin kayıt formatı) hiçbir zaman istediği neticeyi alamadığını belirtiyor. İster 16 ister 20 ve hatta 24 bit olsun en yüksek örnekleme frekanslarıyla bile yapılan PCM ses kaydının, mikrofon preamplisinden çıkan sesle kıyaslanamayacağını söylüyor. Tom Jung, DSD kayıtlardaysa şikayet edecek bir dijital suniliğe rastlamıyormuş. Kısaca SACD basılmış her kayıtın iyi çalacağı gibi bir kural yok. Ancak gerçekten iyi basılmış olanlar var ve onları, müzik sisteminiz de iyi kalitedeyse bir kez dinledikten sonra geriye dönüş çok zor.

GRANDE UTOPIA Be

SACD ve DVD-A formatlarında çok üst frekansların (50kHz ve üzeri) seslendirilebilmesi ve bu formatlarda oluşan dinamik genişliğin CD'ye oranla çok daha geniş olması (120 dB ve üzeri!), özellikle hoparlör üreticilerinin tasarımlarını yeniden ele almalarını gerektiriyor. Önceleri, mevcut hoparlörlere harici süper tweeter eklemenin yeterli olacağı farzedildi. Ancak bu önlem, üst frekansta yer alan enstrümanların seslerine bir parça hava katmaktan öteye geçmedi.

Mark Abrams

Antonio Forcione

Onder Focan

Paul Fields

Wayne Darling

Karl Ratzer

Charlie Hunter

Paulo Cardoso

Alegre Correa

Marc Johnson

Stafford James

Barre Phillips

Ferenc Snétberger

Uwe Kropinski

Regina Carter

Aladar Pege

Rudi Berger

Peter Herbert

Charlie Haden

Christian Havel

Zipflo Reinhardt

erd Bienert

go professional

Herb Ellis

Gerhard Graml

Sid Jacobs

Peter Horton

Rudolf Hansen

Adam Rafferty

George Benson

Rudy Linka

Wolfgang Schalk

David Friesen

Rens Newland

Wolfgang Muthspiel

Gene Elders

THOMASTIK-INFELD

Vali Mayer

WWW.THOMASTIK-INFELD.COM

Gerald Gradwohl

Toni Stricker

Jimmy Bruno

SACD ÇIKARTAN FİRMALAR

- A&M Records
- A-Records
- ABKCO Records
- Albany Records
- American Recordings
- Analogue Productions
- APO
- Artegra Records
- ASV Classical
- Audio Fidelity
- Audio Lab Records
- Audio-B Limited
- AudioQuest Music
- Avexio
- Biber Records
- BIS Records
- Blue Dandelion Records
- Blue Note Records
- BMG RCA Records HK
- Bona Nova
- Buzz Records
- Capitol Records
- Cavi Records
- CCn'C Records
- Challenge Records
- Chandos Records
- Channel Classics
- Chesky Records
- Chess Records
- Cisco Music
- Clarion
- Coast to Coast Records
- Columbia Records
- Concord Jazz
- Concord Picante
- Concord Records
- Consipio Records
- CTI Records
- Cybele
- Decca Classics
- DefSTAR
- Delos International
- Denon Records
- Deutsche Grammophon
- DMP Records
- Domo Records
- Dorian Recordings
- Dreamusic
- Dutton
- Eagle Rock
- East Works Entertainment
- ECM Records
- Eighty Eights
- EMI Classics
- EMI Electrola
- EMI Group
- Enrich Music
- Ensemble
- Epic Records
- Everest
- Exton
- Fidelis Records
- First Impression Music
- Fonè
- Fortissimo Records
- Geffen Records
- Groenland Records
- Groove Note
- GRP Records
- Gun Records
- Harmonia Mundi
- Heads Up International
- Herbie Mann Music
- Hip-O Records
- Hyperion Records
- Impulse
- In-Akustik
- Interscope Records
- Island Records
- Javaanse Jongens Tracks
- Jazz In Motion
- Jive Records
- John Marks Records
- Ki/oon Records
- Kosei
- Lagoon Records
- Legacy
- Linn Records
- Lost Highway Records
- M&I Company
- Marc Aurel Edition
- Marco Polo
- Market Square Records
- MCA Nashville
- MCA Records
- Mercury Records
- Mo' Bizz Recordings
- Mobile Fidelity
- Motown Records
- Mushroom Records
- Naxos Hong Kong
- Naxos Japan
- Northwest Classics
- Nuclear Blast
- Odyssey Records
- Okeh Records
- OnOff
- Opus3 Records
- Payola Records
- Pentatone Classics
- Philips Classics
- Red Ink
- Red Rose Music
- Rounder Records
- Ruff Life Records
- Saidera Records
- Savoy Jazz
- SFS Media
- SME Records
- Songlines Recordings
- Sony Classical
- Sony Music
- Spinach Records
- Stille Music
- Stretch Records
- STS Digital
- Sugar Hill Records
- Super Sonic Records
- Telarc International
- Tokuma Japan
- Top Music International
- Turtle Records
- Universal Music
- Universal Records
- Universal South
- Valley Entertainment
- Vanguard Classics
- Vanguard Records
- Varese Sarabande
- Venus Records
- Verve Records
- Video Arts Music
- Village Records
- Virgin Records
- Vocalion Digital
- Waterlily Acoustics
- Zoe Records
- Zomba Records
- ZoomTone Records
- ZTT Records Ltd

DVD-AUDIO ÇIKARTAN FIRMALAR

- 3Bone Audio
- 5.1 Entertainment
- AIX Records
- American Gramaphone
- Angel Records
- Appassionato Ltd.
- Atlantic Records
- Audionet
- Bertelsmann Music Group
- BisonHead Records
- Capitol Records
- Chesky Records
- Classic Records
- Denon Classics
- Deutsche Grammophon
- DIVOX
- DTS Entertainment
- East Works Entertainment
- Elektra Records
- EMI Classics
- EMI Group
- Enja Records
- Erato
- Exton
- FARAO Classics
- First Impression Music
- Giant Records
- HCL Music
- Hi-Res Music
- Hodie Productions
- Image Entertainment
- Jonatha Brooke
- King Records
- Koch Entertainment
- MDG
- Mode Records
- Naxos Deutschland
- Nippon Columbia
- Nishimura Music
- Nonesuch
- Nuclear Blast Records
- Peregrina Music
- PeterBuffett.com
- Pioneer Music
- Reprise Records
- Rhino
- Rhona Classics
- Rykodisc
- Savoy Jazz
- Silverline
- Starkland
- Surround Records
- Surroundedby Entertainment
- TACET
- Teichiku
- Telarc International
- Teldec Classics
- Universal Music
- Valley Entertainment
- Victor Japan

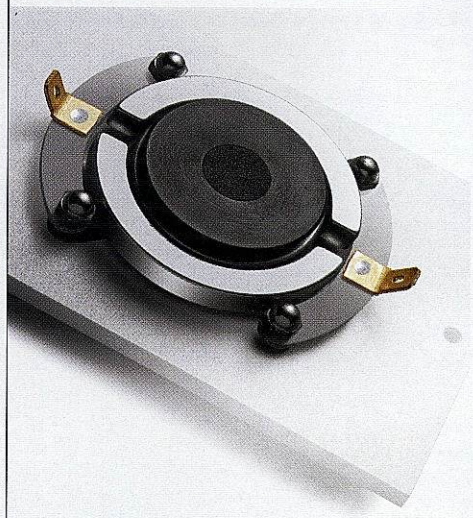

Grande Utopia'nın yeni versiyonu Grande Utopia Berilyum adını aldı. Bunun nedeni tiz ünitlerinin "Beril" madeninden yapılması. Bu özelliğe sahip, yani Berilyum'dan üretilmiş tweeter kullanan dünyadaki ilk hoparlör, Grande Utopia Be.

SACD ve DVD-A formatlarını seslendirecek hoparlörlerin, frekans devrelerinden tutun kabinine kadar herşeyinin yenilenmesi gerekiyor. Bu konu "bir on yılı daha LP ya da CD dinleyerek geçiririm" diyenleri ilgilendirmez tabii, ama hangimizin böyle düşüneceği, yani geride kalmak isteyeceği meçhul.

Hoparlör güncellemelerine verilebilecek en güzel örnek herhalde, henüz yeni fırından çıkmış "Grande Utopia" olmalı. JMlab'in gururu Grande Utopia, otoriteler tarafından en üst sınıfa yerleştirilmiş, hatta kimilerinin "ıssız adâ hoparlörü" olma niteliğini kazanmış bir ürün. Hal böyleyken Grande Utopia'nın yenilenmesinin altında yatan faktörler nelerdi diye bir bakalım:

Grande Utopia'nın yeni versiyonu Grande Utopia Berilyum adını aldı. Bunun nedeni tiz ünitlerinin "Beril" madeninden yapılması. Bu özelliğe sahip, yani Berilyum'dan üretilmiş tweeter kullanan dünyadaki ilk hoparlör, Grande Utopia Be. Tek yenilik Berilyum tweeter değil tabii ki, yukarıda bahsettiğim yeni formatların, yapılan değişiklikler üzerinde büyük etkisi var. Hoparlörün sadece dış görünüşü değişmemiş, diğer tüm elemanları ufak tefek değişikliklere uğramış. Bunlara kısaca değinmek istiyorum:

Öncelikle, nedir bu Berilyum?: "Beril" çok sert bir madde dolayısıyla işlenmesi de çok zor. Berili şekillendirebilmek için özel bir üretim tekniği geliştirilmiş. Teknik açıdan, Berilyum tweeter, 1 ile 40 kHz arasında doğrusallığı çok yüksek, mükemmel bir frekans eğrisine sahip. İş Berilyum diyaframla bitmiyor tabii ki. Bu diyaframı yüksek ısılarda soğuk tutabilecek bir altyapı gerekli. JMLab teknisyenleri bu altyapıyı, son yıllarda adını sıkça duyduğumuz "Neodimyum" mıknatıslarla çözmek yerine çok daha yüksek ısılarda bile soğuk kalabilen "Samarium Cobalt" olanlarını tercih etmişler. Daha sonra da bu maddenin manyetik alanını foküslemek amacıyla – hoparlör konisini çok daha düzgün yönetebilmek için - Neodimyum'dan oluşan "Focus Ring" adlı bir metal yüzük üretmişler. Büyük çaplı bas hoparlörlerin mıknatıslarına da el atılmış. Power Flower adı verilen bu manyetik motorlar sayesinde hoparlör konileri daha muntazam ve gürültüsüz çalışacak.

Hoparlör ünitelerine dağıtılan sinyalleri belirleyen bölücü devre, Optimum Phase Crossover (OPC) adı ile yenilenmiş. Devre, faz dışı sinyalleri iptal ediyor, böylelikle tiz ve orta frekanslar tek bir noktadan dağılma prensibine uygun dalga formu yaratıyor. Derinlik ve foküsleme için çok olumlu.

Hoparlör konilerinde JMlab'in patenti olan W-sandviç teknolojisi devam ediyor, tek bir farkla; üçüncü katman polipropilen artık altta yer almıyor. Her iki polipropilen katman birbirine yapıştırılıyor, en alt katmandaysa sönümlendirici hafif köpük yer alıyor.

Kabindeki değişiklik, boyunun biraz uzaması ve üstteki bas kutusunun artık refleks tasarım kazanması. Böylelikle daha fazla orta-bas hedeflenmiş, tabii bir de tavan-yer akislerinin önüne daha etkili şekilde geçme.

Hoparlörün crossover devresi ve bağlantı elemanları komple elden geçirilmiş. Tüm iç kablolaması sadece Utopia serisine özgü 80mm çapında gümüş kablolarla yapılmış. Bağlantılar da WBT'nin bu seriye özel ürettiği gümüş kaplama elemanlardan oluşuyor.

Grande Utopia Be'nin yan ahşapları yeni geliştirilen bir teknikle eski şekline oranla çok daha ince ve kavisli hale getirilmiş. Bu haliyle de hoparlör daha modern bir görünüm kazanmış. Grande Utopia Be, üç tipte üretiliyor; Avant Garde, Classic ve Signature.

Grande Utopia'da değişmeyen tek şey daha önce de belirttiğim gibi kabin şekli. Ha, bir de, bu kabinlerin üretim tarzı: güzel Fransız kızların elinde saatlerce zımparalanan ve boyanıp cilalanan kabinlerin üretim aşamalarını seyretmek gerçekten zevkli.

Sırça köşkteki Rapunzel'den müzikli resimler, resimli müzikler

Teşvikiye'deki Galeri İki Maymun bir "resim konseri"ne* ev sahipliği yapıyor şu sıralar. Konseri Ayşegül Yeşilnil veriyor, ama bu kez jazz şarkılarıyla değil, resimleriyle sahnede... Biz de bu sergi sırasında Ayşegül Yeşilnil ile sohbet ettik...

Raife Polat
raifepolat@yahoo.com

Müzik ve resmi bir arada götürüyorsunuz. Resimlerinize bakınca müziğin etkilerini çok net görüyoruz ama bir de sizden dinleyelim ikisi birbirini nasıl etkiliyor?

Ben zaten sadece yaşadıklarımı ya da umut ettiklerimi çizdim şimdiye kadar. Bu sergide de, biraz retrospektif gibi oldu, 1984 ile 2000 yılları arasında yapmış olduğum müzikli resimler, enstrümanlar, müzisyenler, müzik dinleyenler, sahnenin karşısındaki ve sahneden karşıya baktığımız zaman gördüğümüz görüntüler var. Bunların hepsini bir araya uzun zamandır toplamamıştım. Galeri İki Maymun'un önerisi ile oldu. Bir hikaye vardır; sincaplar cevizlerini saklarlar, sonra da sakladıkları yeri unuturlarmış. Unuttukları yerden de bir ceviz ağacı çıkarmış. Benim bu sergim galiba bir ceviz ağacı oldu.

Bütün unuttuklarınız ortaya çıktı yani...

Evet. Garip bir şekilde onları paketleyip, paketleyip, arka odalara saklamanın ne manası var. Biraz duygusal şeyler de yaşıyorum. Nüket Aruca'nın resimleri var, bunları Tülin Hanım'ın (Galeri'nin sahibi) arzusuyla getirdim buraya. Çok sevdiğim resimler, ancak pek de duvarıma asamıyorum. Özlüyorum çünkü arkadaşımı. Onu kaybettik biz 1987'de. Ben o sene jazz söylemeye başladım; "Nüket'in bayrağı bende, onu kimseye de vermeye niyetim yok" diye. Benim en yakın arkadaşımdı, üstelik de en yakınlaştığımız zaman kaybettim onu. Yıllarca Tuna (Ötenel), Nüket, Nezih, Cankut (Özgül) sahnede çalarken, ben masum masum onların resimlerini yapardım. Sonra "hadi bakalım, sahnenin öbür tarafına geçiyorsun" dediler bana. Ben de karşısındayken, sahneye geçtim. Nezih, ben ve Önder (Focan), Etiler'de Dilhayat diye küçücük bir yerde başladık. Orası biz sahneye çıkmaya başladıktan sonra gitgide kalabalık olmaya başladı. Rahmetli Nejat Eczacıbaşı'nı oturtacak yer bulamamışlar hatta bir gece. Sonra dedik ki, bu oldu. Nezih'le Önder de bana tuzaklar hazırlıyorlar, ben söylerken birden haydi scat diye bağırıyorlar ve ben de başlıyorum scat yapmaya. Resmen beni denize atıp, yüz bakalım dediler.

En güzel öğrenme biçimiymiş, öyle derler...

Öyle tabii. İnanılmaz. Tamam alt yapım vardı gerçekten, Güzel Sanatlar'da çok sesli koroda şan eğitimi almalar falan. Dedem piyanist, abim piyanist, ablam gitar çalıyor, annemin nefis bir sesi var, hep müzikli bir hayatım oldu. İki yaşında "I Love Paris"i söylermişim. İnanmadım tabii, atıyorsunuz, dedim aileme. Geçen sene bana koca bir makara

Ben zaten sadece yaşadıklarımı ya da umut ettiklerimi çizdim. 1984 ile 2000 yılları arasında yapmış olduğum müzikli resimler, enstrümanlar, müzisyenler, müzik dinleyenler, sahnenin karşısındaki ve sahneden karşıya baktığımız zaman gördüğümüz görüntüler var.

bant verdiler, gerçekten de beni iki yaşımda o şarkıyı söylerken çekmişler. Birgün belki "I Love Paris" diye bir albüm yaparsam, onu da başına koyarım. Yedi yaşında da ablam ve abimle sahne almıştım, 40 derece ateş, burnumda su çiçekleri şarkı söylemiştim. Aradan yıllar geçti. İşsanat'ta Ayşegül Yeşilnil Quintet konserinde yedi yaşındayken söylediğim şarkıyı jazz olarak söyledim; "Charade". Ajda Pekkan'ın "Saklambaç" olarak meşhur ettiği şarkı. Aslında İşsanat'taki konser hep yapmak istediğim, hayatıma dokunan, beni en çok etkileyen, küçüklüğümden beri en sevdiğim şarkıları toparladığım bir projeydi. Çünkü küçükken abimler Milliyet'in yarışmalarına katılırlardı ve bizim ev karargahtı. Orkestranın provaları evde yapılırdı ve ben hep dinlerdim onları, o şarkıları söylemek isterdim ama gerçekten çok küçüktüm, beni aralarına alamazlardı. Yıllarca standard'ları söyledim ama içimde o şarkılar ukde kaldı. "Born To Be Wild", Emerson Lake & Palmer'ın "From The Beginning"...

Daha rock'n'roll kökenli parçalar yani?

Elbette. En son olarak The Doors'tan "Light My Fire" ve Santana'dan "Black Magic Woman". Tabii insanlar çok şaşırdılar. Nardis'te en son söylediğimde arkadaşlarım çocuklarıyla gelmişler ve hepsi benimle birlikte şarkı söylediler. Tabii bunlar birebir cover olmuyor, bambaşka bir hale geliyor, hatta bazen tanımakta zorlanabiliyor insanlar. İşte Beatles'ın "And I Love Him"i oldu "And I Love Her". Çok başka bir mantıkla çaldığımız için insanlar heyecanlanıyorlar, hem bildikleri sözler hem de dinlemek istedikleri türle birleşince hoşlarına gidiyor. Çok sevdiğim şarkılar var, belki böyle bir albüm yapabilirim. En çok da canlı olmasını istiyorum.

Canlı kaydetmek mi istiyorsunuz?

Tabii. Onun için yaptığım herşeyin kaydını alıyorum, içlerinden birer birer yakalanabilir diye. "Rüzgara Şarkılar Söyle"yi yaptık biz, onu çok severim. Türkçe sözlü şarkılar, Türkiye'de çok değer verdiğim birçok insanla yaptık, çocukluk kahramanlarım da vardı içlerinde, Bülent Ortaçgil gibi. Ancak ben seyirci karşısında kendimi kaybediyorum. Sizi bir yerlere doğru sürüklüyor, canlılık var, heyecan var, o ateş başka bir şey, alkış başka birşey. Alkış dünyanın en güzel şeylerinden biri, birebir reaksiyon alıyorsunuz. Mesela ressamlığımda çok büyük bir eksiklik bu. Hiç kimse geçip resimlerimin önünde alkışlamıyor. Reaksiyonlar çok sessiz, sadece sözle olabilir ama çırpınma hareketi bir tek müzikte var. En hızlı ulaşan sanat dalı müzik. Resimde ise onu insanlara sunana kadar yapayalnızsınız. Ben şarkı söylemiyor olsam aklımı oynatabilirim. Çünkü o beni topraklıyor yaşama karşı.

O zaman bu iki sanat, resim ve müzik sizin hem çok iyi bütünleştiğiniz hem farklı boyutlarıyla sizi dengeleyebilen birşey. Şanslı birisiniz.

Tabii. Onlar benim ikiz çocuklarım. Şu anda Türkiye'de zannediyorum bir tek ben varım, hem resim yapan hem de jazz müziğiyle uğraşan. Dünyada da az, benim bildiğim bir Miles Davis var, Joni Mitchell'ı biliyorum bir de.

Şu anda ağırlıklı olarak müzikli resimleriniz sergileniyor. Ama bir de masallardan, efsanelerden, şahmerandan mesela, etkilendiğinizi biliyorum. Bir de kendiniz varsınız resimlerde. Bunu yapan çok ressam var, otoportrelerini yapan ama siz yine her iki uğraşınızla yansıtıyorsunuz tuvallere kendinizi. Nasıl bir hisle kendinizi oraya aksettiriyorsunuz?

O çok da bilinçli olarak yaptığım birşey değil. Genelde resim yapmaya eskizlerle başlanır. Ama bende öyle değildir. Ben doğrudan başlarım çizmeye, fırçalarla başlarım, ondan sonra fırçalar atılır, eller, kol, gövde, saçlar, her tarafımla çıkarım resimden. Kendimi kaybediyorum, jazz söylerken olduğu gibi. Gözlerimi kapatıyorum şarkı söylerken ve başka bir yerdeyim, trans halindeyim. Resim de başka bir trans. Belli bir zamandan sonra da bir yerlerinden çıkıyorum. Simgesel olarak da çıkıyorum. Mesela siyah ve uzun saçlı oluyorlar kadınlar nedense. Bazen de gizliyorum kendimi bir yerlere. İMKB'de açtığım sergide güçlü hayvan bedenlerinde kadınlar vardı, ayakları yere sağlam basan, güçlü kadınlar ve bu kadınlar direkt resme bakanın gözlerine bakıyorlardı. Onlarla birebir bağlantı kuruyorlar ve iyi hisler veriyorlardı bence. Ben

kendimi, kendi düşüncelerimi, yaşadıklarımı çiziyorum ve yapmacık hiçbir şey yok yaşamımda, hiçbir şey plastik değil. İnsanlarla sesimle ve resimlerimle bağlantı kuruyorum. Bu garip ve çok güzel birşey. Resimlerim benim çocuklarım gibi. Onları satın alanlara da "size evlatlık veriyorum onu" diyorum.

Aslında çok zor birşey değil mi? Bir yandan satılsın, başka biriyle, başka bir boyuta taşınsın, bu çok güzel bir duygu ama diğer yandan da ayrılmak çok zor olsa gerek.

Ben kendimi ancak şöyle teselli ediyorum; doğru bakan gözlerin olduğu evlere gitsinler, benim için en güzeli bu. Başta bunu da söyleyemiyordum, bir galeri sahibi "saçmalıyorsun" demişti bana, "amatör ruhlusun". Evet öyleyim, n'apalım yani. Ben hiçbir zaman tüccar bir ressam olmadım. Geceleri yattığım zaman notalarımı ve boyalarımı şeytana satmadığım için huzur içinde uyuyorum. Sadece sanat yaparak yaşamını sürdürmek çok zor olduğu halde hiçbir zaman ödün vermedim. İnandığım şeylerden vazgeçmedim, hep yeldeğirmenlerine karşı savaşıyoruz ama hakikaten vicdanımız rahat.

Peki hiç resimlerinizle müziğinizi aynı platformda sergilemeyi düşündünüz mü? Resimlerinizin de olduğu bir yerde şarkılarınızı söylemek belki?

Yaptım, herkes resimlerime arkasını döndü ve beni seyrettiler. Ben de bir daha böyle bir şey yapmamaya karar verdim.

Ben daha farklı düşünmüştüm, sergileme gibi değil de, belki birkaç resminizin sahneye taşındığı, daha özel, şarkılarınızla örtüşecek resimler? Aslında daha çok konseri bütünleyen, farklı bir atmosfer yaratmak?

İşsanat'ta projeksiyonla yansıtmak istemişlerdi ama gene bu kaygımdan dolayı istememiştim. Ama son zamanlarda böyle talepler artmaya başladı ve belki sahnede arkamda olabilir resimler.

Ayşegül Yeşilnil Quintet cephesinde yeni bir şeyler var mı? Az önce albümden söz ettiniz örneğin?

Albümün artık olması gerekiyor. Arkadaşlarım baskı yapıyorlar, ben de arzu ediyorum. "Rüzgara Şarkılar Söyle" birçok kişiye ulaştı, ancak o bir jazz albümü değildi, büyüklere masallar gibi çok özel bir albümdü. Tabii sponsor meselesini falan irdelemek gerekir ama ben sanatçıların işin pazarlama tarafında olamayacağını düşünüyorum, ben yapamıyorum açıkçası. Birinin buna sahip çıkması gerekiyor. Şimdi bir menajerim oldu; Özlem Baş. Benimle özellikle yurt dışında konser bağlantıları yapmak üzere çalışmak istiyor. Amerika'dan geldi ve orada bazı yabancı müzisyenlerin menajerliğini de yapıyor. Çok güzel bir web sitesi hazırladı bize; www.oz-ist.com. Jazz severler girip bakabilirler. Mayıs ya da Haziran'da bir Avrupa turnesi söz konusu, quintet ya da quartet ile. Aslında bir big band istiyoruz ama bakalım nasıl gelişecek. "Sen hiçbir şeyi kafana takmamalısın, sadece sanatını yapmalısın" diyor, ki olması gereken de bu aslında. Babylon'da Hıdırellez'e denk geldiği için unutmadım, 6 Mayıs'ta bir konserimiz olacak. Nardis'de ayda bir ya da iki kez çalıyoruz artık. Kadıköy'de Shaft'ta çalıyoruz. İşte bu Avrupa turnesi söz konusu...

> Resimlerim doğru bakan gözlerin olduğu evlere gitsinler, benim için en güzeli bu. Başta bunu da söyleyemiyordum, bir galeri sahibi "saçmalıyorsun" demişti bana, "amatör ruhlusun". Evet öyleyim, n'apalım yani. Ben hiçbir zaman tüccar bir ressam olmadım.

Peki Ayşegül - Nezih Yeşilnil projeleri hep ortak mı ilerliyor?

Yoo, Nezih Yansımalar'la çalışıyor mesela. Bu akşam Nardis'te Rene (Macaroğlu) ve Deniz'le (Dündar) çalacak. Önder'le birlikte yıllardır çalıyor. Zaten küçük bir aileyiz. Yıllardır hep aynı insanlarla çalışıyoruz. Geçen gün fotoğrafları karıştırıyordum, baktım Önder hep yanımda, müzisyenliğini çok takdir ettiğim bir insan ama çok sevdiğim arkadaşım aynı zamanda. Zaten çok sevdiğin arkadaşınla sahnede güzel şeyler yapabilirsin. Nezih de benim çok sevdiğim bir arkadaşım. Bırakın karı-kocalığı, "karı-koca gibi olduğumuz an ayrılalım" demiştim ve öyle evlendik zaten. Dünyanın en güzel şeyi arkadaşlık. Nezih hayatın dikenli yollarında gidiyor; bütün ödenmesi gereken faturalar falan, ama o ekonomist, dolayısıyla mecbur buna. Ben de "aidatlar mı var, peki paramız var mı?" şeklinde, sanki sırça köşkte yaşayan Rapunzel'im. Nezih bütün şarkıları aranje ediyor, repertuarın oluşmasında bel kemiği, zaten orkestranın bel kemiği kontrabas. Kısacası benim için yaslandığım bir dağ, sahnedeki diğer arkadaşlarım da, hepsi benim için çok özel ve önemli insanlar. Aslında ben Nezih'in artık kendi adına bir albüm yapmasının zamanının çoktaan geldiğini düşünenlerdenim (Nezih Yeşilnil sessiz sessiz itiraz ediyor bu düşünceye arkadan). Çünkü çok güzel besteleri var. Onları insanlarla paylaşmak mecburiyetinde görüyorum onu.

*** Emin Fındıkoğlu Ayşegül Yeşilnil'in Bodrum'da açtığı sergi için bu tanımlamayı yapmış.**

Soldan Sağa: Dr. Billy Taylor, Elvin Joness, Abbey Lincoln, Jimmy Heath.

Elvin Jones, Abbey Lincoln, Jimmy Heath ile bir söyleşi

Dr. Billy Taylor'ın, IAJE'nin bu yıl düzenleği konferansta Jazz Masters Fellowship ünvanını alan Elvin Jones, Abbey Lincoln ve Jimmy Heath ile yaptığı söyleşiyi sunuyoruz.

Dr. Billy Taylor
Ozan Boz & Özgü Özman
ozan@contactturkey.com

Besteci, jazz eğitimcisi ve piyanisti olan Dr. Billy Taylor, müzik kariyerine 40'lı yıllarda New York'da başladı. Bebop döneminin birçok ünlü ismiyle çalıştı, kayıtlar yaptı. Ülke çapında sayısız ücretsiz konserler veren Jazzmobile'i kuran Taylor, 80'lerin başlarında Taylor Made adında kendi plak şirketini kurdu. Başta Betty Carter'ın Kennedy Center'daki Jazz Ahead Program'ı olmak üzere toplam altı kurumda eğitmen olan sanatçı, 1992 yılında National Endowment of the Arts kuruluşu tarafından Jazz Masters Fellowship ünvanını aldı. IAJE (International Association for Jazz Education) kurumunun bu yıl Toronto'da düzenleği konferansta Jazz Masters Fellowship ünvanını alan Elvin Jones, Abbey Lincoln ve Jimmy Heath ile yaptığı söyleşiyi aşağıda sunuyoruz.

TAYLOR: Abbey seni 60'larda New Port Jazz Festivalinde dinlemiştim. Hayatımda gördüğüm en heyecan verici performanslarından biriydi. O konserden biraz bahseder misin?

LINCOLN: Çok net hatırlamıyorum. Roach'un yazdığı "Freedom Now Suite" üzerine bir çalışmaydı. Leo bağırırmışcasına söylememe karşıydı, ama ben yine de yaptım.

SIEMENS
Tek bir dilde buluşuyoruz. "Sanat"
Siemens, kültür ve sanat etkinliklerini bir gelenek halinde desteklemeye devam ediyor. Ülkenin gelişim sürecinin bir yansıması olan kültür ve sanat olayları toplumun beklentileri ile kesişmekte ve gelişiminde pek çok yarar sağlamaktadır.
Siemens olarak "sanata, sanatçıya ve geleceğin sanatçılarına" destek olmaya devam edeceğiz.
www.siemens.com.tr

"Müzik tamamen insan ruhuyla ilgili. Müzik kutsal ve parçası olmak istediğim birşey. Thelenious Monk bana besteci ve söz yazarı olabileceğimi söylemişti. O ana kadar bir parçaya söz yazmıştım ve parça çok başarılı olmuştu." Abbey Lincoln

TAYLOR: İşe yaradı mı?

LINCOLN: Nasıl yapılacağını bilsem işe yarayabilirdi. Ama benimki daha çok başı dertte bir kadının çığlığına benziyordu.

TAYLOR: Elinde bu kayıt olmayanlar için söylemekte yarar var. Kayıt Afrika ve Afrika kültürü hakkında. Çok dokunaklı bir icra. Düşünün oradaki jazz müzisyenleri ve dinleyicileri parmaklarını şıklatıp kafasına göre takılan insanlar. Bu gerçekten ciddi bir hareket. Max, Abbey ve diğer müzisyenler "60'lı yıllardayız, bunu yaparken kaygılanmalıyız" demediler ve çok güzel bir şekilde kendilerini ifade ettiler. Abbey de bir yandan - kendi tabiriyle - bağırıyordu.

LINCOLN: O performansın bir parçası olabildiğim için minnettarım. Fakat, o benim repertuarımın sadece bir parçasıydı. Bir kere yaptım, bir daha da yapmadım. Çünkü besteci olduğumu keşfettim. Müzik tamamen insan ruhuyla ilgili. Müzik kutsal ve parçası olmak istediğim birşey. Thelenious Monk bana besteci ve söz yazarı olabileceğimi söylemişti. O ana kadar bir parçaya söz yazmıştım ve parça çok başarılı olmuştu. Max, Monk'u aradı ve gelip benim çalışmalarımı görmesini istedi. Monk geldi ve "Zen" adını verdiği bir parçasına söz yazmama izin verdi. "Abbey Lincoln sadece iyi bir vokalist ve aktris değil, aynı zamanda çok iyi bir besteci" dedi. O ana kadar hayatımda hiç beste yapmamıştım, ama ona inandım, gerçekten inandım.

TAYLOR: Elvin, enstrümanlar söz konusu olduğunda birçok kişi davulu bütün bir enstrüman olarak görmez. Fakat senin davulda yaptıkların her yönüyle müzikal. Geçenlerde birkaç kişiyle "bir enstrüman solosunun sahibi kimdir" diye tartışıyorduk. Senin yaptıkların için aynı şeyi düşünürsek, yani bir davul solonu yazsan "real book"a koysan, o solonun sahibi kim olur, sen olmaz mısın? Senin solon, senin yarattığın birşey.

JONES: Birşeyi ilk yapan ben olmuş olabilirim. Fakat bir kez onu dünyaya sunduktan sonra artık o tüm insanlarındır, benim bakış açım bu şekilde. Başka birisini çalarken görürsem, "hey o çaldığın benim davul solom" demem aptalca olur.

TAYLOR: Fakat şöyle düşünün: Elvin bir besteci. İtibar gördüğü birçok bestesi var. Birçok kişi nasıl beste yapılacağını bile bilmiyor. Fakat bu Elvin'in yaptığı birşey, onun için kişisel birşey. Bana göre, bir piyanoda, saksofonda veya herhangi bir enstrümanda yapılan kadar kişisel birşey. Sadece kağıda yazılma şekli farklı. Bir soloyu yeteri kadar dikkatli dinlediğinizde, bu bir davul solo olabilir, piyano veya saksofon olabilir, farketmez, kaçınılmaz bir şekilde hafızanızda yer eder. Tartışmaya çalıştığım şey; bugünlerde kimin neyin sahibi olduğuna dair çok sorun yaşıyoruz, bu konuda dikkatli olmamız gerekiyor. Sanıyorum Jimmy bu konuda birşey söylemek istiyor.

HEATH: Başka kişilerin parçayı izinsiz alıp ondan para kazanması iyi bir şey değil. Öte yandan parçayı yayınladığınızda birilerinin onu satın alıp kullanma ihtimali de var. Yani denklem iki taraflı. Birileri parçanı alıp kullanıyor ve telif bedelini ödüyorlar. Örneğin; rapçiler. Ben birkaç kere bu şekilde para kazandım ve çok da iyi ödüyorlar. Çalışmadığım zamanlarda benim için bir gelir kaynağı.

LINCOLN: Ben plak şirketlerindeki performansları sadece birer kayıt olarak görüyorum. Onlar ben değil, sadece kayıt. Bestelerime sahip olmazlar. Şirketler benim kariyerimi ve dinleyici kitlemi bir yüzde karşılığı genişlettiler. Fakat müzik her zaman bana ait kaldı.

TAYLOR: Bu işin çok da ayrıntısına girmek istemiyorum aslında, çünkü her biriniz bestecisiniz ve işin yaratıcı kısmında payınız var. Sizler jazz devlerisiniz ve birçok kereler taklit edildiniz, yaptıklarınız birçok kişi tarafından kopyalandı. Konuyu biraz değiştirmek için Abbey sana şunu sorayım. Sydney Poitier ile bir filmde yer aldın. Şu anda yaptığınla o çalışmanın ilişkisini nasıl kuruyorsun?
LINCOLN: Her zaman sanatla içiçe oldum, değişik dallarıyla ilgilendim. Şiir ile ilgilendim, şiirler yazdım. Bu gezegende hayatta kalabilmek için elimden geleni yaptım. Sanat olmadan dayanamazdım.

TAYLOR: Herkes senin aktris olduğunu biliyor da, sanırım birçok kişi Elvin'in de bir ara aktörlük yaptığını bilmiyor.

JONES: Çeşitli gazete ve dergilere yazılar yazan bir tanıdığım vardı: Albert Coleman. O sıralar Life dergisi için yazıyordu. Beni birçok rock'n'roll davulcusuyla tanıştırıyordu. İçimden "Benim de böyle birşey yapacağımı düşünmüyordur herhalde" diye geçiriyordum. Köşesinde benim hakkımda yazmıştı. Şimdi benim hakkımda neler söylediğine girmeyeceğim, ilgilenirseniz kütüphaneden bulabilirsiniz. Birgün beni Avrupa'dan yeni dönmüş bir film yönetmeni ile tanıştırdı. Yönetmen beni görünce "işte film için aradığımız yüz bu" dedi. Filmin adı "Zachariah" (George Englund, 1971). "Rolü Miles Davis'e verecektik ama sen buradasın. Filmde rol alamak ister misin?" dediler. Ben pek gönüllü değildim. Yönetmen beni ikna etmek için "iki dakika içinde seni Hollywood'tan yapımcı arayacak" dedi ve gerçekten iki dakika sonra yapımcı aradı. Bana filmin Meksika'da çekileceğinden ve diğer ayrıntılardan bahsetti. Herşey kulağa çok çekici geliyordu. Hepsinden önemlisi film bir kovboy filmiydi. Kovboy olmak çocukluğumdan beri hayalini kurduğum birşeydi. Hayatımdaki en güzel deneyim olacaktı, bedava bile yapmaya hazırdım. Hemen binicilik dersleri almaya başladım. Ne maceraydı, sabah yedide kalk, ahıra atların arasına gir... Bir de sırtının ve arkanın ağrıması cabası. Bu işe kendimi oldukça kaptırmıştım. Kostümler dikildi, hazırlıklar yapıldı ve çekim için Meksika'ya gittik. Senaryoyu verdiler, okudum, ezberlemeye çalıştım. Özellikle film yapımının teknik tarafında yer almaktan çok zevk aldım. O ortamda olmak büyüleyici bir-

şey. Neyse, rolümü oynadım, birkaç el de ateş ettim. Çok eğlendim. "Job Cain, Batı'nın en hızlı silahşörü!". Diğerleri silahını çekmeden benim çekip ateş etmem gerekiyordu. O işte oldukça ilerledim, gayet hızlıydım ya da en azından ben öyle düşünüyordum. Garip bir filmdi, arka tarafta çalan The New York Rock Ensemble diye bir rock grubu vardı, oraya gidip, cebimden davul çubuklarını çıkarıp dakikalarca davul solo çalıyordum. Birkaç hafta boyunca belimde silahla dolaştım etrafta, heryere onunla gittim. İşin komiği kimse birşey demedi. Neyse, New York'a döndükten sonra bu sefer bir uyuşturucu satıcısını oynamamı istediler, ama ben reddettim. "Para önemli değil bunu yapmak istemiyorum" dedim. Kendimi öyle bir rolde görmek istemedim, o işten zarar gören çok çocuk gördüm.

TAYLOR: Jimmy ile birlikte yaptığımız çalışmalara dönüp baktığımda, bunlar arasında Jazzmobile ile yaptığınız uzun bir parçanın yazılması var. Jimmy o çalışmayı dahice yaptı. Ben sonradan öğrendim ki; bu kadar ilgisini çekmesinin sebebi Jimmy'nin de aklında zaten benzeri bir çalışma olmasıymış. Coleman Hawkins gibi müzisyenler için birşeyler yazma düşüncesi ve bu konuda daha önceden yazdığı çok sayıda çalışması varmış.

HEATH: Dr.Taylor'ın başlattığı Jazzmobile aracılığıyla bir burs tahsis edilmişti. Jazzmobile başladığında orada olduğum için şanslıydım, sanırım bu yıl kırkıncı yılı doluyor. Afrika-Amerikalıların Evrimi üzerine bir süit yazmayı teklif ettim ve hemen "tamam, al sana 2900 dolar" dediler. Tam iki yıl boyunca incelemeler yaptım, müzik dersleri aldım ki sadece bu derslerin bir kopyası belki de 2900 dolardan fazlaydı. Sonra oturup yazdım. 35-40 dakika uzunluğundaki parçada Amerika'ya getirilen Afrikalılar'a neler olduğunu anlattım. İçinde birçok geçiş pasajları olan parçada, kölelik, pamuk tarlaları, dini müzikler, rag-time, swing, bebop ve sırasıyla tarihi gelişmelerden bahsettim. Çalışmayı iki yerde icra ettim. Biri Monterey Jazz Festivali'nde, diğeri de burada Kanada'da. Jazzmobile atölye ve bir takım eğitim programları yapma için Winnipeg'e geldiğinde çalışmamı sunduk. Hiç kaydedilmedi. Plak şirketi önemli bir çalışma olarak görmedi. Fakat ben birkaç bölümünü tanıdıklarım vasıtasıyla ve çevremdeki müzisyenlerle birlikte kaydettim. Sonuçta iki yıllık bir çalışma, inceleme, yaylıların nasıl yazılacağını öğrenme, ragtime'ı araştırmak için 2900 dolar ödenek almıştım. Hocam Carnegie Hall'dan Rudolf Schramm'di. Bana orkestrasyon ve müzik yazma hakkında çok şey öğretti.

TAYLOR: Şu anda sahnede çok müthiş bir tecrübe ve birikim bir araya gelmiş durumda. Eğer varsa sorularınız için fırsat vermek istiyorum.

KATILIMCI: Hayatınızı temelinden değiştiren bir anınız var mı? Jimmy, örneğin, senin bir fotoğrafın var. Charlie Parker çalarken ona bakıyorsun, hemen yanında John Coltrane duruyor.

HEATH: O fotoğrafı tabii ki hatırlıyorum. Fotoğrafta sırtım kameraya dönük çünkü grubu yönetiyorum. Trane elinde sigara oturuyor. Queen's College'da öğretirken öğrencilerime o fotoğrafı hep gösterirdim. "Bakın" derdim "saksofon John Coltrane ile başlamadı. Süregelen birşeydi, yoksa elinizi yakmak üzere olan bir sigarayla Charlie Parker'a bu şekilde bakıyor olmazdınız." Charlie Parker o bir hafta boyunca tek bir saksofon kullandı. Aslında o fotoğrafa onun insancıllığı, sevecenliği yansımamış. O bir haftanın sonunda saksofonu satmak için götürdüğümde harabe hale gelmiş ağızlığına şöyle bir baktım, üflediğimde sesi hala çok kederliydi. Kaptığım gibi geri götürdüm. Tramvayın çarptığı bir çocuk yararına konser vardı, "gelip çalar mısın?" diye sordum. "Tabii gelirim" dedi ve geldi çaldı. İşte bu Charlie'nin birçok kişinin gözden kaçırdığı bir yönü. Birçok kişi onu uyuşturucu müptelalığı ve kadınlara olan aşırı düşkünlüğü ile anımsar, fakat onun en önemli karakteristiği insancıl ve yaratıcı olması.

LINCOLN: Ondört yaşımdayken Michigan'da Billie Holiday ile Coleman Hawkins'i izlediğimi hatırlıyorum. O konser hayatımı değiştirdi ve o günü hiç bir zaman unutmadım. O an bütün bunları yapıyor olacağımı bilmiyordum, özgürlük diye birşey olduğunu bile bilmiyordum.

JONES: Charlie Parker ile Crystal Park'da bir barda çaldığım iki haftayı hiç unutmam. Bar, Red Wing hokey stadyumunun karşısındaydı, anlayacağınız oldukça işlek, yirmidört saat açık birinci sınıf bir yerdi. Barın sahibi bir grup kurup Charlie Parker'a iki haftalığına eşlik etmemi istedi. "Tamam, denerim" dedim. Tanıdığım iyi bir basçı vardı: Major Holly. Piyano için de Barry Harris'e teklif ettim. O iki hafta gerçekten önemliydi. Charlie orada en ön plandaki adamdı. Benim grubun lideri olmam gerekiyordu ama o grubun lideriydi. Ben sadece orada oturup çalıyordum. Major Holly bana çok yardımcı oldu. Bir keresinde "çok bomba bırakıyorsun" demişti. Kendince ince bir şekilde beni uyarıyordu. Biraz daha düz çalmamı sağladı. Benim için unutulmaz günlerdi.

KATILIMCI: Abbey'ye bir soru sormak istiyorum. Bir gösterimde "Mendacity"i yaptım. O parçayı kaydetmek güç olmuş muydu? Çünkü çok cesurca yazılmış bir parça. Bir de kariyeriniz boyunca temel inançlarınızı ön planda tutmak için aldığınız kararlardan biraz bahsedebilir misiniz?

LINCOLN: Eğer insanlara söyleyecek birşeyin yoksa sahnede olmanın anlamı ne? Ben bunu düşünüp Billie Holiday'i hatırlarım.

Elvin Jones

Müziği bu yüzden seviyorum. Beni psikiyatrist koltuğundan uzak tutuyor. Birşeyler ters gidince onun hakkında yazarım, değerlendiririm. Sonra bir kenara atar, başka işlere devam ederim. Katılıyorum, (Mendacity) şahane bir parça. Sözlerini Chips Bayen, müziğini Max Roach yazdı. O yıllarda Zenci Hakları Hareketi vardı, Oscar Brown Jr. ile birlikte Dr. King ve Malcolm X hakkında bir gösteride yer alıyorduk. Harika zamanlardı.

KATILIMCI: Elvin Jones'a sormak istiyorum. Çevirdiğiniz film DVD veya video formatında mevcut mu?

JONES: Filmin dağıtmını ben yapmıyorum. Belki bir iki kopyası kalmış olabilir. Aslında geçenlerde birisi söyledi, internetten bir kopyasını bulmuş. Siz de belki biryerlerden bulabilirsiniz, belki video dükkanlarının tozlu raflardan birinde.

KATILIMCI: Elvin Jones'a sormak istiyorum. Impulse firması için "A Love Supreme"i kaydederken John Coltrane ve Bob Thiele ile çalışmak nasıldı?

JONES: Bob Thiele yapımcıydı. Onunla değil, onun için çalışıyordum ve John Coltrane. Bir keresinde Bob Thiele bir ballad'ı tekrar planlamıştı, kayıt kontrol odasından kaydı durdurdu ve "fırça vuruşların çok hışırtılı" dedi. Ben de "eğer bu adam bir kelime daha söylerse, ben o odaya giriyorum" dedim. Polislerin gelip seni kurtaracağını mı sanıyorsun! Yanlış anlamayın, kötü bir insan değildi. Aslında kulak-burun-boğaz uzmanıydı, cerrahtı. Kayıt işini zevk için yapıyordu. Başlangıçta stüdyosu babasının evinin bodrum katındaydı. Gerçekten iyi bir insandı, akıllı, duyarlı. Kendi mikrofonlarını yapardı, birçok şeyi kendisi yapardı. Donanımı konusunda çok titizdi, bir tek toz olmazdı üzerlerinde.

HEATH: Hele bir de piyanistseniz yandınız. Piyanosuna hiç dokundurtmazdı. "Hey dokunma o piyanoya" diye hemen uyarırdı.

KATILIMCI: Önce tüm yaptıklarınız için size çok minnettar olduğumuzu söylemek isterim. Sizi çok seviyoruz. Sorum şu: sanatçı olarak hem yaratıcı olmak ve öyle kalmak zorundayız, hem de ürünümüzün ticari olarak başarılı olabilmesine çalışmalıyız. Bunu nasıl sağlayabiliriz?

TAYLOR: Abbey, sen söze başlamadan önce şunu söyleyeyim. Jimmy ve Elvin'in reklam amacıyla yanlarında taşıdıkları tişörtleri satmaya çalıştıklarından bahsettiklerini hatırlarım.

"Bakın" derdim "saksofon John Coltrane ile başlamadı. Süregelen birşeydi, yoksa elinizi yakmak üzere olan bir sigarayla Charlie Parker'a bu şekilde bakıyor olmazdınız."
Jimmy Heath

LINCOLN: Sanatın var olabilmesi tutkun yoksa çok zor. Avrupa'da sanatın varolması hükümetlerin ve kiliselerin desteği ile mümkün oldu. Güzel bir müzik yapıp, sokağa atıp sonra da orada değilmiş gibi davranamazsın, eğer öldürmeye çalışmıyorsan. Gelecek albümüm için yazdığım bir parçanın bir kıtasını okumak istiyorum.

Jazz derler ona,
Duygulu bir ses,
Ruhun melodisi,
Kalpte,
İnsan göğsünde,
Sesi aşkın, mutluluğun,
Jazz derler ona.

TAYLOR: Elvin ve Jimmy'nin tişört satma olayına güldük geçtik biraz önce ama ikisi de pazarlama işini çok ciddiye aldılar. Katılımcılara yararlı olacak neler söyleyebilirsiniz?

JONES: Benim kişisel deneyimimin size pek yararlı olacağını sanmıyorum. Çünkü pazarlamanın uzmanlık isteyen bir iş olduğunu ve bu işi yapan insanlar olduğunu öğrendim. Başta biz pazarlamayı kendi kendimize yapmaya çalıştık. Reklam tişörtü satmak gibi. Bazen genç insanlar bana gelip soruyorlar "nasıl başarılı bir müzisyen olurum" diye. Hırslı olursan mutlaka yardımı olur. Seni ilgilendiren herşey hakkında bilgili olmalısın. Ne kadar bilgili olursan, başarılı olma ihtimalin o kadar daha yüksek.

HEATH: Genç sanatçıların birlikte okula gittiği arkadaşlarından pazarlama okumuş olanlar var. Bu kişiler sanatçı arkadaşlarının kariyerlerine yardımcı olabilecek olanaklara sahipler. Çünkü müzisyenlerin kendi ürünlerini pazarlamaları çok zor. Biz müzik yapmaya çalışıyoruz, bir de bunlarla uğraşacak vaktimiz yok. Bende bir dolap dolusu "Jimmy Heath - Little Bird" tişörtü var. Çaldığım yerlere onları da taşımak istemiyorum, daha CD'lerimi taşıyacağım, birkaç saksofon taşımam lazım, diğerlerine yerim yok. Bizim pazarlama okumuş, bu işi bilen insanlara ihtiyacımız var. Çünkü bu insanlar bir taş parçasını bile satabilirler. Bizim yarattığımız bu sanat formunu mu satamıyorlar? Bu müziği satamıyorlarsa plak sanayinde bir sorun var demektir. Şimdi de bizi tamamen dışladılar. "Bundan böyle enstrümantal jazz yok" diyorlar. Düşünebiliyor musunuz? Çünkü nasıl pazarlayacaklarını bilmiyorlar. Bir de üstelik piyasayı her yıl yeni birşey çıkarıp sonra hızla tükettikleri bir düzene çevirdiler. Ama yüzbin jazz CD'si satamıyorlar. O nedenle kendisine çeki düzen vermesi gereken müzik endüstrisi, müzisyenler değil.

TAYLOR: Benim aklıma da şu örnek geliyor: Geçen yıl televizyonlarda izlediğimiz Jazz Tarihi belgeseli (Ken Burns's Jazz: The Story of American Music) ve belgeselin içerdiği müziklerden oluşan CD'ler halen satmakta. Bazı eski jazz kayıtları hala satıyor. Bunları incelediğimizde görüyoruz ki; satışı yapılan ürünlerin ne sanatçıyla ne de nasıl olduklarıyla bir ilgisi var. O ürünlerin satışı başarılı oldu, çünkü müzik dışındaki diğer ürünler gibi televizyon ve diğer yöntemler kullanılarak pazarlandılar.
Sahnedeki kıymetli müzisyenlerin hepsi müzik hakkında değerli fikirlerini paylaştılar. Her biri söylemek istediklerini dinleyenlere ulaştırarak başarılı olmuş sanatçılar. Süremiz maalesef burada doldu. Değerli sanatçılara ve siz katılımcılara vakit ayırıp söyleşimize katıdığınız için çok teşekkür ederim.

Caz Ve Öte-si'ne Yapı-lan Ki-şisel Bir Yolcu-luk

Orhan Kahyaoğlu

"Orhan Kahyaoğlu yeni kitabında 1970'lerden itibaren çehresi değişen jazz'ın serüvenini önemli müzisyenlerin ve grupların hikayeleriyle anlatıyor".

Tunçel Gülsoy
begog@superonline.com

Eşim Radikal gazetesinde yayınlanan Olkan Özyurt'un yazısını bana gösterdiği zaman çok heyecanlandım, Jazz Dergisi'ndeki kalem arkadaşım Orhan Kahyaoğlu'nun kitabı "Caz ve Ötesi" yayınlanmıştı. Bir nefeste "Cazı değiştiren şey teknoloji" başlıklı yazıyı okudum. Giriş bölümünde şöyle diyordu:

"Orhan Kahyaoğlu yeni kitabında *1970*'lerden itibaren çehresi değişen cazın serüvenini önemli müzisyenlerin ve gru*p*ların hikayeleriyle anlatıyor".

Yazı, olayı gazete formatında anlatıyordu ama bu bizim Jazz Dergisi okuyucusunu kesemeyecek kadar kısa idi. Tahmin ettiğim talimat kısa bir süre içinde geldi, dergimizin resmi sıfatı ile editörü, ancak bize göre "jazz underground" hücremizin tatlı lideri Zuhal hanım Orhan'ı aramam gereken telefon numarasını gönderdi. Yazarımızın elektronik *p*osta adresi olmadığını dergiden biliyordum, ancak ce*p* telefonu özürlü olduğunu o gün öğrendim.

Evi elimle koymuş gibi buldum, eski bir Altunizadeli olarak İcadiye mahallesinde çok bisiklete binmişliğim vardı. Orhan beni her zamanki sakin derviş havasıyla karşıladı ve sıcak bir şekilde evceğizinin misafir odasına buyur etti. Ben sokağa bakan masanın yanındaki iskemleyi mekan tutarak içinde olduğum odanın her tarafı kita*p*lar ve kasetlerle dolu duvarlarını incelemeye başladım.

İlk dikkatimi çeken şey bir köşede duran bilgisayarın klavyesi üzerindeki el yazısı kağıtlar oldu. Ev sahibemiz Bilge hanım merakımı giderdi:

"Orhan tüm çalışmalarını el yazısı ile yazıyor, ben de onun yazdıklarını sonradan bilgisayara geçiriyorum. Orhan teknoloji özürlüdür, bilgisayardan hoşlanmaz.

Evlenmeden önce ben de bir şirkette çalışıyordum, ama evlendikten sonra Orhan'ın yazılarına yardım etmeye başladım ve bu iş zamanla tüm vaktimi almaya başladı.

O bütün gün odasına ka*p*anarak çalışır. Arada sırada bu gördüğünüz odada buluşu*p* çay içer ve televizyondaki tartışma *p*rogramlarını izleriz.

Çok çalışmasına rağmen Orhan asla beni ihmal eden bir koca değildir. Nasıl oluyor bilmem ama benimle işi arasındaki dengeyi güzel kurar".

Teknolojiye olan tavrını ce*p* telefonu olmamasından dolayı tahmin etmiştim ama bilgisayara bu kadar uzak olacağını düşünememiştim. Orhan'a baktım, eşinin onun hakkında verdiği karneden bir şikayeti olmadığı belliydi. Benim masayı tercih etmem üzerine o da yanı başıma otururak ilk sigarasını yaktı. Üzerindeki keyifle giyildiği belli olan yeleği eşinin ördüğünü tahmin ettim. Oturduğum yerden hem bir hafta önce İstanbul'u esir alan karın son direnişini görebiliyor, hem de televizyonda sürmekte olan askeri tezkere konulu siyasi tartışmayı izleyebiliyordum. Bilge hanımın bahsettiği çay buluşmalarından birisi belli ki benim geldiğim sırada gerçekleşmekteydi. Misafirin çayı da gelince Orhan anlatmaya başladı. Birlikte geçmişine dönerek kalem arkadaşımın yaşamının içinde jazz'ın ötesine geçtik:

"*1960*'da bu mahallede doğdum, hatta bu odada doğdum bile denilebilir, yok yok, şaka, o zamanlar bu mahallede bahçeli evler vardı, sonra onlar yıkıldı içinde olduğumuz a*p*artmanlar dikildi.

10 yaşındayken Kadıköy Maarif Kolejine gittim. Orta üçte olduğum sırada ağır bir beyin ameliyatı geçirdiğim için eğitimime ara vermek zorunda kaldım ve okulu 9 yılda bitirdim. Daha sonra İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde Uluslararası İlişkiler okudum. Ancak bu meslekle ilgili bir şey yapmadım, değişik tesadüfler beni müzik yazarı yaptı.

Benim müziğe olan ilgim ortaokulda geçirdiğim hastalık ve ameliyatla başladı. Ameliyat yüzünden orta son sınıfı 3 yılda bitirebildim. Rock müziğe yakınlaşmam o dönemlerde dinlediğim müziklerle başladı. Hayatımın 25 yaşına kadar olan bölümü Moda'nın Bomonti'sinde geçti. Sonra dönüp içinde doğduğum mahalleyi ve çevresini keşfettim. Hayatımın kalan kısmı da Salacak, Bağlarbaşı, Beylerbeyi ve Kuzguncuk civarında geçti. İstanbulluyum ama inan Levent, Topkapı, Bostancı sonrasını bilmem. Benim çocuk olduğum devirlerde Bağlarbaşı ve civarında birçok azınlık aile yaşardı. Ermeniler, Yahudiler ve Rumlar vardı. Bu civarda o cemaatların birçok mezarlıkları var. Bu insanlar kent hayatının ve kültürünün çok önemli parçaları idiler. Bizler modern davranış biçimlerinin bir çoğunu onlardan öğrendik ve yaşantımızı birçok yönden etkilediler. O insanlar ne yazık ki artık burada yaşamıyorlar ve onlarla birlikte bir çok kültürel etki de yok oldu. Ben yıllar sonra İnsan Hakları Derneği'nde Azınlık Hakları komisyonunda çalıştım. Bunda çocukluğumun bu insanlarla geçmiş olmasının önemli bir etkisi olduğunu düşünüyorum. Bu ülkede azınlıkların dışlanmışlığı, onlara yönelik milliyetçi baskılar benim hep huzurumu bozmuştur.

Liseyi bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin Uluslararası İlişkiler bölümünü bitirdiğini kitabında yer alan kısa biyografisinden okumuştum, ama bu onun yaşamının içinde çok önem vermediği bir ayrıntı olarak duruyordu. Ama 1984'de Sinan Güler ile yazmış olduğu Pink Floyd kitabının öyküsü ayrıntı değil uzun bir müzikal yolculuğun ilk adımı olmuştu, çayları tazeleyip kaldığımız yerden yürüdük:

"Müziğin yanı sıra bir başka tutkum da şiir ve edebiyat oldu. Bunlar benim hayatımda hep paralel gelişen ilgi alanlarıydı. Sık sık kitap almak için Bab-i Ali'ye giderdim, bu vesileler ile bir çok kitapevi ile yakınlığım oldu. 1983 yılında İmge Yayınları Sinan Güler ve benden bir Pink Floyd kitabı yazmamızı istedi. O dönemin sınırlı kaynaklarıyla bu kitabı yazdık. Kitabın ilk 50 sayfası Pink Floyd'u anlatıyordu, daha sonraki sayfalarda ise onların son 5 albümündeki şarkı sözlerinin tercümesi yer alıyordu. O kitabın 3000'lik ilk baskısı 1.5 günde bitti ve daha birçok baskısı oldu. Biz 16000'e kadar telif haklarımızı almaya devam ettik. 23 yaşındaydım.

O devirde piyasada rock müziği ile ilgili hiç bir kitap yoktu ve biz çok özel bir rüzgar yakalamış olduk. Gördüğümüz ilgi bizi başka yayınlar için de motive etti. Önce Levent Erseven için 'Stüdyo İmge' müzik dergisini çıkartanlar arasındaydım. Bu arada Hürriyet Gösteri ve Milliyet Sanat Dergisi gibi birçok popüler dergilerde rock müziği üzerine yazılar yazıyordum".

Türkiyeli müzisyenlerin bir kısmı dünya jazz nabzını büyük ölçüde yakalayamıyor. İyi standartlar çalmak, üretmek tabii ki çok önemli. Ama ben müzikteki yeni, deneysel açılımları bir müziksever olarak daha çok seviyorum, dünyada da bugün aynı anlayış geçerli.

Orhan kitabın bir kopyasını bana göstermek için evin girişindeki bir kitaplığı hallaç pamuğu gibi atmaya başlayınca alt bölümde gördüğüm eski long playlerden onun sıkı bir arşivci olduğunu anladım. Bu long playleri vakti zamanında Minimo müzikten aldığını, orada bir başka Kadıköy Maarif Kolejli olan Görgün Taner ile sık sık karşılaştıklarını anlattı. Ancak kaset çıktıktan sonra plak olayı ölmüş olmasına rağmen Orhan koleksiyonunu saklamıştı. Zaten evin her tarafına yayılmış olan kasetler, kitaplar onun neye tutkun olduğunu çok rahat gösteriyordu. Pink Floyd'dan bir kopya bulduk, kitabın giriş bölümündeki şu cümleler dikkatimi çekti:

"Bu kitabı yayınlama amacımız ülkemizde eksik olduğuna inandığımız bir müzik kitaplığı oluşturmak ve bu kitaplığa bir katkıda bulunmaktır. Elinizdeki kitap bu amacın ilk örneği ve başlangıcıdır. Dileğimiz, bu kültürel eksikliğin öneminin farkına varılması ve okura bu konuda ciddi eserlerin iletilmesi için diğer yayın organlarının da girişimde bulunmasıdır".

Kitabımızı bulduktan sonra Bilge hanımın bahsettiği arka odaya geçtik, burası Orhan'ın asıl çalışma odası idi, yani bir yazarın en zayıf olduğu anları, ilhamları ve boş bir kağıt parçası arasındaki iletişimi kurduğu gizli bahçesi.

Aynı kitap kaset ve doküman yoğunluğu arasında kısa bir gezinti yaptıktan sonra tekrar kaldığımız yerden çay sohbetine devam ettik ve onun yazarlık öyküsünün başına döndük:

1984'de İmge-Ayrım şiir ve edebiyat dergisini çıkartanlardandım. 1989'da Stüdyo İmge dergisi yeniden çıktı. Ben başındaydım ama çok kısa sürdü. 1990'da çıkartmaya başladığım SOMBAHAR şiir dergisi 1996'ya kadar aralıksız olarak tam 35 sayı yayınlandı. Aynı dönemde bu dergiye paralel olarak Korsan Yayınları'nı kurduk ve orada da 30 şiir 30 da müzik kitabı yayınladık. Bu arada takma isimle yazılar yazdığım da oldu.

1997-2000 arasında Ludingirra adlı hacimli bir şiir dergisi daha çıkardık.

1990'dan itibaren TRT 2'de birçok program için müzik ağırlıklı olmak üzere danışmanlık yaptım. Bir yıldan beri bir şiir belgeseli üzerinde çalışıyordum, halen montajı sürüyor ve yakında yayınlanmaya başlayacak.

1995'den itibaren Akademi İstanbul'da müzik bölümü başkanlığı yaptım ancak geçtiğimiz Temmuz ayında ayrıldım.

1991'de Jethro Tull kitabını yazdım, bu Korsan Yayınlarının ilk müzik kitabı idi, o kitabın ikinci baskısı 2002 yılında Çivi Yazıları yayınevinden çıktı.

İki tane de şiir kitabım var. Bunlardan ilki olan 'Hoyrat Bir Ruhun Eksilme Tabloları' 1993'de yayınlandı, ikinci kitabım olan 'Aşk ve Harf' ise 2000 yılında bu ilk şiir kitabımı takip etti. Bir de Bülent Ortaçgil'i konu alan 'Ayrı Düşmüşüz Yan Yana' adlı bir inceleme kitabım var, o da geçtiğimiz yıl yayınlandı. Bülent'i çok beğenirim, çok özel bir ozan şarkıcıdır.

Caz ve Ötesinin yazılmasının öyküsü ise en az kitabın öyküsü kadar ilginç. Orhan kitabının giriş

bölümünde bu gelişimi şöyle ifade ediyor:

Ben Batı Müziğiyle olan ilişkime bir rock sever olarak başladığımdan cazla ilk tanışmam da bir çeyrek yüzyıl önce rock-caz ve fusion çeşitleri ile oldu. Geleneksel ve modern cazı daha sonra tanıdım. Modern cazın bugüne dek getirdiği yenilikleri hep ilgiyle izledim. Ama, aynı oranda ve belki biraz daha fazla ilgi odağım hep bu kaynaşım soundları oldu. Cazın ve fusion tarzının merkezi Amerika'ydı ama fusion çizgilerinin bir sembolü de Avrupa ve bu kıtada yapılan cazlardı. Avrupalıların yanısıra Üçüncü Dünya Ülkelerinin müzisyenleri de Avrupa müzik ortamına kendi enstrümanları ve soundlarıyla girdiler ve cazdan nasiplerini kıyasıya aldılar. Ama bilinen modeliyle caz hiç yapmadılar. İşte bu süreç içerisinde benim ilgi odağım son on yıldan beri bu türden arayışlar oldu. Avrupa'da bu süreç içerisinde kendi soundunu oluşturan bir çok firma arasından ECM zamanla benim için bir tutku haline geldi ve bu tutkudan hareketle 1996 yılında Jazz Dergisi'ne ECM hakkında bir yazı yazdım, daha sonra ise 1999'dan itibaren özel zevklerime yaslanarak bir dizi fusion ve ötesi müzisyen ve gruplarla ilgili yazılar yazdım. Sonuçta dergide 16 yazım çıktı. Gün geldi onları bir kitap olarak düzenledim.

Kitap üç ana başlıktan oluşuyor. İlk bölüm özel ilgi odağım olan ECM firmasını ayrıntılı olarak tanıtıyor.

Kitabın ağırlığını 2. bölüm oluşturuyor. Burada, artık caz dünyası tarafından oldukça tanınan, oluşturdukları soundlarla hepsi tek başına birer ekol olan 10 grup ve müzisyenin müzikal serüveni, öyküleri ve müzik felsefeleri anlatılıyor".

Kitabın 3. bölümünde 5 yazı daha var. Dört tanesi Üçüncü Dünya müzisyenleri ve grupları ile ilgili. Son yazı ise "Hem Caz, Hem Değil adını taşıyor ve jazz dünyasındaki gelişmelerin Türk jazz müzisyenlerine iz düşümlerine ışık tutuyor.

Bilge ve Orhan bir müddet beni kitabın giriş bölümü ve lezzetli bir bardak çay ile başbaşa bırakırken meclisteki tezkere sonrası tartışmaların televizyondaki yansımalarını izlediler. Ben daha önce arayıp da bulamadığım kitabı bir nefeste gözden geçirirken onun oluşmasında emeği geçen iki hanıma yapılan teşekkürü okudum. Yazıların yazılması ve yayınlanmasında Orhan'ı destekleyen editörümüz Zuhal Focan'a içten bir teşekkür vardı. Orhan eşi Bilge hanıma ise şöyle teşekkür ederek giriş bölümüne noktayı koymuştu:

Sevgili eşim Bilge Kahyaoğlu'nun yazıların ve kitabın ortaya çıkmasında yaptığı incelikli sayısız yardım ve desteği anmamam mümkün değil. Bu kitap yarı yarıya onun çabalarıyla çıkmıştır ortaya. Bilge'ye sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi burada bildiriyorum. Ekim 2002.

İçimden tevekkeli değil Bilge hanım 'Orhan benimle işi arasındaki dengeyi güzel kurar' demişti diye geçirerek kitapta bahsi geçen müzisyenlerin adlarına baktım. Weather Report, Keith Jarrett, Art Ensemble of Chicago, Gary Burton, Oregon, John Surman, kitabın kapağında da resmi olan Jan Garbarek, onun basçısı Eberhard Weber, John Abercrombie ve John Scofield Orhan'ın ağırlığını oluşturuyor diye bahsettiği ikinci bölümde yer alıyorlardı. Son bölümde ise Rabih Abou-Khalil, Anouar Brahem, Night Ark ve Nyguen Le hakkındaki yazılar vardı. Hepsi de Jazz Dergisi'nde yayınlandığı gibi ve yayınlandıkları tarihlerden sonra çıkan yeni albümler eklenmeden okuyucusuyla buluşuyorlardı. Bu yüzden de Orhan okuyucularından onları okurken yayınlandıkları tarihleri göz önüne almasını özel bir not olarak rica etmişti.

Radikal'de çıkan Olkan Özyurt'un yazısında ise bu müzisyenlerin ortaya çıkmasında teknolojinin ortaya koyduğu yeni imkanlar şöyle anlatılmıştı:

1970'li yıllara kadar caz, gelenekselden başlayarak swingden bebopa uzanan bir çok akımla var oldu. Bu yıllarda caz müziğinin bir doruk noktasına ulaştığı düşünüldü. Ancak teknolojik ve ekonomik gelişmenin sonucu olarak iki değişim daha oldu.

Önce teknolojinin gelişmesi ile birlikte elektrik esprisi cazın çehresini değiştirdi.Bunu en iyi değerlendiren müzisyen olan Miles Davis'in o yıllarda açtığı kapıdan birçok müzisyen geçti. Teknik imkanlar ile kitle iletişim araçlarının gelişmesiyle paylaşımlar ve etkileşimler arttı. Böylece etnik ve yerel müzikler su yüzüne çıktılar. Cazcılar bundan korkunç şekilde yararlandı. Bu gelişim Üçüncü Dünyanın kapılarını araladı. Ayrıca 1950'li yıllarda müzik endüstrisi büyük bir sıçrama yaptı ve satışlar büyük miktarlarda artarak yepyeni pazarlar ortaya çıkardı..."

Kaçıncı defa ince belli bardaklarımızın çayla buluştuğunu artık sayamıyordum. Birara gözüm televizyona takıldı, tezkere konuşmaları bitmişti. Bilge hanım bir koşu sokağa çıkarak sigara stoklarını harp ihtimaline karşı yeniledi. Çay için de bir tedbir alması gerektiğini düşündüm. Camları açarak evi havalandırdık, sonra konu döndü dolaştı jazz müziğine geri döndü:

Bugün hala jazz müziğini öğrenmeye devam ediyorum. Rock müziği ile de içiçeyim. Rock'un isyankar bir ruhu var. Pop müziğini de seviyorum ancak gerek Pop gerek Rock yapıları icabı elit olamıyorlar. Ancak jazz daha elit bir müzik. Estetik ve müzikal haz olarak beni en çok heyecanlandıran müzikler jazz ve onun türevleri.

Türkiyeli müzisyenlerin bir kısmı dünya jazz nabzını büyük ölçüde yakalayamıyor. İyi standartlar çalmak, üretmek tabii ki çok önemli. Ama ben müzikteki yeni, deneysel açılımları bir müziksever olarak daha çok seviyorum, dünyada da bugün aynı anlayış geçerli. Günümüzde müzisyen tipi sürekli olarak değişiyor. Chick Corea'yı ele alalım, yıllar içerisinde nerelerden nerelere geldi. World Jazz diye bir kavram ortaya çıktı. Türkiye bu gelişimlere çok açık değil.

Ulusalcı bir ideolojiye korkunç şekilde karşı çıkmakla birlikte son 10 yıldan beri Anadolu'nun etnik ve folklorik müziklerine de ilgi duyuyorum. Ben bundan sonra biraz daha Türkiye bazlı işler yapmak istiyorum. Biliyor musun popüler müzikler de gün geçtikçe daha fazla ilgi alanıma giriyor. Akademi İstanbul'da jazz Tarihi dersini Hülya Tunçağ'a devrettikten sonra 7 yıl Türk Pop müziği dersi verdim. Bizler gençlik yıllarımızda Anglo Sakson müzikler dinleyerek büyüdük. Benim Türk pop müziğine uyanmam 1990 yılında oldu. Çeyrek yüzyıldır da Bülent Ortaçgil hastasıyım. Türk popunu tu kaka ediyoruz ama bu ülkenin yaşam ve davranış biçimi aslında pop usulü. Biz gerçekte pop olarak yaşıyoruz. Zaten beni asıl ilgilendiren şey de kültürün kendisi. Sadece müzik kültürü değil, yaşam kültürü. Kültürü elit bir kavram olarak ele almaktan bahsetmiyorum. Pop kültürü temelde tüketim kültürünün bir uzantısıdır. Ve gelişimi de sanıldığı gibi tekbaşına müzik endüstrisinin planladığı birşey değil.

Mesela bir Kekili çıktı ve tek bir şarkısı ile tüm müzik piyasasını alt üst etti. Bu öngörülmüş bir olay değildi ama bir şekilde toplumun o an içerisinde olduğu halet-i ruhiyeyi ve aurayı kavrayabildi. Bu dünyada da böyle. Günümüzde sadece John Coltrane, Pink Floyd ve John Scofield'i anlayarak müzik kültürünü anlamak ve çözmek mümkün değil.

Türkiye'de bu güne kadar yayınlanmış kaç tane jazz kitabı olduğunu merak ettik ve hatırlayabildiklerimizi sıraladık.

1957'de yayınlanmış olan İlhan Mimaroğlu'nun yazdığı 'Caz Sanatı' bulabildiğimiz ilk örnek ol-

> "Jazz elit bir müzik. Estetik ve müzikal haz olarak beni en çok heyecanlandıran müzikler jazz ve onun türevleri. "

du. Sonra Cüneyt Sermet'in Pan Yayınlarından geçen sene genişletilmiş ikinci baskısı yayınlanan 'Cazın İçinden' kitabı aklımıza geldi. Orhan'a göre Erdal Göksoy'un 1984'de Stüdyo İmge tarafından yayınlanmış olan 'Eleştirel Caz Tarihi' 1988 de Ahtopot yayınları tarafından 'Dünden Bu Güne Caz' adıyla genişletilerek yeniden yayınlanmış. Gerçi bu kitabın ayrı olduğunu düşünenler de var. Bunların birer nüshasını da Orhan'ın uçsuz bucaksız gibi gözüken arşivinde bulabildik. Karıştırmaya devam ettikçe Feride Çiçekoğlu'nun derlemiş ve tercüme etmiş olduğu 'Caz, Hüznün Müziği' kitabının da bir kopyasını bulduk. Saadettin Davran'ın çevirisiyle Akbank tarafından yayınlanmış olan 'Caz' kitabını listeye ekledik. Jocahim E. Berendt'in kitabının Neşe Ozan tarafından gerçekleştirilmiş tercümesi 'Caz Kitabı-Ragtime'dan Fusion'a Ayrıntı yayınları tarafından yayınlanmıştı. Bunu da listeye dahil edince ortaya çıkan sayı iki elin parmaklarını geçmedi.

Vedalaşırken ben içimdeki duyguları ona söyledim.

"Umarım Türkiye'nin 10. jazz kitabı için uzun yıllar beklemeyiz".

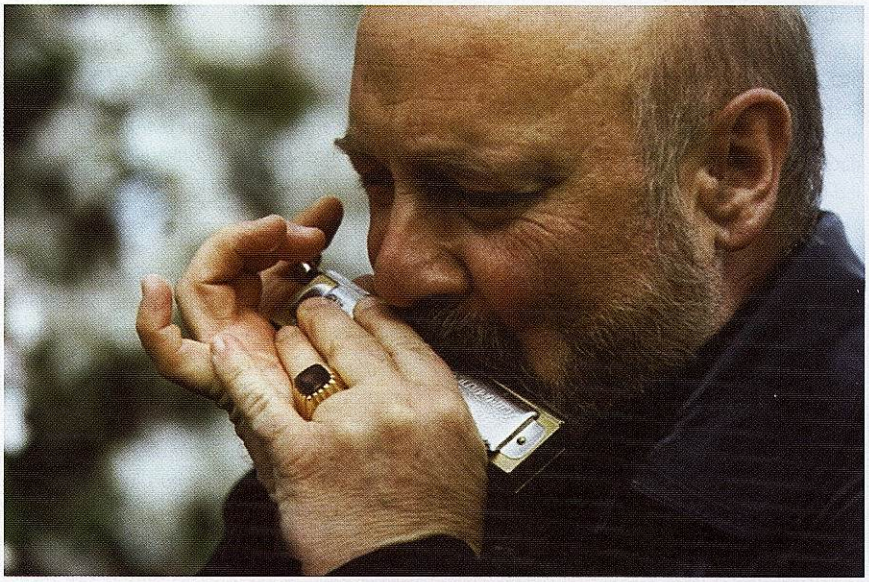

Rene Giessen ile Bıçak Sırtında Dans:

Klasik ve Jazz'ın birleştiği O ince nokta.

Jazz, özgürlüğün müziğidir. Afrika'dan Amerika'ya zorla getirilmiş ve köle yapılmış insanların isyan çığlıkları ile başlar. Jazz bu insanların özgürlüğe olan özlem çığlıklarının bir ifadesi olarak ortaya çıkmıştır.

Seval Deniz Karahaliloğlu
seval_deniz_karahaliloglu@hotmail.com

Klasik ve jazz birbirine aşık fakat aynı ölçüde huysuz iki sevgili gibidir. Senfonik melodilerin arasına sızan jazz tınıları, hırsızlamasına alınan buseler gibi insanın yüreğini okşar. Eminim senfonik jazz eserleri için daha romantik şeyler yazılabilir ama hiçbiri, bir bestecinin gözünden anlatılanlara benzemez. Sözü uzatmaya hiç gerek yok. Rene Giessen, harmonika ve klarinet sanatçısı, besteci, orkestra yönetmeni ve neredeyse 40 yıllık birikim. Bizzat her iki dünyaya da tanıklık etmiş olan Rene Giessen'in deneyimleri, klasik ve jazz dünyasında edindiği dostluklar, besteleri, birlikte sahne aldığı müzisyenler ve jazz'a olan gizli aşkı. Hiçbiri saklı kalmadı. Yeni bir senfonik jazz çalışmasının hemen öncesinde bir sigara içimlik uğradığı İstanbul'da yakaladık sanatçıyı ve Pera'nın gizemli atmosferinde jazz üzerine konuştuk.

Size göre jazz nedir?

Jazz bana göre, özgürlüğün müziğidir. Afrika'dan Amerika'ya zorla getirilmiş ve köle yapılmış insanların isyan çığlıkları ile başlar. Jazz ilk defa, işte bu insanların özgürlüğe olan özlem çığlıklarının bir ifadesi olarak ortaya çıkmıştır. Onlar, özgürlüklerini söyledikleri bu şarkılarla tekrar geri aldılar ve sonra da insanın yüreğini titreten bu şarkılarla bütün dünyayı fethettiler. Jazz, yaşama umutlarını kara Afrika'da bırakan insanlara ayakta kalmak ve direnebilmek için güç verdi. Bu içinde bulundukları toplum tarafından dışlanan kara derili insanlar jazz'la, kendi özgün kültürlerini yarattılar. Hıristiyan melodilerini Afrika stilinde söylemeleri ise gospel geleneğinin de başlangıcı oldu. Kabul görmedikleri Amerikan toplumunda herşeye rağmen yaptıkları müzikle, söyledikleri şarkılarla var oldular ve kendilerini kabul ettirdiler. İlk önce Afrika tarzında söyledikleri melodiler zamanla gospele dönüştü ve tüm dünyaya yayılarak evrensel bir nitelik kazandı.

Harmonika sanatçısı, besteci ve orkestra şefi; siz çok kimlikli bir sanatçısınız. Bunun da ötesinde, renkli bir bestecilik kariyeriniz de var. Mesela senfoni orkestraları için bestelediğiniz senfonik jazz parçaları?

Ben bestelerimi ilk önce kendim için yapıyorum. Jazz müziği insana ne yapmak isterse onu yapması için sınırsız bir özgürlük veriyor. Ben bunu seviyorum. Jazz çok yönlü bir müzik. İnsana, kimseye bağlı kalmadan tek başına çalma imkanı sağlar. Jazz müziği yaparken, iki kişi ya da üç kişi çalabilirsin veya jazz müzisyenleri bir senfoni orkestrası ile birlikte müzik yapabilirler. Jazz'da bu çok çeşitlilik mümkün. Bir orkestra şefi, besteci ve harmonika sanatçısı olarak benim durumum biraz daha farklı. Ben, senfoni orkestraları ve solistler için onları birarada buluşturacak renkli, canlı, zengin ritimler, tonlar hani neredeyse lezzetli armoniler yazmayı seviyorum.

Senfoni ve jazz melodileri birbirinden çok farklı müzik türleri. Siz aynı zamanda başarılı uyarlamalarınız ile de tanınıyorsunuz. Peki klasik bestecilerin eserlerini jazz'a uyarlıyor musunuz?

Evet, ben aynı zamanda aranjörüm. Mesela, film müziklerini senfoni orkestralarına aranje ederek yeniden yazıyorum. Geçen yıllarda, Alman Televizyonu için buna benzer birçok çalışma gerçekleştirdim. Müzik dünyasında, Quincy Jones gibi bir çok ünlü aranjör var. Fakat Quincy Jones en başarılılarından biri. Neredeyse jazz aranjörlerinin prensi gibidir. Özellikle jazz parçalarını senfoni orkestralarına aranje etme konusunda çok başarılı. Klasik bestelere gelince, klasik müzik eserlerini değiştirmeyi sevmiyorum. Bu benim tarzım değil. Benim için Bach, Bach'tır. Mozart da Mozart'tır. Bazı müzisyenler bunu deniyor ve ortaya çok kötü sonuçlar çıkıyor. Eğer senfonik jazz çalışmasına bir örnek istiyorsanız, George Gershwin'in çalışmalarına bakın. Bence George Gershwin bunun nasıl yapılacağını çok güzel bir biçimde ortaya koydu. Her iki dünyanın melodilerini birara-

ya getirerek aranje yapmak isteyenler, George Gershwin'i örnek alarak çalışmalarını kopye edebilirler. Gershwin'in ardından Quicy Jones geldi ve aranjeyi günümüze uygun olararak modernleştirerek, geliştirdi. Bu iki büyük usta, aynı zamanda çok iyi iki öğretmendir. Yeni yetişen müzisyenler, Gershwin'den ve Jones'dan çok şey öğrenebilirler. Klasikle jazz'ın sahne üzerinde buluşması insanda gerçekten unutulmaz bir tat bırakıyor. Birkaç yıl önce, Almanya Essen'de gerçekleştirilen bir modern senfonik jazz konserinde çaldım. Essen'de gerçekleştirilen 'European Summit'de, Monaco Senfoni Saray Orkestrası ile Prince'in beraberce sahne aldıkları konserde müzik gerçekten muhteşemdi. Çünkü, hem gerçek senfonik müzikti hem de gerçek jazz müziğinin en güzel örneklerini taşıyordu. 40 yıllık müzik hayatımda sayısız müzisyenle beraber sahne aldım fakat jazz sanatçıları arasında trompetçi Benny Bailey, saksofon sanatçısı Don Menza, trompet sanatçısı Chet Baker ve tabii ki Toots Thilemans benim için özel bir anlam taşıyor.

Klasik müzikle evli fakat jazz'a aşık bir müzisyen olarak aradaki dengeyi nasıl sağlıyorsunuz? Dönem dönem jazz konserlerine katılıyor ve besteler yapıyorsunuz. Bu hassas dengeyi nasıl kuruyorsunuz?

Eğer bir jazz müzisyeniyseniz diğer jazz'cıların dilinden anlıyorsunuz demektir. Bütün dünyadaki jazz'cılar aynı dili konuşur. Fransız, İngiliz, Alman, Türk hiç farketmez. Blues, blues'dur. Bütün dünyada aynıdır, değişmez ve bu size büyük bir özgürlük duygusu verir. Klasik ve jazz dünyası birbirinden farklı gibi görünür. Buna hem hayır, hem de evet cevabı verebilmek mümkün. Çünkü buna, sadece klasik müziği benimseyenler ve klasik senfoni orkestraları için çalan müzisyenler için evet diyebiliriz fakat konservatuarlarda klasik müzik eğitimi gören ve aynı zamanda jazz müziği ile yakından ilgilenen genç müzisyenleri düşünecek olursanız cevap hayır olacaktır. Bu genç müzisyenlerin %90'ı bir yandan konservatuarda klasik öğrenime devam ederken diğer taraftan da jazz orkestralarında çalarlar ve okul sonrası bir seçim yapmak zorunda kalırlar. Jazz müziği mi yoksa klasik mi? Bu hangisini daha çok seviyorum sorusunun cevaplanacağı bir dönüm noktasıdır. Bu soruya cevap vermek çok zordur biliyorum çünkü ben de aynı süreçten geçtim. Eğer okul döneminde, yarım sömestr bile olsa jazz üzerine çalışırsanız, bu ilerde müziğinizi, bestelerinizi ya da çalışınızı bir şekilde mutlaka etkileyecektir. Ben her iki müzikten de vazgeçemiyorum. Mesela, çok fazla jazz üzerine çalıştığımda bu sefer klasik müziği özlüyorum fakat diğer taraftan bestelerimde, jazz tonlarının etkisinden kurtulamıyorum. Bestelediğim bütün eserlerde, bir şekilde jazz müziğinin etkileşiminlerini, tınıları ve motiflerini görebilirsiniz. Örnek olarak en son bestelediğim, senfonik jazz çalışması. Üç klarinet ve senfoni orkestrası için bestelenmiş olan 'New Orleans Konçerto', klasik jazz tarzında kaleme alınmış, senfoni orkestraları için yazılmış ve yoruma yer vermeyen bir eser. İlk olarak 16 Ekim 2001 tarihinde, şef Jörg Schellenberger yönetimindeki, İzmir Devlet Senfoni Orkestrası eşliğinde, İzmir İsmet İnönü Sanat Merkezi'nde seslendirildi. Birinci klarinet Atıf Peynirci, ikinci klarinette ben ve üçüncü klarinet ise Peter Ehm hep birlikte sahne aldık. Aslında jazz ve rock tarzı, senfoni orkestraları için çok zengin materyaller içeriyor. Ve ben de bu renkli tınılardan yola çıkarak yeni bir senfonik jazz parçası üzerine çalışıyorum. Zaten bugün dünyada bir çok klasik eser artık jazz tarzında besteleniyor.

'New Orleans Konçerto' yoruma yer vermiyor. Jazz müziğinde yorum yapmaya ne diyorsunuz?

Evet, bazı durumlarda, senfonik jazz parçaları gibi önceden notaya ve kağıda dökülmüş yazılı metinler söz konusu olduğunda yorum yapamıyorsunuz ama yorum demek jazz demek. Jazz müziğinde yorum demek özgürlük demektir ve yaratıcılığı ön plana çıkarır. Bu çalan müzisyenlere özgürlük verir. Sahnedeki müzisyenler arasında güçlü bir uyum varsa, müzisyenler o anda ne çalmak isterse çalabilir. İşte jazz budur.

Peki ilk jazz performansınızı hatırlıyor musunuz?

Bunun için çok eskilere gitmek gerekecek, harmonikaya başladığım ilk çocukluk dönemlerine. Harmonikayı elime alır almaz, dönemin popüler parçalarını ve o sıralar beni derinden etkileyen ve Almanya'da o dönemde yayın yapan 'Barbarian Radyo Orkestrası'nın çaldığı jazz parçalarını çıkarmaya ve taklit etmeye başladım. 1960'ların başında, konsevatuara ilk girdiğim dönemlerdeyse bir çok genç müzisyen arkadaşımla beraber jazz üzerine çalıştık. Ama jazz'la gerçek tanışmam Toots Thilemans'la başlar. Benden 10 yaş büyüktü ve daha ben yolun başındayken o varmak istediği noktaya çoktan varmış ve kendi tarzını oluşturmuştu. Öncesinde sadece çıkardığı albümler ve verdiği konserlerden tanıdığım Thilemans'la sonraları Frankfurt Jazz Orkestrasında çaldığı dönemlerde bizzat tanışma fırsatı buldum. Bazıları hem jazz hem da klasik üzerine çalışmayı tercih ediyordu ama o öyle değildi ve kendini sadece jazz müziğine adamıştı. Daha sonra bir çok kez birlikte sahne aldık.

Gelelim Türk jazz'ına. Şimdiye kadar hangi sanatçıları dinlediniz ve düşünceleriniz?

Türk jazz'ında hepsi kendi alanlarında çok yetenekli müzisyenler var. Mesela, Önder Focan, Aydın Esen, Çınar Apay gibi. Çok kısa bir süre için Türkiye'ye geldim fakat bu arada Önder Focan'ı dinleme fırsatı buldum. Focan, gitara olan hakimiyeti, orijinal müzik dili ve yorumları ile dinleyenleri büyüleyen bir sanatçı. Gerçekten büyük bir gitar ustası. Sonra, Chick Corea'nın halefim diye nitelediği keyboardda harikalar yaratan Esen Aydın var. Ve TRT Big Band'de alto saksofon çalan Çınar Apay. Çok iyi bir müzisyen. Ama öyle bir isim var ki. Çoğunlukla klasik müzik ustası diye bilinir ama aynı zamanda çok iyi bir jazz piyanistidir. Ankara Bilkent Senfoni Orkestrası'nın şefi Erol

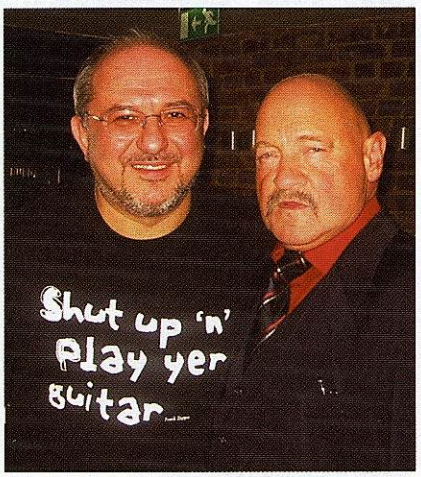

Önder Focan Rene Giessen ile.

> Ben bestelerimi ilk önce kendim için yapıyorum. Jazz müziği insana ne yapmak isterse onu yapması için sınırsız bir özgürlük veriyor. Ben bunu seviyorum.

Erdinç'i, ilk kez Ankara'da, senfoni orkestrası eşliğinde 'Rapsody in Blue'yu seslendirirken dinlemiştim. Tek kelime ile muhteşemdi. Aynı dönemde, Bilkent Senfoni Orkestrası ile birlikte Portekiz'e bir konser turnesi gerçekleştirdi. Aynı konserde, ünlü davulcu Okay Temiz'i de izleme fırsatı buldum. Okay Temiz dünya standartlarında çok iyi bir davulcu. Eğer ilerde birlikte bir çalışma fırsatı doğarsa, Önder Focan, Erol Erdinç, Okay Temiz, Aydın Esen ve Çınar Apay ile birlikte çalmak isterim.

TRT A Stüdyosu;
Charlie Rahçi (b), Faruk Yener, Tevfik Akman (ton maister), Demirhan Altuğ (ton maister, şef), Vili (Veli Layık:Atatürk'ün isteğiyle), Turan Taner, Hasan Kocamaz (armonika) Avolito (10 gün için misafir)

İlham Gencer ile Jazz'ca Yaşanmış Bir Hayat Üzerine

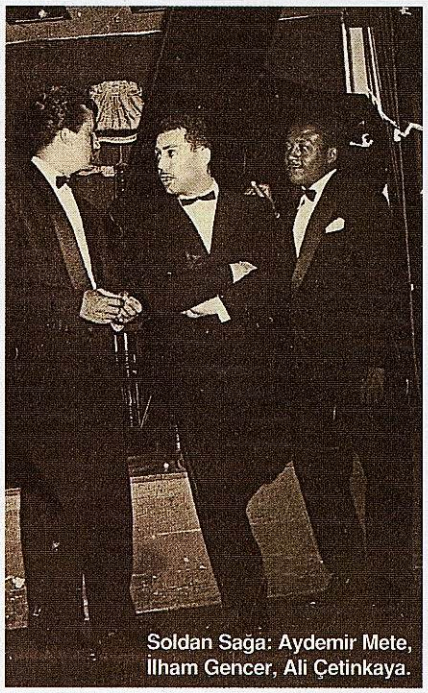

Soldan Sağa: Aydemir Mete, İlham Gencer, Ali Çetinkaya.

Bazı insanlar vardır, domino taşları gibidirler, birkaç saniye süren kendi hareketleri kendilerinden çok uzaktaki taşları yerinden oynatır.

Tunçel Gülsoy
begog@superonline.com

Herkesin Beşiktaş Trabzon maçı için televizyonların başına üşüştüğü bir Pazar akşamı ben çok daha farklı bir heyecanın peşindeydim. İlham Gencer ile maç seyrederken konuşmak üzere buluştuk. Maç saatinde ara vermek üzere otelin barına oturduğumuzda maça sadece yarım saat kalmıştı. Ben o gün duyduklarımdan, anlayabildiklerimden ve İlham Gencer'in hatırlayabildiklerinden bir demet yapıp sizlere sunuyorum:

Nüfüs kağıdımda 1927 yazıyor ama aslında 1925 doğumluyum. O devirlerde askere geç gitsin diye çocukları nüfüsa geç kaydettirirlermiş. Nur içerisinde yatsın annem Nihal Türkaydın hanım çok güzel piyano çalardı ve ayrıca çok güzel cam süsleme işleri yapardı. Beni annemin tek çocuğuydum, çok üstüme titrerdi.

Benim zamanımda İstanbul'da Halk Evleri vardı. İnsanlar buralarda toplanır ve birlikte müzik öğrenir, müzik yaparlardı. Bende bu evlerde müzik çalmaya başladım.

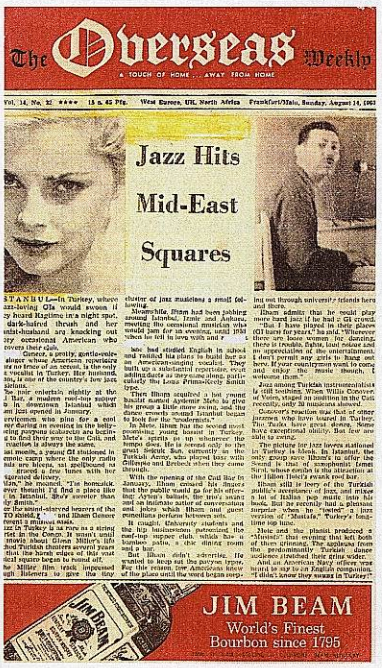
The Overseas Weekly
A TOUCH OF HOME ... AWAY FROM HOME

Jazz Hits Mid-East Squares

JIM BEAM
World's Finest Bourbon since 1795

Garson kız yanımıza gelerek ne içmek istediğimizi sordu. İçeri girdiğimizde kızın elini büyük bir rahatlıkla sıkarak 'Ben İlham Gencer, merhaba' deyişindeki rahatlık dikkatimi çekmişti. Önce bana ne içmek istediğimi sordu, sonra iki çay ısmarlayarak konuşmasına kaldığı yerden devam etti:

Tuncay'cığım, konuşalım, bu aralar beynim de iyi çalışıyor. Şimdiki Balta Limanında Miami adlı bir restaurant-gazino vardı. Beyoğlu'ndaki Tokatlıyan Otelinde orkestra yöneten Gregor 1944 yılında bu Miami ile anlaştı ve aralarında benim de bulunduğum 8 kişilik bir müzik grubu kurdu. Şimdi rahmetli oldu, Badi Kemal trompet çalardı. Mehmet Akter klarinetde idi. Soyadını hatırlamıyorum, davulcumuz Ercüment idi, o da rahmetli oldu. Tromboncumuz vardı ama onun adını hiç hatırlamıyorum. Kontrabasta galiba Burhan çalıyordu. Ben piyano çalıyordum, Türkan Pasiner şarkıcımızdı, İngilizce söylerdi. Gregor bagetiyle bizi idare ediyordu. Biz o yıl Türkiye'nin ilk jazz grubu olarak sahneye çıktık.

Gregor beni çok severdi, beni aldı Beyoğlu'ndaki Splendid'te lanse etti. Oradaki piyano bar da çalıştım, yıl 1946 olmuştu. 1947 de Beyoğlu Asmalı Mescitte'ki Rio Bar'da çalıştım. Daha sonra Havana, Q-Bana barlarda tek başıma piyano çaldım. O zamanlar şarkı söylemezdim. Bu arada Halkevlerinde konserler vermeye de devam ediyordum.

1947-48 yıllarında İstanbul Harbiye Orduevinde yedeksubaylığını yapan bir grup asker müzisyene piyanomla eşlik ettim. Günde 10 lira yevmiyem vardı. Asker müzisyenlerden bir tanesi saksofoncu Şükrü beydi. Kontrabas da ise Orhan Avşar vardı. Dario Moreno da bizimle birlikte askerliğini yapıyor ve grupta gitar çalıyordu.

Tüm bunları yaparken lise öğrencisiydim ve bir yandan da çalışarak ekmek parası kazanarak an-

Düşünce sınır tanımaz.
P800 smartphone.

Sony Ericsson

Öyle bir cihaz düşünün ki, size kendinizi bir bilimkurgu kahramanı gibi hissettirsin. Hayal gücünüzün ötesine geçsin. P800 smartphone ile yaşama sevincinizi artırın... Dahili dijital kamera, bütün gün bilgisayarınızla senkronize işleyebilen kişisel organizer, sonsuza yakın hafıza ve geniş ekranında oynayabileceğiniz oyunlar yaşamınızı hem renklendirsin hem zenginleştirsin... Kısacası P800 smartphone ile sadece hayatınızı düzenlemekle kalmayın, boş zamanlarınızda onunla eğlencenin zevkine varın. İhtiyacınız olan her şey ve daha fazlası aynı anda parmaklarınızın ucunda olsun! **www.SonyEricsson.com/tr**

neme bakıyordum. Geceleri geç yattığım için birçok kere sınıfta uyuya kalırdım. Bir seferinde felsefe hocam Kehize hanım beni sınıfta uyurken yakaldı ve Kabataş Erkek Lisesinden belge aldım. Ben de Beyoğlu Erkek Lisesini bitirdim.

Kehize hanıma kırgın olmadığını söyledi, 'hoca haklıydı' dedi. Adımı yanlış söylemesine aldırış etmedim, ancak küçük yaşta neden çalışmak zorunda olduğunu çok merak etmiştim. Fakat karşımdaki insanın çok anlatacak şeyi vardı. Yanında getirmiş olduğu bir dosyadan önüme bir resim koyarak konuşmasına devam etti:

1949'da Sarıyer'deki Canlı Balık'da çalıştım. Şu resime bak. Bu ortadaki trompetçi Vili'dir, Vili o zamanlar Çek vatandaşı idi, daha sonra hükümet ona Türk pasaportu verdi ve adı Veli Layik oldu. Şu kenardaki ise kontrabasçı Charlie. Bu da Kübalı davulcumuz Avolito idi. İşte bu insanlarla birlikte çalardık. Yemek müziğini kemancı Anaiti hanım yapardı. Birgün çalıştığımız yere o devrin meşhur grubu Siyah İnciler geldi. Şarkılı danslı bir show yapıyorlardı. Bizde onlara eşlik ediyorduk. Orhan Boran o devirde İstanbul Radyosu'nda sunucu olarak çalışıyordu. Faruk Yener radyonun hafif müzik şefi idi. Arabayla buraya gelip radyo için kayıt yaparlardı. Bu resimde Orhan'ı elinde gitarla görüyorsun, ama Orhan gitar çalmazdı, bu sadece resim için yapılmış bir mi-

yano çalan Alex ve davulcu Cahit Erduran da bu gruptaydılar. İspanyol musevisi şarkıcı Roberto Lorano da o grupta şarkı söylerdi. İbrahim beni zaman zaman Alex'in yerine piyano çalmak üzere işe aldı. O sıralarda ayrıca şarkı da söylemeye başladım. Ancak önüme hiç beklemediğim bir fırsat çıkınca değerlendirdim.

İstanbul Kervansaray 1950'de açılmıştı, orada çalmam için bana bir teklif yaptılar. Ama İbrahim Özgür ile yazılı bir kontratım vardı. Ancak daha iyi bir yere atlamak da istiyordum, kontrata aykırı olmasına rağmen gittim. İbrahim beni mahkemeye verdi ve kazandı. Haklıydı. Annemin konsol piyanosuna haciz kondu ama bana ait olmadığını ispat ettik ve onu kurtardık. Ben tazminatı yedeksubaylık yaparken maaşımdan yapılan kesintilerle ödedim. Ancak kaderin garip cilvesi, İbrahim 1957'de rahmetli olunca o sırada kendi kurmuş olduğum Türkiye Müzisyenler Sendikasının başkanı olarak İbrahim'in cenazesini biz kaldırdık.

Bu arada dikkatim dosyadan çıkan bir notaya takıldı, üzerinde İlham Vals yazıyordu, merakımı anlamıştı, notanın öyküsünü anlatarak biyografisinde bir başka yaşam parantezi açtı:

Piyanoya 5-6 yaşımda başladım. Bir gece uyanıp piyanonun başına giderek woogie boogie çalmaya başlamışım. Nota falan bilmiyordum, hiçbir zaman da öğrenmedim, bugün hala da bilmem. Ama

çok kişi tarafından Türkçe sözlü hafif batı müziğinin de başlangıcı sayılır.

Garsonlardan birisine maçın neticesini sordu. İkimizin de Galatasaraylı olduğu ortaya çıkınca çok sevindik. İsterseniz 'maçı seyretmek için televizyonlu salona geçelim' deme ihtiyacı hissettim ama a yıllar boyunca oynamış olduğu kendi maçının yeni bir devresini anlatmayı tercih etti:

"Geldik askerliğe. Askerliğimi 1951 yılında Ankara Sıhhiye'de bulunan Orduevinde yaptım. Orduevinde bir piyano ve bateri vardı. Turan Eteke'yi çalıştığı bir bardan alıp Orduevinde çalmak üzere getirdim. Sonradan 'Balarısı' lakabını alacak olan Özdemir Baturalp'i de gruba kattım. Özdemir kontrabas, trompet ve bongo çalardı. İstanbul Orduevinde çalarken ben yevmiye ile çalışan sivil piyanisttim, şimdi ise tersi olmuştu, ben askerdim onlar ise yövmiyeli çalışan siviller. Askerlik bitti ve İstanbul'a döndük. Turan ve Özdemir'i de yanımda getirmiştim. Çok sıkıntılı günler yaşadım. Bazen beni çalmak üzere işe çağırırlardı, ben Turan ve Özdemiri de almak isteyince işi kaybederdim. Bizimkilerin İstanbul'da evleri yoktu, hep beraber annemin Osmanbey'deki evinde kalırdık, kadıncağız üçümüze de bakar, yedirir içirirdi. Zaman zaman Caddebostan Gazinosu'nda iş alıyorduk. Bu arada İstanbul Radyosu programları da devam etti. 1952 yazında Rah-

Piyanoya 5-6 yaşımda başladım. Bir gece uyanıp piyanonun başına giderek woogie boogie çalmaya başlamışım. Nota falan bilmiyordum, hiçbir zaman da öğrenmedim, bugün hala da bilmem. Ama bu olay üzerine annem beni müzik hocası Meline Papelyan'a ders almaya götürdü.

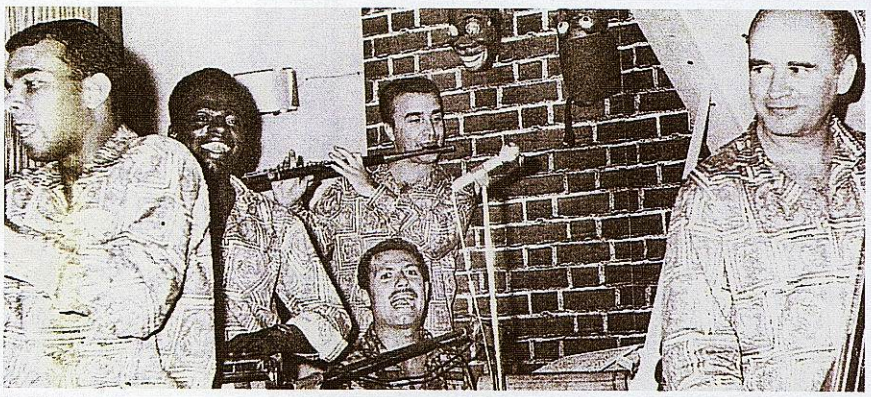

Soldan Sağa: Mehmet Karatosun (mr.cool), Şefik Uyguner, İlham Gencer, Orhan Avşar

zansen. İstanbul Radyosu açıldığı zaman ben de girdim ve orada müzik yapmak üzere bir grup kurdum. Turhan Taner bu grupta gitar çalıyordu ve kontrabasta Cüneyt Sermet vardı. Arif Mardin zaman zaman bizim çalıştığımız stüdyoya gelerek aramıza katılırdı. İlk yaptığımız müzikler Nat King Cole tarzı şeylerdi ama şarkı söylemezdik. Sonradan aramıza Hasan Kocamaz ve Ayten Alpman da katıldı. Biliyor musun bu programlar 1963 yılına kadar devam etti.

İstanbul Radyosu İlham Gencer'in hayatında çok önemli bir yere sahipti, programların bir gün sona ermesinden mutsuz olduğunu anladım, yarı resmi bir otobiyografide açtığımız parantezi kapatarak yola devam ettik:

Ateş Böceği İbrahim Özgür 1949 yılında Galatasaray Lisesinin karşısında bir lokalde Tea Room diye bir mekan açtı. İbrahim Ankara Radyosu'nda bizden önce yıllarca jazz müziği yapmıştır. Sevinç ve Sevim Tevs kardeşler onun vokalistleriydiler. Şimdiki Maslak Princess Otelde hala pi-

bu olay üzerine annem beni müzik hocası Meline Papelyan'a ders almaya götürdü. Birkaç ay ders aldım ama devam etmedim. Saray Sinemasında madam Pepelyan'ın öğrencileri olarak toplu halde bir konsere çıktık. Ben bir vals besteledim, adı İlham Vals idi, notalarını başka birisi kağıda döktü. Notada gördüğün gibi benim asıl adım Osman'dır, İlham göbek adım, ama bu isim bir müzisyene daha çok yakışıyor değil mi? Dur bakayim, nerede kalmıştık.

Herşeyi göze alıp Kervansaray'a gittim. Giderken yanıma Vili'yi ve kontrabasçı Charlie Rahçi'yi de yanıma aldım. Bateristimiz Zare idi, o da artık yaşamıyor. Orada çalmaya başladık. Ama bir yandan da İstanbul Radyosunda çalışmaya devam ettim. Haftada bir 20 dakika çalardık. Anonsaları ben yapardım, hep yabancı müzikler söylerdim. Birgün Fecri Ebcioğlu Fransızca bir şarkıya Türkçe sözler yazıncaya kadar bu böyle devam etti. O şarkı 'Bak bir varmış bir yokmuş'du. Zamanında çok sükse yaptı, bu parça bir

metli Münir Nurettin Selçuk'tan bize köşkünün en üst katını çalışmak üzere tahsis etmesini rica ettim. Kabul etti, orada kaldık".

Gözümüz arada sırada biraz ileride barda oturan insanlara takılıyordu. Herhangi bir gol haberini çağrıştıracak hareketlilik gözükmüyordu. Derken çaylar tazelendi, sonra bana dönerek 'sen Tokatlıyan Otelini biliyor musun' diye sordu. Ben cevap veremeden o hatıralar ormanına tekrar daldı ve beni de peşinden sürükledi:

Beyoğlu'ndaki Tokatlıyan Otelinden çalışma teklifi aldım. Bu otelin süper bir gece kulübü vardı ve Brevilyo Peres adlı keçi sakallı, gözlüklü bir piyanist orada davulcu Zare ile birlikte çalışırdı. Peres çok kaprisli bir müzisyendi ama İstanbul sosyetesinin göz bebeği idi ve bu yüzden istediği yövmiyeyi de alırdı.

Tokatlıyan Otelinin sahibi İbrahim Gültan 1953 yılında beni çağırdı, Peres'ten kurtulmak istiyordu. Bizimle bir anlaşma yaptı. Ama Peres de orada kaldı, onu göndermedi. Onunla biz sırayla sah-

neye çıkmaya başladık. Ama birşeyi atladık, programa çıkış sırasını tecrübeli kurt Peres hazırlıyordu. Bizi kulübün açılışı olan saat 10-11 arasında çaldırmaya başladı. Dinleyiciler biz çalıp sahneden ayrılırken ancak havaya girmiş oluyorlardı, kimse bizim yüzümüze bakmazken Peres sahne alırken kıyamet kopuyordu. Politika değiştirmeye karar verdik. Otelin kuaförü Hüseyin bey o devrin en meşhur kuaförlerinden biriydi, ona Özdemir'in başı için sarışın bir peruk yaptırdım. Şalvar üstüne etek giydirdim.Turan Eteke'ye İspanyol şapka giydirdim, takma bıyık taktırdım ve eline de bir gitar verdim. Kuyruklu piyanomun tellerine ince teller sararak gitar sesi çıkartacak hale getirdim. Beraberce 'çingene falcı' diye bir show hazırladık, ama bu sefer süremizin bitimine 10 dakika kala kesip içeri geçerek kıyafet değiştirerek geri döndük. Son 5 dakikada müthiş bir show yaparak arkamıza bile bakmadan kulise döndük. Ortalık yıkıldı, millet 'İlham, İlham' diye bağırmaya başladı. Peres bir hafta sonra 'annem hasta' diye bahane ederek ayrıldı

Bundan birkaç yıl önce Ayten Alpman ile yaptığım röportajda bana eski eşi İlham Gencer ile yollarının nasıl kesiştiğini anlatmıştı. Bu sefer aynı öyküyü madalyonun öteki yüzünden dinledim:

Ayten Alpman'ı ortaokulda okuduğu zamanlardan beri tanırım. Ben sinemalarda gördüğüm filmlerdeki ve radyodan duyduğum jazz müziklerini ezberler, bazen de teybe kayıt ederek Ayten'e götürür ve öğretirdim. 1953 yılında 11 yıldan beri flört ettiğim Ayten Alpman ile Tokatlıyan otelinde düğün yaparak evlendik. O yaz Tokatlıyan'ın Tarabya'daki yerinde çalıştık. Özdemir sonradan ayrıldı, Aydemir Mete bize kontrabasta katıldı. Ayten de şarkı söylüyordu. Orada çalışırken İzmir Fuarı'ndan bir teklif aldım. Akıllı adam aynı hatayı tekrar yapmaz derler ama ben yaptım işte. Zahit Örel bey fuardaki bahçelerden birinde çalışmamızı teklif etti, mesleğimde irtifa kazanmak istiyordum ve sonunda fuara gittik. İbrahim bizi mahkemeye verdi ama haksız da değildi. Çok başarılı olduk. Daha sonra tekrar İstanbul'a döndük.

1954 yılında İstanbul'da yeni bir grup kurdum. Batersitim Ali Çetinkaya oldu. Aydemir Mete gene bas çalıyordu. Ayten de solistimizdi. Daha önce Tokatlıyan Otelinde şef garson olarak çalışmış olan Yanni isimli bir adam Balta Limanında Borivaj adlı çok lüks bir lokanta açtı. Erol Simavi gibi İstanbul sosyetesinin en elit tabakasının insanları oranın müdavimleriydiler. Bu çok sempatik yerde 2 yıl kadar çalıştık. 1955 yılında İstanbul'da çok önemli birşey olan Hilton Oteli açılıyordu. Orkestramı yeniledim ve çalışmak üzere oraya müracat ettim. Bizi sadece düğün nişan gibi özel olaylarda kullanmak istiyorlardı. Çok gücüme gitti ve kabul etmedim. Bir gece Hilton'un açılışına gelen Holywood artistlerini İstanbul Turizim bölge müdürü olan Fethi Pirinççioğlu gece yarısından sonra saat iki de Borivaj'a getirdi. Kimler kimler yoktu ki o grupta. Müzikallerin bir numarası dansçı Anne Miller, aktör Akim Tamiroff, o devrin en ünlü Amerikan paparazzi dergisi Righty'den Lola Pearsons, Marley Oberon. Bir kadın artist daha vardı, hani bizim fotoğrafçılardan birisi onun frigikli bir resmini çekmişti. Hatırladım, Terry Moore idi. O gece benim hayatımın en güzel gecesi oldu. Sabah saat 6'ya kadar onlara müzik çaldım. Anne Miller'e Hello Dolly'de eşlik ettim. Rüya gibi bir zaman geçirdik. Fethi beye de bu vesileyle teşekkürlerimi iletmek istiyorum. Bir grup insan bara geldi. Onlardan henüz gol olmadığını öğrendik. O keyifle yeni bir puro çıkardı, bu sefer çayın yanına biraz abur cubur da söyledik. Garson yanımızdan uzaklaşırken kaldığımız yerden devam ettik. 'Çatı' kelimesinin neden onun hayatında çok özel anıların sembolü olduğunu öğrendim:

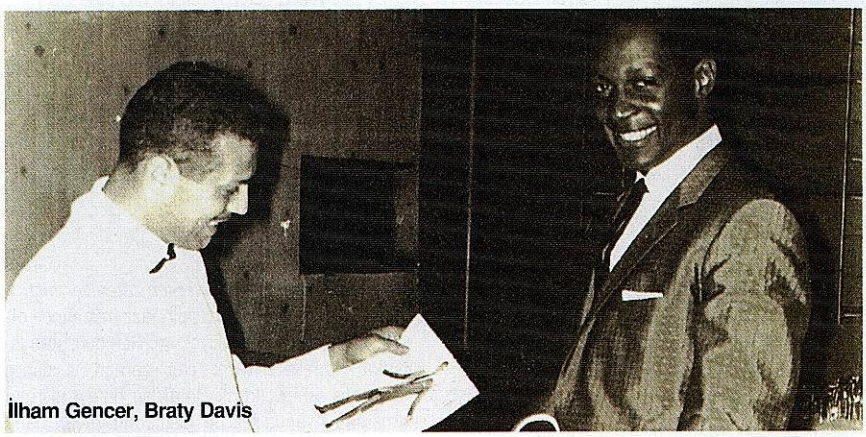

İlham Gencer, Braty Davis

1955 yazında tekrar İzmir Fuarı'na gittik ve çaldık. Hasan Kocamaz, Ali Çetinkaya ve Aydemir Mete ile birlikte idik. 1956'da Taksim Belediye Gazinosunda çalışmaya başladık. Yine Ayten şarkı söylüyordu, Aydemir Mete ve Turan Eteke ile birlikte trio olarak çaldık. 1960 yılına kadar yaz kış orada çalıştık, derken birgün ben kendim bir gece kulubü açmaya karar verdim. Açtığım mekan şimdiki Site sinamasının olduğu binanın en üst katındaydı. Adını 'Çatı' koydum. Kısa bir müddet sonra Çatı İstanbul'un bir numaralı gece kulubü oldu. Ama hayatımda bazı aksilikler de oldu. O yıl Ayten hanımdan ayrıldım, o sırada kızım Ayşe 4, oğlum İlhan 5 yaşında idi. Çatı uzun yıllar boyunca İstanbul eğlence hayatının en önemli mekanlarından biri olamaya devam etti. Bir çok değişik müzisyen yıllar içinde burada çaldı.

İlk açıldığımızda grubumun Bateristi Ali Çetinkaya idi. Kontrbasta Aydemir Mete vardı. Ali aynı zamanda muhasebemizi de tutardı. 7 sene bedava çalıştım. Tüm paramı vergi olarak devlete verdim ve vergi rekortmeni oldum. Herhalde Türkiye'de vergi rekortmeni olmuş bir başka piyanist yoktur. Voice of America'yı bilir misin? İşte bu radyodan Willys Connover İstanbul'a gelmişti. Kulübümde onun şerefine bir kokteyl verdik. Ajda Pekkan'ı 1960'lı yıllarda Çatı'da ilk defa ben lanse ettim. Emel Sayın'a da jazz söylettim, iyi bir jazz şarkıcısı olabilirdi. Ona ilk öğrettiğim şarkı 'A portrait Of My Love'dır. Bir ara Tülay German solistlik yaptı. Rosemary adlı bir şarkıcı geldi geçti. Orhan Avşar o zamanların tango kralıydı. 3 yıl bizle birlikte kontrbas çaldı. Metin Ersoy, Gönül Turgut, Ayhan Tekvar, Özdemir Erdoğan, Kadri Ünalan ve Yurdaer Doğulu orada sahneye çıktılar.

Bu arada devamlı olarak gençleri de kulüpte lanse etmeye devam ettim.

1960'da Site sinemasında filmlerden önce reklam alır ve show yapardık. Bu showlar 45 dakika sürerdi. Gencer Reklam diye bir şirketim vardı. Fakat ben ticareti hiç sevmedim ve zaten yapamadım da. Birgün şirketi ortağım Hüsamettin Kaya'ya devrettim. Galiba ondan da Manajans devralmış.

Çatı açık olduğu süre boyunca bir çeşit gayriresmi konservatuvar oldu.

Bu sefer yanımıza gelen garsona viski söyledi, su ve buzu ayrı getirmesini tembihledi. Suyu kendi ölçüsüne göre koyarak ilk yudumu aldı. Her güzel şey gibi Çatı günlerinin de bir sonu olmuştu.

1965 yılının sonuna doğru aynı binanın giriş katında bir başka kulüp açıldı. O kulüpte müzik politikaya alet edilmeye başladı. Sonra zaman içerisinde ticari ahlaka uymayan başka şeyler de yapıldı. Asansörümü bozmaya başladılar. Mal sahibimizle takıştık ve o da beni çıkartmak istedi. Asansör sık sık bozulunca ben birkaç ay kira vermedim. Sonunda 1967'de beni icra yoluyla tahliye ettiler. Asansör kulesinin tepesinde bir meşale yakarak bağırıp çağırarak bana yapılan haksızlığı lanetledim.

Piyanom da diğer mallarla birlikte haciz edildi.

1964 yılında ikinci eşim Necla hanımla evlendim, bir yıl sonra oğlumuz Bora doğdu. Çok iyi bir insandı, ne yazık ki rahmetli oldu. Ondan sonra çeşitli şehirlerde, değişik yerlerde çalıştım, tek başıma piyano çaldım ve çok sıkıntılı günlerim oldu. Beş yıl Divan Otelinde, on yıl da ParkSA Hilton'da çalıştım.

Fakat Çınar bir tadilat geçirdiği için 2 aydan beri Pazartesi geceleri Q-Jazz barda çalışıyorum. Yabancı müzisyenlerle birlikte şarkı söylüyorum. Şarkı söylemeyi tercih ediyorum çünkü piyanoda diyaframım sıkışıyor. Garson Trabzonspor'un bir gol attığını ve Beşiktaş'ın mağlup duruma düştüğünü söyledi, bana elini uzattı, kimselere göstermeden el sıkışarak sevincimizi paylaştık.

Birlikte yaptığımız radyo programında bahsi geçen beyaz piyanosunun öyküsünü merak ediyordum. Viskisinden bir yudum daha aldı ve yıllar öncesine gitti:

1953 yılında Osmanlı prensi Alaaddin'in köşkündeki satılacak mallar arasında 1899 yapımı bir Steinway piyano vardı. O zamanın parasıyla 30 bin liram vardı. Müzayedeye gittim, Sabancı ve Koç ailelerinin temsilcileri de müzayedeyeki bir de at heykeli için kapıştılar. O kavga esnasında

ben de tüm paramı yatırarak bu piyanoyu aldım. İşte o piyanoyu günün birinde Çatı'yı açmak için almıştım, ve tesadüfen de icradan kurtuldu. Şimdi Çınar Otelinde de o piyanoyla çalıyorum.
Maç bitmişti, ancak hesaplıyamadığımız şey son dakikada Beşiktaş'ın bir gol atması olmuştu, ama farkettim ki çok da fazla bunun üstünde durmayacaktı. O ana kadar hiç bahsetmediği babasından bahsetmesini rica ettim, ancak o daha da fazlasını anlattı:
Babam rahmetli İbrahim Gencer'dir. Ünlü soprano Leyla Gencer amcamın gelinidir. Annemle babam ben altı aylıkken ayrılmışlar. Ben annem ve dedemle kaldım. Babam bir daha evlendi, üvey annem de beni sevdi. Ama babam çok yaşamadı, genç öldü. Annemin babası dedem Nail Öget, Türkiye ve Almanya arasında ticaret yapardı. Tüm çocukları da Almanya'da yetişti. Ben Almancayı evde öğrendim. Dedem uzun yıllar benim yetişmemle yakından ilgilendi. Ben 17-18 yaşında barlardan müzik yaptıktan sonra çıkarken, dedem beni barın kapısında beklerdi.
Dedesini hatırlarken içinin bir tuhaf olduğunu, hüzünlendiğini, onu özlediğini hissettim. Biraz da havayı dağıtmak için başından geçen bir kaç olayı daha benimle paylaşmasını rica ettim. Üzerinde notalar olan gravatına baktı ve eliyle takmış olduğu altın gravat iğnesini işaret etti.
Bak Tuncay'cığım, sana bu iğnenin hikayesini anlatayım. Bill Clinton'nın eşi Hillary Clinton ve kızı Chelsea için Q jazz bar'da Ayşe ile birlikte dört saat müzik yapdık. Birlikte 'I left my heart in Sanfrancisco'yu söyledik. Başkan Clinton bu altın gravat iğnesini gönderdi. Üzerinde kendisinin imzası ve başkanlık mührü var. Bu boynumda görmüş olduğun notalı gravatı da Haldun Simavi bey bana hediye etti
Fransız başlanı Charles DeGaulle'den de ödül aldım. 1968 yılında onun için bir şarkı yazarak konvoyla geçtiği sırada yanına giderek eline sıkıştırarak döndüm. Meğer az daha korumalar beni vuracakmış, sonradan öğrendim. Notanın üzerinde bir telefon numarası vardı. Cumhurbaşkanının sekretaryasından beni aradılar ve akşam Dolmabahçe Sarayında kendisi için verilen resepsiyona davet edildim. Birara General DeGaulle, Dışişleri Bakanı Çağlayangil, Başbakan Demirel ve Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay bana doğru geldiler. Meğer DeGaulle kendisi için hayatını tehlikeye atan o sanatçıyı görmek istemiş. 'Onu size getirelim' demişler. Ama o, 'hiçbir sanatçı cumhurbaşkanının ayağına gitmez, beni ona götürün' demiş. Geldi elimi sıktı ve teşekkür etti.
Geçtiğimiz yıllarda konser vermek için İstanbul'a gelen Whitney Houston akşam eşi ile birlikte benim çaldığım Q Jazz Bar'a geldi, ona da saatlerce şarkı söyledim
İlham Gencer'in müzik dünyasına lanse ettiği sanatçılar sadece Türklerle sınırlı değildi. Bu sefer de onun sayesinde dünyaca ünlü olan bir başka insanın öyküsünü onun ağzından dinledim
Eartha Kitt ile 1951 yılında Kervansaray'da tanıştık. Gel ben sana değişik birşeyler öğreteyim dedim ve tuttum bizim Üsküdar şarkısını öğrettim. Eartha bunu söylemeye başlayınca şarkı çok sevildi ve tutuldu. Eartha Kitt'de de onun sayesinde dünyaca tanınan bir sanatçı oldu.
Benim iki tane İstanbul adlı bestem var. Birinci İstanbul parçası ise 1961'de Çatı'da yapılmıştı. 1965'te Boğaziçi Müzik Festivaline Aydemir Mete, Ali Çetinkaya, Süheyl Denizci ile katıldım. Sıra yarışma sonuçlarının açıklanmasına geldi. Değişik enstrüman dallarındaki ödüllerin hepsini benim orkestramın elemanları aldı. En iyi beste klasmanında ben ve Şerif Yüzbaşıoğlu berabere kaldık. Ama benim grubum enstrüman konularında tüm ödülleri aldığı için beste birincisinin de ben olması gerektiğini düşündüm, ve birden ortaya fırladım, ödül heykelini kaptım ve iş bitti. Tabi Şerif bana çok kızdı. O da 1965'te İstanbul Radyosunda müdür olarak çalışırken benim programımı iptal etti. O haklıydı, ve intikamı da acı oldu.
Maçı seyretmek için gelip otelin barında tezkere bırakmıştık, maç bitti onu maça davet eden arkadaşı da bize doğru geliyordu. Ben kafamdaki son soruyu açma fırsatı buldum ve size göre jazz nedir dedim. Cevap anında karşımda bitiverdi, tane tane konuştu:
Jazz bir ritimdir, bir sevgidir, bir asalettir, üstün bir ruhtur. Jazz kompleksiz bir sanatçı demektir. Dünyada hiçbir gerçek jazz'cı ağız dalaşı yapmamıştır. Bunu televizyon programlarında da belirtiyorum. Jazz müzisyenleri yaptıkları müzikle mutludur. Para pul onlar için fazla birşey ifade etmez. Yeterki jazz müziği yapacak bir mekanları ve onları dinleyecek duyarlı insanlar olsun.
Yeri gelmişken, aktarayım. Benim jazz'cılara söylemek istediğim bir çift sözüm var. Her zaman jazz'la yaşayın ve asla jazz'dan kopmayın.
Tıpkı tenis topunu tekrar geri atar gibi ikinci bir soru ile ona hayatının bundan sonrası için ne hayalleri olduğunu sordum. Topu bu sefer biraz daha ağır geri çevirdi:
Ben ülkemin insanlarının Türk üst kimliğine sahip olmasını istiyorum. Türkiye'de bir çok farklı alt kimlikler var. Şu sırtımdaki cekete bak. Türk kimliği işte bu ceketin benim bedenimi sardığı gibi ülkemizdeki tüm farklı kimlikleri sarar. Alt kimlikler bu ceketin düğmeleri gibidir, koparsa tekrar yerine dikersin olur biter. Ama ceket giderse beden üşür. Türk kimliği ceketini bize Atatürk verdi. 1977 yılında 50. sanat yılı jübilem yapıldı. Yakın dostum, Sami Sefer Çoşkun benim için Türkiye'de gelmiş geçmiş en büyük jazz konseri organizasyonunu yaptı. Sakıp Sabancı bana bu konser için hem Sabancı Center'ın konser salonunu açtı, hem de tüm ikram işerini üstlendi. Her ikisine de bu vesileyle senin aracılığınla teşekkür etmek istiyorum. O konserde Tuna Ötenel piyano ve sasofon, Kürşat And kontrabas, Can Kozlu davul, Elvan Aracı trombon ve piyano çaldılar. Damadım İmer Demirer trompet çaldı, kızım Ayşe ise de şarkı söyledi. Ajda Pekkan ile birlikte 'All of Me'yi duet olarak söyledik.
Oğlum İlhan'ın iki kızı var, dede oldum. Artık sakin bir hayat istiyorum.
Müzikle ilgili de bir hayalim var. Oğlum Bora o eski Çatı'yı yeniden açmak istiyor, Çatı'nın tekrar açılması için sponsor arıyorum. Dünya çapındaki bu kulubü tekrar hayata geçirelim istiyorum.
Topun bu kere biraz ağır kalmasından cesaret alarak ona hayatında geriye baktığı zaman nelerden pişmanlık duyduğunu sordum. Aslında bu sorunun cevabını İlham Gencer gibi yaşamış tüm müzisyenler için bir başka müzisyen, Frank Sinatra, "My Way" i söylerken zaten vermişti:
Ben anarşist bir insanım, tıpkı jazz müziğinde olduğu gibi emprovize yaşıyorum. Ben doğuştan isyankar kareketerliyim. Her zaman verdiğim kararlara sahip çıktım. Onlardan dolayı pişman olmadım. Aslında tek bir pişmanlığım var, daha önce de söylemiştim, bu tanrı vergisi yeteneği geliştirmek için müzik eğitimi almalıydım. Halbuki ben herşeyi kendi kendime öğrendim ve çaldım. Tıpkı piyanoyu ilk yapan insan gibi. Onun da hocası falan olmadı, yaptığı şeyi çalmayı ona öğretebilecek kimse yoktu. Çalmayı da kendi kendine öğrenmek zorunda kaldı.
Son olarak ona adımın Tuncay olmadığını söylesem mi diye düşündüm ama bu da boşuna bir çabaydı. İlham Gencer beni bu adla benimsemişti ve böyle de hatırlayacaktı. Bir telefon geldi, Q Jazz Bar'dan aramışlardı, Vedalaştık, ben arkasından el salladım ve Sinatra'nın ünlü şarkının son satırındaki sözlerini mırıldandım:
Nedir bir erkek, nesi vardır bu hayatta
Eğer olamazsa kendisi yoktur aslında hiç birşeyi
Gerçek hissettiklerini söyler erkek olan
Diz çökenlerin sözlerini mırıldanmaz
Bakan görür ki çok darbeler aldım bu hayatta
Ama yaptım herşeyimi kendimce, kendi yolumda
Sözlerin doğru tercümesi bu mudur diye sormayın ve İlham Gencer'in verdiği cevabı hatırlayın:
Ben anarşist bir insanım, tıpkı jazz müziğinde olduğu gibi emprovize yaşıyorum.

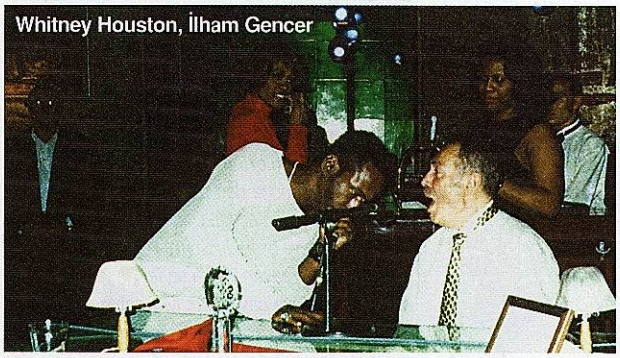
Whitney Houston, İlham Gencer

Nedir bir erkek, nesi vardır bu hayatta
Eğer olamazsa kendisi yoktur aslında hiç birşeyi
Gerçek hissettiklerini söyler erkek olan
Diz çökenlerin sözlerini mırıldanmaz
Bakan görür ki çok darbeler aldım bu hayatta
Ama yaptım herşeyimi kendimce, kendi yolumda

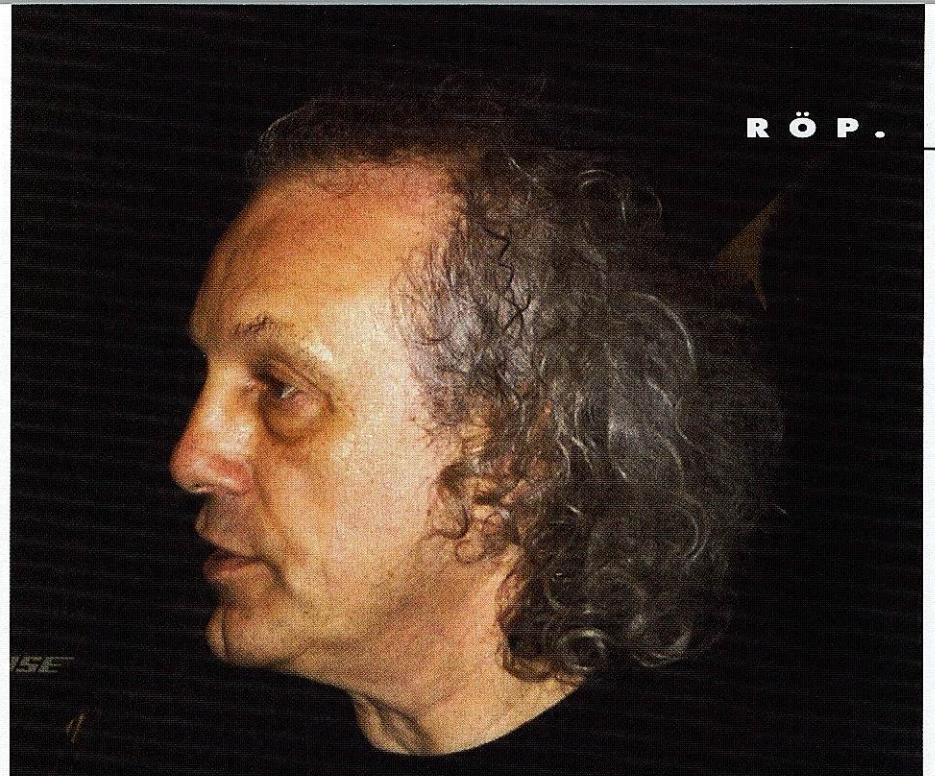

Bascı David Friesen ve gitarist Önder Focan'ın yeni düo albümleri

REMINISCE

Duymadan çalamazsınız , o yüzden müziğin hissettirdiklerini dinlemeniz gerekir. Miles Davis, Coltrane bunun için büyük bir kaynaktır. Bill Evans'ın grubu, Paul Motian, Sonny Rollins, sonuç olarak büyük müzisyenleri dinlemelisiniz, dinlemelisiniz, dinlemelisiniz.

Ozan Musluoğlu
ozanmusluoglu@yahoo.com

Önder Focan ile nasıl tanıştınız ve bu albüm nasıl oluştu?

Kendisiyle, birkaç yıl önce Türkiye'ye çalmaya geldiğimde tanıştım. Birkaç defa beraber çaldıktan sonra bir duo albüm yapma fikri oluştu. 2001 Aralık ayında Kopenhag'a Noel tatilimi geçirmeye geliyordum ve Viyana'da buluşmaya karar verdik. Bir arkadaşımın sahibi olduğu Miles Smiles adlı muhteşem jazz kulübünde biraraya geldik. Aynı zamanda kayıt mühendisi olan kulübün diğer ortağı gerekli ekipmanları getirdi ve kayıdı orada gerçekleştirdik. Zuhal (Focan) de oradaydı ve fotoğraflarımızı çekti. Önder, daha öncesinde çalmak istediği müzikleri bana göndermişti, ben de ona birkaç parça göndermiştim. İkimizin de kendi orijinallerinden birer parça çaldık ve birkaç tane de standartlardan ekledik, çok zor olmadı. Herşey çok güzeldi, sound ve session mükemmeldi, sonuç da bence çok güzel oldu.

Sanat hayatınızda birçok farklı gruplarla çaldınız, quartetler, triolar, duolar; son dönemlerde duolardan daha çok keyif aldığınızı söyleyebilir miyiz?

Ben solo da çalmayı seviyorum. Duolar, quartetler, triolar; hepsinin yeri farklı bende... Randy Porter ile trio projem vardı, bu çalışmanın yeni CD'si bu yılın sonunda çıkacak. Geçen sene Avrupa'da turne yaparken Stockholm'de live çaldık. Yeni müzikler yazdığım bir quintet'im de var ayrıca ve bu çok hoşuma gidiyor ve tabii ki bir sürü duo yapıyorum. Los Angeles'dan **Lenny Koonse** adlı gitarist ile Amerika'da bir duo çalışmamız var. **Uwe Kropinski** adlı Berlinli gitarist ile 15 yıldır birlikte çalıyoruz. Kendisiyle 31 Mayıs'ta İstanbul Jazz Cafe'de konserimiz olacak.

Duo çalmayı mükemmel başarıyorsunuz ve bu bir basçı için pek kolay olmayan birşey; o anda neler hissediyorsunuz ve ne tavsiye edersiniz?

Duolar çok transparan durumlardır, çok açık ve çok nettir. Orada iki insan çalıyor ve o iki insan arasında bir dialog yaşanıyor. Duo, her iki insanın da birbirini yüzde yüz dinliyor olmasını gerektirir ya da o duo değildir. Duo çalmaya 60'larda hatta 50'lerde **Keith Lamon** adlı bir gitarist ile başladım. Kendisi sanatçı ve ressamdı. Ben ise bas değil gitar çalıyordum. Sonralarda **John Stall** ile duo çalmaya başladım. Düşünüyorum da, o da İstanbul'a gelmişti ve **Önder Focan'ın** arkadaşıydı. 70'lerin başlarında beraber Avrupa'yı turladık. Sonuçta uzun zamandır düet çalıyorum, en azından gitaristlerle... Görünen o ki bunu yapmanın bir yolu var, bass-line ve armoni olarak bir anlamda benim çaldığım şekle uyuyor. Bunu kendi bulduğum yolumla yapıyorum. Gerilmiş bir ipte yürümek gibi... Kendini nasıl dengeleyeceğini bilmen gerekiyor. Her müzisyen kendini dengelemeyi farklı yollarla öğrenir ve ben de kendimi dengelemeyi birçok double stops, 10th's ve değişik yerlere armoni destekleme amaçlı notalar koyarak başarıyorum.

Jazz öğrenen müzisyenlere ne tavsiye edersiniz? Ülkemizde bazı müzisyenler bu müziğin transcribe yaparak ve teknik çalışmalarla olabileceğine inanıyor. Sizin bu konudaki yaklaşımınız nedir?

En iyisi dinlemek. Bu müzikteki büyük ustaların kayıtlarını dinlemek, Duke, Count Basie, büyük tenor ve trompetçileri dinlemek. Duymadan çalamazsınız , o yüzden müziğin hissettirdiklerini dinlemeniz gerekir. Miles Davis, Coltrane bunun için büyük bir kaynaktır. Bill Evans'ın grubu, Paul Motian, Sonny Rollins, sonuç olarak büyük müzisyenleri dinlemelisiniz, dinlemelisiniz, dinlemelisiniz.
Bu tabii ki dünyadaki diğer etnik müzikler Hint müziği, Türk müziği kötü demek anlamını taşımıyor. Hepsi çok güzeldir ama siz bir jazz müzisyeni olmak istiyorsanız bu müziği dinlemeye ihtiyacınız var, onu hissetmelisiniz ve ondan sonra başka şeyler ekleyebilirsiniz. İlk önce bu müziği hissetmeyi hayata geçirmelisiniz, zaten bir zaman sonra insanın içine iş-

Bence sanatçı kendini geliştirmeli, kendini ve yeni şeyleri keşfetmek için araştırmalı. Notalar aslında sembolik, müzik insanın ruhunun ve ahlakının bir yansımasıdır.

liyor. Bu benim tavsiyem, dinleyin en fazla dinleyebildiğiniz kadar. Ayrıca sanatçılar geldiği zaman gidip dinleyin. Günümüzde bir sürü genç müzisyen ya seçip gitmeye çalışıyor ya da gitmemeyi tercih ediyor. Gidin, bu bir okul! Okuldan daha da önemli aslında. Bundan bir sertifika ya da bir derece almıyorsunuz, o yüzden okuldan daha önemli.

Okulda teori ve teknik hakkında bilgi alabilirsiniz, eğer müziği hissetmiyorsanız bunun hiçbir anlamı yoktur. Eğer öğretmen olmaksa amacınız okula gidersiniz ve nasıl öğreteceğinizi öğrenirsiniz. Ama müziği çalmayı öğrenmek istiyorsanız dinlemeli ve çalmalısınız.

Kimlerden etkilendiniz? Kendi yolunuzu, tarzınızı nasıl buldunuz?

Hatırlıyorum da bas'ı ilk elime alıp çaldığım zamanlarda, gitardan bas'a geçtiğim için sound'umu biraz Scott LaFaro'ya benzetiyorlardı. Onun gibi çalmıyordum aslında ama gitardan geldiğim için değişik şekilde çalıyordum, bunu daha sonralarda Scott LaFaro'yu duyduğum zaman anladım. O zamanlarda onun gibi çalabilecek teknik bilgiye sahip değildim, o yüzden onu kopyalamadım ama dinledim ve sevdim. Bunun yanında, o zamanki bütün büyük bas ustalarını da dinliyordum. Bob Cranshaw, Doug Watkins. O dönemlerde çalan büyük basçılardı.

Beni diğer anlamda gerçekten etkileyenler Miles Davis ve Cannonbal Adderley; bu insanlar çok özel ve beni daha çok ekiledi nedenini ben de bilmiyorum. Ray Brown'u çok sevdim ve birara kitabını inceledim, bu beni kontrol etmedi ama güzel fikirler verdi. Kendisi çok büyük ve önemli bir basçıdır ama hiçbir zaman kopyalamaya ya da onun gibi çalmaya çalışmadım. Benim içimde böyle birşey yoktu, ben çok daha bağımsızdım. Öğrenmek için iyi bir yöntem, bilirsiniz, değer verdiğiniz insanlar vardır, onları taklit etmeye çalışırsınız, onları bir parçanız yapmaya çalışırsınız, saygı duyarsınız çünkü onlardan etkilenmişsinizdir ve bu doğaldır, bazı insanlar böyle öğrenir. Sadece ben öyle biri değildim.

Ben çok bağımsızdım, pratik yaparak ve dinleyerek içimdekini takip ettim, aynı zamanda tekniği, teoriyi öğrenmeye çalıştım ve bunu hayata geçirmek için uğraştım. Bunlar benim hissettiklerimdi. Benim çalışımın kökeni; akor değişimlerinin üstüne melodiyle bir hikaye anlatmakta, sadece nota ve gam çalmaya çalışmamakta yatıyor.

Müzikte, bir kelime haznesine sahip olmak güzeldir; notaları, gamları, akorları nasıl ve nerede kullanacağınızı bilirsiniz, teoriniz de buna yardımcı olur. Bütün notalar elinizin altında olabilir ama emprovizasyon esnasında yolu belirleyen nota ya biri ya da öbürüdür. Hangi yöne doğru gideceğinizi seçmeniz gerekir, gamları baştan sona bilmelisiniz ki akorların üstüne gamları değişik çalabilesiniz; ya da müziğin götürdüğü yere mi gitmek istiyorsunuz?

Benim için müzik canlıdır, hayattır ve nereye gitmek istediğini biliyordur. Dolayısıyla kimle çaldığınıza da bağlıdır; benim sololarım, çalmış olduğum değişik insanlardan etkilenir. Mesela bir müzisyen beni rahatlatabilir, zamanımı verip sakin sakin çalabilirim, oysa başka bir müzisyen durumu daha da zorlayabilir, siz de dar bir perspektifte takılırsınız ve orada çalmak zorundasınızdır, size çok fazla nefes alacak yer yoktur. Dolayısıyla müziği gerçek hale getirmek, benim için müziğin o anda gittiği yeri takip etmekten geçer. Bunu nota nota, cümle cümle yapmak gerekir. Gamları tekrar yerleştirmek ve bu notanın bu gamın bir parçası olduğunu bilebilmek için kulaklarımı belirli şeyler yaparak eğittim. Notaların hepsini ezberlemeyi belirli bir yere kadar yaptım, bu aslında bir tuzaktı bana, çünkü o kadar fazla müzisyen duyuyorum ki melodi çalmayı ve hikaye anlatmayı bilmeyen, gamlar tarafından büyülenmiş durumdalar.

Dünyanın çeşitli yerlerinde turneler, workshoplar, klinikler yaptınız ve yeni birçok genç insanla tanıştınız. Yeni jenerasyon genç müzisyenler hakkındaki görüşleriniz?

İnanılmaz tekniği olan genç insanlar duyuyorum ama hiç sabırları ve yoğunlukları yok, birçok şey değişti artık. Eskiden tanıdığım bir trompetçi vardı 21 yaşındayken öldü, Booker Little. İnanılmaz bir yetenekti, klasik müzikten geliyordu ama mükemmel bir jazz müzisyeniydi. İşte günümüz gençlerinde göremediğim sabır ve yoğunluğu onda görmüştüm. Çok fazla teknik duyuyorsunuz bugünlerde ama notaların içinde birşey varmış gibi değil, artık bir sürü dijital katkı da var ama, sabır konusuna gençler gereken hassasiyeti göstermiyor, sabrı öğrenemiyorlar, notaların içinde neler döndüğünü anlayamıyorlar.

Kitaplardan bütün egzersizleri çalışmak ve bunu kullanmak çok özel bir olay değil çünkü herkes zaten aynı kitabı çalışıyor ve aynı şeyleri çalıyor, kendi egzersizlerini yaz, kendi fikirlerini çal, kendini bul, belki kendin daha farklı şeyler keşfedebilirsin. Zamanı ver, sonra çal ve bu yolla orijinalliğini geliştirebilirsin. Bu tabii ki çabuk ve kolay olacak bir proses değil, zaman harcamak lazım.

Alfabe seçimi de çok önemli, başkasının alfabesiyle konuşmak çok özel değil bana göre; bu şuna benzer, burada bir odanız var, içi plastik çiçeklerle dolu, hangisini koklamayı tercih edersiniz? Kopya gülü mü yoksa orijinal gülü mü? Bence bu biraz insandan insana da değişiyor, kimisi kopyadan hoşlanıyo, bara gidip Miles Davis, Joe Henderson kopyası dinlemek istiyor, her insan bir değil tabii ki. Günümüzde biraz da tembellik hakim, jam session'larda bile o aşkı insanlardan göremiyorsunuz, eskiden hiç böyle değildi.

Ben bir sanatçı olarak bu yolla yaşayamam; öncelikle yaptığım işten ben mutlu olmalıyım ve kendimi tatmin etmeliyim ki gece yattığımda huzurlu ve rahat uyuyabileyim. Kimisi de başkasını kopya ederek rahat uyuyabiliyorsa bu da onun sorunu, o öyle mutluysa kim ne diyebilir ki? Belki onun istediği de budur. Ama bence sanatçı kendini geliştirmeli, kendini ve yeni şeyleri keşfetmek için araştırmalı. Notalar aslında sembolik, müzik insanın ruhunun ve ahlakının bir yansımasıdır, gençlere orijinallikten uzaklaşmamalarını tavsiye ediyorum.

Değişik Dünyaların Arasında Gezinen Habbecik;

Eylem Pelit

Jazz müziği bana göre teknik kapasite, ruh olgunluğu ve bilgi olarak müzikte gelinebilecek en üst yer.

Tunçel Gülsoy
begog@superonline.com

Eylem'i ilk defa bir bütünün ilginç bir parçası olarak Habbecik röportajını yaparken tanımıştım. O zaman yazdığım yazıda ilk tanışmamızı şu sözlerle ifade etmişim:

Kapı tekrar vuruldu, bu sefer gelen grubun basçısı Eylem Pelit'di. O grubun daha genç neslinden geliyor, 'işte çılgın basçı diye onu karşıma oturtuyorlar, 'gerçekten çılgın mısın' diye soruyorum. Eylem 'öyle diyelim, ağabeylerim ne derse o olur, bugün çılgın derler, yarın başka birşey olur. Bas çalmayı kendi kendime öğrendim, ders almadım'.

O günden en net hatırladığım şey karşımda oturan genç insanın olgunluğu ve içtenliği olmuştu. Sonra zaman geçti ama bu ilk intiba hep aynı kaldı. Birgün onu kendi evime davet etmek ve iç dünyasına uzanmak kısmetmiş. Soğuk bir Pazar günü birlikte müzik dinleyerek onun renkli dünyasına girdik:

1971 yılında Ankara'da doğdum. İlkokulu Ankara'da okuduktan sonra ailece İstanbul'a taşındık. Bizim aile de bir çok kişi TRT'de çalışmıştır. Annem, babam, dayım, teyzem, yani kısacası sülalemiz TRT'li diyebiliriz. Benim orada çalışmamamın sebebi müziğe olan düşkünlüğüm oldu.

İlkokuldan sonra İstanbul Teknik Üniversitesi konservatuarında 6 yıl viyola bölümünde okudum. Babam Türkola'da tonmaister olarak çalışırdı, okuldan çıkışta onun yanına giderdim. Birçok müzisyen büyüğümle orada tanıştım. Bas gitar çalmam ise İsmail Soyberk sebep olmuştur ama kendisi bunu bilmez. Onu her zaman çok beğenerek dinlerdim, hala da dinlemeye devam ediyorum.

Ne bulursak onu dinlerdik, bas gitarı bilinçli olarak seçmedim. Keyboard, davul, klasik gitar ve bağlama gibi bir çok değişik enstrüman çaldım. Bas gitarı babamın çalıştığı stüdyoda görmüştüm. Biraz bakabilir miyim diye elime almaya başladım. Sonra bu bakma izinleri yavaş yavaş bas gitar çalmaya döndü ve zamanla da okulumu etkiledi. Yaylı sazları dinlemeyi severim ama çalmayı hiç sevmedim, belki buna çalmayı beceremedim de diyebilirsiniz. Yaylı sazları çalmak sanırım ayrı bir ruh hali gerektiriyor. Sonunda konservatuarı bitirmeme bir iki yıl kala devamsızlıktan okuldan atıldım. Ama bu arada bas gitar çalmaya başlamıştım, sağda solda ufak tefek işlere gitmeye başladım, sonra alışılagelmiş prosedür yürüdü ve sonuçta iş ağır bastı. Müziğin temellerini konservatuarda almıştım, bas gitar çalmayı kendi kendime öğrenmiş oldum. Sonra tekniğimi de kendi kendime geliştirdim.

Ona kahve ve kek ikram ettim, sonra da Habbecik grubunun yeni albüm çalışmasının deneme kayıtlarından bir iki tane dinledik. Sessizce kahvesini içerek dinledi, ona bugüne kadar hakkında yazılmış bir yazı olup olmadığını sordum:

Yok, belki de bu güne kadar yazılmaya değecek bir şeyler yapmış olmadım. Bunun sebebi enstrümanımı iyi tanımak ve müziği kavram olarak dört dörtlük anlama çabalarım olabilir. Ama birçok değişik grupta çaldım ve halen de çalmaya devam ediyorum.

Bunlar içerisinde Habbecik grubunun özel bir yeri var. Orada başka gruplarda olmayan birşey yaşadık. Aramızdaki arkadaşlık ve aile dostluğu zamanla müzik beraberliğine döndü. Aslında zaten değişik vesilelerle birlikte müzik çalıyorduk. Bunlar çoğu zaman pop müziklerin stüdyo kayıtları idi. Bunların arasındaki boş vakitlerimizde ise kendi müziklerimizi çalıyorduk. İlk kurulduğunda grupta Cengiz Özdemir, Volkan Öktem ve ben vardık. Sonra Cem Erman, Levent Altındağ ve Berç Yeremyan da katıldı. Zamanla bestelerimiz bir albüm projesi haline geldi. Önce altı ay eski Yeşil Kulüpte çaldık ve daha sonra bestelerimizi ölümsüzleştirmek adına kayıtlarını gerçekleştirdik. O sırada bu albümü yayınlayacak bir şirket falan da ortada yoktu. Sizin yazdığınız yazı o ilk albümün çıkarttığımız dönemi anlatıyor, ama orada durmadık. Yakında ikinci albümümüzü de çıkartacağız, kayıtları hazır.

Kayıtların hazır olduğunu ben de biliyordum ama bildiğim başka birşey daha vardı. Bu albümü yayınlamak için gereken sponsor henüz bulunamamıştı ve ekonomideki olumsuz durum aramaların daha süreceğine işaret ediyordu. Ona bir kahve daha verebilir miyim diye sordum, istedi ama mutfaktan kendi kahvesini kendi aldı. Eşimin kekini çok beğendiğini söyledi. Yorgundu çünkü bir gece önce 'Hi Jazz-Hicaz' projesinde çalmış, geç yatmış ve bir Pazar sabahı erkenden kalkmak zorunda kalmıştı. Ona Habbecik dışında katıldığı diğer müzik projelerini sordum:

Bugüne kadar birçok değişik müzisyen ile çalışma imkanım oldu, hala da bu yolda ilerlemeye devam ediyorum. Bunların herbiri bana ayrı bir bilgi ve tecrübe kazandırdı, hepsiyle beraber çalışmaktan ayrı keyifler ve lezzetler aldım.

Yahya Dai'nin quartetinden başlayalım. Bu grupta daha çok standartlar ve cover müzikler çalıyoruz. Sizin geldiğiniz gece Nardis'te Yahya ile birlikte sahne almıştım. Ama daha bir çok değişik projenin de parçasıyım.

Şevket Akıncı'yı tanır mısınız? Kendisi Berklee müzik okulunun kompozisyon bölümünden mezun bir bestecidir, Jazz Cafe'de beraber çalışmıştık. Onun bestelerini çok büyük bir zevkle çalıyorum. İşte bu besteler de şimdi bir albüm haline geldi ve yakında piyasaya sunulacak.

Aşkın Arsunan da bir başka beraber çalıştığım müzisyen. Onunla çalabilmek gerçekten bir ayrıcalıktır, kendisi ile bir dönem birlikte çalabildiğim için kendimi şanslı sayıyorum. Onun da yeni bir albümü var ve yakında çıkacak.

Dün akşam İş Bankasının sponsorluğunda birlikte çaldığımız Hi Jazz-Hicaz projesinin fikir babası Alper Berksu'dur. Klaviyeci Artun Sürmeli düzenlemeleri yaptı, bu projede bir çok önemli müzisyen ile birlikte çalıyoruz. Şenol Filiz ney, Birol Yayla tambur, Engin Gürkey perküsyon, Şenova Ülker trompet, Ercüment Ateş gitar, Volkan Öktem davul, Ercan Irmak ney, Erkan Oğur ise perdesiz gitar çalıyorlar. Ayrıca Alper Berksu'nun eşi Ayla Berksu'da vokalist olarak bize katılıyor. Bu projenin albümü de kaydedildi ve yakında piyasaya çıkacak.

Bu projede Dede Efendi'den Mozart'a kadar bir çok besteci bir araya getiriliyor, uzun yılların birikimi olan Türk Kültürü ile dünya sound'unu Türk müzisyenlerin eşsiz katkıları ile yorumluyoruz.

Önder Focan ağabeyin değişik projelerinde birlikte çalıyoruz.

Galiba Passaporte Latino'yu da yazmıştınız, hani Latin Türküler albümü vardı. Şimdi o grubu klaviyeci Ercüment Vural devam ettiriyor. Cengiz Baysal, Serkan Özyılmaz ve ben de onunla birlikteyiz. Bize zaman zaman katılan vokalistler ve nefesliler ile birlikte çalıyoruz. Aynı ekip ayrıca JeLatin adıyla da bir araya geliyouz ve hem jazz standartlarını hem de kendi bestelerimizi kendi özgün düzenlememlerimizle yorumlamaya çalışıyoruz.

Bu kadar değişik ve çeşitliğin zenginlik olduğuna hiç şüphem yoktu. Ancak böyle bir yaklaşım aynı zamanda bir çeşit arayış olarak da yorumlanabiliridi. Ona bu noktadan sonra hangi yoldan ilerlemek istediğini sordum ve çok ilginç bir cevap aldım:

Bana göre müziğin özünü, ruhunu anlamadıktan sonra sadece enstrümanla gidelebilecek yol, ne kadar iyi çalabilseniz de oldukça

kısıtlı. Ne kadar ileri gittiğinizi düşünseniz de enstrümanla tekrar aynı yerden başlıyorsunuz. Kısacası müziği A'dan Z'ye her yönüyle bilmek zorundasınız. Tabi bunun sonu da yok ama doğrusu da bu.

Bazı müzisyen ağabeylerimin yönümü ararken bana çok önemli katkıları oldu. Bunlardan birisi olan Cengiz Özdemir ile küçük yaşta tanışmış olmam benim için büyük bir avantaj oldu, ondan hem müziğin kendisinin ne olduğunu öğrendim, hem de armoni bilgimi geliştirdim.

Ne yazık ki Onno Tunç ile tanışma fırsatım olmadı, yaşım küçüktü ama bir müzisyen için gelinebilecek en iyi noktanın onun geldiği nokta olabileceğini düşünüyorum.

Emin Fındıkoğlu da ciddiyeti ve titizliğiyle örnek alınabilecek bir müzisyen.

Şu an 32 yaşındayım ve bugüne kadar çok değişik müzikal arayışların parçası oldum. Tam olarak neyi aradığım sorusunun cevabını da henüz veremiyorum.

Kendi ülkemizin müziğini çok seviyorum, özellikle de halk müziğini. Türkiye'nin her yöresinin ayrı güzellikte yöresel türküleri var. Bunlar değişik yaşam biçimlerini ve kültürlerini yansıtıyorlar. Bu bölgeler mutfaklarıyla, yaşam biçimleri ile birbirlerinden o kadar farklılar ki, her biri sanki farklı bir ülke. Ne Karadeniz bölgesi Ege'ye benzer, ne de Ege Bölgesi İç Anadolu'ya. Kültürel açıdan ortada çok önemli bir kaynak var, aramanız gerekmiyor. Herşey ortada ama bu malzemeyi kullanmak için hayalgücü, yaratıcılık ve ileri görüşlülük gerekiyor.

Benim bu kültürel birikimi değerlendirmek yönünde yapılmış bazı çabalarım var. Bu amaçla değişik atölye çalışmaları gerçekleştiriyorum. Çalışmalarımı sadece yapmış olmak için yapmak istemiyorum. Önemli olan yaptığım şeyin öncelikle benim içime sinmiş olması. Başka insanların onları beğenip beğenmemesi daha ikinci planda şeyler.

Bence müzik insanı olabilmek için sadece enstrümantalist olmak yeterli değil. Müziği yazabilmek de düzenleyebilmek de önemli. Orkestrasyon konusunda bazı çalışmalarım var. Birçok kişi bilmez ama ben 10 yıldan beri devlet memuru olarak çalışıyorum. Kültür Bakanlığı Devlet Modern Folk Müzik Topluluğu biriminde bas gitar çalıp düzenlemeler yapıyorum. Orkestrasyon konusuna olan ilgim biraz da bu yüzden oluştu.

> Müzisyenliği ihmal etmek ve sadece teknolojinin yönlendirdiği müzikler yapmak doğru değil. Buradan yola çıkarak benim gibi genç müzisyenlere söylemek istediğim bir çift söz var: Sakın teknolojinin tuzaklarına düşmeyin.

Saatine baktı, bizden çıkıp başka bir provaya yetişeceğini biliyordum. Bu ana kadar anlattığı şeylerin ifadesinin bir Eylem Pelit albümünde somutlaşacağını düşünerek ona bu konudaki düşüncelerini sordum:

Müzikte çok kilometre yapmak lazım, insan öyle bir noktaya gelmeli ki enstrümanın kendisinin adeta bir organı haline geldiğini hissetmeli. Bugüne kadar bu anlayışla çalıştım ve çalışmaya da devam edeceğim. Ancak benim de bir hayalim var tabi.

Bir albüm yapmak ve insanlar bana 'bu hayatta ne yaptın' diye sorunca onlara somut bir döküman gösterebilecek ve arkamda bırakabilecek halde olmalıyım.

Bir albüm yapacak olursam içinde kendi bestelerime yer verirdim. Ayrıca Türk halk müziklerinden güzel örnekler seçer ve onları kendi düzenlemelerimle ve değişik formatlarda çalardım. Dünyanın dikkatini çekecek düzenlemeler ve formatlar kullanmak isterim. Yaylı sazlar, bağlama ve bas gitar ikilisi gibi şeyler düşünüyorum.

Enstrümanda virtüözite yarışına girmek istemiyorum, bence böyle bir anlayış insana müzik adına çok şey kaybettiriyor. Müziğin kendisini dikkate almak lazım, enstrüman yetkinliği yeri gelince zaten kendisini gösterebilir.

Kendisini bir jazz müzisyeni olarak görmediğini daha evvel yapmış olduğum konuşmadan hatırlıyordum. Ancak jazz müziğinin onun aradığı yönlerde önemli bir ağırlığı olacağını da şu sözlerinden anladım:

En beğendiğim jazz müzisyeni Jaco Pastorious, ne yazık ki artık yaşamıyor. Onun jazz müziğine yaptığı katkılar dünyanın her tarafındaki müzisyenlere kapılar açmıştır. Hayatını kitaplardan okudum. O bir dahi imiş ve ne hayatı ne yaptığı şeyler ne de ölümü normal olmuş, onunla ilgili her şey beklentilerin dışında. Ancak jazz müziğinde beğendiğim bir çok başka müzisyen var.

İlk aklıma gelenler Bill Evans, Charlie Parker, Chick Corea, Miles Davis, Art Tatum, Herbie Hancock, Aydın Esen, John Coltrane, Gonzalo Rubalcaba, Buddy Rich, Keith Jarrett ve Michael Brecker.

Ayrıca aranjör yönleri ile beğendiğim ve çalışmalarını takip ettiğim başka isimler de var. Don Sebeski, John Williams, Gill Evans ilk aklıma gelenleri.

Bu bana göre kendinizi bir jazz müzisyeni olarak tanımlamak çok iddialı bir tanım olur. Gerçekten jazz müzisyeni olabilmek ve onun gerektirdiği şekilde çalmak çok zor. Ayrıca Türkiye gibi bir ülkede sadece jazz ile uğraşmak ve yaşamını sürdürebilmek kolay değil, bunu yapabilmek için başka şartlar gerekiyor. Ancak jazz müziği bana göre teknik kapasite, ruh olgunluğu ve bilgi olarak müzikte gelinebilecek en üst yer, başkaları bunu paylaşmasa da ben böyle düşünüyorum.

Eylem tekrar saatine bakınca onun çoktan provada olması gerektiğini hatırladım. Ancak kafamda kalan bir kaç soru daha vardı, onları da ayak üstü cevaplandırdı.

Çok kitap okuyorum, kitap okumak bence bir hobi değil bir gereksinim. Özellikle yakın dönem Türkiye'sinin siyasi tarihi hakkında kitaplar okuyorum.

Kendi ülkemin gerçeklerini her yönüyle öğrenmeye ve anlamaya çalışıyorum. Bakın günümüzde ülkemizin durumu hiç de iç açıcı değil. Akşam televizyonları açtığınızda seyretmeye değer hiç bir şey bulamıyorsunuz. Beğendiğiniz bir albümü alabilmek ciddi bir maddi yük. Bana göre bundan 20 yıl önce Türkiye'de daha iyi müzik yapılıyordu. O zamanları anlatanlardan öğrendiğime göre bir yerde çalabilmek için müzisyenlerin kapasitelerinin ve müzikalitelerinin yüksek olması gerekirmiş. Bugün elektronikteki gelişmeler büyük ölçüde müziği etkiledi. Ancak bana göre bilgisayar teknolojisindeki gelişmeler bizde yanlış anlaşıldı. Müzisyenlik ihmal edildi. Müzisyenliği ihmal etmek ve sadece teknolojinin yönlendirdiği müzikler yapmak doğru değil. Buradan yola çıkarak benim gibi genç müzisyenlere söylemek istediğim bir çift söz var: Sakın teknolojinin tuzaklarına düşmeyin.

Bana göre bu ifadelerde ve özellikle son cümlesinde Eylem Pelit bir çok genç müzisyen için çok önemli bir mesaj vermiş oldu.

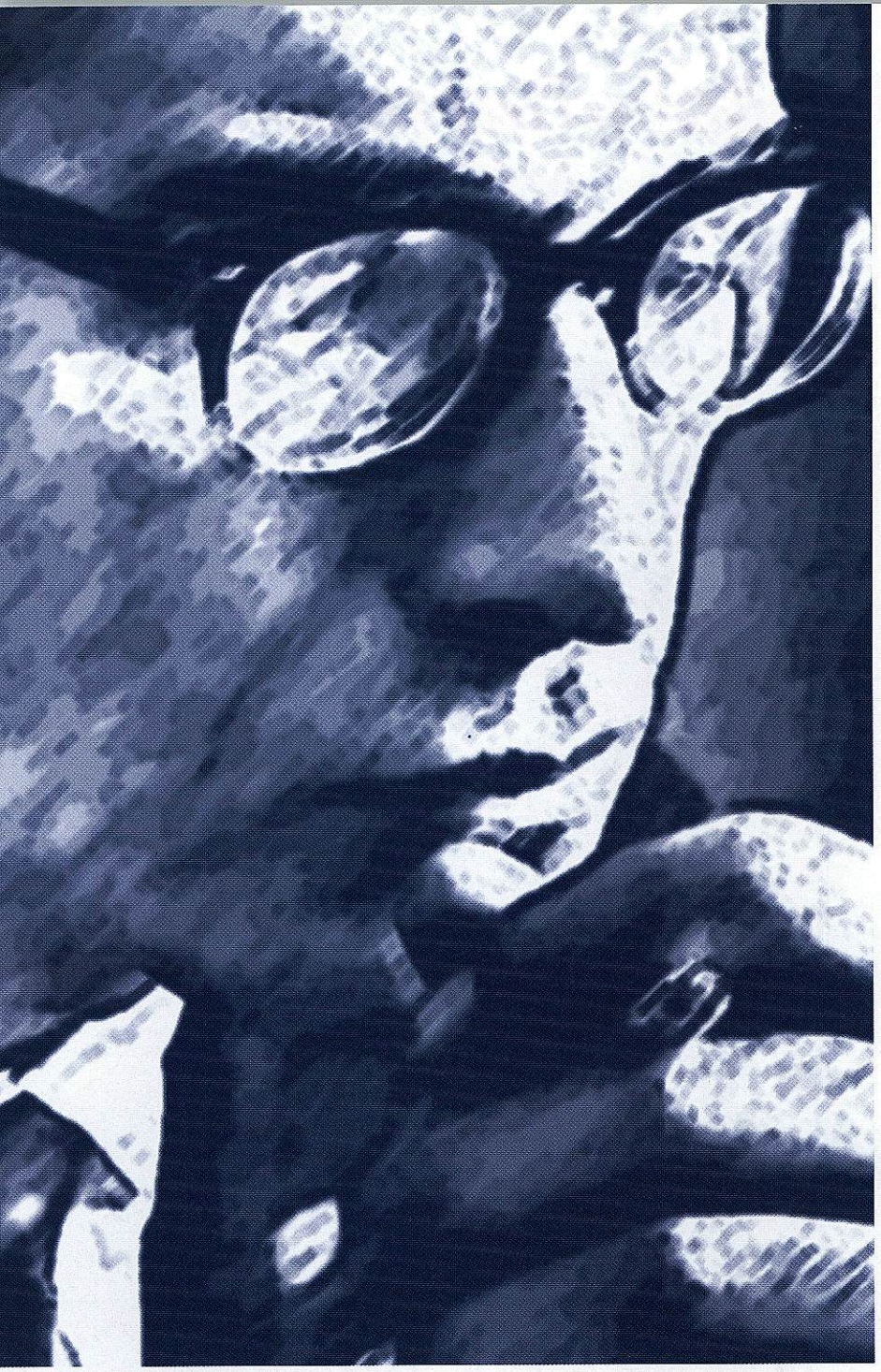

Bill Evans

Albüm kapakları, müzik dergileri ve ansiklopedilerinde Bill Evans hakkında "modern jazz'a ve Bud Powell'dan sonra jazz piyanosuna en çok etki eden piyanist", yazmaktadır. Müziğindeki içe dönük tavrı, mizah duygusu ve çok yönlü sanat görüşü ile bütünleşen portresi ise bir jazz ikonuna dönüşmüştür.

Cenk Beyhan

Kariyerinde onu etkileyen birçok isim ile yaptığı çalışmaların yanında iyi bir müzik eğitimi de bulunan Evans 1980'deki ölümüne kadar yaptığı çalışmalar ile müzikteki değerini hiçbir zaman kaybetmemiş bir müzisyen olarak karşımıza çıkar.

Aldığı keman ve piyano dersleri ile küçük yaşta müzik öğrenimine başlayan William John "Bill" Evans 1929'da New Jersey'de doğmuştur. Belki de hafızasına yer edecek olan ilk melodileri amatör olarak piyano çalan Rus asıllı annesinden duyan Evans, Sotheasthern Lousiana College'a giderek eğitimine devam etmiştir. Burada geniş bir klasik repertuar edinirken aynı zamanda jazz orkestrasındada yer alan Evans, Bach, Brahms, Chopin ve Kabalevsky'nin eserlerini seslendirdiği bitirme resitalinde müzik ve piyano dalında iki ayrı diploma ile mezun olmuştur. Bu nedenle Evans'ın klasik Avrupa müzik geleneği konusundaki bilgisi ileride bir jazz müzisyeni olarak ortaya çıktığında da kendini hissettirerek, hassas tuşesi ve pedalları kullanırken gelişmiş tekniği dikkat çekecektir.

S.L.C.'den mezun olduktan sonra o yıllarda yeni isim yapmaya başlayan gitarist Mundell Lowe'ın daveti ile New York'a giden Evans, basta da Red Mitchell'in yer aldığı trioda çalmaya başlar. Piyano, bas ve gitardan oluşan trio düzeni Evans'ın özellikle ilk döneminde etkilendiği Nat King Cole'unda aralarında bulunduğu Art Tatum, Ahmad Jamal, Oscar Peterson ve Lennie Tristano gibi piyanistler tarafından kullanılmıştır. Bir dönem çok kullanılan bu triolar daha sonra yerlerini piyano, bas ve davuldan oluşan triolara bırakırlar.

0 yıllarda Bud Powell, George Shearing ve Teddy Wilson karışımı bir piyano stili oluşturan Evans iki elini de aynı yetkinlikte kullanmasının yanı sıra sağ ve sol el arasında oluşturduğu figüratif tamamlayıcılık ile de ayrıca dikkat çekiyordu. George Shearing'den esinlendiği ve ileride piyano stilinin karakteristik öğelerinden biri olacak "block chords" tekniğini de ilk kez bu trioda kullanmaya başlamıştı.*

Bu triodan sonra bir süre klarinetçi Herbie Fields ile çalışan ve ordu orkestrasında flütist olarak görev yapan Evans (ikinci bir enstrüman olarak flüt çalmayı sevdiği bilinmektedir) daha sonra bir süre de Mannes College Of Music'e de-

Yamaha davullarının Türki
Nisan 2003 tai
"SENKOP

Artık Yamaha davullara ve davul aksamlarına çok daha uygu
YAMAHA davullarının Türkiye distibütörü olan firmamız YA
hizmet anlayışındaki farklılığı bir ke

SENKO

Galipdede Cad. No:14 Tünel Beyoğlu / İstanbu
www.senkop.com.
ŞUBE: Anafartalar Cad. Selekler Çarşısı Kat:1 No: 5

'deki tek yetkili distribütörü
hinden itibaren
MÜZİK"dir.

fiyatlarla sahip olabileceksiniz. Nisan 2003 tarihinden itibaren
AHA ailesinin geniş ürün yelpazesini stoktan derhal teslim ederek
aha Türk müzisyenleri ile paylaşacak.

MÜZİK
Tel: 0.212.2431989 Fax:0.212.2431990
senkop@superonline.com
Tel: 0.242.247 80 93 senkop2@superonline.com

vam etti. Burada kompozisyon konusundaki bilgilerini genişletirken "Waltz For Debby" ve "Very Early" gibi besteleri de oluşmaya başlamıştı.

1950'lerin ortasında diskografisinde yer alacak ilk albüm kayıtları için Jerry Wald, Lucky Reed ve Tony Scott gruplarında çalan Evans 1956 yılında Teddy Kotick ve Poul Motian ile kendi adını taşıyan ilk plak kaydı "New Jazz Conceptions"ı gerçekleştirdi. Bu albümde Evans'ın örnek aldığı müzisyenlerin (özellikle Bud Powell) etkilerini de duymakla beraber "I Got Rhythm" adlı standardı temel olarak yazdığı "Five" ile mizahi tarafını görmek ve ileride repertuarının temel taşlarından olacak "Waltz for Debby" gibi bir bestesinin ilk kaydını dinlemek de mümkündür.

Asıl tanınmaya başlaması 1958 yılında Miles Davis'in grubuna katılması ile gerçekleşen Evans bu dönemde kendi adını taşıyan "Everybody Digs Bill Evans" adlı trio albümünü de yaparak jazz piyanosundaki yerini belirginleştirmeye başlamıştır. Miles Davis'in jazz müziğini derinden etkileyen 1959 tarihli "Kind of Blue" albümünde yer alması ise Evans için kariyerinde bir dönüm noktası oluşturmuştur.

"Milestones" albümünden itibaren modal müzik ile ilgilenen Davis'in "Kind of Blue" da, daha önce George Russell gruplarında çalışmış ve onun "Lydian Chromatic Concept of Tonal Organization for Improvisation" adlı modal müzik kuramını çok iyi bilen Bill Evans ile çalışması da tesadüf değildir.

Evans 1959 sonunda Scott La Faro ve Paul Motian ile bir araya gelerek, yaptıkları kayıtlar jazz tarihine geçen ünlü triosunu kurar. Bu trionun en büyük özelliği Evans'ın müzik konusunda ideali olan karşılıklı etkileşim (interplay) ile çalmalarıdır.

Bugün gelmiş geçmiş en büyük kontrabas virtrözlerinden biri sayılan La Faro ve davulda Motian ile büyük bir uyum içinde çalışan Evans, ritm enstrümanlarını özgürleştirerek trio müziğine de yepyeni bir anlayış getirmiştir. Bu anlayış modern jazz piyano triolarına temel teşkil etmektedir.

Hayatının son yıllarında bir röpörtaj sırasında en sevdiği albümü sorulan Evans, (o sırada ellinin üzerinde albümde yer almıştır) soru karşısında zorlansa da La Faro ve Motian ile gerçekleştirdiği canlı kayıtlardan oluşan "The Village Vanguard Sessions"ın kendisi için çok önemli olduğunu söylemiştir; çünkü bu kayıtlardan birkaç gün sonra La Faro geçirdiği trafik kazasında ölmüştür.

Evans 1959 sonunda Scott La Faro ve Paul Motian ile bir araya gelerek, yaptıkları kayıtlar jazz tarihine geçen ünlü triosunu kurar. Bu trionun en büyük özelliği Evans'ın müzik konusunda ideali olan karşılıklı etkileşim (interplay) ile çalmalarıdır.

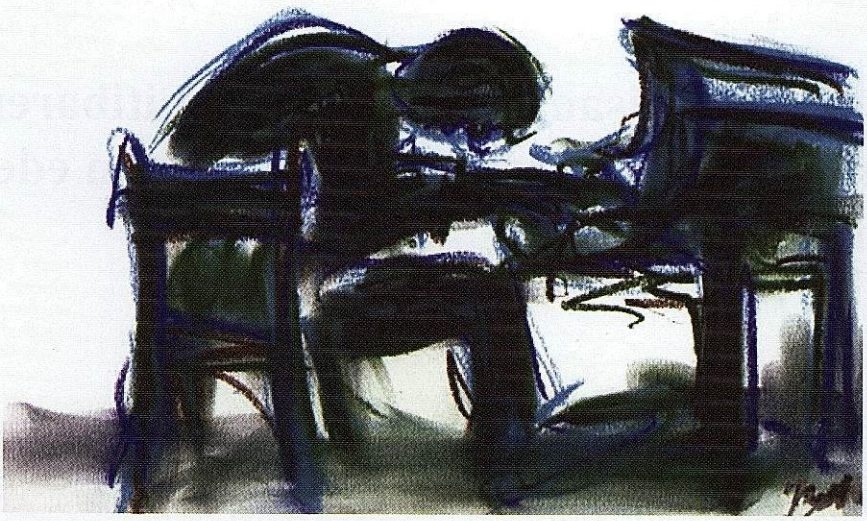

1950'li yıllarda özellikle plastik sanatlar alanlarının üzerinde durduğu sezgi, ifade, iç bağımlılık ve iletişim gibi kavramları Bill Evans'ın müzikte araması onun hem jazz müziğine (Tristano) hem de diğer alanlara geniş bir perspektiften bakabildiğini de göstermektedir.

Bu triodan sonra çeşitli formatta gruplar ile ve solo çalışmalara da imza atan Evans ömrünün sonuna kadar ana grup olarak trio müziği yapmaya devam etmiştir. 1962 yılında Motian ve basta Chuck Israels ile "How My Heart Sings" ve "ballad" albümü olan "Moonbeams"i çıkartmıştır. Genelde ikinci trio olarak adlandırılan bu gruptan sonra Freddie Hubbart, Percy Heath, Philly Joe Jones ve daha önce "Undercurrent" adlı duo albümde melankolik çalışıyla Evans'a tamamen uyum gösteren gitarist Jim Hall'un da yer aldığı "Interplay" albümünü yapar (Daha sonra "Interplay Sessions" adı altında iki plaklık bir albüm olarak yayınlanan çalışmaların ikincisinde Hubbert ve Heath'ın yerini Zoot Sims ve Ron Carter almıştır).

Bill Evans 1963 yılında daha önce Sidney Bechet, Les Paul ve Lennie Tristano gibi müzisyenlerin de denemiş olduğu üstüste kayıt tekniği (overdubbing) ile "Conversations With Myself" adlı bir albüm gerçekleştirir. Üç ayrı piyano kaydını üst üste yaptığı albümde oluşturduğu çok katmanlı yapı ile bizi Proust'vari labirentlerde dolaştıran Evans'ın bu çalışması müzik ve doku ilişkisi açısından da ilginçtir.

Bu kayıt tekniği ile iki albüm daha yapan Evans 1967'de "Further Conversations With Myself", 1978'de de iki piyano ve bir elektrikli piyanonun üst üste kullanıldığı "New Conversations"ı yayınlar. "New Conversations" triologue, dialogue ve monologue şeklinde düzenlenmiş parçaların yer aldığı, tüm "conversations" serisinde yer alan doku, renk ve derinlik özellikleri yanında empresyonist etkiler de taşıyan bir albümdür.

Geliştirdiği müzik düşüncesine La Faro'dan sonra kurduğu diğer triolar ile de devam etmeyi amaçlayan Evans 1962-68 arasında basta Chuck Israels, Monty Budwig, Gary Peacock (trio 64) ve Palle Danielsson, davulda Paul Motian, Shelly Manne Larry Bunker, Arnie Wise ve Jack deJohnette gibi müzisyenler ile çalışmıştır. 1968-74 yılları arasında basta Eddie Gomez ve davulda Marty

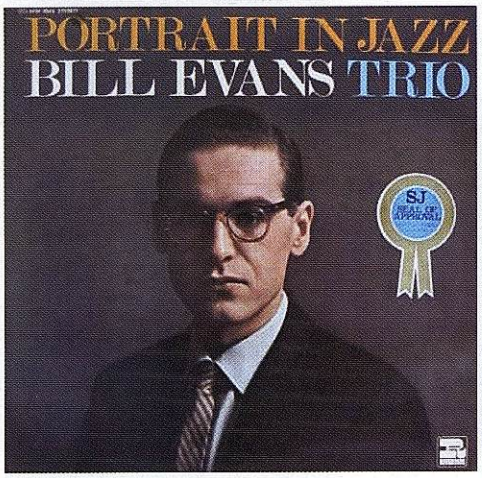

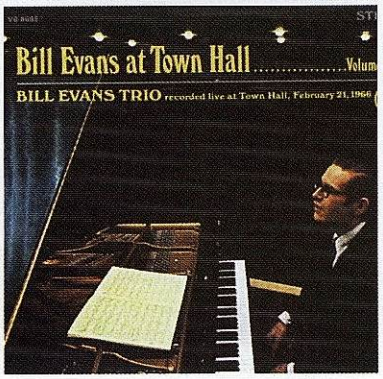

Morell ile çalışmalarına devam eden Evans'ın Harold Rhodes'un icad ettiği Fender – Rhodes elektrikli piyanosunu da bazı albümlerinde kullanmaya başladığı görülmektedir.

Çalıştığı en uzun süreli basçı olan Gomez ile (78'e kadar) duo albümler de yapan Evans'ın müziğindeki yoğunluk ve gerilimin bu yıllarda azaldığı ancak daha lirik bir çalışa yöneldiği görülmektedir. Evans özellikle "Intuition" albümünde yer alan "Invitation" adlı parçanın expositionunda Chopin ve Rachmaninoff çizgisinde bir romantik piyanizmi sergiler.

Trioda Morell'in yerini alan Elliot Zigmund ve Gomez ile "I will say Goodbye" ve "You Must Belive in Spring" adlı iki mükemmel albüm yaptıktan sonra Evans 1979'da Marc Johnson ve Joe La Barbera ile son triosunu oluşturur.

Basta genç yetenek Johnson ve davulda La Barbera ile eski heyecanını tekrar yakalayan Evans ne yazık ki bu triosuyla yeni repertuarlar ve stüdyo çalışmaları gerçekleştirmeye fazla zaman bulamamıştır.

Aslında oldukça üretken olan, (çok da uzun sürmeyen) kariyerinde birçok sanatçı ve kendi grupları ile sayısız albüme imza atan Bill Evans'ın özel yaşamındaki sorunların etkisi özellikle

1950'li yıllarda özellikle plastik sanatlar alanlarının üzerinde durduğu sezgi, ifade, iç bağımlılık ve iletişim gibi kavramları Bill Evans'ın müzikte araması onun hem jazz müziğine (Tristano) hem de diğer alanlara geniş bir perspektiften bakabildiğini de göstermektedir.

1960'ların sonlarından itibaren onu biraz yavaşlatmış daha fazla kendi içine yönelmesine neden olmuştur. Bu nedenle özellikle son yıllarında repertuarında çok büyük yeniliklere gitmediği görülmektedir. Ancak sürekli çaldığı parçaları dahi her seferinde farklı bir şekilde ele alan Evans hangi döneminde olursa olsun kendi çizgisinden asla taviz vermemiş, piyanosunda gereksiz ve gösterişe kaçan en ufak bir notayı dahi çalmamıştır. Bu da onunla aynı dönemde yaşayan birçok müzisyen ile kıyaslanınca pek sık rastlanan bir özellik değildir.

SEÇİLMİŞ DİSKOGRAFİ

1956	New Jazz Conceptions
1958	Everybody Digs Bill Evans
1959	Peace Piece and Other Pieces
1959	Portrait In Jazz
1960	Birdland Sessions
1961	Explorations
1961	a. Sunday at The Village Vanguard
	b. Waltz for Debby
	c. More from Vanguard
	d. The Village Vanguard Sessions
1961	Nirvana
1962	Undercurrent
1962	Moonbeams
1962	How My Heart Sings
1962	Interplay
1962	Empathy
1963	Loose Bloose
1963	Solo Sessions, Vol 1,2
1963	Conversations With Myself
1963	The V.I.P Theme
1962	Bill Evans trio at Shelly's Manne Hole
1963	Time Remembered
1963	Trio 64
1964	Stan Getz and Bill Evans
1964	The Bill Evans Trio Live
1964	Bill Evans in Europe
1964	Waltz for Debby (Monica Zetterlund ile)
1965	Trio 65
1965	Paris 1965
1965	Bill Evans Trio with Symphony Orcestra
1965	Stockholm 1965
1966	Bill Evans at Town Hall
1966	Intermodulation
1966	A Simple Matter of Conviction
1966	Bill Evans Trio In Oslo
1967	Further Conversations With Myself
1967	California Here I Come
1968	At the Montreux Jazz Festival
1968	Alone
1969	What's New
1969	Jazzhouse
1969	You're Gonna Hear From Me
1969	From Left to Right
1970	Montreux II
1970	Homewood
1971	The Bill Evans Album
1972	Live In Paris
1973	The Tokyo Concert
1973	Buenos Aires Concert 1973
1974	Since We Met
1974	Symbiosis
1974	Bill Evans with Stan Getz "But Beatiful"
1974	Blue in Green
1974	Intuition
1975	Bill Evans, Monice Zetterlund
1975	The Tony Bennet / Bill Evans Album
1975	Monreux III
1975	Alone (Again)
1976	Quintessence
1976	Together Again (Tony Bennet ile)
1977	Crosscurrents
1977	I will Say Goodbye
1977	You Must Believe in Spring
1978	New Conversations
1978	Affinitiy
1979	Jazz at the Maintenance Shop
1979	We Will Meet Again
1979	The Paris Concert Vol. 1,2
1980	His Last Concert in Germany
1980	Consecration The Last Complete Collection

İzmir Avrupa Jazz Festivali 10. Yılını Kutluyor

Avrupa jazz'ının devleri, yine bu yıl İzmir'de buluşuyor. İzmir Kültür Sanat ve Eğitim Vakfı (İKSEV)'in düzenlediği, İzmir Avrupa Jazz Festivali bu sene, 10 yılını kutluyor. İzmirli'lerin, 'Dünyayı İzmir'in ayağına getiren konserler' diye tanıdığı festival, 31 Mart ile 17 Nisan tarihleri arasında gerçekleştirilecek bir dizisi konserle, Avrupa jazz'ından seçkin örnekler sunacak.

Seval Deniz Karahaliloğlu
seval_deniz_karahaliloglu@hotmail.com

İzmir Avrupa Jazz Festivali, bu yıl ilk defa katılan Yunanistan ile ses renklerine yenilerini ekliyor. Esen savaş rüzgarlarına rağmen barışı ve kardeşliği sanat yoluyla bir potada eritmeyi amaçlayan festival, ülkeler arası kültürel alışverişi destekleyerek jazz müziği yoluyla güçlü ve zengin bir Avrupa jazz kültürü yaratmayı hedefliyor.

İzmir Avrupa Jazz Festivali 10. yılını görkemli bir açılışla kutlayacak.

Festival, 31 Mart'ta klasik ve jazz müziğinin üç dehasını aynı sahnede buluşturan bir konserle başlıyor. Klasik müzik dünyasında tartışılmaz biçimde 'en saygın ve tanınmış piyano ikilisi' olarak bilinen Güher ve Süher Pekinel ile kendi stilinde dünyanın en iyisi olarak kabul edilen Jacques Loussier, müzik çevrelerinde büyük yankılar uyandıran 'Take Bach' projesi ile müzik severlere merhaba dedi. Festival, ülkeler arası kültürel işbirliğini de güçlendirerek, İzmir'deki kültür merkezleri ve konsoloslukların katkılarıyla, bu ülkelerin önde gelen jazz sanatçılarını İzmir'de biraraya getiriyor. Bu yıl festivale, Avusturya'dan 'Trio Süd', İtalya'dan 'Anna Maria Castelli Quintet', Almanya'dan 'Haberer Trio', Fransa'dan 'Les Poubelles Boys' ve Yunanistan'dan 'Stigma Swing Dixie Band' katılıyor. 31 Mart Pazartesi günü saat 20:30'da İsmet İnönü Sanat Merkezinde verilecek olan konserle başlayacak olan festivalin bütün konseleri yine aynı yerde, İsmet İnönü Sanat Merkezi'nde, saat 20:30'da gerçekleştirilecek. Bu konserlerin bilet ücretleri tam 10, öğrenci ise 5 milyon olarak belirlendi. Jazz severler festival biletlerine, Agora alışveriş Merkezi, D&R, İKSEV Fuar Lozan Kapısı ve www.biletix.com adreslerinden ulaşabilirler.

Avrupa'nın hemen hemen her yöresinden gelen sanatçılar, her ülkenin kendi etnik özelliklerini, geleneklerini ve yaşadığı topraklardan gelen tınıları da içeren melodilerle, Avrupa'nın her yöresinde yaşayan insanların müziklerini İzmir'e taşıyarak özel bir Avrupa Jazz Kimliği oluşturuyorlar. Gerçekte jazz festivali, Avrupalılık kimliğinin ötesinde tüm dünya kültürlerine açık büyük boyutlu bir etkinlik. Festivale katılan her grubun sanatçılarının Avrupa ülkeleri dışında farklı ülkelerden de gelebileceği gözönüne alındığında, melodilerin zenginliği, çeşitliliği de bu ölçüde artıyor. Geçen yıllarada, festivalde sahne alan Fransız grubun davulcusunun Hintli, başka bir grubun gitaristinin ise Çinli oluşu gibi.

Festivalin bir diğer özelliği, her yıl düzenlenen ve yüksek katılımı ile orta kuşak jazz dinleyicilerinin yanı sıra, gençlerden de büyük ilgi gören 'Jazz Söyleşileri'. Bu yıl 7 Nisan Pazartesi günü saat 17:00'de, İzmir Sanat Büyük Salon'da gerçekleştirilecek olan söyleşiye Zuhal Focan, Yavuz Baydar, Ali Perret ve Mehmet Uluğ konuşmacı olarak katılacak. Halka açık olan söyleşinin bu yılki konusu 'Türkiye'de Jazz Müziğinin Durumu'. Jazz müziğini sadece tanıtmak, sevdirmek ve geniş kitlelere ulaştırmakla sınırlı kalmayan festival, 'Jazz Söyleşileri' ile de yeni yetişen nesle jazz eğitimi veriyor. Panele katılan konuşmacıların, jazz konusunda bilgi sahibi olmak isteyen her yaştan jazz severe bilgi akışı sağladıkları etkinlik, festivalin en çok sevilen ve ilgi gören bölümü. 10. İzmir Avrupa Jazz Festival'i, her yıl jazz severlere sunduğu güçlü programlarla, İzmir'in vazgeçilmezlerden biri olmaya devam ediyor.

Anna Mari Castelli

10. İzmir Avrupa Jazz Festivali Programı
31 Mart - 17 Nisan

Güher - Süher Pekinel & Jacques Loussier Trio
'Take Bach'
31 Mart 2003 - Pazartesi
İsmet İnönü Sanat Merkezi
Saat : 20:30

Trio Süd (Avusturya)
5 Nisan 2003 - Cumartesi
İsmet İnönü Sanat Merkezi
Saat : 20:30

Jazz Söyleşileri :'Türkiye'de Jazz Müziği'nin Durumu'
Konuşmacılar:
Zuhal Focan, Yavuz Baydar, Ali Perret, Mehmet Uluğ
7 Nisan 2003 - Pazartesi
İzmir Sanat Büyük Salon
Saat : 17:00

Anna Maria Castelli Quintet (İtalya)
8 Nisan 2003 - Salı
İsmet İnönü Sanat Merkezi
Saat : 20:30

Haberer Trio (Almanya)
10 Nisan 2003 - Perşembe
İsmet İnönü Sanat Merkezi
Saat : 20:30

Les Poubelles Boys (Fransa)
15 Nisan 2003 - Salı
İsmet İnönü Sanat Merkezi
Saat : 20:30

Güher ve Süher Pekinel (31 Mart Pazartesi)

Festivalin açılış konseri 'Take Bach' projesine imza atan deha sanatçılar Güher ve Süher Pekinel kardeşler, tüm dünyada en iyi piyano iklisi olarak kabul ediliyor. Pekineller, kendilerine özgü çalma stilleri, istisnai yetenekleri ve piyanoya olan hakimiyetleri ile klasik müzik dünyasında özel bir yere sahip. İkili, Bach'ta Mozart'a, Lutoslawski'den Zimmerman'a kadar çok geniş bir müzik repertuarına sahip. Müzik kariyerlerine 9 yaşında Ankara Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası eşliğinde verdikleri konserle başlayan Pekineller, uluslarası arenaya efsanevi şef Herbert von Karajan'ın daveti ile Salzburg festivalinde 1984 yılında verdikleri konserle adım attı. Dünyanın hemen her yerinde seçkin orkestralarla birlikte sahne alan sanatçılar, geçen sezon verdikleri konserlerle adlarından çok söz ettirdiler. Bu konserlerden bazıları, Zubin Mehta eşiliğinde Münih'te 'Bayrische Oper' de 'Bayrische Rundfunk' Orkestrası ve Viyana'da 'Vienna Philharmonic' orkestrası ile verdikleri konser, Vaclav Havel'in davetlisi olarak Prag'da, Monaco Prensi Rainer'in davetlisi olarak yeni opera binasının açılışı için verdikleri konserler geçen sezon, müzik dünyasında en çok konuşulan etkinlikler oldu. Güher ve Süher Pekinel Berlin Philharmonic, Vienna Philharmonic, Tokyo Philharmonic, New York Phiharmonc ve Orchestra de Paris gibi dünyanın önde gelen orkestraları ile sahne aldı. Son dönemlerde, yaptığı müzik hiç bir sınıfa sokulamayan dahi müzisyen Jacques Loussier ile birlikte yaptıkları 'Take Bach' projesi müzik çevrelerinde büyük ilgi uyandırdı ve Jacques Loussier geçen sezon gerçekleştirdikleri Avrupa turnesi müzik dünyasının en önemli etkinliklerinden biri oldu.

Jacques Loussier

Müziğe küçük yaşlarda başlayan Loussier, Paris Konservatuarına girdikten bir süre sonra 'dünyanın diğer yörelerindeki bilinmeyen zengin ve farklı melodileri keşfetmek ve iç sesini bulmak için' konservatuar eğitimine ara vererek, 16 yaşında dünya turuna çıktı. Bir yıl süren müzik macerası sonunda Ortadoğu'nun kıvrak melodilerini, Küba tınılarını, Güney Amerika tonlarını da beraberinde ülkesine geri götürür. Konservatuar yıllarında aldığı klasik müzik eğitimi dışında, başarılı yorumları ile dikkati çeken Loussier'in en sevdiği şey, klasik müzik bestecilerinin eserlerini jazz formlarına uyarlamak oldu. Loussier'in ilk Bach uyarlamaları da bu dönemlere rastlar. Sonraları kurduğu çeşitli gruplarla sayısız konserler veren sanatçı, 1960'lı yıllardan sonra, klasik ve jazz'ı o hassas çizgide buluşturan tümüyle özgün çalışmalara imzasını atar. Bach'ın eserleri üzerine yaptığı çalışmalardan oluşan CD'leri de bulunan sanatçı, geçen sezon Pekinel'lerle yaptığı 'Take Bach' projesi ile uzun süre gündemde kaldı.

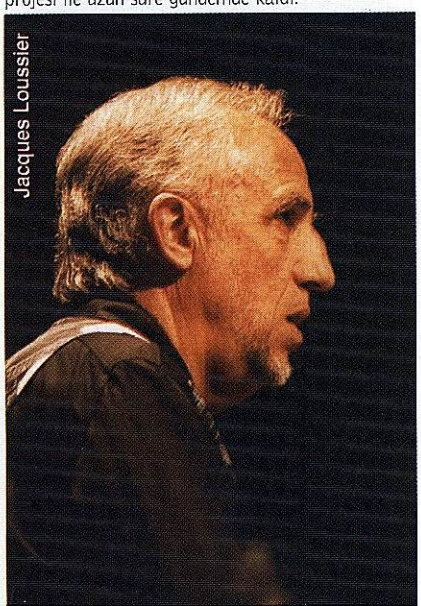
Jacques Loussier

Trio Süd (5 Nisan Cumartesi)

Heinrich Werkl

Festivalin ikinci etkinliğinde sahne alacak olan Trio Süd, Avusturya kökenli bir grup ve üç sanatçıdan oluşuyor. Bas çalan Heinrich Werkl, eserleri besteleyen ve grupta gitar çalan Primus Sister ve saksofon sanatçısı Micheal Erian. Heinrich Werkl, Viyana Üniversitesi Devlet Konservatuar'ında klasik ve jazz müziği eğitimi aldı. Çeşitli jazz kulüplerinde çalan sanatçı, 1980 yılında, Jazz Trio Mexas'ı kurdu ve bu grup ile Almanya, İsviçre ve Avusturya gibi ülkelerde turnelere çıktı. Edward Lee Harper, Elly Wright, Wolfgang Pushing, Leo Wright ve Mario Lima gibi tanınmış sanatçılarla birlikte çalıştı. Özellikle Mario Lima ile Brezilya müziği üzerine yeni boyutlar getiren çalışmalar yaptı. Bridges topluluğu ile 1995 yılından beri konserlerle katılan sanatçı, çıktığı Avrupa ve Asya turneleri ile bütün dünyada sayısız konserler verdi. Klasikten jazz'a kadar çok geniş bir yelpazede eserler veren Werkl, bir yandan Viyana Enstrümental Solistler gibi klasik müzik grupları ile konserler verirken öte yandan de Tuna Nehri Festivali ve Viyana Jazz Festivali gibi festivallerde çalarak çok yönlü müzik yaşamanı sürdürmektedir.

Primus Sitter

Gitar çalan ve gruba besteleri ile katkıda bulunan Primus Sitter, 1996 yılında Amerika Tennesee'de yapılan uluslararası Heritage Jazz-Gitar yarışmasında ödül aldı. Montreux, Korintiya Jazz ve Varşova Jazz Festivali gibi festivallerde sahne aldı. Çok üretken bir sanatçı olan Sitter'ın, 'Sometimes Somewhere', 'Round Christmas', Jam', 'Minor Affair' ve 'Five' isimli CD'leri var. Wolfgang Pusching, Eric Kleinschuster Quintet, Bosko Petrovic gibi ünlü sanatçılarla birlikte çalışan Sitter, Jazz Festival Detmold ve Jazz Over Villach gibi festivallere katıldı. Gitar çalmanın yanında bestecilik yönüde de ağır basan sanatçı, Jesus Christ Superstar', 'Clockwork Orange', 'Elvis', 'Dreigroschenoper', 'Malo Jazzz' gibi ünlü müzikal ve tiyatro prodüksiyonlarında da yer aldı. Müziğe performansların dışında eğitmen olarak da katkıda bulunmayı seven Sitter zaman zaman çeşitli workshoplara katılıyor. Son olarak, 'Scheibbs Jazz Semineri', ' Villach Müzik Kampı' ve 'Wolffsberg Jazz Günleri' gibi workshoplarda müzik deneyimlerini jazz severlerle paylaştı.

Micheal Erian

Grubun Saksofoncusu Micheal Erian, Karintiya Devlet Konservatuarını takdirle bitirmiş parlak bir müzisyen. Graz'da Jazz Akademisini de bitiren Erian, bununla da yetinmemiş 98'de Royal Konservatuarını ve ertesi yıl da aynı kurumda master programını tamamlamış. Başarılı bir akademik geçmişi olan Erian, bu arada Den Haag Şehri Kolchschotenfonds ödülünün de aldı. Bir yandan öğrenimini sürdürürken diğer yandan da aktif olarak müzik hayatına atılan sanatçı, 1989 yılında 'Prima Volta' jazz grubunu kurdu. J.A.M. Austria Jazz Orkestras'nın üyesi oldu ve 'Criss Cros' gibi gruplarla birlikte çalıştı ve 'Grind 6' grubunun kurucuları arasında yer aldı. Aktif jazz yaşamına akademik kariyeri de ekleyen Erian, Viktring Müzik Forum'da öğretmenlik, Meksika Konservatuarında misafir doçent olarak görev yaptı, çeşitli workshoplara katıldı. Sanatçı Viyana Jazz Festivali, Montre Jazz Festivali, Den Haag Northsea Jazz Festivali, Varşova Jazz Festivali gibi festivallerde sahne almıştır.

Anna Maria Castelli Quintet (8 Nisan Salı)

Festivalin 3. grubu olarak sahne alacak olan Anna Mari Castelli Quintet, İtalyan sanatçılardan oluşuyor. Grup, Avrupanın en güçlü seslerinden biri olan Anna Maria Castelli, keman sanatçısı Riccardo Pellegrino, piyanist Antonello Vannucchi, baterist Gege Munari ve kontrbas Giuseppe Bassi'den oluşuyor.

Anna Mari Castelli

Anna Maria Castelli, geniş ses yelpazesi, pürüssüz ve berrak sesi ile Avrupa'nın ender rastlanan kalitedeki güçlü seslerinden biri. Klasik müzik ve şan eğitimi almasına karşın kendini jazz tonlarına daha yakın hisseden sanatçının ses rengini tanımlamak ve bir sınıfa sokmak çok zor. Sahne hakimiyeti, 6 dilde şarkı söyleyebilmesi ve eşsiz yorumculuk yeteneği onu kendi alanında rakipsiz kılıyor. Kabare, müzikal ve tiyatro performansları ile göz kamaştıran sanatçı, Teresa Stratas, Ute Lemper ve Milva gibi şarkıcılar neslinin varisi olarak gösterilmektedir. Tiyatro, müzikal ve sahne sanatları üzerine çalışmaktan büyük keyif alan sanatçı, 'Transatlantica', 'violeta Parra'ya ithaf edilen son çalışması 'Gracias a la Vida' ve Astor Piazolla'nın kompozisyonlarına ithaf ettiği çalışması 'The night of dream goddesses' ile olağanüstü bir başarı kazanmıştır. Müzikal sahne gösterilerinin yanı sıra, Leo Ferre'nin daha önce yayınlanmamış opera eseri 'L'opera du Pauvre'nin başrolünü üstlenmiştir. Sanatçı kişiliğini sahne üstü performanslarının yanında sahne arkasına da taşıyan Castelli, 'Summer Jazz di Forte dei Marmi' Festivali ve 'Musica Europa' uluslararası yarışmasının sanat yönetmenliğini yapmaktadır. Bir çok İtalyan filminin müziklerine imza atmış olan ünlü müzisyen, besteci ve piyanist Giorgio Gaslini ile birlikte çalışan Castelli, Leo Ferre'nin piyano ve vokal için yazdığı şarkıları Gasslini ile birlikte yeniden düzenleyerek seslendiriyor. Geçen yıl Türkiye'yi kapsayan turnede Leo Ferre'nin şarkılarını yorumlayan ikili Türk izleyicisinin kalbini feth etmişti. 2002 yılında Avrupa Müzik Ödülü'nü kazanan Castelli, bugünlerde Edith Piaf'ın hayatı ve müzik kariyerini konu alan müzikal çalışmalarına ve Avrupa'nın çeşitli şehirlerinde jazz konserleri vermeye devam ediyor.

Ricardo Pellegrino

Keman sanatçısı Ricardo Pellegrino'nun etkileyici bir akademik geçmişi var. Torino konservatuarından mezun olduktan sonra, Paris, Kopenhag, Basilea konservatuarlarında ihtisas yapmış. Jazz'ın ve klasik müziğin neredeyse son yarım yüzyılına tanıklık etmiş olan Pellegrino Avrupa ve Amerika'nın en seçkin sanatçıları ile birlikte çalışmış. Bunlar arasında Joe Venuti, Eddy Clivert, Jean-Luc Ponty, Kenny Clark ve Tony Scott sayılabilir. Bir süre, İsviçre Radyo TV Orkestrasında baş keman olarak çalan ve Zurich Keman Enstitüsünde keman öğretim üyesi olarak görev yapan sanatçı, Milano Scala Orkestrası, Santa Cecilia Akademisi Orkestrası, RAI Torino Orkestrası gibi çeşitli orkestralarla birlikte çalışmıştır. Film müziklerine duyduğu ilgi onu, İtalya'nın önde gelen film müziği bestecileri ile buluşturmuş. Ennio Morricone, Armando Trovaioli, Riz Ortolani, Luis Bacalov gibi besteciler için 'keman soloları' seslendirmiştir. Bunlar arasında, 1996 yılı Oscar'ını alan İl Postino filminin müzik çalışmaları da bulunmaktadır. Son yıllarda, jazz'a olan yoğun ilgisi nedeniyle Umbria Jazz'a katılan sanatçı, çalışmalarına jazz alanında devam ediyor.

Antonello Vannuchi

Piyanist Antonello Pellegrino, müzisyen, aranjör ve besteci kimliği ile 50 yıldır sürdürdüğü müzik yaşamına meşhur Lucca Beşlisi ile başladı. Bu grup eşliğinde çeşitli plak ve konser kayıtları gerçekleştiren Vannuchi, bu dönemde efsane trompetçi Chet Baker ile yaptığı çalışmalarla tanındı. Roma RAI Televizyon Orkestrasında 30 yıl boyunca çalışan sanatçı, bu süre içersinde solist ve yardımcı solistlik dışında, aranjörlük ve bestecilik yeteneklerini de ortaya koymuş, birçok film ve belgesel müzik kaydı yapmıştır. Aralarında Valdambrini, Basso, Piana, Cerri, Lee Konitz, Freddy Hubbard, Lionel Hampton, Sony Rollins, Toots Thielemans, Art Farmer, Joe Newman, Benny Golson, Bobby Durham, Tom Kirkpatrick gibi önemli isimlerin de bulunduğu İtalyan ve yabancı jazz sanatçıları ile unutulmaz konserler vermiştir.

Gege Munari

Bateri ve vurmalı çalgılar ustası Gege Munari müzisyen bir aileden geliyor. 1964 yılından itibaren çeşitli gruplarla çalan Gege Munari, 1967'de Marcello Rosa'nın Lionel Hampton'ıu ön plana çıkardığı 'Swinging Dance Band' deneyiminde yer almış, Martial Solal ve Lee Konitz ile turnelere çıkmıştır. Venedik Jazz Gösterisi'nde, John Hendricks Dörtlüsü, Lee Konitz Üçlüsü ve Annie Ross Dörtlüsü'ne dahil olarak çalmıştır. 70'li yıllarda Joe Newman ile turneye çıkmış, Montreux Jazz Festivali'nde, Cicci Santucci ve Enzo Scoppa ile birlikte çalmış ve festival klasmanında ikincilik ödülünü kazanmıştır. Pepito Pignatelli'nin Jazz Kulubü Blue Note'da Johnny Griffin, Dexter Gordon, Chet Baker, Dusko Gojkovich ve Kay Winding gibi jazz müziğinin önde gelen isimlerine eşlik etmiştir.

Giuseppe Bassi

13 yaşında kontrabas öğrenmeye başlayan Giuseppe Bassi, Roberto Ottaviano ile birlikte çalışmış birçok saygın İtalyan müzisyenin yetişmesinde katkıda bulunmuştur. Kontrbasında bariz bir siyah Amerikan stili ve bu stile özgü bir akustik bulunan sanatçı, John Hicks, Jessie Davis, Mal Waldron, David Liebman, Greg Osby, Tim Warfield, Dick Hallagan, Michele Hendrix, Adrianne West ve Joe Magnarelli'ye eşlik etmiştir. 1994 yılında Roberto Ottaviano, Flavio Boltro, Nico Morelli ve Marcello Magliocchi ile 'Apartura Beşlisi'ni kuran sanatçı, 'Apartura' isimli bir plak kaydetmiştir. Bu eser Bassi 'Penguin' kataloğunda yer almış ve eleştirmenlerin büyük beğenisini toplamıştır.

Haberer Trio (10 Nisan Perşembe)

Alman kökenli trio; davul, perküsyon ve electronic enstrümanlarda Christoph Haberer, fluttte Michael Heupel ve tambur, klarinet ve vokallerde Carlo Rizzo'dan oluşuyor. Heberer Trio, yeni bir müzik dili arayışına giren ve özellikle doğu kökenli müzikler konusunda yeni deneyimler edinmek ve bunları geliştirmek isteyen üç hevesli müzisyenden kurulu. Haberer'in besteleri, Avrupa folklarından aldıkları geleneksel ezgileri, doğal tonlardan elektronik tonlara doğru uzanan sesler dizisi halinde yeniden uyarlamaları ile ortaya çıkıyor. Üçlü çok farklı geçmişlerden gelmelerine rağmen, geleneksel ve modern müziği aynı çizgide birleştiren ve üç sanatçıyı biraraya getiren özel bir yol bulmuş. Haberer'in ismini Avrupa'nın dışına taşıyan 'Perkusyon Projesi', İtalyan tambur sanatçısı Carlo Rizzo ile uyumlu çalışmalarından doğmuş ve Haberer ve Rizzo birlikte Weimar, Duisburg, Ankara ve İstanbul'da konserler vermiştir. Christoph Haberer ve flüt sanatçısı Michael Heupel, 1991'de birlikte çıktıkları Amerika turnesinden beri birlikte birçok konser verdiler. Her iki müzisyen de Kuzey Afrika'da ve Berlin Jazz festivalinde, Haberer'in 'Pulsation' projesi ile konuk edildiler. Üçlü, Haberere, Heupel ve Rizzo olarak ilk konserlerini 2001 Nisan, Mayıs aylarında Dortmund'daki 'Europhonics' festivalinde ve Schlehdorf Monastery Uluslararası Müzik Günleri'nde verdiler. Daha sonra grup, 'Essen College of Music in Mannheim'de, müzisyenlere içlerindeki sesi dinleyerek nasıl müzik aletlerinin çaldıklarını ve beste yaptıklarını pratik yollarla anlattıkları 'workshop'lara katıldılar. Üçlü, 2002 Eylül' ünde katıldıkları 18. Uluslararası Krefeld Jazz Festivalin'de gösterdikleri performansla büyük bir başarı kazandılar.

Carlo Rizzo

Grup'da tambur, klarnet çalan ve vokallerde görev alan Carlo Rizzo, Venedik doğumlu. Kariyerine ressam ve heykeltraş olarak başlayan sanatçı, 1979 yılında Sicilya'da bulunduğu dönemde, yöresel bir çalgı olan tamburu keşfetti. Bir süre geleneksel ezgiler üzerine çalışmalar yaptıktan sonra, geleneksel tamburun çalmak istediği ezgiler seslendirmede yetersiz kaldığını farketti ve yeni dünyanın seslerini ve renklerini yansıtan kendi tamburunu yapmaya karar verdi. Carlo Rizzo olağanüstü yeteneğini verdiği sayısız konser ve kaydettiği CD'lerle kanıtladı. Jazz'dan yeni dünya müziğine uzanan geniş bir yelpazede, Rabih Abou - Khalil, Gian-Luigi Trovesi, Markus Stockhausen, Louis Sclavis ve Michael Riessler ile beraber çalışmalar yaptı. Sahnede performans sırasında, kolaylıkla perküsyonist kimliğinden şarkıcı kimliğine geçebildiği gibi aynı kolaylıkla modern yorumlardan geleneksel İtalyan şarkılarına ve Hint tarzı davul kompozisyonlarına da kayabiliyor.

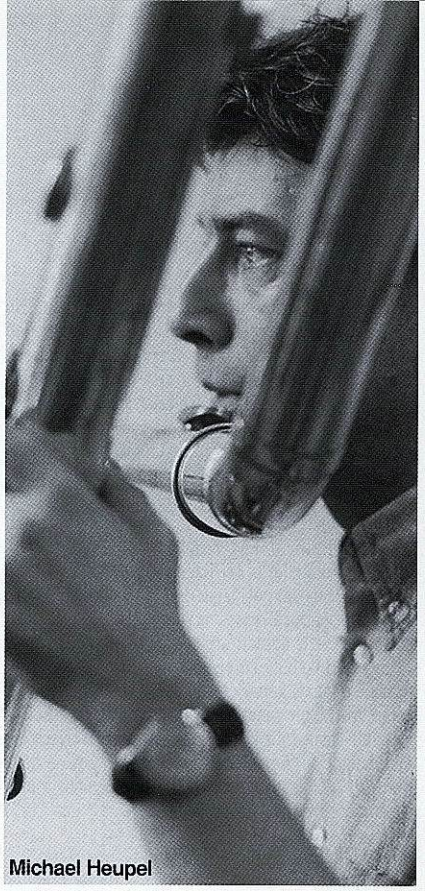
Michael Heupel

Michael Heupel

Flüt sanatçısı Michael Heupel, Cologne Müzik Akademisini bitirdi ve öğrenimi sırasında jazz ve müziğe yeni yorumlar getirme konularında birçok deneyim edindi ve bestelediği eserleri konserlerde seslendirdi. 1990'da kendi grubunu kurdu ve Goethe Enstitüsü'nün desteği ile Avustralya ve Yeni Zellanda'da konserler verdi. Gitarist Uwe Kropinski ile birlikte Sudan-Hartum da dahil olmak üzere, konserler vermek üzere çeşitli Doğu Afrika ülkelerine gitti. Huepel, Montreal ve Toronto festivallerinde kendi solo programlarını sergileyebilme fırsatı buldu. Michael Heupel, olağanüstü bir flüt çalma tekniğine sahip ve diğer dört flüt enstrümanına (piccolo, alto, bas ve konser flütüne) olan hakimiyeti ile konser sırasında izleyicileri büyülemektedir.

Christoph Haberer

Grubun kurucusu, trioda davul, perküsyon ve elektronik enstrümanları çalan Christoph Haberer Donaueschingen doğumlu. 1984 yılında ilk perküsyon grubu 'Drümmela Maa''yı kurdu ve Goethe Endtitüsü'nün desteği ile Batı ve Doğu Afrika ülkeleri, Hindistan, Balkanlar, İspanya ve Portekizi içine alan bir dizi konser turuna çıktı. Bu konser turneleri sırasında karşılaştığı diğer müzisyenlerle kurduğu iletişim ve arkadaşlıklar süresince, Avrupa, Afrika ve Asya müzik kültürlerini inceleme fırsatı buldu. Bu müziklerin melodileri ve ritimleri arasındaki ilişkiyi anlamak ve tanımak sanatçının müzik anlayışını derinden etkileyecek olan özgün tarzın oluşması ve gelişmesini sağladı ve sanatçıda, bu müziğe karşı bir kulak yatkınlığı oluştu. 1980'li yıllarda çıkardığı ilk perküsyon albümü 'Drümmela Maa''dan sonra, elektronik enstrümanlar üzerine yaptığı çalışmalara daha çok ağırlık verdi. Aynı zamanda, sahnede canlı elektronik ve akustik perküsyon kullanarak Hindistan, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Finlandiya ve Danimarka gibi çeşitli ülkelerde solo programlar gerçekleştirdi. Haberer, sahnede sadece kendi özgün bestelerini seslendirmekle kalmadı aynı zamanda, Lee Konitz, Benny Bailey ve James Newton gibi sanatçılarla çalışarak kendine özgü perküsyon çalma tarzını da oluşturdu.

Les Poubelle Boys (15 Nisan Salı)

Fransız kökenli bu grup müzik dünyasının 'yaramaz çocukları' olarak tanınıyor. Le Figaro kısaca onlar için, 'Çılgın bir trio. Karanlık düşünceleri süpürüp atıyorlar' diyor. Les Poubelles, üç çılgın genç müzisyenden kurulu. Grup, vurmalı çalgılarda Stephane Benac, kontrabasta Kamel Benac ve gitarda ise Jean-Baptist Musset'ten oluşuyor. Les poubelles'in özelliği, müziklerini gündelik hayatta işe yaramaz diye niteliyeceğimiz boş su bidonları, bidon kapakları, çöp kutuları gibi malzemeleri kullanarak yapmaları. Grubun geniş hayal gücü sınır tanımıyor müzik yaparken hatta süpürge dahil olmak üzere çeşitli mutfak eşyalarından da yaralanıyorlar. Onlara 'çöpkutusu çocukları' adını takan France Soir, 'Çöp kutusu deyip geçmeyin, hayal gücü, ritm duygusu, sıkı bir müzik eğitimi ve espri anlayışı. 'Çöpkutusu çocukları' sizi eğlenceye davet ediyor', diyerek aslında durumu gayet güzel özetliyor. Grupta yer alan tek gerçek müzik enstrümanı klasik gitar. Onun dışındakilerin hepsi, müzisyenlerin sahnede, seyircilerin gözü önünde oluşturdukları aletlerdir. Üçü de konservatuar mezunu olan Les Poubelle Boys, 1996 yılından beri bütün Avrupa'da konserler veriyor ve sahnede seslerini de işin içine katarak eğlenceli bir şov sunuyorlar. Kurulduğundan bu yana 3 albüm çıkartan grubun sahne performansları, bazı müzik okullarında öğrencilere örnek olarak izlettirilmektedir. Les Poubelle Boys, 1996 yılında, Fransa'da müzik performanslarına verilen en büyük ödül olan 'Victoire de la Musique' ödülünü de kazanmıştır. Le Parisien'in dediği gibi 'Les Poubelle Boys sizi baştan çıkaracak. Hayatı pembeye boyayan bir gösteri!'

Stigma Swing Dixie Band

(17 Nisan Perşembe)

Festivalin kapanış konserini verecek olan Stigma Swing Dixie Band, Yunan kökenli bir grup. Yunan jazz'ından örnekler sunacak olan Stigma Swing Dixie Band'ın festivalde konser vermesi, Yunanistan'ın bu yıl festivale ilk defa katılıyor olması bakımından da olaya farklı bir boyut getiriyor. Stigma Swing Dixie Band son yıllarda Yunanistan'da kurulan ilk dixi band olma özeliğini de taşıyor. Grup 1986 yılında, Corinthos'da avukatlık yapan ve aynı zamanda, Corinthos Flarmoni Orkestrası üyelerinin asistanlığını görevini de yürüten ve Corinthos Jazz Kulup'ün üyesi olan Costas Phippidis tarafından Bulgar maestro Manol Tsokov'un anısına kuruldu. Grup, trombonda Nikos Konstandellos, klarinette Giannis Ttzelis, tenor saksofonda Glykeria Moraitaki, akordiyonda Tasos Roubekas, tubada Takis Tripolitsiotis, davulda Panagiotis Konstandelos, basda Eddy Kessaraka, banjoda Sokrates Lelekos, tenor saksofonda Dimitris Karagianis ve piyanoda Giannis Vouliouris'den oluşuyor. Grup, bütün Avrupa'da konserler verdi ve Almanya'da Dresden, Hollanda'da Asse, Fransa'da St. Raphael ve St. Adresse, Bulgaristan'da Gabrovo ve Tamovo ve Romaya'da Klu gibi birçok jazz festivaline katıldı. 1991 yılında ilk CD'leri olan 'Corinthos-Politismos-92''yi çıkardılar. Bunu, 1997 yılında yaptıkları 'New Awakening' izledi. Stigma Swing Dixie Band, standart blues, swing, dixieland tarzında müzik yapmayı seviyor ve ayrıca Loukianos Kilaidonis ve Giorgios Mouzakis gibi ünlü Yunan bestecilerinin yeniden uyarladığı yunan şarkılarını seslendiriyor.

Branford Marsalis Dörtlüsü
10 Nisan'da Ankara'da!

Branford Marsalis dörtlüsü "Footsteps of Our Fathers" isimli son albümlerinin yayınlanmasının hemen ardından çıktıkları turnenin bir ayağını da 10 Nisan perşembe günü başkent Ankara'da gerçekleştirecek.

Berke "Can" Özcan
berkecanozcan@hotmail.com

Konserde ünlü saksofoncuya albümün kendisinde de yeralan müzisyenler, yani, kontrabasta Eric Revis, davulda Jeff "Tain" Watts, ve piyanoda Joey Calderazzo eşlik edecek.

Aynı kadroyla 1999 senesinde kaydettiği "Contemporary Jazz" isimli albümün 42 yaşındaki sanatçıya üçüncü Grammy'sini kazandırmasının ardından dörtlü kendi içerisindeki kimyayı iyice sıkılaştırmış ve günümüz jazz dünyasında adından sıklıkla bahsedilen bir grup halini almıştı.

Branford Marsalis geçmişte yayınladığı on ikisi jazz, ikisi klasik ve ikisi pop (Buckshot LeFonque) içerikli on altı albümü geride bıraktıktan, pop dünyasına ait bazı önemli isimlere (Grateful Dead, Bruce Hornsby ve Sting) eşlik ettikten, müzisyenliğinin yanısıra David Sanchez, Frank McComb, Joey Calderazzo gibi sanatçıların albümlerinin prodüktörlük görevini üstlendikten ve tüm bunlara ek olarak San Francisco Eyalet Üniversitesi'ndeki öğretmenlik görevini de bir yandan sürdürüyorken müzik yaşantısına yepyeni bir boyut getirecek olan kararı verdi ve "Marsalis Music" adı altında kendi plak şirketini kurdu. İşte, "Footsteps of Our Fathers" 2002 senesinin ağustos ayında bu plak şirketinden piyasaya sürülen ilk albüm olması açısından da önem taşıyor.

Hepiniz tahmin edersiniz ki dörtlü Ankara konseri repertuarını "Footsteps of Our Fathers" albümüne ağırlık vererek oluşturmuş olacak. Dolayısıyla, hazır sırası gelmişken, bu yeni albümün içeriğinden bahsetmek istiyorum: Branford Marsalis'in bu albümü yapmaktaki asıl amacı ustalarının adını saygıyla anmak; müzisyen, jazz dünyasında 1955 ve 1964 yılları arasında yapılan önemli işlere odaklanmış.

Ornette Coleman'ın 1959 senesinde Don Cherry, Percy Heath ve Shelly Manne eşliğinde kaydettiği "Giggin'" albümün açılış parçası olduğu gibi konserin de açılış parçası olacak gibi görünüyor. Branford Marsalis, Ornette Coleman'ın piyanosuz bir dörtlü için yazdığı bu eseri piyanolu bir dörtlünün yorumlayabileceği hale getirmek için oldukça çok çalıştığını söylüyor.

Albümün gerçek sıralamasında "Giggin'"i bir Sonny Rollins eseri olan ve dört ayrı bölümden (Movement I / Interlude / Movement II / Movement III) oluşan "Freedom Suite" izliyor. Sonny Rollins'in ilk olarak 1958 senesinde Oscar Pettiford ve Max Roach eşliğinde yorumladığı bu parçanın da konser repertuarının içinde yeralması Branford Marsalis'in Sonny Rollins'e olan hayranlığını kanıtlayabilmesi açısından beklenen bir durum.

Benim için albümün en heyecan verici dakikaları John Coltrane'nin yine dört bölümden oluşan (Acknowledgement / Resolution / Pursuance / Psalm) "A Love Supreme" isimli eserinin Branford Marsalis dörtlüsü tarafından yeniden yorumlandığı dakikalardır. Hatırlarsanız aynı eser Marsalis'in eski dörtlüsüyle "The AIDS Awareness Anthology, Stolen Moments: Red Hot + Cool" isimli projenin bir bölümü olarak 1991 senesinde de kaydedilmişti. Fakat müzisyen, yaptığı son röportajların çoğunda bu eseri yorumlayabilecek güce ve cesarete henüz o zamanlar sahip olmadığını itiraf ediyor, öte yandan, ben, Marsalis dörtlüsünün son albümlerindeki "A Love Supreme" yorumundan gayet memnun olduklarını düşünmekten kendimi alamıyorum. Bundan yaklaşık on sene öncesinde Wynton Marsalis efsane davulcu Elvin Jones'un grubuna katılmış ve "A Love Supreme"e yeni bir bakış açısı getirecek olan (dergimizin ekim 2001 sayısında benim de üzerine uzunca bir yazı yazdığım) kayıtları tamamlamıştı. Marsalis kardeşlerin bu esere verdikleri değer gözardı edilemeyecek kadar belirgin.

Nefes kesen "A Love Supreme"in ardından albüm John Lewis'in 1955'te Modern Jazz Quartet için yazıp Connie Kay, Milt Jackson ve Percy Heath eşliğinde kaydettiği "Concorde" isimli besteyle sona eriyor.

Dörtlünün "Footsteps of Our Fathers" projesi öncesinde, "Requiem" albümünün hemen ardından, İstanbul'da verdiği konseri gözönünde bulundurarak söylemek gerekirse Ankaralı jazz severler çok keyifli bir akşam geçirecekler.

Şimdiden hepinize iyi seyirler..

Ankara Müzik Festivali'nin 2 Nisan Çarşamba günü Bilkent Üniversitesi'ndek konukları, Güher-Süher Pekinel ve Jacques Loussier Trio. Konser saat 20:30'da başlıyor.

Kürşat And

İzmir'de müzik ustaların buluşması

İzmir'de 17 Nisan'da İzmirli müzisyen Ömer Er'in bestelerinden oluşan bir konserle usta müzisyen biraraya geliyor. Daha önce de birçok müzik çalışmasına imza atmış olan ayrıca konusunda önemli bir akademik geçmişi de olan Ömer Er, projeyi ilk olarak İzmir'de başlattıklarını, ardından bu projeyi uluslararası festivallere de taşımak niyetinde olduklarını belirtiyor. Konserin özellikle jazz severlerin kulaklarının pasını sileceğine eminiz. Projenin bir diğer önemli özelliği ise grupta yer alan müzisyenlerin hepsinin İzmirli olması. Özellikle Kürşat And (b) ve Ayhan Öztoplu (d) grubun dikkat çeken isimlerinden. Gruptaki birbirinden değerli diğer müzisyenler ise gitarda Ertan Elmalık ve Esat Çe, saksofonda Tamer Temel, perküsyonda ise Barlas Kızılöz ve Kaan Şolcum. Ömer Er'in önderlik ettiği projede grup ve müzik kalitesi de göz önüne alındığında oldukça iddialı bir performansın sergileneceği şüphe götürmez bir gerçek. Bu nedenle şimdiden dünya çapında ses getirecek bir proje olacağına da kesin gözüyle bakıyorlar.

İTÜ'de Jazz Dolu Günler Başladı!

İstanbul Teknik Üniversitesi Kültür Sanat Birliği'ne bağlı olarak kurulan "İTÜ Caz Kulübü" etkinliklerine başladı. Jazz'a ilgi duyan öğrencilerin çabalarıyla kurulan kulüp 2002 - 2003 eğitim yılının güz döneminden itibaren çeşitli alanlarda faaliyet gösteriyor. Bu faaliyetlerin en önemlisi her yıl nisan ayında düzenlenmesi düşünülen "İTÜ Caz Günleri" olacak. "İTÜ Caz Günleri" başlıca, değişik konserler, video ve DVD gösterimleri, müzik severleri ve müzisyenleri biraraya getirecek olan atölyeler, seminer ve söyleşilerden oluşacak. Üstelik kulüp, gerçekleştirdiği ve gerçekleştireceği aktiviteler karşılığında izleyicilerden hiç bir ücret talep etmiyor. Öte yandan, bu aktiviteleri izleyebilmek için kulübe üye olmanıza da gerek yok: Kapılar kendini jazz'la ve müzikle ilgili hisseden herkese açık! Kulübün geniş kapsamlı bir web sitesi de mevcut. Jazz'la ilgili gelişmelere paralel olarak güncellenmesiyle dikkat çeken bu siteye "www.caz.itu.edu.tr" ya da "www.cazci.com" adresinden ulaşabilirsiniz. Sitede, yaklaşmakta olan konserlerle ilgili haberleri, mekan tanıtımlarını, radyo ve TV'de yer alan jazz içerikli programların takvimlerini, albüm yorum ve eleştirilerini ve de bazı güncel bilgileri rahatlıkla bulabilirsiniz. Kulüp, web sitesinin yanısıra oluşturduğu "mailgroup" sayesinde de internet üzerinde sıkıca örgütlenmeye başladı. Kulüp etkinlikleri çerçevesinde geçtiğimiz aralık ayı içerisinde, 12 Aralık 2002 Perşembe günü "Fatih Erkoç" tarafından verilen seminerde jazz üzerine keyifli bir yolculuk yapıldı. Bu seminerin ardından 20 Aralık 2002 Cuma akşamı Korhan Futacı, Emre Beşli, Caner Uluer, Özün Usta ve Berke Can Özcan'dan oluşan genç topluluk "NaaPJazz"ın performansıyla kış dönemi etkinlikleri sonuçlanmış oldu. Şubat ve mart aylarında, yine kulübün katkılarıyla, üniversitenin Maslak kampüsünde bulunan "Süleyman Demirel Kültür Merkezi"nde "Kerem Görsev Trio"yu, "Okay Temiz ve Ritim Atölyesi"ni ve "Aşkın Arsunan, Volkan Hürsever, Volkan Öktem, Şenova Ülker, Yahya Dai Beşlisini"ni seyretmek mümkün olacak. "İTÜ Caz Kulübü" henüz çok yeni bir oluşum ve tüm jazz severlerin desteği bu noktada kulüp için çok değerli. En kısa zamanda kulübün organize ettiği bir etkinlikte görüşmek dileğiyle...

14-21 Nisan tarihleri arasında 2. Uluslararası Edirne Sanat Festivali var

Edirne, ilki sessiz sedasız olan bir festivale evsahipliği yaparken, bu kez bir de jazz konserine yer veriyor.

Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuarı öncülüğünde ikincisi düzenlenen festival, hemen hemen tüm sanat dallarını kapsıyor. Bu bağlamda festivalde bir de gitar resitaliyle Hüsrev İsfendiyaroğlu da yer alıyor. Festivalin tek jazz konserini ise uluslararası jazz festivallerinin sürekli konuklarından olan Önder Focan verecek. Önder Focan Edirne'deki festivale Hammond Trio'suyla gidiyor. Geçtiğimiz yıl İstanbul Jazz Festivalinde de yer alan proje hala büyük ilgi görüyor. 19 Nisan Cumartesi saat 20:00'de sahne alacak grup Önder Focan'ın eski ve yeni besteleri ve düzenlemelerini yorumlayacak.

NaaPJazz Babylon'da

2002 yılının son sayısında yer verdiğimiz NaaPJazz'ı, 15 Nisan 2003 Salı günü saat 21:30'da Babylon'da dinleyebilirsiniz. Geçtiğimiz ay Koç Üniversitesi'nde ve Yapı Kredi Kültür Sanat etkinlikleri kapsamında birer konser veren grup, Babylon'da "uyku", "şehir", "ölüm" ve "tesadüf" gibi konular üzerinde çeşitlemeler gerçekleştirecek. Grup, bu sezon Babylon'da ikinci kez sahne alıyor.

Korhan Futacı: tenor ve soprano saksafonlar
Emre Beşli: piyano ve synthesizer
Caner Uluer: bas gitar
Özün Usta: vurmalı sazlar ve akustik efektler
Berke Can Özcan: davul ve bendir

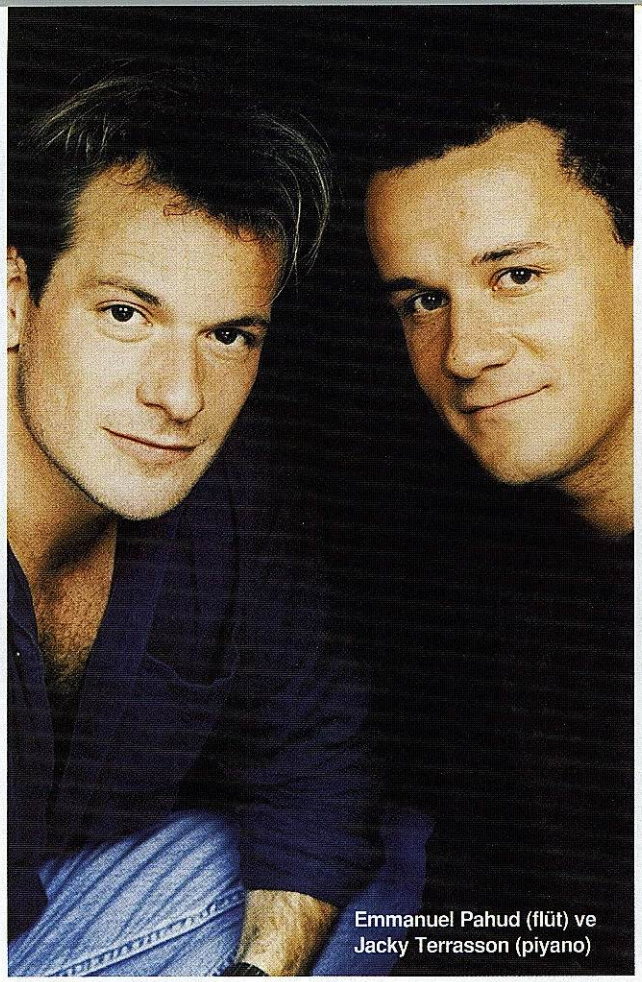

Emmanuel Pahud (flüt) ve Jacky Terrasson (piyano)

İş Sanat'ta jazz, klasik ve etnik müziğin yıldızlarıyla Nisan'da dopdolu bir program

Emmanuel Pahud-Jacky Terrassson'dan klasik müzik ve cazı şaşırtıcı bileşimi, Lila Downs'dan Orta Amerika yerlilerinin şarkıları, uluslararası müzik arenasında başarıdan başarıya koşan genç viyolonselcimiz Efe Baltacıgil, "eski dünyanın en genç orkestrası" Kuzey Almanya Radyo Senfoni; İş Sanat, etnik müzikten jazz'a, genç yeteneklerden klasik müziğin önde gelen topluluklarına yer veren renkli Nisan programıyla müzikseverlerin karşısında.

Zuhal Focan
ofocan@prizma.net.tr

İş Sanat Kültür Merkezi, Nisan ayı programına **11 Nisan**'da özel bir konser projesine ev sahipliği yapacak. Türkiye'nin usta müzisyenleriyle genç kuşak sanatçılarını buluşturacak bu proje, geleneksel Big Band müziğini bugünün sound'u ile başarıyla yorumlayan **Beck's Big Band** başlığını taşıyor. Bu canlı, ritmik, eğlenceli buluşmanın mimarı ise piyanist ve trombon sanatçısı **Aycan Teztel. Fatih Erkoç, Neşet Ruacan, Tuna Ötenel, İmer Demirer, Sibel Köse** ve **Aşkın Arsunan**, bu konserin konuk sanatçıları arasında yer alacak.

İş Sanat'ın genç yıldızlar geçidi, **17 Nisan'da Efe Baltacıgil** (viyolonsel) ve **Anna Polonsky** (piyano) resitali ile sürecek. Ekim 2001 tarihinde NewYork Carnegie Hall'un davetiyle ünlü kemancı Isaac Stern'ün anısına verilen konserde Yo Yo Ma, Itzhak Perlman, Pinchas Zuckerman ve Midori gibi ünlü müzisyenlerle aynı sahneyi paylaşan Efe Baltacıgil, dünyanın en iyi orkestralarından biri olarak gösterilen Philadelphia Orkestrası'nda, yüzlerce viyolonselci arasından sıvrılıp, viyolonsel grup şefliği yardımcılığını kazandı. Baltacıgil ve Polonsky, İş Sanat resitalinde Bach, Beethoven ve Chopin'in eserlerini yorumlayacak.

Geçtiğimiz Kasım ayında geçirdiği rahatsızlıktan ötürü Avrupa turnesini ve İş Sanat konserini son anda iptal eden ünlü trompetçi **Terence Blanchard**, altılısı ile birlikte **26 Nisan** tarihinde jazz severlerin karşısında olacaktı ama son anda aldığı yeni bir kararla (büyük bir olasılıkla savaş yüzünden) bu konser son anda ikinci kez iptal oldu.

Nisan ayının son jazz konserini ise son yıllarda parlayan iki genç ve yetenekli sanatçısı veriyor. **Emmanuel Pahud** (flüt) ve **Jacky Terrasson** (piyano), **29 Nisan** tarihinde İş Sanat'ta yer alacak "Into the Blue" başlıklı konserde Terrasson'un triosuyla Faure, Ravel ve Debussy'nin eserlerini bugüne dek hiç duyulmamış yeni yorumlarla seslendirecekler.

Türkiye'nin dünya çapındaki usta müzisyenleriyle genç kuşak değerleri birarada:

BECK'S BIG BAND

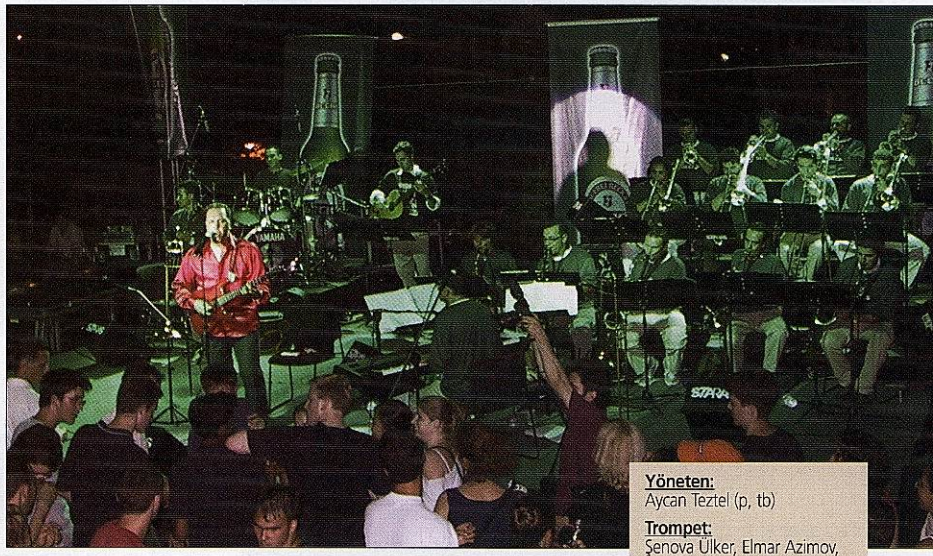

Standartlardan günümüz jazz müziğine kadar geniş bir repertuara sahip olan Beck's Big Band ile müzik yolculuğuna ne dersiniz?

Onlar, geleneksel big band müziğini bugünün sound'u ile yorumluyorlar. Ustaca harmanlanmış müziklerindeki melodik yapı ve ritmik zenginlikle, dinleti ve eğlenceyi birarada sunuyorlar.

Beck's Big Band'in kuruluşunu Aycan Teztel şöyle anlatıyor: "Hollanda ve Amerika'da bulunduğum yıllarda çeşitli big band'lerde yer aldım, inanılmaz keyifliydi. Özellikle de önümüzde Randy Brecker gibi bir dünya devi çalarken aldığım hazzı kelimelerle anlatamam. O dönemlerden beri aklımda hep bir big band kurma fikri vardı. Türkiye'de sayıları az da olsa, birbirinden değerli, dünya çapında jazz müzisyenleri; onların yanı sıra, yetişmekte olan genç yetenekler var. Tam bunları nasıl biraraya getirebilirim diye düşündüğüm bir dönemde Efes Pilsen iletişim Müdürü Pınar Tamar'ın 2002 Mayıs ayında pazara sunulacak Beck's lansmanı için bir grup kurma önerisiyle Beck's Big Band'i kurmaya karar verdik. Beck's sponsorluğunda, Istanbul'da 5 konser verdik. Bu konserlerin arasında Temmuz ayında Herbie Hancock, Michael Brecker ve Roy Hargrove konserinin after show'u da vardı.

Solist trompetçimiz Şenova Ülker'in bu oluşuma her aşamada büyük katkısı oldu. Repertuar çalışmaları esnasında yakın dostum Ömer Göksel bir öneride bulundu: 'Türkiye'de çok iyi bir jazz dinleyicisiyle beraber aslında jazz'ı sevebilecek, ama "jazz müziği" tanımlamasının ürküttüğü geniş bir kitle de var. Siz bu dünya müziğini sadece sanatsal bir yaklaşımla değil, her iki dinleyici grubunu da kucaklayacak bir tarzda sunmalısınız'. Bu doğrultuda repertuarı sanatsal değeri yüksek, ama aynı zamanda dinlemesi kolay, keyifli eserlerden oluşturduk.

Beck's Big Band 20 kişilik geniş bir kadrodan oluşuyor; Şenova Ülker, Aycan Teztel, Levent Altındağ, Ercüment Ateş, Yahya Dai, Volkan Hürsever, Volkan Öktem gibi usta müzisyenlerin yanısıra, genç kuşağın yeni değerlerini de bünyesinde barındırıyor. Fatih Erkoç, Neşet Ruacan, Tuna Ötenel, Aşkın Arsunan, İmer Demirer ve Sibel Köse'nin de konuk sanatçı olarak gruba katılmalarıyla adeta bir müzik milli takımı oluştu.

Yöneten:
Aycan Teztel (p, tb)

Trompet:
Şenova Ülker, Elmar Azimov, Halil İbrahim Işık, Eldar Aliyev

Trombon:
Hakan Çimenot, Gökay Göksen, Berna Sağdıç, Doğan Aykon, Eray Zikgus

Saksofon:
Yahya Dai, Volkan Şanda, Serdar Barçın (as), Levent Altındağ, Yuriy Ryadchenko (ts), Barış Özer (bs)

Gitar:
Ercüment Ateş

Piyano:
Serkan Özyılmaz

Kontrabas:
Volkan Hürsever

Bas gitar:
Eylem Pelit

Davul:
Volkan Öktem

Konuk Sanatçılar:
Fatih Erkoç (vo, tb), Neşet Ruacan (g), Tuna Ötenel (p), İmer Demirer (tp), Sibel Köse (vo), Aşkın Arsunan (p)

www.aycanteztel.com

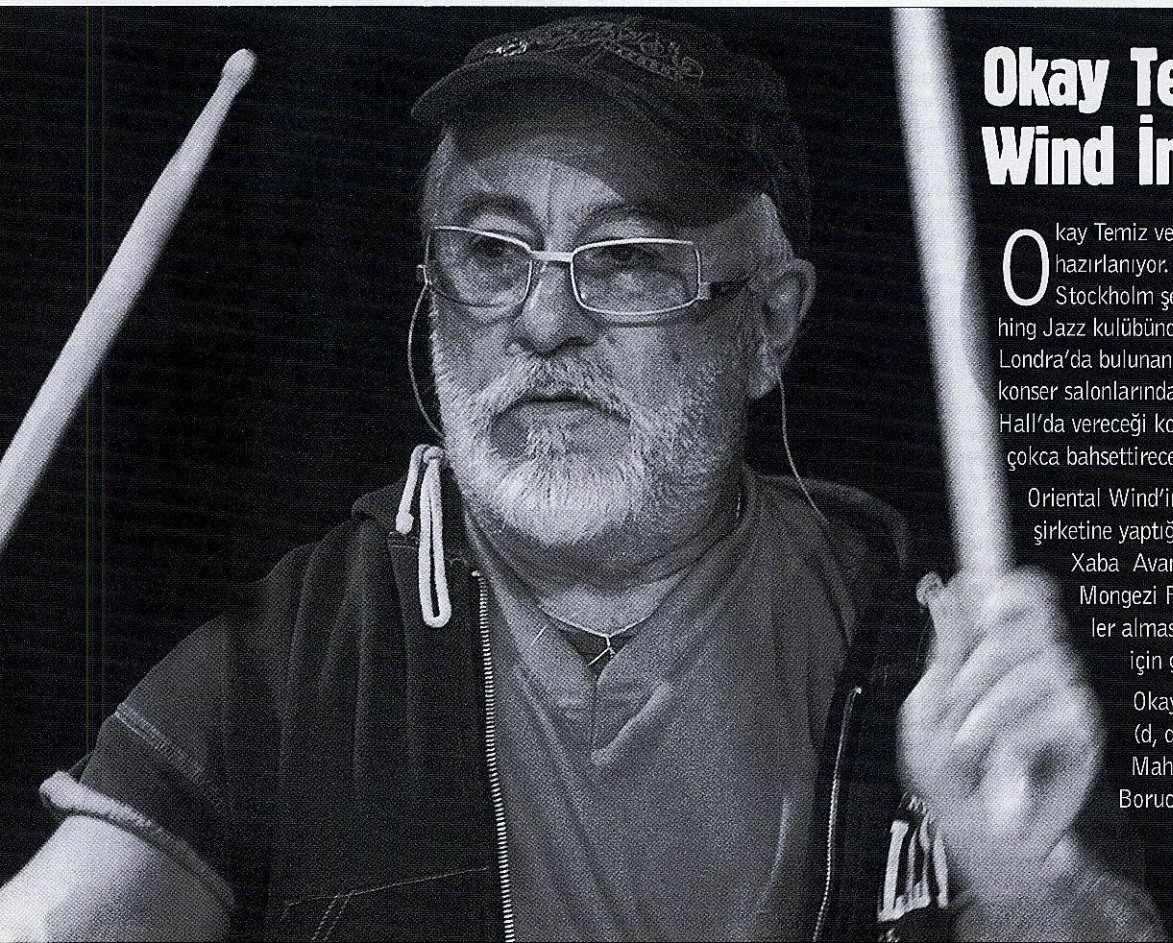

Okay Temiz, Oriental Wind İngiltere'de

Okay Temiz ve Oriental Wind tarihi bir konsere hazırlanıyor. İlk konser 6 sene sonra için Stockholm şehrindeki çok popüler olan Fasching Jazz kulübünde, 10 Nisanda. 12 Nisan'da da Londra'da bulunan ve İngiltere'nin en önde gelen konser salonlarından biri olan Queen Elizabeth Hall'da vereceği konser ile saantçılarımız adlarından çokca bahsettirecek.

Oriental Wind'in seneler önce İngiliz Sonet Plak şirketine yaptığı 4 LP ile (Afrikan Trio Music For Xaba Avangart Jazz Grubu Okay Temiz, Mongezi Feza, Johnny Dyani) çok iyi kritikler alması ve seneler sonra bu konserler için gitmesi çok sevindirici.

Okay Temiz (d, perc), Rüstem Çenbeli (d, darbuka), Hasan Gırnatacı (clt), Mahmut Yiğittürk (kanun), Aydın Borucu (tp), Ahmet Özden (zurna).

Zuhal Focan
ofocan@prizma.net.tr

Bodrum sezonu jazz'la açıyor...

Hadigari ve Bodrum, hepsi de kendi tarzlarının temsilcisi birçok sanatçının sahne alacağı 4. jazz günleri ile sezonu açıyor.

Daha öncesinde de olduğu gibi jazz severler tarafından merakla beklenen "Bodrum Caz Günleri 4" Hadigari'nin özverili çabalarıyla hayata geçirilerek, Akbank'ın sponsorluğunda, Bodrum ve çevresinin de sahiplenmesiyle artık bir "vazgeçilmez" olmanın mutluluğunu yaşıyor.

Hadigari, bu yıl da ülkemizin değerli müzisyenlerini, genç yeteneklerini ve uluslararası müzik dünyasının tanınmış isimlerini bir araya getiriyor.

Mayıs - Haziran aylarında gerçekleşecek olan jazz günlerinde önceki yıllarda da Hadigari'nin yıldızı olan Yıldız İbrahimova gibi bir solistin yanı sıra, herbiri kendi ekolünün yıldızı, değerli sanatçılar Muammer Ketencoğlu, Kerem Görsev Trio ve Fatih Erkoç Group'u Hadigari'de izleme şansını bulacaksınız. Bu sanatçıların yanı sıra Emin Fındıkoğlu ve Feyza (Fragile Funk), Nilüfer Verdi Dörtlüsü ve Ali Perret'le randevulaşan Bodrumlu jazz severler programlarını yapmaya başladılar bile.

Ana sponsorluğunu Akbank'ın üstlendiği ve aynı zamanda Bodrum Yarımada Belediyeler Birliği, Boder, Botav ve Era Outdoor tarafından desteklenen "Bodrum Caz Günleri 4" de jazz'ı yaşayacak, zamanın nasıl geçtiğini anlamayacaksınız.

Kısacası Bodrumlu müzik severlere enerji, yaşama sevinci ve müzik yüklü Bodrum akşamları eşlik edecek.

Rezervasyon için tel: 0252-313 9087

3. Afyonkarahisar Jazz Festivali

26-31 Mayıs 2003

Afyon bütün sıkıntılarına ve savaş sendromuna rağmen Anadolu'da eğitim yönü ön planda öğrenci ve sade vatandaşı hedefleyen 26-31 Mayıs 2003 tarihleri arasında 3. festivalini düzenliyor.

Ayşe Tütüncü

3. Afyonkarahisar Jazz Festivali bu yıl da Afyon Merkez ve ilçe söyleşileri, sinema, belgesel, fotoğraf sergisi, müzik kitapları standı, jazz'ın diğer sanat dallarıyla ilişkisini sergileyen söyleşiler, enstrüman tanıtımları, öğrenci konserleri ve akşam konserleri ile yine büyük bir işi gerçekleştirecek.

Geçtiğimiz yıllarda Önder Focan, Ali Perret, Ayten Alpman, Neşet Ruacan, Sibel Köse, Ayşe Tütüncü, Cengiz Baysal gibi jazz sanatçılarını ağırladı. Jazz'ın diğer sanat dallarıyla ilişkisini Mehmet Güleryüz, Bedri Baykam, Yavuz Tanyeli, İzzet Kehribar, Manuel Çıtak, Orhan Cem Çetin, Sabit Kalfalı, Cevat Çapan, İnci Aral, Oya Baydar, Erendiz Atasü , Hülya Tunçağ gibi Türkiye'nin önemli fikir ve sanat adamları da bu organizasyonda yer aldılar.

Geçen iki sene içerisinde kendine has ve önemli işler beceren bu festivalde yayına girerken kurgunun üzerinde çalışıldığından; Ayşe Gencer Jazz Beşlisi, Hava Kuvvetleri Jazz orkestrası, Anadolu Zeybekleri, Balkan Müziği ve jazz yorumlarıyla Muammer Ketenci, Ricardo Moyano gitar konserleri şimdilik programda yer alacak gruplardan. Ayrıca geçen senelerde olduğu gibi okul ve diğer etkinliklerin hazırlık aşaması Mart ayı sonunda belli olacağından dergimizin baskısına yetişemedi.

Afyon Eğitim Vakfı'nın etrafında kurumsallaşma çalışmaları devam eden festivali bu yıl da yine Afyon Valiliği, Afyon Belediyesi ve çeşitli Afyonlu küçük esnaf, iyi niyetli halk ve en önemlisi jazz dünyası, müzisyen ve sanatçılar destekliyor. Festivalin genel yönetmeni yine Hüseyin Başkadem.

Anadolu'da festival anlayışını kavun, karpuz festivali anlayışından çıkartıp kültürel ve sanatsal boyuta taşıyan Afyon Jazz Festivali herkesin desteği ile devam ediyor. Her şey jazz için. Gelecek yıllarda da bu destek ve inançla hepinizi Afyon'a bekliyoruz.

Anadolu Üniversitesi'nde amatör jazz müzisyenleri festivali

Anadolu Üniversitesi Caz Kulübü olarak 10-11 Mayıs 2003 tarihleri arasında "Anadolu Üniversitesi Amatör Caz Müzisyenleri Festivali" düzenlemekteyiz. Amacımız, amatör jazz müzisyenlerin desteklenmesi, ortak bir etkinlik platformunda müzisyenlerin ve izleyicilerin biraraya gelmesinin sağlanması ve genç müzisyenlerin jazz sanatıyla ilgilenmelerini motive etmektir.

Festivalle ilgili konular ve gruplara sağlayacağımız imkanlar aşağıdadır. Kurumunuzla ilişkili jazz topluluklarının "A.Ü. Caz Kulübü"yle iletişime geçmesini bekleriz.

12.03.2003
Yard.Doç.Dr Emin GERMEN
A.Ü. Caz Kulübü Danışmanı
Kubilay Devrim DİKKAYA
A.Ü. Caz Kulübü Başkanı
İletişim için: Kubilay Devrim Dikkaya
e-mail: kublay@mynet.com.tr
Tel:0543 6367639

Katılma Koşulları

- Festivale müzisyenler grup (en az 2 kişi) yapısıyla katılacaklardır.
- Festivale katılacak gruplarda yaş sınırı yoktur.
- Grupların daha önce bir etkinliğe (jazz şenliği, jazz günleri yapısındaki organizasyonlar) katılmış olmaları tercih nedenidir.
- Katılımcı gruplar kariyerleri boyunca en fazla 3 etkinliğe (festival jazz şenliği, jazz günleri yapısındaki organizasyonlar) katılabilirler.
- Katılımcı gruplara herhangi ücret ödenmeyecektir.
- Katılımcı grupların ulaşım (geliş-gidiş), yemek (3 gün, öğle ve akşam) ve konaklama (3 gece) ihtiyaçları karşılanacaktır.
- Katılımcı gruplar Anadolu Üniversitesi Caz kulübü üyelerinin evlerinde konuk edilecektir.
- Katılımcı gruplara konser öncesi prova imkanı sağlanacaktır.
- Katılımcı gruplara kuyruklu piyano ve davul (zil seti hariç) imkanı sunulmaktadır.

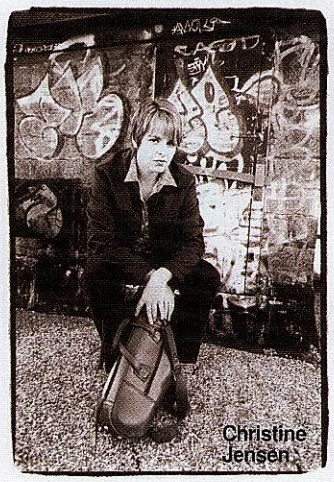

EBU Jazz Orchestra İstanbul'da

Avrupa'nın en iyi karma büyük orkestralarından sayılan EBU Jazz Orchestra, ilk kez TRT'nin konuğu olacak. 30-31 Mayıs'da İstanbul'da iki konser verecek.

Hülya Tunçağ

Bizim medyada ve halk arasında 1970'lerden beri Eurovision Şarkı Yarışması'na katılmak büyük olay olmuş, "hamasi" duygulara garkolmuştu. Bir EBU (Avrupa Yayın Birliği) üyesi olan TRT de elinden geleni yapmıştı. Aslında Avrupa'da hiç büyütülmeyen bu olay, EBU'nun kültürel alışverişlerinden yalnızca bir tanesi ve EBU ülkelerinin yayın kurumları arasındaki teknik bağlantıyı yıllık kontrolden başka birşey değildi. Yine her yıl katılınması gereken iki müzik olayı var ki çok daha önemli. TRT'nin yıllardır sessiz sedasız katılıp hiç de yabana atılamayacak bir prestij sağladığı Rostrum Genç Besteciler Yarışması ve EBU Jazz Orchestra Konserleri TRT Türkiye'yi 1985 yılından beri trompetçi ve bas gitarcı Ergun Eremkar (3 kez), tromboncu Emre Kayhan (2 kez) ve Kürşat Sekban, tromboncu ve şarkıcı Fatih Erkoç (4-5 kez), gitarcı Neşet Ruacan (4 kez), trompetçi İmer Demirer (4 kez), piyanist Baki Duyarlar, davulcu Hasan Hür ve Veysel Çadır'la başarıyla temsil etti.

EBU üyesi olan Yunanistan'ın hiç katılmaması ise ilginç. Oysa çok iyi müzisyenlere sahip.

Avrupa'nın en iyi karma büyük orkestralarından sayılan EBU Jazz Orchestra, ilk kez TRT'nin konuğu olacak. 30-31 Mayıs'da İstanbul'da iki konser verecek. Ayrıca 1 Haziran'da EBU Jazz Prodüktörleri'nin toplantısı gerçekleşecek.

25 Mayıs'ta İstanbul'a gelecek orkestra üyeleri, EBU'ya bağlı yayın kuruluşlarının seçtiği müzisyenler. TRT'yi temsil eden müzisyenlerle biraraya gelip Neşet Ruacan'ın şefliğinde 29 Mayıs'a dek İstanbul Radyosunda prova yapacaklar.

30 Mayıs Cuma sat 21.30'da İstanbul Radyosu Mesut Cemil stüdyosunda gerçekleşecek 85 dakikalık konser, EBU Jazz Orchestra adıyla EBU üye ülkelerinden canlı olarak yayınlanacak. TRT RADYO-3'de ise saat 21.00'de önce özel program ve ardından konser canlı yayınlanacak.

31 Mayıs'daki konser halka açık. Bu seçkin orkestray 21.00'de Harbiye Askeri Müze'de dinleme olanağı, jazz severler için büyük bir şans.

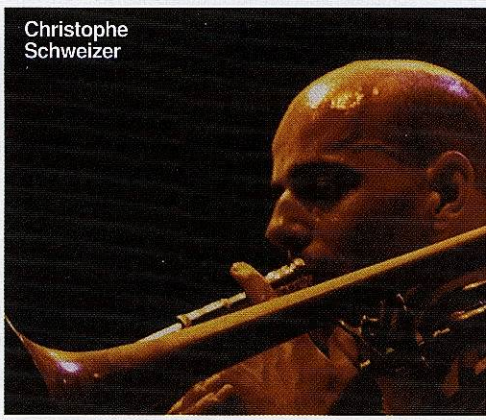

SESLENDİRELECEK BESTELER

1. The Intrigue Factor (Beste; Emin Fıdıkoğlu /Ar.E.Fındıkoğlu)
2. Ouija Board (Kürşad Sekban/K.Sekban)
3. Fantasy in Blue (Kamil Özler/K.Özler)
4. Stick II (Aydın Esen/A.Esen)
5. Scream for Peace (Ali Peret/A.Peret)
6. Chicken Changes (Kamil Özler/K.Özler)
7. A Winter Trip (Aydın Özarı/A.Özarı)
8. Aşk (Neşet Ruacan/Neşet Ruacan)
9. Koray Lisesi (Kürşad Sekban/K.Sekban)
10. Holiday in Balcony (Aydın Özarı/A.Özarı)
11. Adı henüz belli olmayan bir Emin Fındıkoğlu beste ve düzenlemesi.
12. Malatya (Anonim/Kamil Özler)

2003 EBU Jazz Orchestra

1. Trompet (Sırbistan): Nemanja Jovanovic
2. Trompet (Macaristan): Janos Hamori
3. Trompet (İsveç): Magnus Broo
4. Trompet (Slovenya): David Jahr
5. Trompet (Türkiye): İmer Demirer

1.Tenor sax (BBC İskoçya): Konrad Wisniewski
2.Tenor sax, klarinet (Luxemburg): Jitz Jeitz
1.Alto sax, klarinet, bas klarinet (Hollanda): Marc Scholten
2.Alto sax, soprano sax (Kanada): Christine Jensen

1.Tenor trombon (İsviçre): Christoph Schweizer
2.Tenor trombon (Danimarka): Peter Jensen
3.Tenor Trombon (Türkiye): Hakan Çimenot
4.Tenor Trombon (Sırbistan): Ivan Ilic
5. Bas Trombon (Türkiye): Metin Ulucan

Akustik Bas (Çek Cumhuriyeti): Robert Bazlar
Piyano (Türkiye): Serkan Özyılmaz
Gitar (Sırbistan): Goran Potic
Percussion (Hırvatistan): Borna Sercan
Davul (Norveç): Erik Smith
Şef: Neşet Ruacan
(Not: Bu yazı yazıldığı sırada bariton saksofon belli değildi).

Nardis Jazz Club'da neler olacak

Açıldığı günden bugüne, 5 aydır, Pazar günü hariç hemen hergün canlı jazz müziğinin, hem de hergün bir başka grubun yer aldığı kulüp başarıyla programlarına devam ediyor.

Pazartesi geceleri emek verilmiş, güzel müzik geceleri hala ilgiyi yüksek tutuyor. Kendilerine mekan bulamayan bu değerli müzisyenler Nardis'de sevenleriyle biraraya geliyor. Özellikle Yansımalar ve Ayşe Tütüncü'nün olduğu geceler olağanüstü ilgi görüyor. Mayıs ayından itibaren bu gecelere Bülent Ortaçgil de eklenecek.

Her ay programına yurtdışından da sanatçılar koymayı hedefleyen kulüp, savaş nedeniyle bu çalışmaları şimdilik ileriki günlere bıraktı. Ama 23 Nisan'da geleceği bilinen akordiyon sanatçısı Richard Galliano da eğer programını iptal etmezse Türk jazz müzisyenleriyle bir jam-session yapacak.

Yansımalar

nardis jazz club

NİSAN AYI KONSERLERİ

Galata Kulesi Sokak No.14, Galata-Istanbul tlf. 0212-2446327

01 Nisan Salı	Country Billy & The Kids Bilge Şimşek (g, armonika, vo), İlker Olmen (b, vo), Avşar Yağcıoğlu (d, vo)
02 Nisan Çarşamba	Kent Mete Trio Kent Mete (p), Yaz Baltacıgil (b), Berke Özgümüş (d)
03 Nisan Perşembe	Ali Perret Band İmer Demirer (tp), Ali Perret (p), Sarp Maden (g), James Lewis (b), Selim Selçuk (d).
04 Nisan Cuma	Sibel Köse Quartet
05 Nisan Cumartesi	Okay Temiz Band Hasan Gırnatacı (clt), Ahmet Özden (zurna), Mahmut Yiğittürk (kanun), Rüstem Çenbeli (dar, d), Aydın Borucu (tp), Okay Temiz (d, perc)
07 Nisan Pazartesi	Ercan Irmak (ney), Yaz Baltacıgil (b), Orhan Topçuoğlu (d).
08 Nisan Salı	Kent Mete (p), Önder Focan (g) Duo
09 Nisan Çarşamba	Cengiz Baysal Group
10 Nisan Perşembe	Ayşegül Yeşilnil Quartet Ayşegül Yeşilnil (vo), Selim Benba (p), NezihYeşilnil (b), Deniz Dündar (d).
11 Nisan Cuma	Funkbone Emre Kayhan (tb), Hakan Çimenot (tb), Cem Tuncer (g), Can Çankaya (p), Ozan Musluoğlu (b), Onur Alatan (d).
12 Nisan Cumartesi	Sibel Köse & Tuna Ötenel Quartet Sibel Köse (vo), Tuna Ötenel (p, s), Mahmut Yalay (b), Cem Aksel (d).
14 Nisan Pazartesi	Yansımalar Şenol Filiz (ney), Birol Yayla (tambur, g), Nezih Yeşilnil (b), Engin Gürkey (perc).
15 Nisan Salı	Hakan Çimenot (tb), Önder Focan (g) Duo
16 Nisan Çarşamba	Kamil Özler Quartet Kamil Özler (g), Serkan Özyılmaz (p), Ergün Eremkar (b), Veysel Çadır (d).
17 Nisan Perşembe	Baki Duyarlar Trio "Beatles" Parçaları Projesi Baki Duyarlar (p), Erdal Akyol (b), Cem Aksel (d).
18 Nisan Cuma	Önder Focan Hammond Trio Önder Focan (g), Yavuz Darıdere (Ham.org), Cengiz Baysal (d).
19 Nisan Cumartesi	Aydın Kahya & Kent Mete Aydın Kahya (vo), Kent Mete (p), Ozan Musluoğlu (b), Ferit Odman (d).
21 Nisan Pazartesi	Ayşe Tütüncü Piyano-Perküsyon Project
22 Nisan Salı	Cem Tuncer (g), Can Çankaya (tp, p)
23 Nisan Çarşamba	EGO Erhan Seçkin (d), Genco Arı (p, keyb), Ozan Musluoğlu (b)
24 Nisan Perşembe	İmer Demirer (tp), Sarp Maden (g), Mahmut Yalay (b), Ateş Tezer (d).
25 Nisan Cuma	Focan Funk & Latin Project Önder Focan (g), Serkan Özyılmaz (p, synth), Eylem Pelit (b), Volkan Öktem (d), Jozi Levi (perc) .
26 Nisan Cumartesi	JeLatin Band Ercüment Vural (keyb, vo), Serkan Özyılmaz (p), Eylem Pelit (b), Cengiz Baysal (d).
28 Nisan Pazartesi	Yansımalar Şenol Filiz (ney), Birol Yayla (tambur, g), Nezih Yeşilnil (b), Engin Gürkey (perc).
29 Nisan Salı	Kent Mete (p), Önder Focan (g) Duo
30 Nisan Çarşamba	Spin Sıtkı Sırtanadolu (g), Tahsin Ünüvar (s), Selim Benba (p), Erdal Akyol (b), Ferit Odman (d).

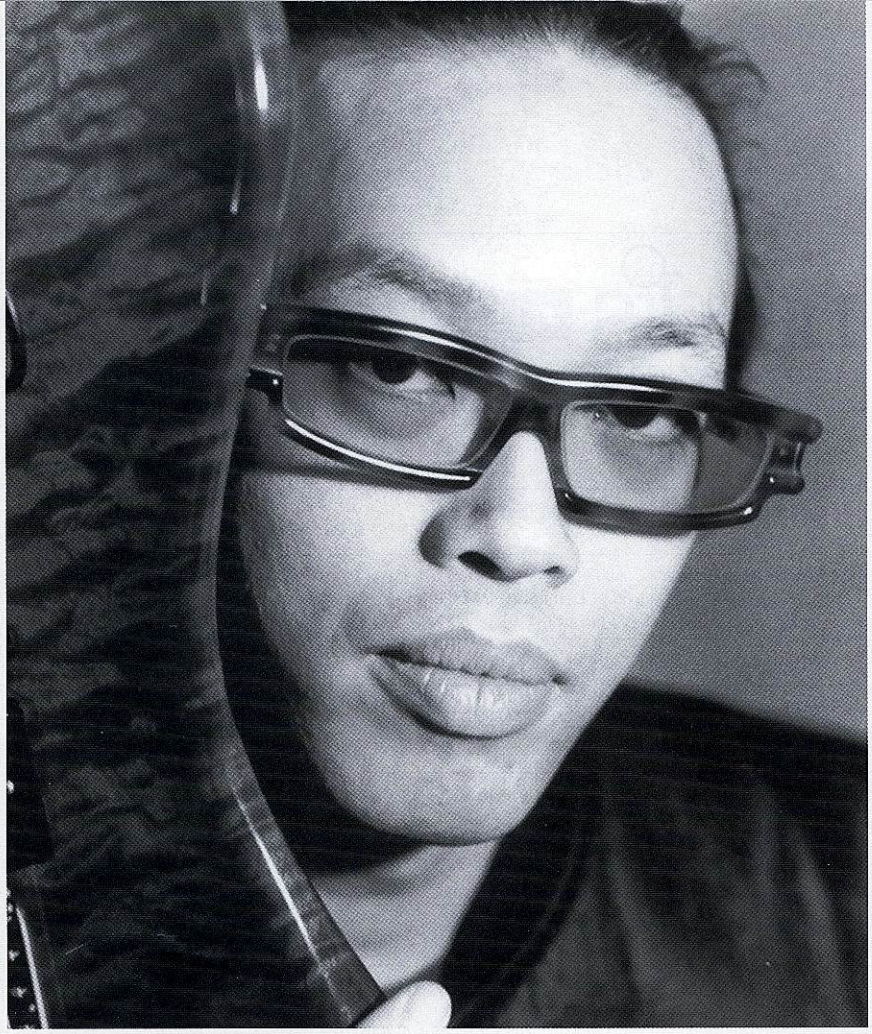

Jimi Hendrix, Nguyen Le'de Yaşıyor...

11 Nisan 2003'de CRR Konser Salonu'nda tek konser verecek Le'nin son topluluğunu (son dakikada bir değişiklik olmazsa): Aida Khann (vo), Michel Alibo (b) ve Karim Ziad (d) oluşturuyor.

Hülya Tunçağ

Yıl 1967. BBC radyosunun ünlü Hit List programı "Top Twenty"de Rock dünyasında üstün bir gitarcı-şarkıcı ve topluluğunun doğduğu müjdeleniyordu. Animals topluluğunun bas gitarcısı Chas Chandler'in New York'da keşfettiği Seattle'lı siyah gitarcı Jimi Hendrix'le İngiliz bascı Noel Redding ve davulcu Mitch Mitchell'ın oluşturduğu The Experience'dı yeni rock fenomenleri. İngiltere'den hemen sonra dünya radyolarında bir numara olan "Hey Joe", o dönemin rock tutkunlarının yüreklerini ısıtmıştı. Ardından ölümsüzleşen pekçok Hendrix parçası. Ama Hendrix ölümlüydü. Çok zamansız göçtü gitti. 18 Eylül 1970'de Londra'da aşırı dozda aldığı uyku ilacı ölüm nedeni olduğunda, henüz yirmiyedi yaşındaydı. Jimi Hendrix başta rock olmak üzere günümüze dek birçok gitarcıyı ve müzisyeni etkiledi. Gitar tekniği, doğaçlama buluşları ve yarattığı sağlam ezgiler, onun yalnızca rock dünyasında değil jazz ve hatta çağdaş müzik çevresinde bile saygı görmesini sağladı. 18 Eylül 2002'de ölümünün 32.yıldönümünde anısına gerçekleşen bir albümle yeniden gündeme geldi Hendrix efsanesi.

Nguyen Le'nin ACT Music'den çıkan "Purple-Celebrating Jimi Hendrix" albümüydü bu.

Paris doğumlu Vietnamlı gitarcı Nguyen Le, 1994 yılından beri Hendrix üzerine bölük pörçük çalışmalar yapıyordu. Le'nin jazz'da bilinen büyüleyici enerjisiyle yaratıcılığının kaynağı, bir bakıma Hendrix'den geliyordu. Bu etkiye Le'nin kökleri ve yetiştiği çevrenin kültürü de eklenince kendine özgü eklektik tarzı ortaya çıkıyordu. Hendrix'i ilk kez 1994 yılında, Steve Arguelles, Corin Curschellas ve Richard Bona ile yaptığı "Million Waves" albümünde "Little Wings" parçasıyla anmıştı. 1995 Stuttgart Festivali'nde ise "Universe of Jimi Hendrix" adı altındaki anma gecesinde konuk gitarcı olarak yer aldı. Bu geceye katılan diğer müzisyenler, Trilok Gurtu, Terry Boozio, Cassandra Wilson, Jack Bruce, Vernon Reid, Victor Bailey, Pharoah Sanders'dı. Bu olay, Le'nin yaşamında dönüm noktası oldu ve "World Jazz"ın bir numaralı temsilcisi durumuna geldi.

Nguyen Le, yalnızca bir öncü ve yenilikçi değil, aynı zamanda adı John McLaughlin ve Bill Frisell gibi çağdaşlarla anılan usta bir gitarcıydı eleştirmenlere göre.

Kırkdört yaşındaki Le, müzikten önce güzel sanatlar ve felsefeyle ilgilendi. Gitar çalmayı kendi kendine öğrendi. İşte bu dönemde Hendrix'in müziğini keşfetti. 1987'de girdiği Orchestre National De Jazz, ona jazz ve çağdaş müzik açısından kusursuz bir okul oldu. Yönetici Antoine Herve'nin teşvikiyle katıldığı bu önemli orkestrada Johnny Griffin, Louis Sclavis, Didier Lockwood, Carla Bley, Steve Swallow, Randy Brecker, Toots Thielemans, Courtney Pine, Steve Lacy, Dee Dee Bridgewater, Gil Evans ve Quincy Jones gibi ustalarla çalışma olanağını buldu. Synthesizer programlama ve elektronik müzik çalışmaları da yapan gitarcı, 1993 yılından beri Köln radyosuna bağlı ünlü WDR Big Band'in de üyesi.

Nguyen Le, son topluluğu ve son projesi olan "Celebrating Jimi Hendrix"le İstanbul'da. Bu, sanatçının ikinci gelişi olacak.

11 Nisan 2003'de CRR Konser Salonu'nda tek konser verecek Le'nin son topluluğunu (son dakikada bir değişiklik olmazsa): Aida Khann (vo), Michel Alibo (b) ve Karim Ziad (d) oluşturuyor.

Bu konserin de arkasında, bu yılki diğer CRR jazz konserlerinde olduğu gibi Major Müzik adını görüyoruz.

Nguyen Le Albüm Dizini

1985 Program Jungle, Ultramarine, Bloomdido BL0001
1989 De, Ultramarine, Musidisc 500052
1991 Esimala, Ultramarine, Musidisc 500242
1988 Pierre Louis Garcia -KPP 26
1988 Wait, Flat & Sharp 192422
1990 Make Up, Sylvin Marc, JMS 052-2
1993 Eurasie, Bruno Heuze, K Vox KVR 1006
1994 Khora, Thierry David, K Vox KVR 1009
1996 Strong Love Affair, Ray Charles, Qwest
1993 Chansongs, Claude Nougaro, Phogram 5211172
1987 O.N.J. 88/89, Orchestre National de Jazz, LabelBleue LBL 6511
1989 African Dream, O.N.J., LabelBleue LBL 6521
1990 Megaoctet, Andy Emler, Label Bleue LBL 6533
1992 Headgames, Andy Emler, LabelBleue LBL 6553
1991 Mejnoun, Safy Boutella, Indigo LBLC 2501
1993 Anyway, Michel Portal, Label Bleue LBLC 6544
1995 Cinemas, Michel Portal, LabelBleue LBLC 6574
1993 Init, Ceccarelli/Le/Moutin, Polygram 518265-2
1994 Sketches, Vince Mendoza, WDR/ACT 892152
1989 Miracles, N.le, Musidisc 500102
1992 Zanzibar, N.Le, Musidisc 500352
1995 Million Wwaves, N.Le, ACT 9221-1
1996 Tales from Vietnam, N.Le, ACT 9225-2
1997 3trios, N.Le, ACT 9245-2
1998 Maghreb & Friends, N.Le, ACT 9261-2
1999 Moon and Wind, Huong Thanh & N.Le, ACT
2000 Nguyen Le Trio, Bakida, ACT 9275-2-LC 07644
2001 ELB, Erskine/Le/Benita, ACT Music ACT9289-2
2001 Dragonfly, Huong Thanh & N.Le, ACT Music ACT 9293-2

Mardi Gras ve Jazz: Karnavalda Jazz Eğlencesi

İlk baharın müjdecisi olan mart ayının ilk haftası Avrupa'nın birçok ülkesinde ve Amerika'nın bazı güney eyaletlerinde "Mardi Gras" festivalleriyle kutlanır.

Elçin Takavcı

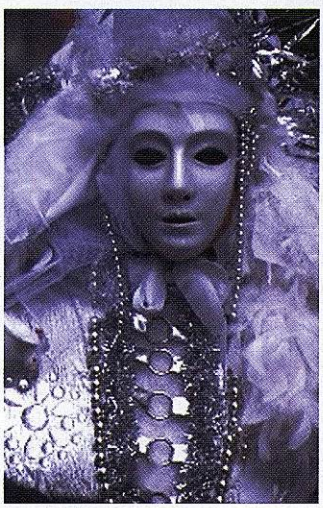

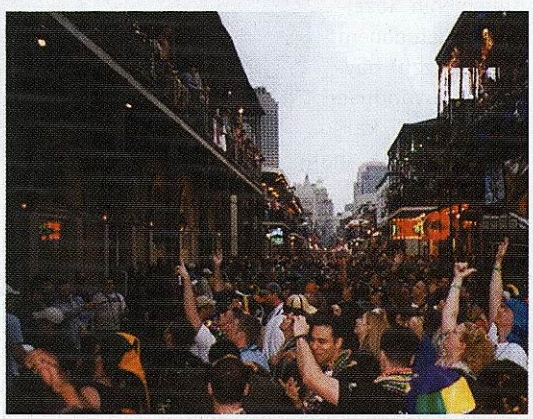

Eski bir Avrupa geleneği olan Mardi Gras her yaştan ve her meslekten insanı çok çeşitli ve renkli kostümler içinde konser ve karnavallarda eğlenmek için rengarenk süslenmiş sokak ve meydanlarda buluşturur. Dört gün boyunca gündüz sokaklarda karnavallarla eğlenen halk gece de konserler ve özel kulüp programlarıyla eğlencenin tadını doyasıya çıkartır.

Bütün karnavallarda olduğu gibi Mardi Gras'ın da en vazgeçilmezi müziktir. Özellikle jazz'ın doğum yeri olan New Orleans'da ve Avrupa'nın en önemli jazz merkezlerinden biri olan Hollanda'da Mardi Gras'ın müziği jazz'dır.

Bu sene Hollanda'nın en güzel şehirlerinden biri olan Maastricht çok eğlenceli jazz konserlerini de içeren renkli bir karnavalla Mardi Gras kutlamalarını yaptı. Ülkenin ve Avrupa'nın birçok yerinden gelen müzisyenler hem karnavalda jazz bandolarıyla, hem sokaklarda açık konserlerle hem de Maastricht'ın jazz kulüplerindeki programlarla jazz'ın en eğlenceli melodilerini çalarak herkese etkileyici ve unutulmaz bir müzik ziyafeti çektiler.

Mardi Gras'ın en önemli günü sayılan Mart ayının ilk pazartesi yapılan, yüzlerce insanın ve müzisyenin katıldığı bandolu ve kostümlü şehir yürüyüşünde dünyanın çeşitli yerlerinden gelmiş otuzdan fazla jazz bandosu herçeşit onlarca üflemeli jazz enstrümanı ve kostümleriyle ilginç bir görüntü oluşturdu. Öğlen başlayan ve akşama kadar devam eden yürüyüş sonrası Maastricht'in sokaklarında her köşe başı, çevresinde insanların dans ettiği mini jazz konserleri bulmak mümkündü. Müziğin ve eğlencenin sınırlarını zorlayan festivalde konuştuğum usta müzisyenler dört gün boyunca devam eden tempolu performanslarının sırrını 'eğlenerek eğlenmek ve insanların coşkusu' olduğunu söylediler.

Gece ise tarihi bir kiliseden gece kulübüne çevrilmiş olan ve Avrupa'nın en iyi akustiğe sahip kulüplerinden biri olarak kabul edilen Maastricht Night'da gündüz yürüyüşe katılmış olan müzisyenler jam session şeklinde doğaçlamaların yoğun olduğu ve sabaha kadar süren kolay kolay akıllardan silinmeyecek bir gösteri sundular.

Mardi Gras, jazz müzisyenlerinin ve dinleyicilerin yaklaşan NorthSea Jazz Festival'inde yeniden buluşmak için vedalaşmalarıyla sona erdi.

Jazz'ı Gramofondan Dinlemek

Gözlerinizi kapatın ve bir an için hayal edin: sakin bir akşam vakti, mumların aydınlattığı loş bir odada, rahat koltuğunuza yaslanıp elinizde bir kadeh içkiniz, Ella Fitzgerald'ı veya Billie Holiday'i yada Sarah Vaughan'ı onların o derin siyah seslerine en çok yakışan gramofondan, plağın her cızırtısıyla biraz daha jazz'ın nostaljisini hissederek dinliyorsunuz...

Elçin Takavcı
elcint@newyork.com

En son ne zaman bir gramofondan jazz dinlemenin o müthiş zevkini tattınız? Ya da hiç bir gramofondan jazz dinlemenin o müthiş zevkini tattınız mı?

Gramofonlar, pikaplar, plaklar... Bir zamanların müzik ustalarını evlere taşıyan, insanların dini bir ayini yerine getirir gibi saygıyla dinledikleri evlerin en değerli eşyaları... Şimdi hepsi müzik tarihinin 'nostalji' sayfalarında en fazla resimlerini görebildiğimiz, isimlerini duyduğumuz araçlar.

Milan Kundera 'Bilmemek' adlı kitabında 'nostalji'yi şöyle tanımlar: "geçmişe dönüş", Yunanca nostos demek, algos keder anlamına geliyor. Yani nostalji; doyurulamamış geçmişe dönüş arzusundan kaynaklanan bir keder... 'Bilmemenin acısı' olarak orataya çıkıyor".

İkibinli yılların üstün teknolojisinde birçok insan, özellikle de gençler için gramofon, kelimenin tam anlamıyla büyük bir nostalji objesi. Ben,kendi adıma bu nostaljiyi ya da Milan Kundera'nın deyimiyle bilmemenin acısını geçenlerde katıldığım özel bir gecede bir kez daha anladım.

Günümüzde teknoloji her alanda olduğu gibi müzik endüstrisinde de mucizeler yaratacak kadar ilerledi. Gerek müzik albümlerinin kayıt aşamasında, gerekse bu albümleri dinlerken kullandığımız müzik çalarların ve ses sistemlerinin gelişmişliği bir dinleyici için tatmin edici boyutlardan hayranlık uyandırıcı boyutlara ulaştı. Ama yine de gramofondan jazz dinlemenin (özellikle erken dönem klasik jazz'ı) hayranlık uyandırıcı boyutlarıyla karşılaştırıldığında hala hafif kalıyor.

Ben ilk gez gramofonu dedemin evinde gördüğümü hatırlıyorum. Ama hiç gramofondan müzik dinlememiştim. Bozuk olduğu ve hala gramofon tamir edebilecek birileri hayatta bulunmadığı için eskiden olduğu gibi emektar Victrola, saygıyla evin baş köşesinde öylece dururdu. Çocukken benim için anlamsız, hatta görünümü itibarıyla komik gelen o aletin, dedem için neden evin baş köşesinde durması gerektiğini şimdi daha iyi anlıyorum.

Geçen hafta Victrola Repair Service (ilk ve en büyük gramofon üreticilerinden biri olan Victrola firmasının 2003 yılında ısrarla New York'da hizmet veren tamir birimi) ve yirmiye yakın özel plak kolleksiyoncusunun organize Gramophones and Jazz gecesinde nostaljinin ve gramofondan jazz dinlemenin zevkiyle tanıştım.

Victorla Repair Service en eskisi 1902 en yenisi 1926 yılında üretilmiş değişik modellerdeki gramofonları özel kolleksiyoncuların jazz plaklarını çalarak bizlere hatırlattı ya da tanıttı. Koleksiyonlarda blues'dan başlayarak swing, bebop, cool, hardbop gibi değişik akımların en usta jazz'cılarının orijinal kayıt plakları vardı.

Aralarında birçok günümüz jazz müzisyenin de bulunduğu davetliler geceden büyülenmiş ve jazz'a doymuş bir şekilde ayrıldılar. Evine dönerken herkes 'bilmemenin acısını' ve 'öğrenmenin dayanılmaz hafifliğini' yaşıyordu.

Bugün gramofonlar ve plaklar biraz pahalı da olsa 'gramofondan jazz dinlemenin müthiş zevkini' bizlere yaşatmaya devam ediyor. Eğer sizde benim kadar şanslıysanız almak istediğiniz son model CD player'ın birikmiş parasına eski model bir gromofon bulabilirsiniz.

www.worldofgramophones.com

Paris'te jazz bildiğiniz gibi...

Geçtiğimiz günlerde, 1 ay süresince Sibel Köse Fransa'daydı. Ünlü trompetçi Jean Loup Longnon'un grubuyla, 17 konserlik uzun bir turneye katıldı (Frank Avitabile (p), Nicolas Darry (ts), Olivier Gatto (b), Jean Pierre Gallis (dr).

Paris ve muhtelif kentlerdeki yoğun konserler İspanya'nın San Sebastian kentine kadar uzandı. Bilindiği üzere önceleri, Sibel Köse'nin piyanist Ahmet Gülbay'ın grubu eşliğinde Fransa'da yaptığı albümünden sonra, bu turne yurt dışı kariyerinde onun için bir başka aşama oldu.

Turnelerin ne kadar yorucu olduğunu tahmin edersiniz. Erken saatlerde yakalanması gereken trenler (ve hatta yakalanamayanlar!), bir bilinmeze gitmek. Ama yaşananların da mutlulukları o denli güçlü.

Titizliği ve kendine özgü güç aranjmanlarıyla tanınan Longnon'un hazırladığı repertuar bebop ağırlıklıydı. Sibel Köse'nin kendine özgü ve doğal yeteneği ve Longnon ile yaptıkları scatler büyük ilgi topladı. Gruptaki diğer müzisyenlerin uzun bir müzikal geçmişleri var. Bu sağlam altılının yol alacağı çok açık. Yakın bir gelecekte albüm çalışmalarına başlayacaklar. Bu arada gelecek Ağustos ayında, Sibel Köse Marciac Festivaline katılacak. Marciac Fransa'daki en önemli jazz festivallerinden bir tanesi.

"Victoire du Jazz 2003„ ödülünü gitarist Sylvain Luc Trio-Sud adlı çalışmasıyla aldı, piyanoda ise Baptiste Trotignon ve Jacky Terrasson'a verildi.

Gitarist Sylvain Luc beraberinde davulcu André Ceccarelli ve bascı Jean-Marc Jaffet ile değişik müzik türlerini kullanarak kendilerini ve anlatım ufkunu genişletiyorlar. Ceccarelli'nin süpürge oyunları, bascı Jaffet'nin swing anlayışıyla da, ortaya mutlak dinlenmesi gereken bir grup çıkıyor. «Sud» albümünde en iyi yorumlardan birisi Jordu, Could it be magic, Out of the night came you gibi parçalar.

New Morning jazz kulübünde Chet Baker anısına düzenlenen konserde kalabalık bir müzisyen grubu vardı (Michel Graillier, Jacky Terrasson başta olmak üzere), yanlız jazz'la ilgili olmayan müzisyenlerin de programda olmaları dikkat çekti. Anladığımız kadarıyla ticari olarak Warner tarafından organize edilmiş bir konser olmasına üzüldük. Kapalı gişe ve yoğun kalabalığı görünce ister istemez aklıma «Chet sağlığında burada

Martial Solal

Fusun Levet

çaldığında acaba böylesine bir kalabalık varmıydı?» sorusu geldi. Chet Baker'i seven ve benim gibi düşünenlerin çok sayıda olduğunu sanıyorum.

«Mavi Banliyöler» Festivali devam ediyor. Dikkat çekici bir durum da çok genç ve yeni isimlerin sahne almaları. Jazz öldü mü, ölecek mi? sorularını yıllardır soranlara, «hayır diyoruz» ve bu yeni isimleri zevkle dinliyoruz.

Maestro piyanist Martial Solal değişik formasyonlarla birçok konser verdi. Beni en çok etkileyen Lee Konitz ile çaldığı duo'ydu. Lee Konitz'in geçmişte birçok müzisyen ve Solal ile yaptığı düo albümleri mevcut. 75 yaşını aşkın bu iki müzisyen, emprovizasyon, sürpriz ve yeniliklerle dolu, hayal gücünün ulaşabileceği en yüksek düzeyde bir konser verdiler. En güzel mesaj da yaşam tutkusunun hep kendilerinde olmasıydı.

Beklenen diğer bir konser serisi ise Django Reinhardt'ın anısına hazırlananlar olacak. «Manuş» gitarının en iyi temsilcileri Bireli Lagrene, Rosenberg ve Ferre kardeşler ve birçok ismi duyulmamış ama yetenekli aynı etnik gruptan müzisyenler bir araya gelecekler.

Bu arada gitarist Roman'ın çıkardığı, standartları ve kendi kompozisyonlarını kapsayan «Acoustic Quartet» albümü başlıbaşına bir eser. Roman'ın ne kadar iyi bir gitarist ve kompozitor olduğunu görüyoruz. Roman'a Fanto ve Yayo Reinhardt gibi diğer müzisyenler eşlik ediyorlar. Gipsy swing'inin en güzel örneklerinden biri. Bu etnik grubun müzisyenlerine özgü, doğal duygusallık, biraz da dozu iyi ayarlanmış «gurur» katılınca ortaya bu tür bir müzik çıkması şaşırtıcısı değil.

Baharınız jazz'lı geçsin.

Jazz Zirvesi

Otoriteler bu yılki organizasyonu kapsamlı içeriği ve büyük katılımcı kitlesi ile 30 yıllık tarihlerindeki en başarılı konferanslardan biri olarak değerlendirdiler.

Özgü Ozman & Ozan Boz
ozan@contactturkey.com

Sol ust koseden baslayarak saat yonunde: Dave Holland, John Patitucci, Jimmy Heath, Carol Welsman, Ed Thigpen ve Abbey Lincoln.

Toronto bu yıl 30.su yapılan IAJE (uluslararası jazz eğitimi kurumu) konferansına ev sahipliği yaptı. 8-11 Ocak tarihleri arasında gerçekleşen ve jazz dünyasının en büyük toplantısı olarak değerlendirilen konferansa 7000 üstünde jazz eğitmeni, müzisyen, iş adamı, medya ve dinleyici katıldı. Konferans bu güne kadar hep A.B.D sınırları içinde değişik şehirlerde gerçekleştirilmişti. Bu yıl Toronto'da bir ilke imza atılmış oldu. Otoriteler bu yılki organizasyonu kapsamlı içeriği ve büyük katılımcı kitlesi ile 30 yıllık tarihlerindeki en başarılı konferanslardan biri olarak değerlendirdiler. 100'ün üstünde klinik ve atölyenin yeraldığı etkinlikte ana tema jazz eğitimi olmakla birlikte sponsor firmaların (JazzTimes, Down Beat, Jazziz, NARAS, The Jazz Journalists Association, BET Jazz, and DL Media, the Jazz Radio Consortium) renk kattıkları atmosferde jazz dünyasının içinde herhangi bir kimlikte yeralan bütün katılımcılar fikir alışverişi ve gelecek projeleri ile ilgili işbirliği şansı buldular. Son yılların en soğuk kışının da aynı zamana gelmesi tabii Toronto'nun gelecek yıllardaki şansını eminim büyük ölçüde azalttı! Konferans seneye 21-24 Ocak tarihleri arasında New York'ta yapılacak.

IAJE 1068 yılında NAJE (ulusal jazz eğitimi kurumu) adı ile kurulduğunda amaçları müzik eğitimi yapan okullara jazz eğitimini entegre etmek idi. 4 yıl sonra 1972'de ilk konferanslarını yaptıklarında 1000'in üstünde üyeleri vardı ve festival organizasyonları, burslar, jazz dünyasının lider müzisyenlerini organizasyona gönüllü lider olarak kazandırma gibi misyonlarla programlarını genişlettiler. IAJE'nin şu anda 42 ülkeden 8000'in üstünde üyesi var. Bu rakamın %70'ini jazz eğitmenleri; kalanını müzisyen, öğrenci, dinleyici ve müzik endüstrisi temsilcileri oluşturmakta. Programlarını her geçen yıl yeni fikirlerle genişletiyorlar. Jazz eğitimini geliştirmek amacı ile başlayan organizasyon şu anda iki ayda bir çıkarttıkları magazinleri, yıllık konferansları, üyelik programları ile profesyonel ve amatör anlamda her seviyede jazz dünyasının gelişmesine ve büyümesine yardımcı oluyor.

IAJE, 1982'den itibaren her yıl NEA(National Endowment for the Arts) Jazz Masters başlığı altında jazzın Afrika-Amerikalı geleneğine özel katkıda bulunmuş 3 müzisyen seçip ödüllendirmekte. Bu yılki konferansta ödülleri Jimmy Heath, Elvin Jones ve Abby Lincoln aldılar. Bu müzisyenler hakkında size kısaca bilgi vermek istiyorum.

Müzisyenlerle dolu bir aileden gelen Jimmy Heath kariyerinin hemen başında Howard McGhee, Benny Golson ve Dizzy Gillespie ile çalışmaya başladı. Ana enstrümanı saksofon olan Heath, beste ve düzenlemeleri ile de kısa zamanda jazz dünyasında yerini aldı. Besteleri Miles Davis ve Dizzy Gillespie gibi devler tarafından yorumlanmış olan müzisyen, tarzının Charlie Parker'a paralelliğinden ötürü little bird (küçük kuş) ünvanı ile anılmakta. Jazz dünyasına eğitimci olarak da büyük katkıları olan Heath şu anda müzik hayatına Slide Hampton, Wynton Marsalis ve kardeşleri Percy (bas), Albert (davul) gibi harika müzisyenlerle iş birliği içinde devam ediyor ve aynı zamanda Thelonious Monk Jazz Enstitüsü'nde yönetim kurulu üyeliği yapıyor. Heath'in en önemli çalışmaları arasında Suite of Evolution, CTA ve Gingerbread Boy yeralmakta.

Davulcu besteci Elvin Jones, Hank (piyano) ve Thad (trompet ve flugelhorn)'a kardeş olarak dünyaya gelmiş. Kariyerinin başında Max Roach, Kenny Clarke, Chick Webb gibi davulculardan etkilenen Jones kısa zamanda kendine ait bir tarz yakalamış. Duyarlı ve dinamik olduğu kadar cesareti ile de dikkat çeken müzisyen kişiliği, poliritmik tarzı, doğaçlama yeteneği ile diğer davulculara ilham kaynağı olan Elvin, Miles Davis, Charlie Mingus, Pepper Adams ve J.J. Johnson ile yaptığı harikulade çalışmalar bir yana John Coltrane ile yaptıkları 6 yıllık ortaklıkla zihinlere kazınmıştır. O zamanlara ait en önemli çalışmaları arasında A Love Supreme, My Favorite Things ve Impressions yer almaktadır. Şu anda okullar ve klinikler için gönüllü çalışmalar yapan Jones, 'Jazz Machine' grubu ile kariyerine devam etmekte.

Abbey Lincoln solist ve besteciliği yanısıra aktörlük ve şairlik gibi sanatın farklı pek çok alanında faaliyet göstermiş. Müzik kariyerindeki en büyük ilham kaynağı Billie Holliday ve Louise Armstrong olan Lincoln bestelerine, şarkı sözlerine ve stiline harikulade bir şekilde yansıttığı olağanüstü kişiliği ve sosyal ve politik anlamda aktif hayatı ile jazz dünyasında çok farklı bir yere sahip. Efsanevi davulcu Max Roach ile evliliği yanısıra Benny Carter, Thelonius Monk, Miles Davis, Stan Getz bulunup kısılmazdı, müzik konusunda bana hep destek oldular.

I.

A.L.

IAJE geleneksel ödüllerinden başka biri de "President's Award" adı altında jazz eğitimine yapmış olduğu olağanüstü katkılardan ötürü Oscar Peterson'a verildi. Peterson konferans sırasında Richard Palmer'ın editörlüğünü yaptığı ve Continuum Books tarafından basılan otobiyografi tarzındaki kitabı "Jazz Odyssey"nin tanıtımını da yaptı. Kendisi ile yapılan söyleşiyi bir sonraki sayıdaki yazımızda bulabilirsiniz.

CRR, İş Sanat, Nardis, Venue, Babylon'dan

Fırtınalı Müzik

Serdar Karabatı
skarabati@bilgi.edu.tr

Kar fırtınasıyla şehrin neredeyse tümü gibi eve kapanan jazz'ın dışarı çıkışı pek renkli oldu doğrusu. CRR'nin programında eski günleri anımsatan bir hareketlilik, İş Sanat'ta artan bir merak ve sıcaklık, Babylon'da çok ısrarcı olmasa da düzenli bir takip var. İstanbul'un jazz'la daha beş, altı yıl öncesine kadar süregitmiş olan platonik ilişkisi boyut değiştirmekte; artık İstanbul jazz'a değil jazz İstanbul'a doyamıyor. Yeni açılan Nardis değişimin yeni halkası olarak önemli rol üstlendi çoktan. Fazla kimlik bunalımı yaşamadan, belirlemiş olduğu çizgiye rahatça oturan mekan sahnedeki sirkülasyonuyla ve merdivenlerinin başını tutan fikir erbabıyla belki de ileride İstanbul'da jazz'ı tamamıyla "kendine getirecek". Nardis'te hemen hergün bir grup sahneye çıkmakta. Öyle gözüküyor ki kulüp memuriyetten öğrenciliğe ve profesyonelliğe uzanmakta olan yerel jazz dünyasının da önemli bir sembolü olacak.

Semih Başer

Org üçlülerine kulüp ortamında direnebilecek dinleyici bulmak zor gibi.

Nardis'te sahneye çıkan gruplardan Yahya Dai performansıyla dikkat çekenler arasında başta. Grup çok keskin yönlere gitmeyen, ancak kendi içinde tutarlı programı ve pop-jazz çerçeveli hayli etkileyici sunumuyla kulüpteki heyecanı artırmayı gayet iyi başarıyor. Dai'nin samplelar üzerine solo çaldığı bölümleri gözden geçirmesi veya bunların programdaki yerini değiştirmesiyle programın baştan sona hipnotize edici bir hale kavuşması işten değil. Alman orgçu Wolfgang Roggenkamp'ın gitarda Önder Focan ve davulda Can Kozlu ile çaldığı performanslardan birinde açıkça ortaya çıkan ise şu oldu: organ trio'ları kim ne derse desin varolmaya devam edecek. Orgun büyüsü özenli bir repertuarla iyice ortaya çıkartıldığında böyle üçlülere kayıtsız kalacak, hele kulüp ortamında "direnebilecek" dinleyici bulmak zor. Funkbone çok önemli ve zevkli bir müzik türü olan funkla uğraşan genç bir grup. Repertuarında baskın olarak Nils Landgren Funk Unit bestelerine yaslanma tercihi de şu aşamada çok yerinde gözüküyor. Ancak, Funkbone'un bazı ufak sorunları aşması gerekiyor. Funkın güç ekseni davulun çok daha girişken ve volümlü olması gerektiği söylenebilir. Yine bu grupta çok önemli görevler üstlenmiş olan trombonların özellikle sololarda tansiyonu biraz daha iten işler yapması beklenmeli. Bunlar sağlandığında kendi alanında tek olan grubun izleyicisi hayli artacak.

Funk'la ayrı kollardan gelmekle birlikte onun gibi son otuz yılda serpilen önemli akımlardan biri de Brezilya müziği. Bu ülkenin nota sanayiinin en önemli ihracat markalarından biri ise Tania Maria. Ancak, Maria konseri duyurusunun yarattığı beklenti kadar olumlu sonuçlanmadı. Buna neden grup ile konser mekanı Venue arasındaki beklenmedik uyuşmazlıktı. Venue kalabalığa endeksli bir mekan; bu durum popüler jazz konserlerinde sıradışı bir avantaja dönüşüyor hiç kuşkusuz. Ancak, koşulun eksikliğinde sahnedeki grubun aforoz edilmiş gibi yapayalnız kalması ve performansın kötü etkilenmesi söz konusu olabiliyor. Bu gecede konserin ve mekanın gerektirdiği çoğunluk sağlanmayınca sahne ve aşağıdakiler birbirine neredeyse kayıtsızlaşmış, yabancılaşmış oldu daha en baştan. Tania Maria müziğinin hem buruk hem de dalgacı olmaktan geçen güzelliği bir de ses düzeni kötü kalınca iz bırakmadan kayboldu gitti denebilir. Öyle ki, Maria belki mihmandardan o gün öğrendiği tezkere oylamasına da vurgu yaparak konser açılışında "make love, not war" derken sesini koca bir boşluğa bırakıyordu.

Bu durum birkaç önemli ipucunu barındırıyor. Birincisi, Brezilya müziği bizde Latin

CRR'ye görece sessiz sedasız gelen Vital Information çokça kadro değişikliğine karşın varlığını sürdürüyor.

kadar bilinir olmakla birlikte ondan farklı olarak bir kısım dinleyici tarafından bir parça pahalı zevklerle bağdaştırılan bir müzik türü. Her yerde gözükmeyen, aslında gerçek bir jazz dinleyicisi de olmayan bu dinleyici tipi için Venue kesinlikle biçilmiş kaftan değil. Öte yandan, yine tümüyle jazz dinleyicisi olmayan kalabalıkları popüler jazz'a çekebilmek için organizasyonlarda *mutlaka* DJ'lik müessesesi barındırmak gereği acı olmasa da tatsız bir gerçek olarak önümüzde durmakta. Hal böyle olunca, organizasyon birçok kimseye yaranamamış demek, konserin Parkorman'dan Venue'ye alınışı bir zorunluluk idiyse bunu da bir talihsizlik saymak gerekir. Gözüken o ki, Tania Maria konseri daha en baştan Caz Yeşili'nin hiç de yabancısı olmadığı, üstelik bu grubun havasına tam da uyacak olan Babylon'a alınmalıydı. Tania Maria konserine yakın dönemde Babylon'a gelen iki popüler gruptan **Aqua Bassino** ve De-Phazz'dan ise iyi olanı açık arayla **De-Phazz** şüphesiz. Nefeslileri, şansonları ve Amerika'nın radyo dönemini hatırlatan parçalarıyla, jazzy lounge pop olarak adlandırılan soul ve jazz'a yakın stiliyle popüler müziklerin zeka yoksunu olması gerekmediğini gayet iyi gösteriyor De-Phazz. Ayrıca, bu pozitif müziğin pozitif kişiler tarafından sunuluyor olması herşeyi daha inandırıcı kılıyor. De-Phazz benzeri tüm örnekler Alman müzisyenlerin popüler müzikteki işlerinin gözden geçirilmesini gerektirebilir.

Bilindik türden konser mekanları tanımı gereği eğlencenin yemek, içki, değişken görseller ve saire benzeri başka boyutlarını üstlenmediği için Venue vakasındakine benzer sorunlardan görece uzak kalabiliyor. Ancak, bu seyirci çekmeyi daha kolay hale asla getirmiyor. **İş Sanat** yakın bir örnek; mekanın ilk açıldığı günlerdeki durgunluğunu atması epey zaman aldı denebilir. Çarşının daha işler hale gelmiş olması, salona ulaşım noktalarının daha bilinir hale gelmesi ve duyuruların geçmişe göre daha özenli yapılıyor oluşu bu salonun kazandığı ivmede önemli etkenler. Programın jazz içeriğinin bir düzene ve zenginliğe kavuşmuş oluşu da çok önemli bir getiri jazz severler için. İş Sanat'ın jazz ayağının önemli davetlilerinden **Michel Camilo**'nun yükseliş albümlerinin üzerinden on yılın üzerinde zaman geçti. Konser gecesi kalabalığın da gösterdiği üzere Camilo dinleyicileri eski yeni ayırdetmemekle birlikte eski hitlerde çok çabuk coşuyor.

Bu durumun farkında olması hayli muhtemel Camilo seyirciye eski repertuarından parçalar çalarak konserde yükseltiler yaratmayı başardı. Bu parçaların hoş, çarpıcı melodileri ve Camilo'nun kuvvetli, kıpır kıpır stili kaçınılmaz olarak elektromanyetik bir etki yapıyor. Özellikle Camilo ile davulcusu arasındaki etle tırnak durumundan bahsetmemek olmaz. Bu kuvvetli stilin zaman zaman hoyratça, iyice işlenmeden harcandığına tanık oluyoruz; ancak yüksek netlikteki böylesi bir çalışın önemli bir beceri gerektirdiğini göz ardı etmemek gerek. Bu enerji dalgası içinde bazen gözden kaçan bir nokta ise Camilo'nun ballad'larda da önemli bir yetkinliği olduğu. Bu programda ballad'lar fazla yer almıyordu; çalınan ballad'lar ise ne yazıktır ki piyanonun mid-registerındaki akord sorunu nedeniyle sevimsizleşti. Konserin belki de en keyifsiz tarafı bu idi.

Konsere bir de daha geniş bir açıdan bakarsak jazz'ın ve jazz'cıların durumuyla ilgili de birkaç şey söylenebilir. Seksen sonlarında doğan ve pazarlanmaya başlayan yıldız jazz'cı imajı giyim kuşamdan tutun, albüm yazılarında verilen mesajlara kadar kapsamlı bir kampanyanın ürünü. Yakın geçmişte Young Lions benzeri içi ve sonuçları çok da net olmayan bazı adlandırmalar bu kampanya sırasında doğmuştu. Belki bu kampanya eskisi kadar güçlü değil, belki Camilo yaşı ve nüfus kağıdı itibarıyla bu akımın tam da ortasında durmuyor; yine de Camilo ve ekibinin fazlasıyla programlı, başka bir deyişle bir jazz grubundan beklenen anındalıktan uzak oluşu bu konseri endüstriyel dinleti görüntüsüne sokmuş oldu ister istemez. Bir başka şaşırtıcı nokta ise çarşıdaki müzik mağazasının hemen üstündeki konsere kayıtsız kalıp müzisyenin albümlerini raflara taşımamış olmasıydı.

CRR'ye görece sessiz sedasız gelen **Vital Information** çokça kadro değişikliğine karşın varlığını sürdürüyor. Bu kadroda Tom Coster, Frank Gambale, Baron Browne ve Steve Smith yer alıyordu. Frank Gambale Chick Corea Elektric Band döneminde müthiş hızı ve netliğiyle dikkati çeken bir müzisyendi. Gitaristin kapalı elinde neredeyse yok olan pena tekniğini canlı görmek gerçekten değerliydi. Avustralyalı Gambale Thunder from Down Under gibi yükseliş albümlerinden sonra izlediği çizgide tam anlamıyla kıvamı yakalayamadı ama jazz fusion hinterlandına yakın durmuş biri olarak ileride daha sürprizli işler yapması beklenebilir. Tom Coster ise çokça Amerikan tarzı popüler kayıtlarıyla biliniyor. Bu konserde de sololarda bu stili yansıtan anlayışta idi. Ancak, özellikle solo bitişlerindeki tutukluğu, cümleleri iyi kapatamadan bırakışı çok da iyi bir gününde olmadığını gösteriyordu. Başçı Baron Browne ve Steve Smith Aydın Esen'in projelerinden de bilinen isimler. Browne ayrıca Walter Beasley ve Billy Cobham ile kayıtlar yapmış yeni bir yüz. Steve Smith ise 70'lerden bugüne rock'tan fusion'a birçok kayıtta yer almış, ismi gündemden hiç düşmemiş, özellikle de davulcuların davulcusu olmuş bir müzisyen. Smith'in konserde hi-hat etrafındaki jonglörlüğü "eğitmenlik" kimliğinin boyutlarına ilişkin hoş bir ipucuydu. Ancak, tüm bu olumlu ve eğlenceli yönlerine karşın konserin geneli yakın geçmişte devrini tamamlamaya yüz tutmuş bir fusion besteciliğinin tekrarını aşan, yenilik anlamında bir şeyler sunamadı. Bu bağlamda, fusion'ın hem kendi içindeki sorunlarının, hem de önce dünya müzikleri ve daha sonra elektronik müzikle bezenmiş yeni stiller karşısındaki konumunun tartışılmaya aday olduğunu belirtmek gerek.

Jazz'a yetişmek dönem dönem gerçekten zor, **Bill Bruford** fırtınasına olduğu gibi.

13 Mart 2003'de İş Sanat'da

Kerem Görsev Trio feat. Reyent Bölükbaşı

dinleyicilere keyifli saatler yaşattı

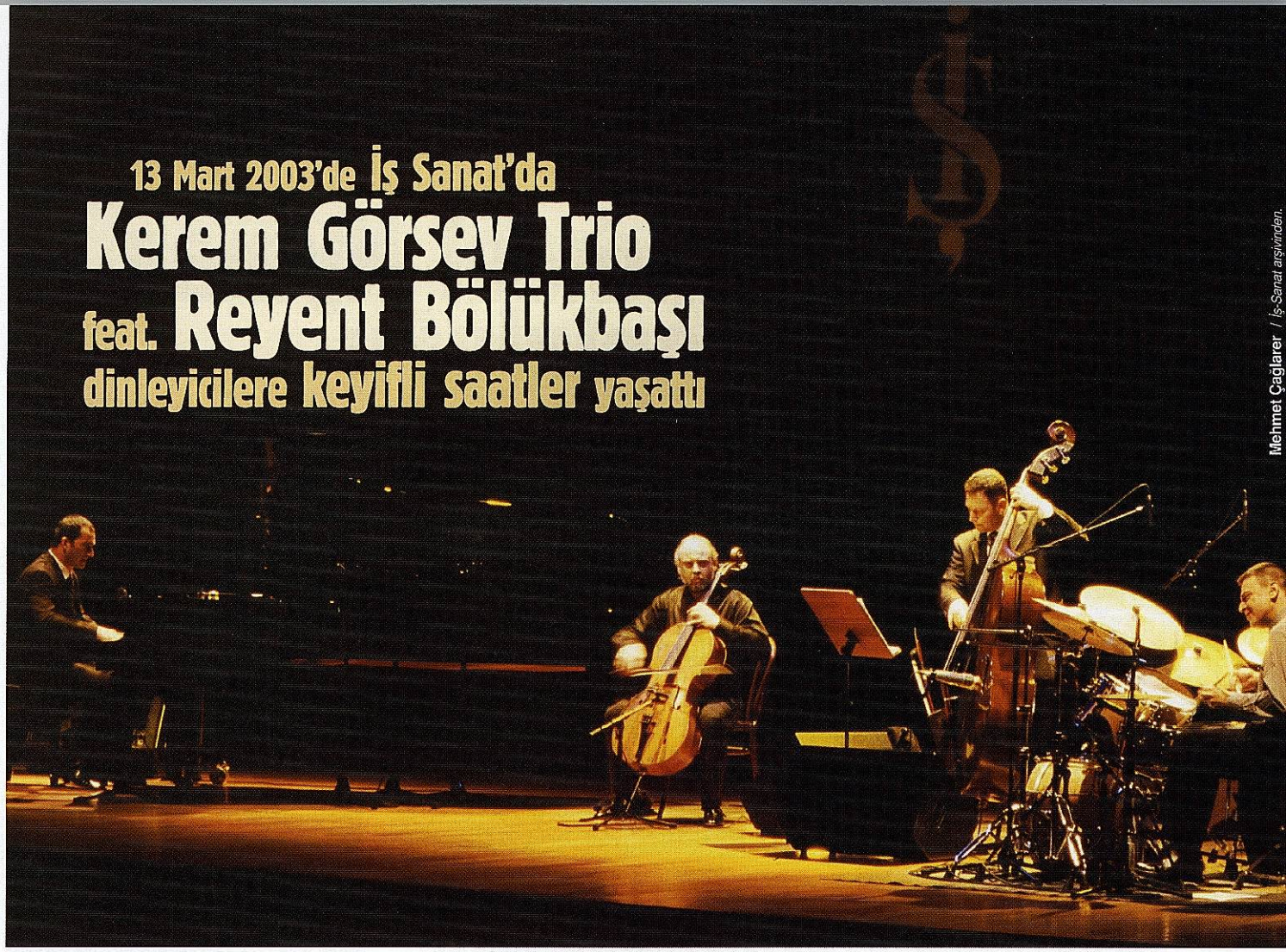

Mehmet Çağlarer / İş-Sanat arşivinden.

13 Mart Perşembe akşamı İş Sanat'ın konser salonunda yine bir Kerem Görsev klasiği izledik.

Can Ergelmiş
canergel@hotmail.com

Son yıllarda Türkiye'de jazz müziğinin gelişmesinde ve yaygınlaşmasında büyük roller oynayan müzisyen, en son projesi olan Existence'la birlikte İş Sanat'ta dinleyicilere keyifli saatler yaşattı. Melodik eserleri ve canlı performanslarıyla büyük bir olgunluğa ulaştığını kanıtlayan Kerem Görsev, onunla birlikte davulda Ateş Sezer ve akustik basta Volkan Hürsever klasik trio formatını kullanarak yaratıcı bir çalışmaya imza attılar. Bu projede onlarla birlikte olan Reyent Bölükbaşı özellikle çok duygulu ve yerinde bir sound yakalayarak bu çalışmanın bu kadar başarılı ve etkileyici olmasında büyük bir katkısı olduğunu gösterdi.

Müzisyenler konserde Existence albümünden parçalar çalarken, iki de trio formatında eser yorumladılar. Daha önceleri albümlerinde standartlara ve başka bestecilerin eserlerine yer verirken, sekizinci albümü olan Existence'ta sadece kendi bestelerini bulundurması Kerem Görsev'in yorumculuğuyla beraber bestecilikteki başarısını da yansıtıyor. Onun müzikal açıdan da kendi kişiliğini bestelerine yansıtması ve esinlendiği müzisyenlerden biraz daha uzaklaşarak kendi kimliğini bulması daha da başarılı bir piyanist olmasına yardımcı oluyor. Eserleri dikkatle dinlediğimiz zaman Reyent Bölükbaşı tarafından çalınan melodilerin, Kerem Görsev'in duygusallığını ve sempatikliğini yansıttığını görebiliriz.

Kerem Görsev, özellikle doğaçlamalarda yoğun duygular içeren melodilere yer verirken, parçaların genelinde rahat ve mutlu bir tavır sergiledi. Reyent Bölükbaşı'nın bölümleri sırasında eşlik edici bir rol üstlenirken özellikle Existence parçasında ikinci bir melodi çalarak ana melodiyle aralarında bir diyalog oluşmasını sağladı. Konser süresince çok iyi bir performans sergilerken, gerek birlikte çaldığı müzisyenlerle gerekse de dinleyicilerle arasındaki iletişimi hep canlı tuttu.

İstanbul Jazz Festivali'ne gelen dünyaca ünlü müzisyen Roy Haynes'in de dikkatini çeken ve onunla birlikte çalan Volkan Hürsever akustik bastaki eşliğinin yanı sıra özellikle emprovizasyon bölümlerinde öne çıkmayı başardı. Yarattığı tınıyla, kendinden emin olmasıyla ve ürettiği melodilerle birlikte enstrümanına çok hakim olduğunu gösterdi. Bunun yanı sıra çeşitli eserlerin bazı bölümlerinde yay kullanarak viyolonsele destek oldu. Reyent Bölükbaşı ile aralarındaki anlaşmayla ve beraber çaldıkları zaman oluşturdukları sound ile birlikte çalgısını çok efektif kullandığı görüldü. Ateş Tezer ise, parçaların tümünde dinamik bir yorum sunarken, ritim geçişlerinde ve solo bölümlerde başarılı bir gösteri sundu. Reyent Bölükbaşı, diğer müzisyenler kadar jazz müziğinin içinde olmamasına rağmen performansı ile bu projenin başarılı olmasında büyük bir katkıda bulundu. Kendi partisyonunu çalmakla yeterli kalmadı ve parçaların gidişatlarına uygun eşlik ederek müziğe katkıda bulundu.

Encore olarak dünyaca ünlü çizgi film Flintstones'un müziğine kendi yorumunu katan Kerem Görsev özellikle bu parça sırasında nükteli doğaçlamalar ve eğlenceli bir tarz sergiledi. Konser bittiğinde, ışıklar açıldığında ise seyircilerin yüzlerini huzurlu bir gülümseme kaplamıştı. Sanırım Kerem Görsev'in istediği de tam bu idi...

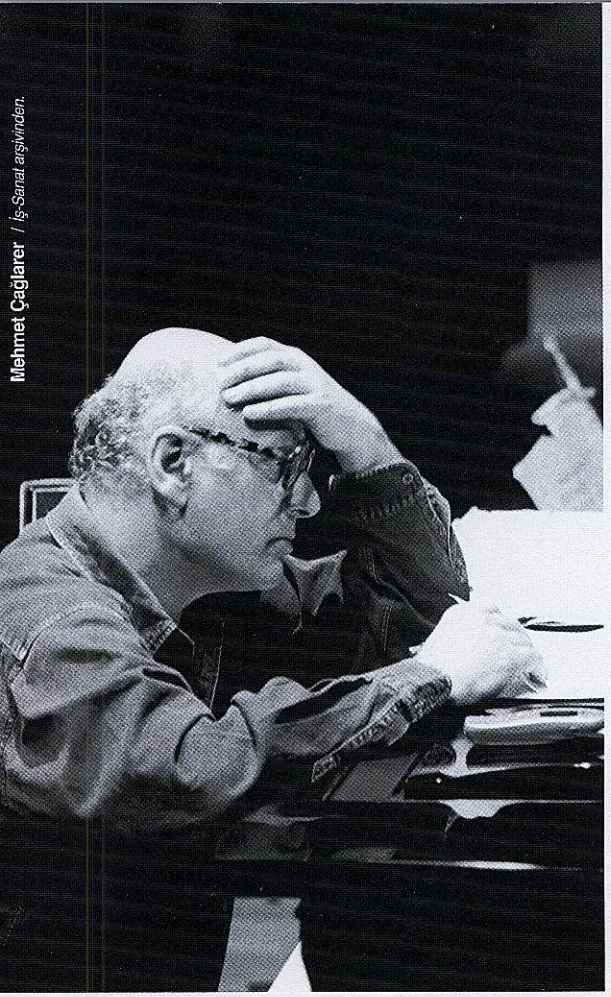

Mehmet Çağlarer / İş-Sanat arşivinden.

Michael Nyman Topluluğu,

İş Sanat'da 15 Mart 2003'de keyifli bir konser verdi.

Yıllardır yaptığı özgün ve yaratıcı müziklerle adını müzik dünyasına yazdırmış olan Michael Nyman, 15 Mart Cumartesi akşamı İş Sanat'ta İstanbullu müzik severlerle buluştu.

Can Ergelmiş
canergel@hotmail.com

Herhangi bir kalıba sığdırılamayan, şimdiye kadar özellikle kalıplardan ve sınırlamalardan kaçınmaya çalışmış olan Michael Nyman ve topluluğu, orijinalliklerle dolu eserleri seslendirdiler.

Trompet, trombon, french horn, üç saksofon, üç keman, bir viyolonsel, bir bas gitar ve piyanodan oluşan topluluktaki müzisyenler konser boyunca virtüözitelerini sergilemek yerine bir orkestranın yapısına sadık kaldılar ve bir ses bütünlüğü oluşturmayı başardılar. Bütün bestelerin ve aranjmanların Michael Nyman'a ait olduğu eserler sırasında Nyman piyano çalarken bir yandan da topluluğu yönetiyordu. Özellikle bazı parçalarda piyanoda sadece sol eliyle ölçülerin baskın vuruşlarını seslendirirken, sağ eliyle de ritim tutuyor ve müzisyenleri yönlendiriyordu. Piyano çalışında da özellikle kendini ön planda tutmayan, solist olma sevdasını taşımayan bir anlayış seziliyordu. Sadece bir ritim unsuru ve parçayı yönlendirici bir enstrüman olarak kullanılan piyano dikey bir anlayışla çalınıyor ve sadece eşlik için seslendiriliyordu. En dikkat çeken ve ilgi uyandıran eserlerden biri ilk yarıda seslendirilen 9/8lik başlayan, daha sonra da 4/4lük ölçüye geçen, bu sırada da içinde hem tonal, hem de ritimsel geçişler barındıran parçaydı. Burada özellikle tekrar eden ve üst üste gelen çeşitli müziksel dokuların ve ezgilerin üzerine kurulu melodiler sürekli tekrar etse de monotonluktan uzak bir yapı sergiliyordu.

Müzik anlayışı, hem kendi çağındaki bestecilerden hem de geleneksel klasik müzik bestecilerinden çok farklı olan müzisyen, şimdiye kadar birçok film müziği, reklam cıngılı ve hatta defile müzikleri besteledi. Konser sırasında da çaldığı eserler genellikle başka bir sanat faaliyetinin fon müziği olarak çalınabilecek özelliklere sahipti. Duyguları ve imgeleri büyük titizlikle vurgulayan eserler, kimi zaman insanların zihinlerinde bazı görüntülerin veya hikayelerin oluşmasını sağlıyordu.

Eserlerde akılda kalıcı melodilerin varlığından çok enstrümanlar arasındaki yoğun iletişim –ki bu da Michael Nyman'ın aranjörlüğünün dehasıdır- ve dinamik anlayış, onlara heyecan ve enerji katıyordu. Klasik müziğin birçok döneminden çeşitli şekillerde esinler taşıyan, bunun yanı sıra modern müziğin gereklerini de yerine getirmeyi başaran parçalardaki belki de en dikkat çekici öğelerden biri eserlerin ilginç finalleriydi. Genel olarak finallerde parçanın asıl tonlarına geri dönüşler yaşanmıyordu, başka bir deyişle eserlerde bir bitiş duygusu edinilmiyordu. Bu da özellikle seyircilerin konserin en başlarında duraksamalar yaşamalarına sebep oldu. Parçaların bittiğini tam olarak anlamayan müzik severler başlarda alkışlamak için tereddütte kalırken, sonra özellikle solist kemancının başını sempatik bir şekilde sallaması ve onun seyirciye "alkışlayabilirsiniz" dermişçesine bakışı sonucunda dinleyiciler daha fazla tereddütte kalmadılar.

Konserin ikinci yarısının başında Michael Nyman konserleri için olağan dışı diyebileceğimiz bir hadise meydana geldi. Sahneye

tek başına çıkan müzisyen kısa bir konuşma yaptı. Seyirciye seslenirken, öncelikle ilk ve son kez bir konserinde konuşuyor olduğunu ve özellikle İstanbul'da bulunmasının büyük bir önem taşıdığını vurguladı. Amerika Birleşik Devletleri'nin Irak'a açacağı savaşın çok üzücü bir durum olduğunu belirtti ve bu konseri bütün dünyada bulunan savaş karşıtı toplumsal hareketlere ithaf etti. Savaşın eşiğinde olan bir dünyada bulunduğumuzdan dolayı çalacağı eserlerin orijinallerinden daha agresif ve hüzünlü olacağını belirtirken Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ve Türkleri, Amerika Birleşik Devletleri'nin baskısı altında kalmadıkları için kutladı. Michael Nyman, bu kısa konuşmanın ardından uzun süre alkışlandı ve sonrasında piyano ile birkaç solo eser seslendirdi.

Michael Nyman Topluluğu konserin sonunda uzun bir süre boyunca ayakta alkışlandı. Yaptığı orijinal müziğin yanı sıra topluluğun samimiyeti, ciddiyeti ve özellikle de Michael Nyman'ın barış yanlısı yaptığı konuşma İstanbul seyircisi tarafından takdirle karşılandı.

MAL WALDRON

Dopdolu bir yaşam

Metin Paksoy

Hayatı boyunca jazz tarihinin önemli kişileri ile çalışmış olan Waldron, kendine özgü stili ve "jazz standardı" konumuna gelmiş besteleri ile anılarda kalacak.

16 Ağustos 1926 yılında dünyaya gelen Waldron, önce alto saksofon, sonra da piyano çalmasını öğrenmiştir. Queens Koleji'nde klasik piyano ve kompozisyon eğitimi gördükten sonra, 50'li yıllarda New York'ta jazz piyanisti olarak birçok ünlü müzisyenle çalışma imkanını bulmuştur.

New York yılları

50'li yıllarda Art Farmer ve Charles Mingus gibi ünlü müzisyenlerle çalışan Waldron, yaptığı bestelerle de ün kazanmaya başlamış, John Coltrane için bestelediği "Soul Eyes" adlı ballad çok kısa zamanda birçok ünlü müzisyen tarafından kaydedilen bir "jazz standardı" durumuna gelmiştir. 1957-1959 yılları arasında Billie Holiday'le çalışmış, efsanevi şarkıcının hayatının sonunda kaydettiği duygu yüklü yorumlardaki eşliğiyle tarihe geçmiştir.

Holiday ile yaptığı başarılı çalışmalara rağmen Waldron, kariyerini bir eşlikçi piyanist olarak sürdürmeyi hiç düşünmemiştir. Aynı yıllarda avant-garde akımının ünlü isimleriyle çalışmış, önemli kayıtlar gerçekleştirmiştir. 1955-1963 yılları arasında kaydedilmiş birçok önemli albümde Mal Waldron'un ismine rastlamak mümkün: Steve Lacy'nin soprano saksofonda Thelonious Monk bestelerini yorumladığı "Reflections" albümü veya Charles Mingus'un en önemli çalışmalarından biri olan "Pithecantropus Erectus" albümü bunlara örnek olarak gösterilebilir.

60'lı yılların başında free jazz akımının önde gelen isimleriyle de çalışmış olan Waldron'un Eric Dolphy/ Booker Little grubunun üyesi olarak yaptığı kayıtlar o dönemin önemli çalışmaları arasında kabul edilmektedir.

1963: dönüm noktası

Ne var ki bütün bu başarılar 1963 yılında bir anda gölgelenecektir: O yıl Waldron ağır bir sinir krizi geçirecek ve müzik yapamaz duruma gelecektir.

Krizden sonra kendisini tekrar piyano çalmasını öğrenmeye zorlayan Waldron, ertesi yıl hayatını yeniden kurmaya karar verir ve Amerika'yı terk ederek Avrupa'ya yerleşir.

Avrupa'da bir Amerikalı

İlk önce İtalya ve Almanya'da yaşadıktan sonra Belçika'ya taşınan Waldron, New York'un stresinden uzak, müziğe yoğunlaşabildiği bir ortam bulur kendisine. Kendisi gibi Avrupa'ya yerleşmiş olan eski dostları ile tekrar buluşur, ortak projeler gerçekleştirir, kendi grubunu kurar, kayıtlar yapar, çok sayıda konserler verir.

Eski dostu Steve Lacy ile verdiği konserler ve gerçekleştirdiği kayıtlar, iki müzisyen için de ayrı bir öneme sahiptir: piyano ve soprano saksofon arasındaki iletişim, kendine özgü bir mizah anlayışını da içeren ortak bir dünya görüşünü yansıtmaktadır. Kendi bestelerinin yanısıra özellikle Thelonious Monk'un müziğine getirdikleri yorumlarla bu iki müzisyen jazz tarihinde önemli bir yer tuttuklarını yıllar boyunca kanıtlamışlardır.

Duyguya ağırlık veren yalın bir stil

Mal Waldron, çalışında ve bestelerinde yalın ifadeleri tercih eden, teknik gösterişten kaçınan, uzun tek hat melodiler yerine zengin armoniler üzerine kurulmuş akorları tercih eden bir stil geliştirmiştir kendisine. Müziğinde duygularının aktarımını öncelik edinen sanatçı beste ve yorumlarında, tekrarlanan motifler üzerine kurdugu sololar ile kendine özgü bir stil geliştirmistir. Waldron'un son yıllarda verdiği konserlerde, açık formlu doğaçlamaların içinden yavaş yavaş gelişen armonik yapılar ve birinden diğerine akan özgün bestelerin uzun yorumlarının arasında klasik müzik bestelerinden alıntılar da bulmak mümkündü.

İstediğini yapabilmiş olmanın mutluluğu

Mal Waldron geçmişte yaşayan biri değildi. Her zaman şimdiki zamanın ve geleceğin daha önemli olduğunu vurgulayan Waldron, kendisine geçmişi ile ilgili yoneltilen sorulara da bu perspektiften cevap veriyordu. Billie Holiday ile çaldığı dönemle ilgili sorulara "Üzerinden o kadar çok zaman geçti ve o zamandan beri o kadar çok başka şey yaptım ki o günleri hatırlamak aklımın ucundan bile geçmiyor".

Sakin mizaçlı piyanisti son yıllarında görenler, biraz içine kapanık, dingin ve kendisiyle barışık birisi olduğu izlenimini edindiklerini söyleyebilirler. Hayatta istediğini yapabilmiş olmanın verdiği bir huzurun belirtisi idi bu belki de.

İnce silueti, koyu siyah cildi ile tezat oluşturan bembeyaz saçları, elinden hiç eksik olmayan sigarası ile görmeye alıştığımız Waldron'a "neden Avrupa'yı tercih ediyorsunuz?" diye sorulduğunda piyanist, şaka yollu "çünkü burada sigara içmeme izin veriyorlar" cevabını veriyordu. Geçtiğimiz yıl sanatçının Anvers'te verdiği bir konserden hemen önce sahneye çıkan sunucu, alışılagelmiş "lütfen sigara içmeyiniz" anonsunun ardından şu eklemeyi yapmayı ihmal etmemişti: "tabii Mal hariç!"

Belki de Mal Waldron'un Avrupa'da kendisini mutlu hissetmesinin sebeplerinden biri de buydu: olduğu gibi kabul görmesi. Dopdolu geçen bir yaşamdan sonra Mal Waldron aramızdan ayrıldı. Bize bıraktığı müziğiyle yaşamaya devam edecek. Teşekkürler, Mr. Waldron.

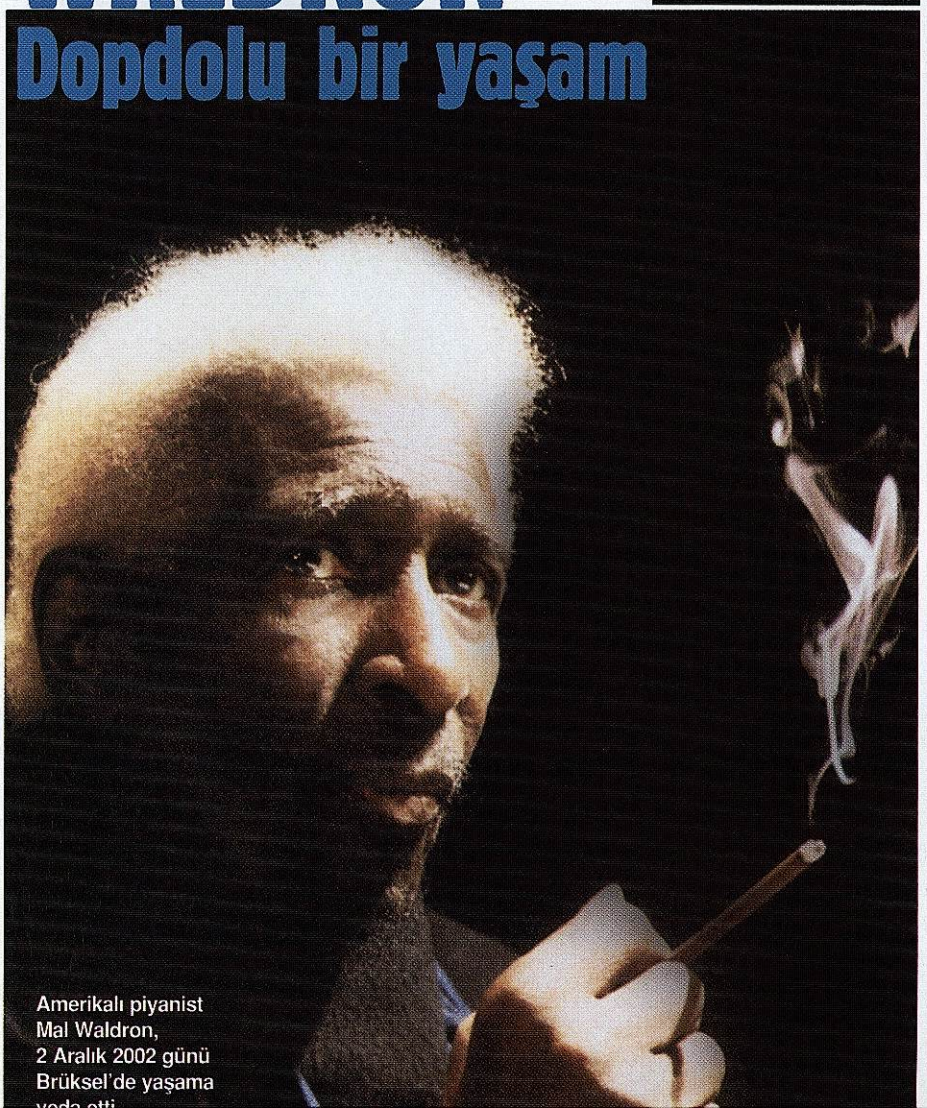

Amerikalı piyanist Mal Waldron, 2 Aralık 2002 günü Brüksel'de yaşama veda etti

NELER OLDU

Müzikten Süzülen Bir Yaşamın Ardından, Metin Çotal

Zuhal Focan'dan gelen cep mesajını okuyunca bir jazz müzisyeninin daha gökyüzünde kayan yıldızlar gibi kayıp gittiğini anladım. Zuhal ancak böyle durumlarda cep mesajı atar. Sonra istemeyerek de olsa gelen şeyi okudum. Metin Ağabey'i kaybetmiştik.

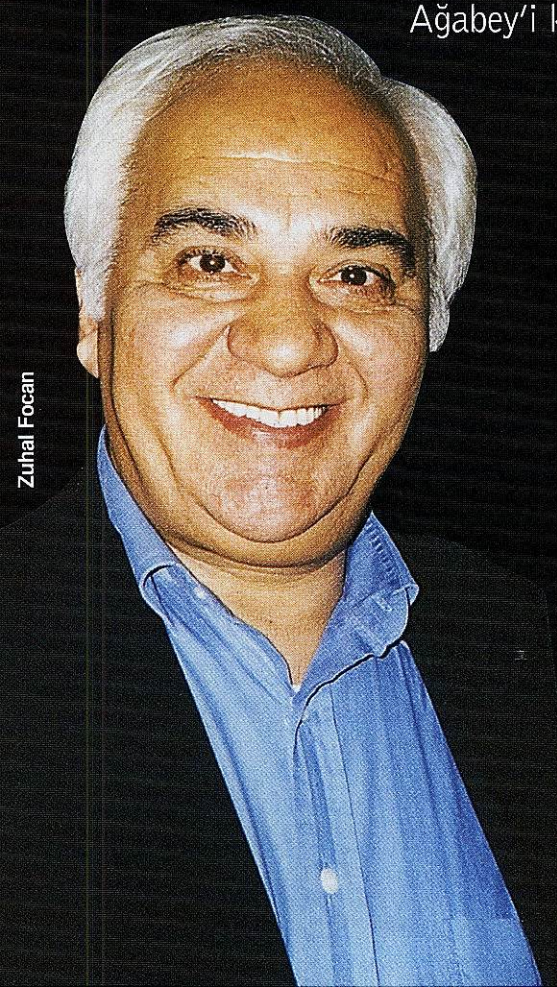

Zuhal Focan

İçinde şadığımız deli dolu dünyada hergün sayısız insanın onu terkedip gittiğini öğrenirsiniz. Ama tanıdığınız bir insanın ölümünü yaşamak en acısıdır. Haberi duyunca önce yadırgarsınız, sonra kızarsınız ama sonunda herşey yerli yerine oturur. Gerçeğin kendisi soğuk bir kış ayazı gibi gelir yüzünüzü yalar, yüreğinizi deler geçer.

Onunla konuşup hakkında bir yazı yazmıştım. Önce neler yazmış olduğumu hatırlamaya çalıştım. Şişli'de beni buyur ettiği küçücük daire, güzel kedisi Tekir, emekli olduğu zaman Opera'dan kendisine verilen küçük gümüş tabak ve onun yanına konmuş olan kızının hediyesi oyuncak Oscar heykelleri. Hepsi bir film şeridi gibi gözlerimin önünden akıp geçti. Derken anılar biraz daha berraklaştı. Metin Oktay hayranı hasta bir Galatasaraylı olduğunu öğrenince de çok sevinmiştim. Sonra söylediği bir cümle aklıma geldi, trombonunun nerede olduğunu sorunca şöyle demişti:

Trombon devletin idi, teslim ettik.

Ama onun jazz öyküsündeki asıl enstrümanı piyano idi. Bilgisayardaki dosyalardan onun hakkında yazdığım dosyayı buldum. Jazz hakkında söylediği şu sözleri tekrar okudum:

"Tabi kişiden kişiye değişir ama bana göre jazz herşeyden önce bir yaşam tarzıdır. Aslında zor bir soru, jazz'ın tarifi olmaz ki. Bana göre jazz hassas bir olay. Jazz insanın kendini araması, bulması ve daha özgür hissetmesidir. Jazz daha duygulu olmak, hayata daha yumuşak bakmak, insanlara karşı daha toleranslı olmaktır. Yaşamaya elverişli herşeyi jazz'da bulabilirsiniz. Jazz'ın bana bir insan olarak çok faydası oldu. Ben jazz müziği dinleyerek doktora gitmeden de tedavi oluyorum. Jazz diğer müziklerden farklı birşey, insanın hayatında ayrı bir yeri var. Evet diğer müziklerde de doğaçlama var ama jazz'da bu farklı".

Bir de jazz mekanları hakkında söylediği şeyler dikkatimi çekti.

İyi dinleyici olmakla iyi müzisyen olmak da farklı şeyler. Bazen iyi bir dinleyicisinizdir ama iyi bir müzisyen olmayabilirsiniz. Tersi de olabilir. İyi müzisyen olabilirsiniz ama iyi bir dinleyici olmayabilirsiniz. Ama en önemlisi müzikle ilgili insanların bir araya gelip ortak birşeyler ortaya koyabilmeleri. Jazz müzisyenleri olarak ben ve bazı arkadaşlarım zaman zaman bir araya gelip birşeyler yapıyoruz. Ama işin gerçeği şu, bizim müzisyenlerin birbirleriyle fazla bir ilişkileri yok. Tabi bir de mekan sorunu var. Onların bir araya gelebilecekleri birlikte oturabilecekleri yerler olması lazım. Yoksa iki tanesi bile biraraya gelemiyorlar."

Bu sözlerin üzerinden altı yedi ay geçtikten sonra onun Nardis'de konser vereceğini duymuştum. Kısmet değilmiş, gidemedim, bir işim çıktı. Zuhal'e ölümünden sonra telefon ettiğimde bu konserin onun son çaldığı konser olduğunu öğrendim, gidemediğim için de çok pişman oldum, ama akıp giden zamanı geri çevirmek artık mümkün değil.

Konuştuğumuz gün yaşamımın bundan sonrasında çalışmalarını sürdürmeye devam edeceğini söylemişti. Bir grup kurmak ve başkaları ile çalmak, arzusu sanırım gerçek oldu. Ancak gençlerle diyalog kurabilmek ve bildiklerini paylaşabilme arzularının hangi noktasında aramızdan ayrıldı bilemiyorum. Ben ona hakkında yazacağım yazının jazz müziğine gönül veren genç müzisyenlerle kendisi arasında buluşabilecekleri sanal bir ortam yaratmasını istediğimi söyleyememiştim. Ama o bana jazz akorlarını öğrenmek istersem her zaman kendisine gelebileceğimi söylemişti. Şimdi artık hiç bir zaman akorları ondan öğrenebilme şansım olmayacak, ne yazık. Ona yaşamına yeniden başlasaydın ne yaprdın diye sormuştum, o ise aynı şeyleri yapacağını söylemiş ama hemen ardından şu sözleri ilave etmişti:.

Belki klasik müzikle uğraştığım bölümü atlar doğrudan doğruya jazz'a başlardım.

Hoşçakal Metin ağabey, sakın bu sözlerini unutma. Ben gün gelecek elbet senden o akorları öğreneceğim. Seni özleyeceğiz.

Tunçel Gülsoy

Mongo Santamaria

Latin jazz'ın kurucularından ve altmışlı yılların en popüler Latin müzisyenlerinden perküsyonist Mongo Santamaria geçtiğimiz aylarda Miami'de 85 yaşında öldü.

Viktor Bensusan
vbensusan@yahoo.com

Santamaria'yı jazz dünyasında üne kavuşturan iki belirgin olay vardır. Herbie Hancock'un "Watermelon Man" adlı bestesine 1963 yılında yaptığı ve müzik listelerinde ilk 10'a giren cover çalışması ve John Coltrane'in üne kavuşturduğu "Afro Blue" adlı bestesi. Gene de Latin müziğini yakından takip edenler için Mongo Santamaria 1950'lerde bir kimlik arayışında olan Afro-Küban jazz kavramını Salsa kategorisine terfi ettirenlerin başında gelmektedir.

Küba'da doğan Ramon "Mongo" Santamaria ilk önceleri Havana'nın ünlü gece kulüplerinde, Conjunto Matamoros ve Conjunto Azul ile sahneye çıktı. 1950'de New York'a gelen sanatçı, orada Gilberto Valdés ile kurduğu topluluk ile flüt-keman ağırlıklı bir " charanga" topluluğu kurdu. Daha sonra sırasıyla dönemin en popülerleri arasında yer alan Peréz Prado ve Tito Puente'nin orkestralarında çalıştı. Amerika'daki mambo çılgınlığının yeni başladığı yıllarda özellikle timbal çalan Puente ile karşılıklı yaptığı perküsyon atışmalarıyla dikkat çekti.

1950'lerin sonlarında jazz ve Latin müziğini karıştırma denemelerinde bulunan vibrafoncu Cal Tjader'in grubuna katıldı. Onunla birlikte gerçekleştirdiği "Mas Caliente" albümüyle daha yumuşak yeni Latin tınılarını geniş bir jazz dinleyici kitlesine taşımayı başardı. Tjader ile çalışırken Santamaria kendi adına da ilk albümlerini doldurdu. "Yambu" adlı albümde geçmişe uzanarak, kökleri Batı Afrika müziğine dayanan Küba'nın geleneksel perküsyon temelli dini melodilerini yorumladı. "Mongo" albümünde ise tam tersini yaptı. Geleceğin jazz'la barışık Latin melodilerini yine dönemin önde gelen jazz müzisyenleri ile seslendirdi. Bu melodilerden biri de "Afro Blue" idi.

Bir süre charanga ve jazz arasında gidip gelen Santamaria sonunda jazz'da karar kıldı ve yeni bir topluluk kurdu. Bir gece New York'ta çalıştığı kulübe gelen Herbie Hancock bir jam session için piyanonun başına geçip yeni bestesi "Watermelon Man"i seslendirmeye başladı. Santamaria'nın müzisyenleri de kendisine Latin groove altyapılarıyla eşlik ettiler. Duyduğu müzikten çok etkilenen Mongo Santamaria hemen stüdyoya girip Hancock'un bestesini o gece duyduğu gibi seslendirdi. Sonuçta jazz müziği yayınlayan saygın Riverside plak şirketi tarihinde ilk defa popüler müzik listelerine bir hit sokmayı başarmış oldu.

Latin jazz'ın yayılmasında emeği geçenlerden biri olan sanatçı ilerki yıllarda Columbia ve Atlantic şirketleriyle çalıştı. Genelde jazz ve R&B melodilerini Latinleştirerek elde ettiği repertuarı ile büyük ticari başarılar elde etti. Doksanlı yıllarda Chick Corea, Ray Vega, Sonny Fortune ve Hubert Laws gibi üst düzey müzisyenlerle albüm ve konser çalışmaları yapan Mongo Santamaria birkaç yıl önce de aktif müzisyenlik kariyerini noktalayıp Miami'ye yerleşmişti.

Ruby Braff

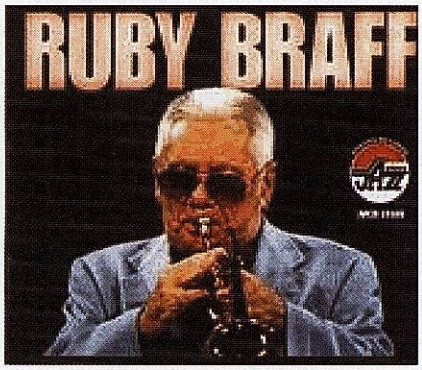

"Eski usul" jazz icra etme konusundaki kararlığıyla modern zamanlarda dahi kendisine jazz dünyasında ayrıcalıklı bir yer edinen trompetçi ve kornetçi Ruby Braff, geçtiğimiz Şubat ayında 75 yaşında hayata veda etti.

Viktor Bensusan
vbensusan@yahoo.com

Miles Davis ve John Coltrane'in çağdaşı olan Braff, yaşamı boyunca Satchmo ve Bix'in çizgisinden hiç ödün vermedi.

Ruby Braff'ın adını ilk duyuruşu da kendinden bir nesil büyük geleneksel jazz müzisyenlerinden tromboncu Vic Dickenson ve klarinetçiler Pee Wee Russell ve Edmond Hall ile gerçekleştirdiği konser ve albümlerle oldu. İlerki yıllarda, geleneksel jazz'da kariyer yapacak olan saksofoncu Scott Hamilton ve gitarist Howard Alden gibi müzisyenlerin de bir yerde hocası ve idolü olmayı başardı.

Namının gelenekçi olarak yayılmasına ve etkilendiği tek kişinin Louis Armstrong olduğunu hep dile getirmesine rağmen Braff'ın hem stili hem de repertuarı yeniliklere oldukça açıktı. Çağdaş armonik yaklaşımlara da yakınlık duyan sanatçı yazıldığı yıl ne olursa olsun melodik eserleri icra etmekten hoşlanırdı. Gene de müzikal yaklaşımının muhafazakarlığı ona hiç maddi sorunlar yaşatmadı da değil. Organizatörlerin onu demode bulması sonucunda 1950'li yılların sonlarına doğru beş yıl boyunca herhangi iyi bir teklif almadığını sürekli belirtirdi.

Yetmişli yıllarda daha açık fikirli olmaya başlayan jazz dünyası Ruby Braff'ın gitarist George Barnes ile kurduğu kuarteti, belki biraz nostaljinin de etkisiyle, oldukça olumlu karşıladı ve bu tarihten sonra Braff her zaman yıldız sanatçı olarak her türlü kulüp, konser ve festival etkinliğinin aranan ismi oldu.

Reuben Braff 1927 yılında Boston'da doğdu. Trompet çalmayı kendi kendine öğrendi ve 1940'lı yıllarda gece kulüplerinde ve özel davetlerde çalmaya başladı. İlk ciddi işini 1949 yılında klarnetçi Edmond Hall'un topluluğunda elde etti. Hall ile uzun bir süre çalıştıktan sonra 1953 yılında New York'a yerleşti ve mainstream müzisyenleri ile düzenli olarak çalmaya başladı. Sadık bir dinleyici kitlesi edinmesine rağmen o yıllarda mantar gibi ortaya çıkan yeni stil ve yaklaşımların sürekli gölgesinde kaldı. 1960'larda organizatör George Wein'ın Newport All Stars adlı toplama yıldız topluluğu ile turneyi çıkması ile yavaş yavaş aradığı aydınlığa yaklaşmaya başladı.

1971 yılında şarkıcı Tony Bennett ile iki yıllık bir işbirliğine giren Ruby Braff, gitarist George Barnes dışında piyanist Dick Hyman ve basçı Michael Moore ile de sık sık albüm ve konser çalışmaları gerçekleştirdi. Braff müzik kariyeri boyunca jazz müziğinin nasıl icra edileceği konusundaki fikirlerini jazz medyası ile paylaşmaktan kaçınmadı. Nitekim 1997 yılındaki bir röportajında dediği gibi: "Çoğu müzisyen olması gerekenin üç katı daha gürültülü çalıyor. Müzik sohbet seviyesinde yapılmalı; sohbet ederken nara atılmaz ki."

70'li yıllarda Jazz dünyası Ruby Braff'ın gitarist George Barnes ile kurduğu kuarteti, oldukça olumlu karşıladı ve bu tarihten sonra Braff her zaman yıldız sanatçı olarak her türlü kulüp, konser ve festival etkinliğinin aranan ismi oldu.

New York'ta Jazz

Tahmin ettiğimiz gibi New York bomboş. Turistlerden eser yok. Halkın paniği ise "görmemişin terör tehdidi" olmuş dedirten cinsten abartılı, hele gözlemciler bizim gibi terörün bağrından kopup gelmişlerse, durum traji-komik boyutlarda.

Seda Binbaşgil
esintiler@turk.net

Geçtiğimiz bayram haftasını (10 Şubat haftası) gözünüzün önüne getirin bir kere. Savaş çıktı çıkacak, hava buz gibi, İstanbul karlar altında ve herkes son bir gayret kapağı bir haftalığına bir yerlere atmaya çalışıyor. Yurt dışını tercih edenlerin istikametleri ya kayak merkezleri ya da İtalya, Fransa gibi Avrupa'nın, Ortadoğu'da yaşanan kargaşaya nispeten uzak ve muhakkak daha emniyetli popüler 'alışveriş' merkezleri. Amerika, İngiltere, Türkiye'nin doğusu ve güneydoğusundaki ülkeler ise yine malum nedenden 'out'. Hele, Lale devrinin en baba 'alışveriş' merkezi New York tamamen 'out'. Bayramdan bir gün önce burada terör alarmı seviyesi artırılarak "turuncuya" çıkarılmış ki bu eskiden sadece soğuk savaşın dondurucu ortamında çıkılmış olan bir zirve. Daha yüksek bir de 'kırmızı' var zaten. O da 'savaş hali' demek oluyor. Atatürk Havalimanı'nda biri Amerika diğeri İsrail olmak üzere sadece iki istikamet için alınmış özel emniyet tedbirleri de bu özel durumun ta Türkiye'den habercisi. Öte yandan New York'ta hava gündüzleri eksi 5 derece, geceleri daha da felaket. Hissedilen 'sıcaklık' (bence buna burada artık 'soğukluk' demek lazım) ise bunun iki katı dondurur nitelikte.

'Sevgililer Günü'nü Amerika'nın abartılı pazarlama taktikleriyle bu günü adeta bir 'hafta'ya çevirmesi. Pastanelerin önünde çikolata kuyrukları, çiçekçiler bir meşgul, pir meşgul, girdiğiniz ne dükkanı olursa olsun herşey kalpler içinde ve pespembe. Anlayacağınız her yer yapış yapış "Sevgililer Günü".

Bu durumda tatil için New York'u tercih etmemenizi kimse garip karşılamaz, değil mi? Peki, ama ya o hafta jazz kulüplerinde en sevdiğiniz müzisyenlerin çalacağını biliyorsanız, bu durum kararınızı değiştirir mi, o zaman herşeyi göze alarak New York'a gitmeye değer mi? Hiç şüpheniz olmasın, ver elini New York!

Tahmin ettiğimiz gibi New York bomboş. Turistlerden eser yok. Halkın paniği ise "görmemişin terör tehdidi" olmuş dedirten cinsten abartılı, hele gözlemciler bizim gibi terörün bağrından kopup gelmişlerse, durum traji-komik boyutlarda. İlgililer türlü medyaya çıkıp, müslümanların dini bayramlarını kutladığı ve tehditlerin zirveye çıktığı şu kritik günlerde 'ille de gerekmiyorsa' New Yorklu'ların evden çıkmamalarını, mümkünse yiyecek stoğu yapmalarını ve bekledikleri saldırının daha çok kimyasal olma ihtimali üzerinde durdukları için de evlerindeki pencere kapı pervazlarını bantla sıkı sıkıya kapamalarını tavsiye ediyorlar. Geceleri ise taksi şoförleri terör korkusundan geç vakitlerde çalışmak istemediklerinden, arabanız yoksa ulaşımın zaten zor olduğu bu şehirde iyiden iyiye olduğunuz yere kilitleniyorsunuz (Türk vatandaşları olarak terör konusunda her ne kadar 'cool' bir tavrımız var idiyse de, metroyu kullanmayı bizim bile bir an için aklımızdan geçirmediğimizi de itiraf etmeliyim!).

Bir başka olumsuzluk ise o haftanın 'Sevgililer Günü'nü içeriyor olması ve Amerika'nın abartılı pazarlama taktikleriyle bu günü adeta bir 'hafta'ya çevirmesi. Pastanelerin önünde çikolata kuyrukları, çiçekçiler bir meşgul, pir meşgul, girdiğiniz ne dükkanı olursa olsun herşey kalpler içinde ve pespembe. Anlayacağınız her yer yapış yapış "Sevgililer Günü".

Ama her olumsuzluğun beraberinde getirdiği bir olumlu yanı vardır. Nitekim terör korkusu mu var, boş sokaklar size kalmış, istediğiniz yöne istediğiniz gibi arşınlayabilirsiniz. 'Sevgililer Günü' promosyonları nefes almanızı zorlaştıracak boyutlara mı gelmiş, boşverin, çünkü jazz kulüplerini bunca usta isimlerle buluşturan tam da bu kutlama, bu şenlik!

İlk durağımız **Iridium**. Iridium New York'un kalbinde (Broadway ve 51. cadde) bir jazz kulübü, tarihi bir yer değil, henüz 10 seneyi doldurmamış bile. Ona rağmen ikinci yeri burası. Genelde en 'in' jazz'cılar burada sahne alıyorlar artık. 'Iridium' 'irite' etmiştir beni başından beri. Geleneksel New York jazz kulüplerinde görmeye alışkın olduğumuz dekor - veya hadi dekorsuzluk diyelim-; salonun hemen hemen yarısını işgal eden sahnenin koyu kırmızı kalın kadifesinin içinde boğulmuş ışıklandırma, neredeyse 'kitsch' diyebileceğimiz bir ambiyans yoktur bu kulüpte. Aydınlık sayılabilecek, metal ağırlıklı 'retro' dizaynı ve modern barıyla farklıdır bu kulüp. Klasik jazz kulüplerinin hamburger ve patates kızartmasından çok da ileriye gitmeyen menüleriyle kıyasladığınızda ise, Iridium zengin ötesi bir menüye sahiptir. Hani, canınız -olur ya- bir an için 'sex-on the beach' kokteyli çektiyse, çekinmeden sorun, bahse girerim, onun bile menüde bulunma ihtimali yüksektir! Sunduğu tüm bu 'servis ve rahatlığın' yanı sıra, turistlerin Mekke'si Broadway'in merkezinde olması Iridium'un masalarını dolduran önemli bir diğer faktör. Genelde gelen çoğu turist de Japonya'dan. Gerçi, bu sefer onlardan bile eser yok. Ama kulüp yine dolu. Çünkü muhteşem bir grup var sahnede: Scolohofo. İsim, (gruptaki dört müzisyenin soyadının ilk hecesi biraraya getirilerek ortaya çıkmış) yaratıcılığın sınırlarını zorlamış hatta germiş, ama ne gam, çünkü çalanlar muhteşem! Gitarda **John Scofield**, trompette **Joe Lovano**, basta **Dave Holland** ve davullarda **Al Foster**! Son albümleri "Oh!"nun tanıtımını yapmak için bir haftadır bu kulüpte her gece iki seans olmak üzere çalıyorlar ve edindiğim - ama katiyen şaşırmadığım- bilgiye göre de her seans en az o gece benim de bulunduğum seans kadar dolu. Fakat benim herşeye rağmen bir problemim var: Ustalıkları su götürmez dört müzisyen. Bu albümü çıkarmadan önce tam bir ay dünya turnesinde beraber çalmışlar. Bu da grup içindeki mükemmel uyumda kendini açıkça gösteriyor. Ama bir şey eksik yine de, belki 'çok mainstream', pek bir yenilik yok veya parçalarda insanı kapıp götüren cazibe unsuru eksik, tam bilemiyorum. 'Oh!' gönlüme göre değil işte!

Bir sonraki gece ver elini **Café Carlyle**. Buraya ilk kez ve 'sıfır beklentiyle' gidiyorum. Aslında tam bir jazz kulübü değil burası, talk show'dan, dans gruplarına, kabareye kadar değişik performanslara yer veren bir gece kulübü (Bu arada yeni diva Jane Monheit'ın da bu kulüpte sık sık söylediğini öğreniyorum). Çok pahalı, butik bir otelin (Carlyle Oteli) kulübü olduğu için de fiyatlar diğer yerlere göre oldukça yüksek (Bazı odalarında kuyruklu piyano olduğunu söylemem otel hakkında bir fikir verebilir sanıyorum). Ama bir **Woody Allen** hayranıysanız, onu yakından görmek istiyor ve klarinet çalışını merak ediyorsanız, siz de benim gibi bir seferliğine gözünüzü kararta bilirsiniz. **Eddy Davis New Orleans Jazz Band** eşliğinde Allen'ın klarinetini dinlerken, müziği hobi olarak yapan biri için hiç de fena çalmadığını düşündüm. Woody Allen, gördüğüm en çekingen sanatçılardan biri. Ne çalarken ne de parça arası alkışlarında kimseciklerle göz göze gelmemeye çalışıyor. Solo atarken kimi zaman -o da mecburen- kaldırdığı başı, solo aralarında sadece yere dönük. Ama bunu anlamak mümkün, çok sevimli ve tabi çok popüler olduğu için hemen herkes kulüpte onun için toplanmış oluyor ve yine hemen herkes bir tek ona bakıp, bir tek ona alkış tutuyor. Gruptaki diğer müzisyenlerin yerinde olmak hiç çekici değil anlayacağınız. Woody Allen'ın bazı parçaları çalmadan önce yanın-

da oturan grup liderine o parçayı hangi tondan çaldıklarını hatırlatmasını istediğini, kimi zaman bununla da yetinmeyip parça içindeki yarım sesli notaları sorduğunu, işin içinden yine de çıkamazsa son çare olarak aynı tonda çaldıkları başka bir parçanın ismini talep ettiğine bizzat şahit oldum! Sadece ön sıraların duyabildiği tüm bu konuşmalar onu daha da sevimlileştirdi gözümde.

Gecenin sonuna doğru ise iyice havaya girip bir de şarkı söylemez mi? Alkışlar bittiğinde ise, sahnede grup üyeleri tam kadro bulunuyordu ama Woody Allen adeta buharlaşıp kaybolmuştu! Bir yandan bu çekingenlik, diğer yandan da haftada iki kez bir kulüpte onca insanın önünde klarinet çalmayı istemek! İlginç bir çelişki gibi geldi bana.

Üçüncü gece istikamet **Jazz Standard** kulübüydü. Yanında New York'ta iyi bir isim yapmış olan 'Blue Smoke' isimli et lokantasıyla birlikte işletilen Jazz Standard daha çok 'mainstream' müzisyenleri getirse de, zaman zaman yer verdiği avant-garde jazz'cılarla aslında her tip jazz severe hitap eden bir kulüp. Şu sıralar en popüler jazz şarkıcısı olduğunu rahatlıkla iddia edebileceğim **Cassandra Wilson**'la iki geceliğine anlaşmışlardı. Wilson, Mississippi'de, Ağustos ayının kavurucu sıcağında bir stüdyo haline getirdiği eski bir tren istasyonunda kaydettiği blues ağırlıklı son albümü "Belly of the Sun"dan parçalar seslendirdi genç ve yetenekli müzisyenlerden oluşan yeni grubuyla. İzleyicilerden biri 'New Moon Daughter' isimli albümünde muhteşem bir şekilde yorumladığı U2 hit'i "Love is Blindness"i söylemesini istediğinde 'Bu yeni bir grup, o parçayı çalışmadık, söylemeyiz' diyerek ne kendini ne de grubunu riske attı. Çakır keyiften de öte bir halde sahneye çıkan Wilson, kendisi için serilmiş halıya basar basmaz ayakkabılarını fırlatıp, o karanlık, nefis sesiyle hepimizi mest etti. Bir elektrikli bas, bir akustik gitar ve perküsyon ağırlıklı bir ritm section'dan oluşan grubu ve seçtiği blues ve pop/rock yorumlarıyla Wilson, artık çok daha geniş kitlelere hitap eden popüler bir şarkıcı, jazz vokalisti olarak onu sınıflandırmak giderek zorlaşıyor artık, ama öte yandan kim sınıflandırma peşinde ki? Wilson'ın sesi son zamanlarda müzik dünyasında duyduğumuz en ilginç, en özgün ses. Bu yetmez mi?

Gittiğimiz diğer kulüpler **Zinc Bar** ve **Tonic**'ti. Zinc Bar'da önemli bir grup olmamasına rağmen kulübü görmek için gittik. "Asante" isimli bir dörtlünün dünya müziği eşliğinde kulübü gezdik. İki birbirine bağlı odadan oluşan bu küçük kulüp çok sevimli ve bir o kadar da popülerdi. Hedef kitlesinin diğer kulüplerinkine göre daha genç olduğunu gözlemlediğim Houston Street'teki bu adresten çok kalmadan ayrıldık. Son gittiğimiz ama başından

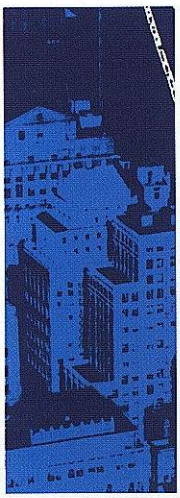

Şimdilerde en 'cool' avant-garde kulüplerden biri olarak kendine New York'ta oldukça saygın bir yer edinen Tonic, ilk açıldığında tam bir jazz kulübü bile değilmiş. Zamanla gelenlerin de yönlendirmesiyle daha çok jazz çalınan, içinde bir cafe'si de bulunan bir kulüp haline gelmiş.

beri en merak ettiğimiz ve sonunda da bizi en çok etkileyen kulüp ise tartışmasız **Tonic** oldu. Hani şu Medeski, Martin & Wood'un 2000 yılında piyasaya çıkardığı ilk canlı albümüne ev sahipliği yapmış, üstelik albüme ismini vermiş, New York'un son yıllarda adından en fazla bahsedilen avant-garde jazz kulübü. Kulüp ilk kurulduğunda (1998), o zamanlar kimsenin pek itibar etmediği, değişik etnik kökenlerden gelen işçi sınıfının oturduğu 'Aşağı Manhattan'ın doğusunu (Lower East Side) kesen Norfolk caddesinde bulunuyor. 'Jazziz' dergisinin kulüp sahipleriyle geçtiğimiz ay yaptığı bir söyleşide öğreniyoruz ki burayı biraz da ucuz olduğu için tercih etmiş genç çift. Ama Tonic gibi kulüplerin, barların, ilginç cafe ve lokantaların da açılmasıyla bu bölgenin giderek SOHO gibi 'trendy' olacağı belli. Ama bu konuda henüz endişeye de pek gerek yok. Çünkü bir sokak paralelinde konser öncesinde yemek yediğimiz küçük lokantada tarif sorduğumuzda, lokanta sahibi Tonic adını ilk defa bizden duyuyor olacaktı. Tonic'in yerini tespit etmekte zorlandık. Çünkü isminin olduğu bir tabela bile göremedik, ama karanlık sokakta tek bir yerden gelen hafif ışığa doğru yürüyünce sonunda bir baraka görünümündeki Tonic'i bulduk. İçerisi oldukça kalabalıktı ve kalabalık da gerek yaşı (en yaşlı dinleyici yirmibeş yaşında olmalıydı) gerek de tarzı (mesela saçı doğal renklerde olan bir bizdik) itibarıyla diğer kulüplerdekinden çok farklıydı. İlk dört sıra iskemleler dizilmişti ama, bu kalabalığın yüzde onunu oturtmaya yetmişti ve bundan da kimse şikayetçi gibi görünmüyordu. O gece Tonic'te Marc Ribot üçlüsü sahne alacaktı. Avant-garde jazz da çalan ama daha çok deneysel rock çalışmaları ile tanınan gitarist Ribot ilginç kişiliğini de gözler önüne serdi o gece. Kendisine eşlik eden davulcuya iki de bir sinirlenip hışımla elindeki nota kağıdını burnuna kadar sokarak adeta "Gözün mü kör senin, yoksa hangi parçayı çaldığımızı mı unuttun?" dercesine müzisyenlerini herkesin önünde sessiz ama çok etkili bir şekilde protesto etmekten çekinmiyordu. Tom Waits ve Elvis Costello ile de çalışmaları bulunan Ribot'ı ben en çok bir jam band havasında olan 'Lounge Lizards' grubundaki performansıyla tanıyıp beğenmiştim. Duvarlardaki poster ve yazılarda Tonic'te sahneye çıkmış ve çıkacak olan avant-garde jazz müzisyenlerinin isimlerini okudukça, Tonic'i Tonic yapan farklılığın getirdiği sanatçıların özelliğinden kaynaklandığını düşündüm. 'Jazziz' dergisinin Tonic'in sahipleri John ve Melissa Caruso Scott çifti ile yaptıkları röportaj da bunu doğrular nitelikte. Kulübü ilk açtıklarında, Scott'ların ne avant-garde jazz'a özel bir yakınlıkları ne de bu tarz hakkında fikirleri varmış. Bu nedenle, ilk yaptıkları kendilerine bir nevi 'küratör' bulmak olmuş. İlk küratörleri olan John Zorn iki ay boyunca, haftada yedi gece, tanıdığı beğendiği müzisyenleri kulübe getirmiş. İsmini avant-garde çevresinde ilk kez işte böyle duyurmuş Tonic. Piyanist Elliot Sharp,gitarist Vernon Reid, perküsyoncu Susie Ibarra, davulcu/ besteci Ikue Mori...Zorn'un takip eden diğer 'küratörler' olmuş. Beş yıl sonra ise Melissa Scott artık bu işi iyice öğrendiğini düşünerek görevi üstlenmiş. Ama yine de çeşitlilik katmak için zaman zaman "booking" işini farklı bir sanatçıya devrettiğini söylüyor söyleşisinde.

Şimdilerde en 'cool' avant-garde kulüplerden biri olarak kendine New York'ta oldukça saygın bir yer edinen Tonic, ilk açıldığında tam bir jazz kulübü bile değilmiş. Bir gece film gösterisi, bir gece şiir gecesi veya stand-up komedi, başka bir gece ise jazz yapılan bir yermiş. Zamanla gelenlerin de yönlendirmesiyle daha çok jazz çalınan, içinde bir cafe'si de bulunan bir kulüp haline gelmiş. Ama kulüp hakkında beni en uçuran şey, ilk sene içinde bir de kuaför salonu bulunduğunu duymam oldu!

Sonuçta ilginç yerlerde ilginç konserler izledim ama en etkileyici hangisiydi diye sorarsanız, ambiyansı, izleyicileri, duruşu ile Tonic bir numaraydı gerçekten. Veya şöyle diyeyim, genelde bir kulübü tercih etmenizi belirleyecek en önemli kriter o gece orada kimin çalacağıdır. Tonic'e ise artık kimin çaldığını bilmeden gözüm kapalı gidebilirim. Tabi ne olacağını bilemediğimiz bu karmaşık ortamda yolum bir daha ne zaman oralara düşer bilemem!

Jazz Live

Avusturya'da yayımlanan Jazz Live dergisi Türkiye özel eki hazırladı.

Zuhal Focan
ofocan@prizma.net.tr

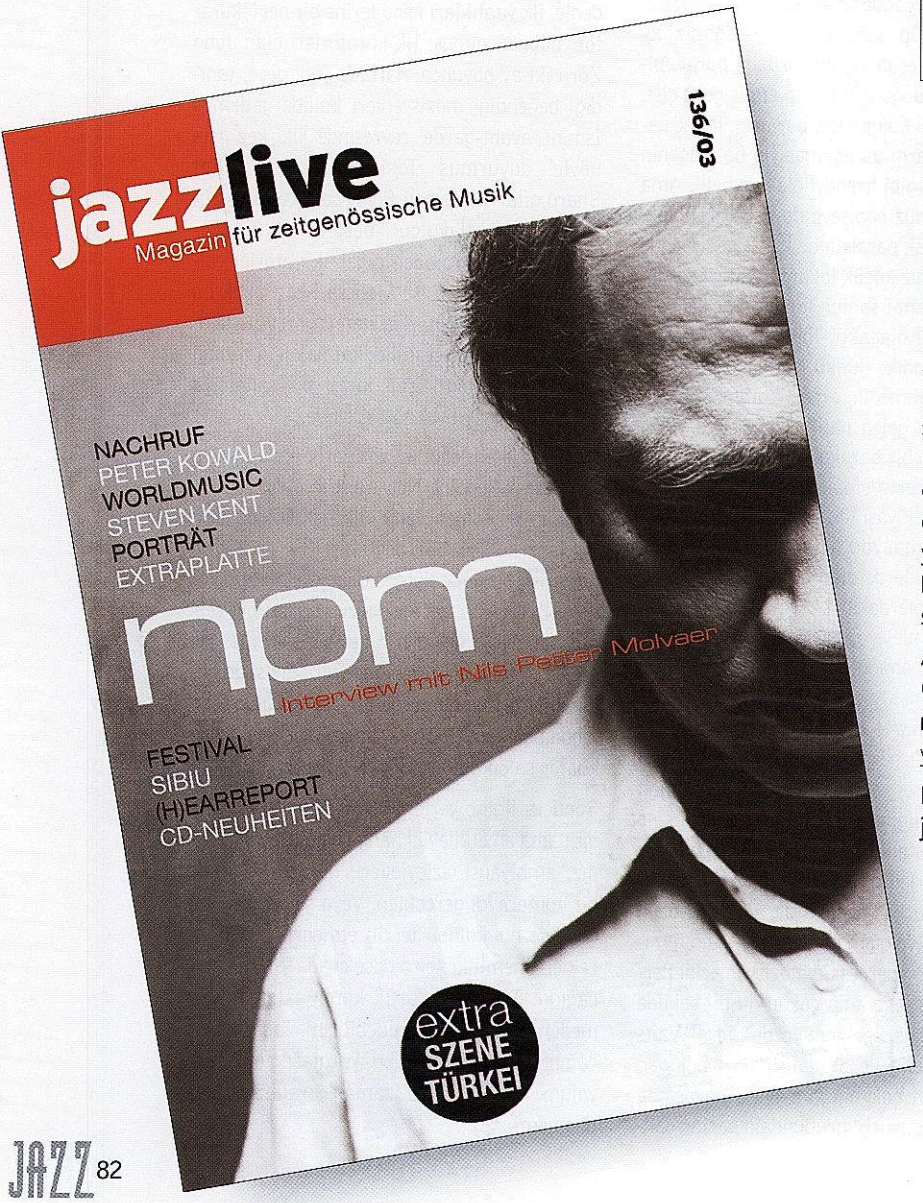

Son dönem jazz konusunda oldukça hareketli görünen müzisyenlerimiz ve çalışmaları Avusturya Jazz Live dergisi editörlerinden Emanuel Wenger'in de dikkatini çekince dergi "özel" başlıklı geniş bir çalışmaya yer verdi.

Bildiğiniz gibi uluslararası sahnelerde son dönem sıkça adlarından bahsettiren sanatçılarımız artık yaptıkları kayıtların sayısını da arttırıyorlar. Bu tespitten yola çıkan Emanuel Wenger dünya çapında prodüktörlerimiz olan Ahmet ve Nesuhi Ertegün, modern ve elektronik müziğin öncülerinden İlhan Mimaroğlu'dan başlayarak günümüzdeki sanatçılara kadar, yaptıkları kayıtlarla inceliyor. Dergide yer alan metin Sadettin Davran'ın, İstanbul Ansiklopedisi'nde yer alan "Caz" yazısından faydalanmış. İstanbul Radyosu'nun yayınlarından başlayarak, bizim "Jazz" Dergimize kadar hemen hemen tüm son dönem sanatçılarımız ve çalışmalarına yer verilmiş.

Ayrıca Okay Temiz, DJ Arkın Ilıcalı, Burhan Öçal, Kerem Görsev, Muvaffak "Maffy" Falay, Aydın Esen, Yıldız İbrahimova, Tuna Ötenel, Barboros Erköse ile ilgili geniş yazılara yer verilmiş.

Dergiyi www.onstage.at/jazzlive sitesinden görebilir ve jazzlive@onstage.at adresine de mesaj atabilirsiniz.

BIG BAND ANILARI

Ellington'dan Üç Video

Macar televizyonunda tesadüfen iki video seyrettim ve müziklerini kayda aldım. Sonra da Amerikan NPR radyosundan Ellington'un 1945 yılı bazı konserlerinden alınmış müziklerden oluşan yeni birkaç CD'sinden kayıtlar yaptım.

Orhan Argun

Geçen yılki Ellington anılarını yazdıktan sonra bu yıl için Borusan Müzik Kitaplığındaki ikinci ve son videoyu okurlara anlatır, ayrıca kolleksiyonumdaki CD'lerden açıklamalar yaparım diye düşünüyordum ki, 2002 yazında yeni gelişmeler oldu. Önce Macar televizyonunda tesadüfen iki video seyrettim ve müziklerini kayda aldım. Sonra da Amerikan NPR radyosundan Ellington'un 1945 yılı bazı konserlerinden alınmış müziklerden oluşan yeni birkaç CD'sinden kayıtlar yaptım. Son olarak da yine NPR'dan Rosemary Clooney – Duke Ellington özel programını banda aldım. Böylece Ellington anıları için epeyce malzeme biriktirmiş oldum.

Bu yazıda yukarıda sözünü ettiğim üç videoyu sizlere tanıtmak ve anladığım kadarı ile eleştirilerimi sunmak istiyorum.

Borusan Müzik Kitaplığındaki video siyah beyaz ve Swingtime Collection 1966 adını taşıyor ve üç orkestrayı, Ellington-Count Basie-Lionel Hampton'u seyrediyor ve dinliyoruz. Sanıyorum, bu tür filmler o yıllarda TV programları için yapılıyordu. Çekimler bir dans salonunda yapılıyor ve çoğunluğu orta yaşlı çiftlerden oluşan konuklar da davet ediliyordu ve bu seyirciler dans ediyorlardı. Gerçi çalınan parçaların çoğu dans için pek de uygun değildi. Önce Ellington kadrosunu tanıyabildiğim kadar yazacağım, videoda birçok yazılı bilgi yer alıyor ama müzisyenlerin isimleri yazılmamış. Bu bilgilerden en önemlisi teknik sorumlu kişinin Wally Heider olması. Heider big band müziğini çok seven, onların canlı performanslarını kendi cihazlarıyla kayda alan ve bunları son yıllarda LP ve CD olarak müzikseverlere sunan amatör bir müzik sever. Yaptığı kayıtlar teknik bakımdan çok iyi kabul ediliyor. O olmasaydı, onun bu merakı olmasaydı 1940'lardan bu yana bigband canlı kayıtlarının bu kadar zengin olması mümkün olamazdı.

Evet, Ellington kadrosu: Paul Gonzalves, Johnny Hodges, Jimmy Hamilton, Russel Procope ve Harry Carney sax bölümü; Cootie Williams, Cat Anderson, Mercer Ellington ve tanıyamadığım dördüncü müzisyen trompet bölümü, trombon bölümünden sadece Lawrence Brown'u tanıyorum, diğer ikisini tanımıyorum, davul Sam Woodyard ve bas John Lamb. Anonsları piyanist yapıyor ve o tarihlerde piyasaya çıkan Afro Bossa LP albümünden aynı adı taşıyan yapıtı dinliyoruz. Bu LP bende vardı, sonra bir arkadaşa hediye ettim, şimdi pişmanım. Çünkü bu parça adeta bir başyapıt. Woodyard davulu parmaklarıyla çalıyor, sopa kullanmıyor. Sax bölümü iki klarinet, bir bas klarinet ve bir altosax ile oluşuyor, sonra Gonzalves tenor sax solosu yapıyor. Daha sonra Cootie'den de güzel bir solo işitiyoruz. Genellikle latin tempoda çalınan parça gerçekten güzel, stüdyo kaydı bu kadar güzel değildi, dikkatimi çekmemişti. Duke, gene o yıllarda çok sevilen bir müzikal filmden, Mary Poppins'den

sözederek iki parça çalacaklarını bildiriyor ve önce Step in Time'ı dinliyoruz. Medium tempoda ve dansa çok uygun. Tüm davetliler dans ediyor. İkinci parçanın adını buraya yazmıyorum, tam 35 harften oluşan bir isim. Mary Poppins filmini görenler Julie Andrews'un söylediği bu şarkıyı hatırlarlarsa, adının ne anlama geldiğini bilmiyorum. Oldukça hızlı bir tempoda çalınıyor. Gonzalves'in de güzel bir solosu var. Sonraki müzik de aynı dönemin unutulmaz şarkılarından Fly Me To The Moon. Baştan sona Cootie Williams'ın trompet solosu ile çalınıyor, orkestra eşlik ediyor. Cootie solo yaparken trompetini yere doğru uzatıyor genellikle. Halbuki diğer müzisyenler yukarı doğru kaldırırlar, en azından yere paralel tutarlar. Cootie'nin stili böyle. Son parçamız Never on Sunday filminin aynı isimli şarkısı. Güzel bir davul solo ile başlıyor ve Jimmy Hamilton klarineti ile melodiyi çalıyor. Gene latin temposu işitiyoruz ve Ellington bu tür müzikleri de üstün bir tarzda çalıyor. Lawrence Brown oturduğu yerden plunger trombon solosu yapıyor. Davetlilerin hararetli alkışları ve Ellington'un bildiğimiz We Love You Madly sözleriyle videonun Ellington bölümü bitiyor. Videoyu seyrederken tuttuğum notlara bakıyorum, tüm parçalara 10 üzerinden 10 vermişim, Afro Bossa ise 10+ almış.

Macar TV'sinden seyredip müziklerini kayda aldığım iki videoya gelince, bunların ikisinin de baş kısımlarını kaçırdım, bir daha da göremedim. Tahminimce diğer Avrupa TV'lerinde de yayınlanıyor ama zamanını bilmek gerek. İlki siyah beyaz ve Ellington Octet adını taşıyor. Sadece 8 müzisyen yer alıyor bu toplulukta. Zamanı ise 1960'ların ikinci yarısı olmalı, tarihini videoda göremedim. Video bitiminde müzisyenlerin adları yazılmış ama yanlışlıklar var. Müzisyenler; Paul Gonzalves, Johnny Hodges, Harry Carney, Lawrence Brown, Cat Anderson. Bunlar horn müzisyenleri, ritm müzisyenlerini videoda iyice göremedim. Tahminimce Rufus Jones davulda ve John Lamb basta yer alıyor. Bu video da TV programları için hazırlanmış, fakat davetli dinleyici yok salonda. Videoyu tesadüfen yakaladığım sırada Hodges önce solo yapıyordu, sanıyorum. Passion Flower adlı ünlü Billy Strayhorn bestesi idi. Ağır tempoda hüzünlü bir parça. Arkasından gene Hodges önde solo yaparak çalınan sıkı bir swing parçasını dinledik. Kulaklarıma yabancı gelmeyen bir parça bu ama adını hatırlayamadım, Jeep is Jumping olabilir. Bundan sonraki parçayı Duke şöyle tanıtıyor; Senatörümüz Harry Carney, güzel bayanlarımızdan birine refakat etmek üzere seçildi, Sophisticated Lady. Senatör, Carney'in orkestradaki takma adı ve bu parça da onun şov parçası. Daha önce de yazdığım gibi özellikle son notayı bir dakikadan fazla üflemekle ünlü ve gene öyle yapıyor. Yazmadım ama herhalde biliyorsunuz Carney bu toplulukta sadece baritonsax çalıyor. Duke bundan sonraki parçanın isminin Trippin' and Wisperin' olduğunu anons ettikten sonra bu kelimelerin bir kedi davranışı olduğunu belirtiyor ve Cat Anderson öne çıkıyor. Trompetçi sürdin kullanarak gerçekten kedi sesilerine benzer biçimde solosunu yapıyor. Hızlı ve güzel bir parça. Daha sonra bu kez Paul Gonzalves tenorsaxı ile öne çıkıyor ve slow tempoda Happy Reunion adlı yapıtı seslendiriyor. Anladığım kadarı ile, Ellington bu Octet çalışmalarında genellikle bir müzisyenini öne

çıkarıp solo yapması ve diğer müzisyenlerin eşlik etmeleri usulünü kullanıyor, aynı müzisyen bazen arka arkaya iki parçayı bu şekilde seslendiriyor. Nitekim Gonzalves Satin Doll adlı ünlü yapıtın çalınması sırasında da önde kalıyor ve solo yapıyor. Bu parçada Duke da çok güzel sololar yapardı ama bu performansda onu işitmiyoruz. Sonraki parça gene bir Cat Anderson şovu ve trompetçi üç dört çeşit sürdin kullanarak sololarını yapıyor. Biraz önce belirttiğim biçimden farklı olarak diğer müzisyenler de kısa kısa sololar yapıyorlar. Çünkü aslında bu parça, Jam with Sam, Ellington'un 1950 ve 60'lardaki müzisyenlerini dinleyenlere tanıtma parçası. Bu yapıtı tüm orkestradan dinlediğinizde, özellikle canlı icralarda büyük keyif alırsınız. Duke tanıtım sırasında komiklikler de yapar. Parça Cat'in tiz trompet gösterisi ile bitiyor. Son parçada gene Hodges öne çıkıyor ve Things Ain't What They Used To Be adlı yapıtı dinliyoruz. Bu da Hodges'in şov parçası olmuştur her zaman. Ama Duke mikrofona geliyor ve bildiğimiz teşekkür ifadelerini kullanarak veda ediyor ve böylece bu video da sona eriyor. Sanıyorum kaçırmış olduğum baş tarafta Lawrence Brown'un bir şov gösterisi vardı ve hatta Duke'dan da bir piyano medley olabilirdi. Çok değişik ve ilgi çekici bir video bu.

Aynı Macar TV'sinden ikinci Ellington videosunu da tesadüfen yakaladığımda konser başlamıştı, orkestra C Jam Blues adlı parçayı çalıyordu. Renkli video açık bir konser alanında çekilmişti ve öndeki yedi saksofon hemen dikkatimi çekti. Big band dünyasında, 1930 ve 40'larda, bir iki dans ve şov orkestrası 10-15 saksofonun yer aldığı topluluklar olmuştu ama bu bir istisna idi. Genellikle 5 saks yetiyordu big band müziği için. Koca Duke da tek bir saks ile başladı, iki üç dört derken 1940'da 5 oldu ve hiç değişmedi bir daha. Bu yedi müzisyenden biri yaşlı ve şişman Ben Webster idi. Durum anlaşılıyordu. Webster'ın bir süre Avrupa'da yaşadığını biliyordum, eğer bu konser de Avrupa'da verildiyse yaşlı tenorsax eski orkestrasına konuk olmuştu. Paul Gonzalves'e dikkat ettim, yaşlı ve bitkin görünüyordu. Duke belki bu nedenle taze kan olarak orkestraya altıncı saks müzisyenini almıştı. Bu müzisyenin Norris Turney olduğunu düşündüm. Evet, orkestrada Harold Ashby ile birlikte tam dört tenor saksofon vardı o gece. Bu orkestra herhalde benim görüp dinleyemediğim Duke'un son kadrolarından biri idi. Johnny Hodges yoktu. Yerine gelen müzisyeni tanımıyor, bilmiyordum. Carney ve Procope oradaydılar. Brass bölümünde üç trompet ve dört trombon gördüm. Trompetlerden sadece Mercer Ellington'u farkettim, trombonlardan kimseyi tanıyamadım. C Jam Blues'dan sonra Dule'un piyano solosu ile Rockin' in Rhythm başladı. Trompetlerden Ellington müziğine yakışmayan zayıf bir ses geldiğini düşündüm, buna mukabil trombonlar çok iyi idi. Carney, klarinet solosu yaptı. Plunger surdinli trombon solosu mükemmel idi. Duke daha sonra bu müzisyenin Malcolm Taylor olduğunu söyledi. Çok sağlıklı, dinç ve neşeli görünen Duke daha sonraki parçayı şöyle anons etti; "Paul Golzalves ustası Ben Webster'a hoş geldin diyor". Parçanın adı Happy Reunion ve Gonzalves bu çok iyi bildiği, çaldığı parçayı güçlükle çalıyor. Gene de solo cümleleri güzel ve alkışlar iyi. Sonra Webster öne çıkıyor ve onunla özdeşleşmiş olan Cotton Tail swing'ini dinliyoruz ama yaşlılık kendini gösteriyor, bu hızlı parçadaki solosunun birçok cümlesini atlıyor, kesik kesik bir çalışla güçlükle bitiriyor parçayı. Gene de çıkgınca alkışlanıyor, o nedenle bu konserin Webster'ın çok iyi tanındığı Avrupa'dan geldiğini düşünüyorum. İzleyen I Got It Bad adlı parçada da solo sorumluluğu onda ve bu kez slow tempoda daha rahat çalıyor. Alkışlar arasında Duke eski arkadaşını samimiyetle kucaklıyor. Şefin piyano solosu gelen parçanın Take the A Train olduğunu gösteriyor ve benim için bir başka sürpriz gerçekleşiyor. Nereden çıktığı belli olmayan Cootie Williams öne, mikrofon başına geliyor ve solosunu yapıyor. Parça sona erince çılgın alkışlar arasında yukarı çıkıp davul yanında bir iskemleye oturuyor. Yani Cootie Williams bu konserde artık trompet bölümü ile birlikte çalmıyor. Sadece yeri geldiğinde solo yapıyor. Sonraki parçanın adı Pipe ve Norris Turney flüt solosu yapıyor. Bu da benim için bir ilk. Ellington müziğinde ilk kez flüt sesi duyuyorum. Bundan sonra Duke, Harold Ashby'yi takdim ediyor ve Chinoseries adlı bir parça dinliyoruz. Ashby, bence Webster'dan sonra en iyi Ellington tenor saksofoncusu. Duke çok memnun görünüyor, Ashby'nin etrafında dans ediyor. Sonra yerine oturuyor ve şahane bir Satin Doll başlıyor. Yedi saksofon ana melodiyi çalıyor, Cootie oturduğu yerden solo yapıyor. Duke da, uzun nefis bir solo yapıyor. İzleyen parça Things Ain't What They Used To Be ve solo sırası Malcolm Taylor'da. Plunger surdini ile solo yapıyor, Ellington müziğinin son plunger yıldızı Malcolm Taylor. Sonraki parçanın adını söylemek, telaffuz etmek çok zor, Ellington 3-4 defa deniyor, beceremiyor. Bir başka şef, Tommy Dorsey veya Artie Shaw olsaydı "böyle lanet isim olmaz" der ve böyle bir ismi kullanmazlardı. Kibar Duke, özellikle Avrupa dinleyicisi önünde bunu yapmıyor ve söylemeye çalışıyor. Her neyse bu kelime 4 rakamı ile ilgili ve dört tenor sax öne çıkıyorlar, Duke da ortalarında. Paul ve Ben, iki genç müzisyen yanında epeyce zayıf kalıyorlarsa da gene de başarılı bir performans dinliyoruz. Piyanosuna dönen Duke her konserde yaptığı gibi kendi bestelerinden oluşan Medley'e başlıyor. Bazen tek başına, bazen bas ve davul eşliğinde ünlü yapıtlarını kısa kısa geçtikten ve bu arada şahane bir stride piyano örneği verdikten sonra Procope (clt) ve Booty Woods (tb) öne geliyorlar ve Mood Indigo başlıyor, bir süre bu unutulmaz eseri dinliyoruz. Sonra orkestranın o geceki erkek vokalisti Tony Watkins mikrofona geliyor ve Solitude'u söylemeye başlıyor ki güzel, romantik. Fakat çok geçmeden sesini yükseltiyor, adeta bağırmaya başlıyor ve bu güzel parçanın gizemi yok oluyor. Daha sonra bayan vokalist Nell Brookshire çok güzel bir sesle Love You Madly adlı şarkıyı söylüyor ve böylece bir bölümü hariç bu çok güzel medley sona eriyor.

Duke çok memnun görünüyor, Ashby'nin etrafında dans ediyor. Sonra yerine oturuyor ve şahane bir Satin Doll başlıyor.

Bundan sonraki parçada gene çok ilginç bir durum var. Louis Armstrong'a saygı parçası Hello Dolly'de bir trompetçi mendili, mimikleri ve sesi ile oldukça başarılı b ir Satchmo taklidi yapar, trompet solosuna başlayınca ise gözlerinizi kapatsanız o çalıyor diyecek kadar inanılmaz bir taklit yapıyor.

Konserin son parçası gene bayan vokalistden geliyor, One More Time. Harold Ashby'den şahane bir tenor sax solosu var.

Bu videoyu seyrettikten sonra ilk fırsatta Borusan Kitaplığı'na gidip Ellington kitaplarına göz attım. Bu konser 1971 yılı Eylül ayında, Danimarka, Kopenhag şehrinin Tivoli Gardens adlı parkında veriliyor. Armstrong taklidi yapan trompetçinin adı Harold Johnson. Paul Gonzalves 15.5.1974 tarihinde, genç sayılacak yaşta, kuşkusuz alkol bağımlılığı nedeniyle, Ben Webster 20.9.1973'de Kopenhag'da, Johnny Hodges 11.5.1970'de ölüyorlar. Webster 1964 yılından ölene kadar Avrupa'da yaşamış.

Duke Ellington orkestrasının bir de Londra videosu var sanıyorum. Bakalım günün birinde bunu da seyredecek miyim?

Kerem Görsev Jazz Club

Yaşadığım Jazz Kulüpleri: 'Jazz Kulüpte Dinlenir...'

Geçmiş dönemlerde jazz bilgisi, bir tür usta-çırak ilişkisi içinde, nesilden nesile aktarılıyormuş. Yeni müzisyenler ustalarını dinleyerek deneyim kazanırlarmış. Yani o dönemlerde jazz kulüpleri bir tür konservatuar, 'jam session'lar da ders gibiymiş.

Engin Gençer

Jazz öldü mü? Aslında, elli küsur yıldır, belli aralıklarla jazz'ın öldüğü ilan edilip duruluyor. Ama o ünlü 'jazz ağacı' dallanıp budaklandıkça, jazz'ın ölmesi pek mümkün görünmüyor. Belli kesimler, bu çim gibi biten alternatifleri ticari bir strateji olarak yorumluyor. Eh, pek de haksız sayılmazlar. Çünkü araştırmalar, jazz'ın Amerikan müzik pazarındaki payının %3-4 gibi çok düşük bir seviyede oldığunu gösteriyor. Her ne olursa olsun, henüz gerçek anlamda tanımlaması bile yapılamayan ama herkesin, dinlediğinde, 'İşte bu jazz'dır' dediği jazz, ikilemlerle dolu, çok geniş bir kavram ve kanımca ölmek için çok genç.

Geçmiş dönemlerde jazz bilgisi, bir tür usta-çırak ilişkisi içinde, nesilden nesile aktarılıyormuş. Yeni müzisyenler ustalarını dinleyerek deneyim kazanırlarmış. Yani o dönemlerde jazz kulüpleri bir tür konservatuar, 'jam session'lar da ders gibiymiş. Oysa günümüzde akademik yaklaşım daha önem kazandı. Jazz müzisyeni olmak isteyenler bu işin okuluna gidiyorlar, kitaplar okuyorlar ve emprovizasyon yapmayı teorik olarak öğreniyorlar. Tabii ki bu çok önemli bir gelişme. Ama acaba yeterice dinliyorlar mı? Sade bir jazz dinleyicisi olarak, bu sorunun cevabını ben bilemem. Ama yine de, pratik ve yaratıcılık açısından jazz kulüplerine ihtiyaçları olduğunu düşünüyorum.

Biz dinleyicilere gelince, çoğumuz en gelişmiş tesisatlarımızla, en gelişmiş stüdyo kayıtlarını, en ince ayrıntılarına varana kadar evimizin konforunda dinleme şansına sahibiz. Ama müzisyenlerin önce birbirlerine, sonra da tüm mekana yansıttıkları o keyifli enerjiyi, sanırım ancak kulüp ortamında yakalayabiliriz. O tadına doyulmayan favori müzisyen tartışmalarını, arşiv muhabbetlerini, zaman zaman bulutlu kafalarımızın açığa çıkardığı ego tatminlerini başka nerede yaşayabiliriz? Jazz kulüpleri, müzisyenler için olduğu kadar, dinleyiciler için de bir okuldur. Hem de çok keyifli bir okul.

Bu yazıda sizlere, çalıştığım ve yaşadığım bazı jazz kulüplerinden sözetmek istiyorum. Bu kısa turun, herhangi bir belgesel ve kronolojik nitelik taşımadığını, yalnızca kişisel bakış açımı ve anılarımı yansıttığını özellikle belirtmek isterim.

Kendimi bildim bileli jazz dinlemişimdir ama gittiğim ilk jazz kulübü olarak, **Taksim'deki Bodrum Jazz Kulübünü** hatırlıyorum. Aydın Esen'in muhteşem pop-jazz yorumlarını ilk orada dinlemiştim. Daha sonraları, Gayrettepe'deki, Jazzino'ya dadanmıştık. Gerek dekoru, gerek havası açısından çok sıcak bir jazz kulübü olmamasına rağmen, oldukça başarılı ve keyifli konserler dinlediğimizi hatırlıyorum. Önder Focan, Oğuz Durukan, Ateş Tezer, Ali Perret, İmer Demirer'i ilk orada tanıdım. Fatih Erkoç da Norveç'ten yeni gelmişti. Bir diğer keyifli mekan da Ortaköy Ziya (Alt Kat) idi. Belki tam anlamıyla bir jazz kulübü değildi ama sıcak bir ortama sahipti. Rahmetli Erol Pekcan ve grubunu sık sık dinlerdik. Daha sonra bu dinletiler, Nişantaşı Ziya'da da bir süre devam etti.

Levent'teki Ecebar, en keyif aldığım dükkanlardan biri olmuştur. Aslında hiç de jazz kulübüne benzer bir yanı yoktu. Dekoru son derece klasik ve sıradan, sahnesi biçimsiz ve küçük. Ama sanırım, bu mekanda insan faktörü herşeyin önünde gidiyordu. Jazz seven ya de sevmeyen herkesin geldiği ve birbirini tanıdığı çok sıcak bir yerdi. Tam anlamıyla bir 'müdavim' dükkanı olmasına rağmen, o dönem için 'in' bir yerdi ve sırf meraktan gelenler de çoktu. Hatırladığım müzisyenler arasında, Tuna Ötenel, İmer Demirer, rahmetli Nükhet Aruca, Ajlan ve Mine, Nükhet Ruacan, Neşet Ruacan ve Kerem Görsev gibi isimler var. Sertap Erener'i de ilk orada dinlemiştim. Kimbilir, kulvar değiştirmese, belki onu da bir jazz yorumcusu olarak dinleyecektik. Ecebar daha sonra Arnavutköy'de başka bir binaya geçti ama aynı havayı yakalayamadı. Zaten Levent Ecebar'ın o büyülü atmosferi, sanırım çok az dükkana nasip olmuştur.

Ve **Cihangir'deki Bilsak.** Rahmetli Mustafa Kemal Ağaoğlu'nun daha idealist bir yaklaşımla yönettiği bu ilginç mekanda da çeşitli konserler izlemiştim. Özelikle, Emin Fındıkoğlu'nın Euphony (big band)'sini hatırlıyorum. Yeniköy'deki yazlık Bilsak'tan ise, Nükhet Ruacan'ın latinleri aklımda kalmış. Bilsak Jazz Festivali, o dönem için oldukça ciddi bir etkinlikti ama ne yazık ki uzun soluklu olamadı. Festival kapsamında, Şan Tiyatrosu'nda Chet Baker'ı dinlemiştik.

Arnavutköy'deki Naima, gerek dekoru, gerek ambiansıyla, çok sıcak bir jazz kulübüydü. Selim Selçuk'un açtığı bu kulüpte sıkı jam session'lar dinlediğimi hatırlıyorum. Ve yanılmıyorsam, o dönemin tüm jazz müzisyenleri burada sahne al-

mışlardı. Naima'dan sözederken, çok sevgili arkadaşım Murat Ersen'i rahmetle anmak isterim. Naima'nın işletme müdürlüğünü yapan Murat Ersen'i, ne yazık ki çok genç yaşta yitirdik. Hatırlayacaksınız, Kerem Görsev de ikinci albümü 'For Murat'ı onun anısına yapmıştı.

Jazz dinleyiciliğinden, ton meistre'lığına geçtiğim ilk dükkan, Korukent Jazz Bar olmuştu. Küçük ama sempatik kışlık mekanı, muhteşem bahçesi, kaliteli tesisatı ve rahat sahne düzeniyle, çok sayıda yerli ve yabancı müzisyenin sahne aldığı bir jazz kulubüydü. Yanlış hatırlamıyorsam, Kerem Görsev ilk burada başlamıştı. Erol Pekçan'dan Selçuk Sun'a, rahmetli Ajlan Büyükburç'tan Tufan Ünalp'a kadar, sanırım tüm jazz müzisyenleri sahne almışlardı. Korukent Jazz Bar, o dönemde, gerek konserler, gerek jam session'lar açısından, en çok yabancı müzisyen ağırlayan kulüp olmuştu. Kadın vokalistlerden Vanessa Rubin, Doris Troy, Vinnie Knight ve Jean Yancey'i hatırlıyorum. Halen ülkemizde yaşayan Larry O'Neal de ilk burada başlamıştı. Ünlü piyanist Kirk Lightsey ve davulcu Micheal Carvin de hatırladığım bazı isimlerden. Bir gece, Erol Pekcan, Micheal Carvin'i sahneye çağırırken, 'Ve karşınızda Micheal Jackson' dediğinde, tüm kulüp yere yıkılmıştı. İstanbul Jazz Festivali sırasında sahne alan Pat Metheny, Manhattan Transfer ve Tina Turner'ın piyanisti Kenny Moore büyük ilgi görmüştü.

Tünel meydanındaki Gramofon, bence eğlence sektörünü Beyoğlu tarafına kaydıran ilk kulüplerden biriydi. Sahne ve tesisat açısından çok parlak olmamakla birlikte, iddiasız ama profesyonel yönetimi, sıcak havası ve makul fiyatlarıyla, severek gittiğim bir dükkandı. Aşağı yukarı tüm Türk müzisyenlerinin sahne aldığı Gramofon'da, ilk kez Bodrum Sapa'da dinlediğim, Ankara'lı Sibel Köse'yi de çok dinledik. Önder Focan'ın gayretleriyle sahne alan Scott Hamilton da, mütevazi tavırları ve sıcak tenoruyla içimizi ısıtmıştı.

Çırağan Oteli'nin içindeki Q-Bar da, İstanbul'un iddialı jazz kulüplerinden biri olarak açıldı. Yalnızca yazlık kısmına gitme fırsatı bulabildiğim, Q-Bar'da muhteşem bir bahçe, küçük bir sahne ve vasat bir tesisat hatırlıyorum. O gece Kerem Görsev ve Allen Harris'i dinlemiştik. Basından izlediğim kadarıyla, çok sayıda jazz (!) müzisyeninin sahne aldığı Q-Bar, belki de müşteri portföyüne bağımlı olarak, kulvar değiştirmiş gibi görünüyor.

Ton meistre olarak çalıştığım bir ikinci kulüp, **Kerem Görsev Jazz Bar**'dı. Tüm kuruluş aşamasını birlikte yaşadığımız için, Kerem'im heyecanını aynen paylaşmıştım. İdealist, tutkulu ve bir o kadar da mükemmeliyetçi bir jazz müzisyeni olan Kerem, gerçekten de bu kulüp için çok emek verdi. Ve sonuçta, şık ve karakterli bir dükkan çıktı ortaya. O güne kadar gördüğüm en iyi ses ve sahne düzeni ve teknik açıdan çok rahat çalışabildiğim bir mixer vardı. Bir jazz kulübü için önemli olan sayısız canlı performans kayıtlarını kusursuz bir şekilde yapabiliyordum. Sahne alan yerli-yabancı tüm müzisyenler, ses düzenine övgüler yağdırıyorlardı. Övgü deyince, aklıma traji-komik bir olay geldi. Jazz icra edeceğini bildirip, sahne aldığında alaturka çalan Sayın Özdemir Erdoğan, jazz'ı unutmuş olsa gerek, tesisattan hiç memnun kalmayıp, kendi tesisatını getirtmiş ve oldukça agresif bir tavır göstermişti. Kerem Görsev Jazz Bar'da, haftalık ya da iki haftalık bir program formatı içinde çok sayıda yerli ve yabancı müzisyen sahne aldı. Steve Kirbey, Keith Hall, Anna Lisa, Claudia Acuna, Russel Gunn, Eric Reeves, Allen Harris, Eldad Tarmou, Ron Affif, İlhan Erşahin ve Grubu, Fatih Erkoç, Elvan Aracı, Tona Ötenel, Selçuk Sun, Nükhet Ruacan, Neşet Ruacan, Can Kozlu, Sibel Köse, Emin Fındıkoğlu (Detant), Feyza, Kangroove ve Önder Focan, bu isimlerden bazıları. Kerem Görsev'in trio formatındaki performansları da büyük ilgi görüyordu. Ayrıca, işadamlarından oluşan amatör 'Business Band' de, Pazartesi akşamlarına renk katıyordu. Keza Sedat Ergin ve Kürşat Başar'ın amatör jam session'larını da keyifle anımsıyorum. Bir gece kulübe, Selçuk Sun'la birklikte genç bir adam geldi. Sessiz sedasız davulun başına geçip çalmaya başlayan bu kişinin, Bosphorus zillerinin tanıtımı için İstanbul'da bulunan, favori davulcum Jeff Hamilton olduğunu anladığımda gerçekten çok şaşırmıştım. Kerem Görsev Jazz Bar, ne yazık ki, mekanla ilgili bazı sorunlar yüzünden kapandı. Oysa uzun yıllar varolabilmesi için her türlü donanıma sahipti.

Ve Nardis. 2002'in son aylarında, Galata'da açılan, çiçeği burnunda Nardis, 'Jazz Kulüpte Dinlenir' sloganıyla, jazz severlerin yeni odağı. Ve benim de, hem severek çalıştığım, hem de keyifle yaşadığım yeni yuvam. Zühal Ve Önder Focan'ın idaresindeki Nardis'in ilginç bir hikayesi var. Yedi yıl önce dostlarının ısrarıyla bir jazz kulübü açmaya niyetleniyorlar. Ve o zamanlar bir marangozhane deposu olan bu mekana talip oluyorlar. Ama sahibi vermiyor. Proje rafa kaldırılıyor. Aradan yıllar geçiyor. Bir yıl önce, Erol Abiral onları yine niyetlendirip, bu kez kendi yerini öneriyor. Netice olarak, bir yıl sonra şiddetli ısrarlara dayanamayıp, yeniden bu işe soyunuyorlar. Yer ararken tesadüfen Galata'ya gidiyorlar ve aynı dükkanın kiralık olduğunu görüyorlar. Ve 2-3 ay içinde sponsor bulup, dükkanı açıyorlar. Niyetler ve kısmetler eşzamanlı olmayabiliyor ama önemli olan gerçekleşmeleri galiba.

Galata esnafının ve mal sahibinin büyük desteğini aldıklarını söyleyen Zühal ve Önder Focan, bu 2 katlı ilginç mekanı, gerçekten çok sıcak ve şirin bir jazz kulübüne dönüştürmüşler. Işıklar ve sahne aydınlatması Lumina tarafından yapılmış. Tesisat, Nefan'dan alınmış. Böyle bir tesisatla çalışmak gerçekten çok keyifli. Gerek müzisyenlerden, gerek dinleyicilerden ses düzeniyle ilgili övgüler geliyor. Kulübün işletmesini, aynı zamanda okuduğunuz bu derginin editörü olan Zühal Focan üstlenmiş. Sahne yönetimi ise Önder Focan'a ait. Müdür ve ekibi, jazz kulübü deneyimi olan, profesyonel bir ekip. Gökçen Adar tarafından belirlenen, abartısız ama iddialı bir menüleri var. Nardis, hergün ayrı bir grubun sahne aldığı bir kulüp. Ayrıca, aynı çatı altında, klasik jazz ve funk, latin, rock, blues ve etnik gibi alternatiflerin icra edildiği, geniş açılı bir formata sahip. Bu formatta şimdiye kadar sahne alan isimleri şöyle sıralayabilirim. Ayten Alpman, Neşet Ruacan, Nükhet Ruacan, Selçuk Sun, Kerem Görsev, Sibel Köse, Nilüfer Verdi, Ayşegül ve Nezih Yeşilnil, Can Kozlu, Cengiz Baysal, Altan İlter, Oğuz Durukan, Deniz Dündar, Selim Benba, Ayşe Gençer, İmer Demirer, Ali Perret, Volkan Hürsever, Eylem Pelit, Baki Duyarlar Jr., Oğuz Büyükberber, Emin Fındıkoğlu ve çok kısa bir zaman önce yitirdiğimiz, Metin Çotal.

Ayrıca, Funkbone, Habbecik, Jelatin, Bulutsuz Özlemi, Yansımalar ve King Bees gibi guruplar. Kemancı Vitali Imereli , bascı David Friesen ve hammond'cı Wolfgang Roggenkamp'ın konserleri de büyük ilgi gördü. Tabii, Önder Focan da, değişik guruplarla sahne alıyor. Amaçtan çok misyona önem veren Zühal ve Önder Focan çifti, dükkanın beş yıl dayanabilirse kalıcı olacağını söylüyor.

Amerika'da, jazz'ın neredeyse tüm kategorileri için ayrı kulüpler varken ve insanlar sevdikleri müzisyenleri dinleyebilmek için jazz kulüplerinin önünde kuyruklar oluşturup, birinci setin sonunda sinema seansı gibi yerlerini yeni gelenlere bırakıyorlarsa, bu ciddi bir taleptir. Talepten sözedersek, Türkiye'de jazz'a olan ilgi artıyor mu? Bence şekil değiştiriyor. Bu duruma jazz kulüpleri açısından bakarsak, sanırım, klasik jazz ve alternatiflerinin doğru harmanlanması ve iyi icra edilmesi büyük önem kazanıyor. Ama yine de, 'jazz' sözcüğünün herkes için başka bir anlam ifade ettiğini düşünüyorum. Dolayısıyla, işletme açısından profesyonel ve amatör ruhun hassas dengeleri söz konusu. Kısacası, jazz kulüplerinin işleri zor. Hele hele, dinlediğiniz müzik türünden, gittiğiniz mekanlara, giydiğiniz kıyafetlere, hatta yediğiniz yemeklere ve içtiğiniz şaraplara göre sınıflandırılma temayülünün yükseldiği bu dönemde idealist nasıl olunur bilemiyorum ama Nardis'in tüm bu kültür karmaşası arasında misyonerliğe soyunması, en azından benim açımdan çok değerli.

Korukent Jazz Bar (Oğuz Durukan, Kırk Lightsey, Vanessa Rubin, Don Moyet, Engin Gençer, Şebnem, Ray Charles'in saksofoncusu)

BÖLÜM 1

Nedir bu jazz dedikleri? Ve nereden beslenir?

Tüm dünyada varolan gerçekliği unutmamak gerekir; bu müziğin kökleri siyahi bir karakter taşır. Ama öte taraftan şunu da söylemek gerekir ki artık dünyada tenleri siyah olmayan fakat swing eden bir dolu müzisyen ve dinleyici yaşamaktadır.

Murat Opus
opus@bilgi.edu.tr

Yola koyulmadan önce serüvenin nereden başladığına bir göz atmak gerekir kanısındayım. Nedir bu jazz dedikleri? Ve nereden beslenir? Kaynağı nedir ya da daha doğrusu beslendiği kaynaklar nelerdir-nelerdi? Artık son derece homojen bir yapı içerisinde yer alan bu müziğin köklerinde yer alan çoksulluk nerelere ve neye dayanır. Bu soruların üzerinde sanırım bir süre durmak gerekir, eğer bu köklere inme ve araştırma berrak bir konuma taşınırsa daha net ve daha anlaşılır bir yapı oluşturulabilir kanısındayım.

Hepimiz jazz üzerine bir dolu makale ya da bir dolu yorum okumuş, duymuşuzdur. Örneğin gazeteci ağzıyla konuşulacak olursa jazz Afrika'dan getirilen kölelerin Amerika kıtasında kendilerini anlatma, köklerini hatırlama, bir zamanlar yaşadıkları yerleri, insanları hatırlama ve bulundukları yerlere acı ve kederle katlanmaları üzerine yazılan ya da anlatılan, hüzün ve asilik barındıran bir yapısallık içerisinde görülür. Evet hiç çekinmeden başlangıçta böyle bir serüvenin yaşandığı kuşku götürmez bir gerçektir ama unutmamak gerekir ki bu da jazz müziğinin artık tüm dünyada evrensel bir hal aldığıdır ve değişkenliğini-esnekliğini son derece yoğun yaşadığıdır. Kısacası bu müzik sadece bir duygusallık çerçevesinde incelenmemeli ve yorumlanmamalıdır, çünkü evrensel bir düzleme ulaşmış bir müzik hiçbir şekilde sadece duygusallık penceresinden incelenemez. Gelin hep beraber serüvenin en başına dönüp oralarda neler olduğuna ve günümüze nasıl geldiğine, gelirken de neleri değiştirdiğine ve dönüştürdüğüne bakalım.

Tüm dünyada varolan gerçekliği unutmamak gerekir; bu müziğin kökleri siyahi bir karakter taşır. Ama öte taraftan şunu da söylemek gerekir ki artık dünyada tenleri siyah olmayan fakat swing eden bir dolu müzisyen ve dinleyici yaşamaktadır. Bu sanırım konuştuğumuz müziğin ne kadar büyük değişimler yarattığını açıklamaktadır. Karakterinde siyah Afrika kıtasının izlerini ve özelliklerini oldukça yoğun taşıyan jazz, bir taraftan da Avrupa müzik geleneğinin unsurlarından yeterince beslenmiştir. Bu analamda siyah kıta müziğinin kısaca bir anatomisini çıkartmış olursak; Afrika müziğini üç ana bölüme ayırmak sanırım yanlış olmayacaktır: 1) **Güney Afrika Müziği**: Coğrafi konumu sebebiyle oldukça misafir çekmiş ya da almış bir bölge olduğunu unutmamak gerekir. Sömürge devletlerin uyrak yeri haline gelmiş bu bölge, Avrupa müziğinin armoni esaslı yapısından nasibini almıştır diyebiliriz. 2) **Kuzey Afrika Müziği**: Yanı başında duran tek tanrılı dinler bu bölge müziğini oldukça modal bir karakterde tutmuş ya da dönüştürmüştür diyebiliriz. 3) **Batı Afrika Müziği**: İşte burada işler biraz karışık bir düzleme oturur çünkü kilometrelere bağlı değişkenlik barındıran bir müzik karakteri ve enstrüman çeşitliliğle karşılaşmamak mümkün değildir. Fakat şunu unutmamak gerekir, Afrika müziği daha sonra armonik tavrını alacağı Avrupa müziğinden son derece belirgin ayrılık taşır ve bence en önemli ayrıksılık bu müziğin ***mimetik*** bir karakter taşımasıdır. Sonuçta çoğul olarak yaşamak, düşünmek ve yaratmak gerekir ama önemli olan bunu

bireysellik sınırlarına zarar vermeden yapmaktır. Yukarıda da söylediğim gibi tenleri siyahi olmayan ama sallanan insanların birlikteliği buradan kaynaklanmaktadır kanısındayım.

Amerika kıtasına zorla getirilen ilk siyahların 1618 yılında kıtaya ayak bastıkları kayıtlara geçmiştir. Getirilen bu siyah insanlar yeni yerler ve yeni yaşamlar görsünler diye getirilmemiş beyaz sahiplerine hizmet etsinler diye getirilmişlerdir. Ve bu ağır hizmet İç Savaş (1861-1865) zamanına kadar sürmüştür, hatta etkileri hala sürmektedir. İki yüzyılı aşan bu süreçte dillerini, dinlerini ve bir dolu özelliklerini bilmedikleri bu yeni insanlarla yaşayan daha doğrusu hayatta kalmayı başaran siyahlar, gizli bir şekilde ritüellerini devam ettirmek için gereken azmi yerine getirmişlerdir. Tabi bu süreçte yeni yerlerini ve bu yerleri paylaştıkları beyaz sahiplerinin kültürlerini algılama ve kendilerininkine benzeyen taraflarını kabul etmelerinin doğal olacağını unutmamak gerekir. Ve tabi kuşkusuz yeni bir müziği duymalarını söylememe gerek yoktur sanırım. Unutmadan söylemek gerekir ki tüm insanlık tarihinde dinin benzeştirme özelliğinin ne kadar büyük bir yer kapladığını göz ardı etmemeliyiz. Siyah kıtadan getirilen bu insanlarında kendi dinsel ritüellerine konulan yasaklar yüzünden Hıristiyanlıkta olan vaftiz seramonisini geleneksel nehir seramonileriyle kaynaştıracakları ve yakınlık duyacakları kuşku götürmez bir gerçeklik taşır. Kısacası kendi dinleriyle ilgilenemeyen siyah nüfusun efendilerinin dinleriyle ilgilenmeleri kaçınılmazdır. İç Savaş sonrası ortaya çıkan alt sınıf geleneği yeni yapılanmaların oluşmasında oldukça büyük etkenlik taşır. Artık siyahilerin de lokantaları, okulları gibi yerleri vardır. İkinci sınıf bir halde kendilerini bulan bu insanlar köklerine dönüp müziğin birleştirici tarafına sığınmışlardır dersem çok yanlış birşey söylemem sanırım. İşte bu noktada ***Gospel*** geleneğinin ortaya çıkması yadırganmayacak bir durum sanırım. Uzun süreli bu serüvenin birlikteliğinden doğan ilk özellik diyebilirim. Avrupa koral geleneğiyle Batı Afrika etnik müziğinin birlikteliğinin oluşumu ***Gospel***'ın ortaya çıkmasına yeterli etkiyi göstermiştir. Kuşkusuz gospel öncesi ***spirituel***, ***work songs*** ve ***blues*** (oldukça ilkel bir blues kimliği) öğelerinin olduğunu inkar etmemek gerekir. Fakat gospel müzik geleneği bunlar içerisinde kanımca birlikteliğin en önemli meyvesidir.

İç Savaş sonrası oluşan yeni süreç **Siyah Amerikan Bireyselliği** serüveninin hayata geçmesine zemin hazırlamıştır. Bireysellik kelimesinin **Blues** kelimesiyle yakınlığını irdelemeğe gerek yok sanırım, işte bu süreçten sonra siyah Amerikan bireyi yeni bir yaşam ve yeni bir kimliğin içerisinde kendini bulmuştur. Artık çoğul halinde yaşamayan **negro**, kendi yalnızlığıyla kendi sorunsallığına adım atmış olarak bulur kendini. Tek sarılabileceği şey kendi şarkısı olan ***blues***. Beyaz Armoninin siyahi scale (blue notes) ile buluşması çok sürmeden yayılmaya ve kimliğini bulmaya başlar.

19. yüzyıl sonlarında jazz kendi iç dinamiği ve gelişimi adına önemli bir sistematiğe doğru kaymaktaydı. Bunda en önemli mekanın New Orleans olduğunu söyleyebiliriz. Bir liman kenti olan New Orleans Avrupa'dan çok fazla müşteri alan bir yapıya sahiptir. Özellikle de Fransız gemilerinin çokluğunu söylemek gerekir. Oluşan bu ticaret esaslı hayat bir dolu değişimide kendiliğinde getirmiştir. Güneyin en büyük ve hızlı gelişen şehri New Orleans, hayatını müzik yaparak kazanan insanlara sayısız avantajlar (barlar, pavyonlar, dans müziği çalınan yerler) sağlamıştır. Ortaya çıkan yeni bir sınıfı göz ardı etmemek gerekir; ***Creole***. Oluşan bu yeni sınıf özel haklara sahiptir çünkü tam anlamıyla siyah değildirler. Bu melez sınıf siyahiler ile beyazlar arasında kalmanın avantajlarını müziğe geçirmeyi çok iyi başarmıştır. Ticaret ve liman kenti olması New Orleans'ı son derece hareketli kültürel ve sosyal bir yapıya taşımıştır demek doğru olur. Siyahi ve melez insanların Avrupa'yla tanışmaları da bunun en önemli özelliklerindendir. Kuşkusuz ortaya daha sonraki adlandırmalar da New Orleans stili dediğimiz kornet, trombon ve klarinetten oluşan bir birliktelik çıkmıştır. Fakat hemen eklemek gerekir ki bu da bu birlikteliğin **Beethoven**'dan beridir olduğu ve bilindiğidir. Örneğin daha sonra da saksofon ailesi eklenmiştir ama bilinir ki bunlar da **Berlioz**'dan beri Avrupa müziğinde yer almaktadırlar. Bu bahsettiklerim ışığında jazz müziğinin Avrupa kökenli klasik müzik karakterlerinden beslendiği özelliğini unutmamak gerekir. Tüm bunların ışığında geri dönecek olursak bu dönemde ***Ragtime*** stilinin ne kadar önemli bir yer edindiği kuşku götürmez. Hatta jazz'ın en önemli yapı taşlarından olan bir stil olduğunu söylememiz daha doğru olur. Fakat hemen hatırlatmak gerekir ki bu stil çok fazla emprovize ve swing karakteri taşımaz. Kısacası jazz müziğini doğuran bir sosyal olgunlaşmanın gerekliliği görülmektedir. Müziğin ana unsurlarının çalgılar topluluğu, armoni, melodi ve ritm olduğu su götürmez bir gerçektir. Avrupa müzik geleneğinin çalgılar topluluğu ve armoni esaslı yapısının jazz müziği üzerindeki etkilerini söylemek sanırım yeterli olacaktır. Kısacası ortaya Afrika ve Avrupa müzik ve sosyal olgularının birlikteliğinden Amerika kıtasında yeni bir sanat akımı çıkmıştır diyebiliriz. Bu sosyal olgular diğer şehirlerde oluşmaya başladıkça jazz müziğinin o şehirlere doğru da kaydığını, ya da oralarda da oluştuğunu söylemek gerekir. Siyahi nüfusun güneyden kuzeye başlattığı göçle (1916) birlikte bu yayılma daha da hızlanmıştır.

1900'lü yılların başlarında jazz gelişimini New Orleans merkezli bir yapıda kurmuş ve bu eksende büyüyüp, gelişmesine devam etmiştir. New Orleans'ın jazz için ne kadar renkli bir yapı içerisinde olduğuna yukarıda değinmiştim. Bu yıllarda ragtime (Piyano stilidir. Keskin vuruşlu bir ritmik yapıya sahiptir. Avrupa müzik geleneğinin Polka ve Marş tarzlarının Afrika ritmik yapısıyla yeniden biçim kazanmasıdır diyebiliriz) stilinin ağır bir etkisi olduğunu tekrar vurgulamak isterim. New Orleans liman kenti olma özelliğinden dolayı oldukça kozmopolit bir yapıya sahip, renkli bir karakter sergilemektedir. Fransız ve İspanyol egemenliğinin ağırlığı göze çarpmaktadır. Fakat öte taraftan kentin varoşlarında ise zenci nüfusun ağırlığı keskin bir şekilde görülmektedir. Bunların dışında Musevilerden tutun da Hollandalı'lara kadar değişik kimliklerin de bu kentte yer aldığını söylemek gerekir. Kentin varoşlarında yaşayan siyahi nüfus, beyaz nüfusun bakış açısına göre tek bir kimlikte biçimlenmiş ve sadece zenci kimliklendirmesiyle algılanmıştır. Oysa zenci nüfus da son derece farklılıklara sahip, renkli bir yapı sergilemektedir. Fakat bu süreç içerisinde zencilerin ortak hareket etmeğe başladıkları görülür, birlikteliğin tek bir potada eritilmesi amacı onları ortak müzik yapma davranışına kadar götürmüş ve bunun ilk örneklendirmesinin de ortaya çıktığı görülmüştür. Kullanacakları müzik aletlerini Avrupa müzik ailesinden olan **bando** yapısından alırlar. Devamında ise kullanılan armoni yine basit karakterde halk şarkılarından alınmadır, ama farklılık ritmik karakterde yatmaktadır, bu da ritmin **"negroid"** olmasıdır. Dinsel müziğin zenci çoğunluk içerisinde ne kadar önemli bir yer kapladığına değinmiştim. Dinsel ve seküler (spirituel, gospel ile ragtime, blues) müziğin renkli birleşmesinden ***"New Orleans Stili"*** doğmuştur dersem sanırım hata yapmış olmam. Bu stilin orkestrasyon yapısında kornet ya da trompet, trombon ve klarinet melodik yapıyı, tuba, davul, banjo ve bazen de piyano ise ritmik yapıyı oluşturmaktadır.

Müziğin ana unsurlarının çalgılar topluluğu, armoni, melodi ve ritm olduğu su götürmez bir gerçektir. Avrupa müzik geleneğinin çalgılar topluluğu ve armoni esaslı yapısının jazz müziği üzerindeki etkilerini söylemek sanırım yeterli olacaktır.

Jazz olgunlaşmasına devam ederken New Orleans stili hariç, değişik kent merkezli stiller de ortaya çıkmıştır. Bu yıllarda marching band, blues band ve ragtime orkestralar müzik hayatında yer almaktadırlar. Burada Chicago stilini hatırlatmadan geçemiyeceğim. Fakat gelin bu stili bir sonraki yazıda ele alıp, devamında neler olduğuna hep birlikte bakalım. Ve bu yazıyı Art Blakey'nin sözleriyle kapatalım: ***"Siyah müzisyenin müziği sallanmaktır. Beyaz müzisyen ancak bir ipin ucundayken sallanabilir ve bizim için-se sallanmak (swinging) toprak anlamına gelir. Sallanmak bizim toprağımızdır ve biz o topraklarda yaşamalıyız".***

Bir sonraki yazıda buluşmak üzere hepinize bol müzikli günler...

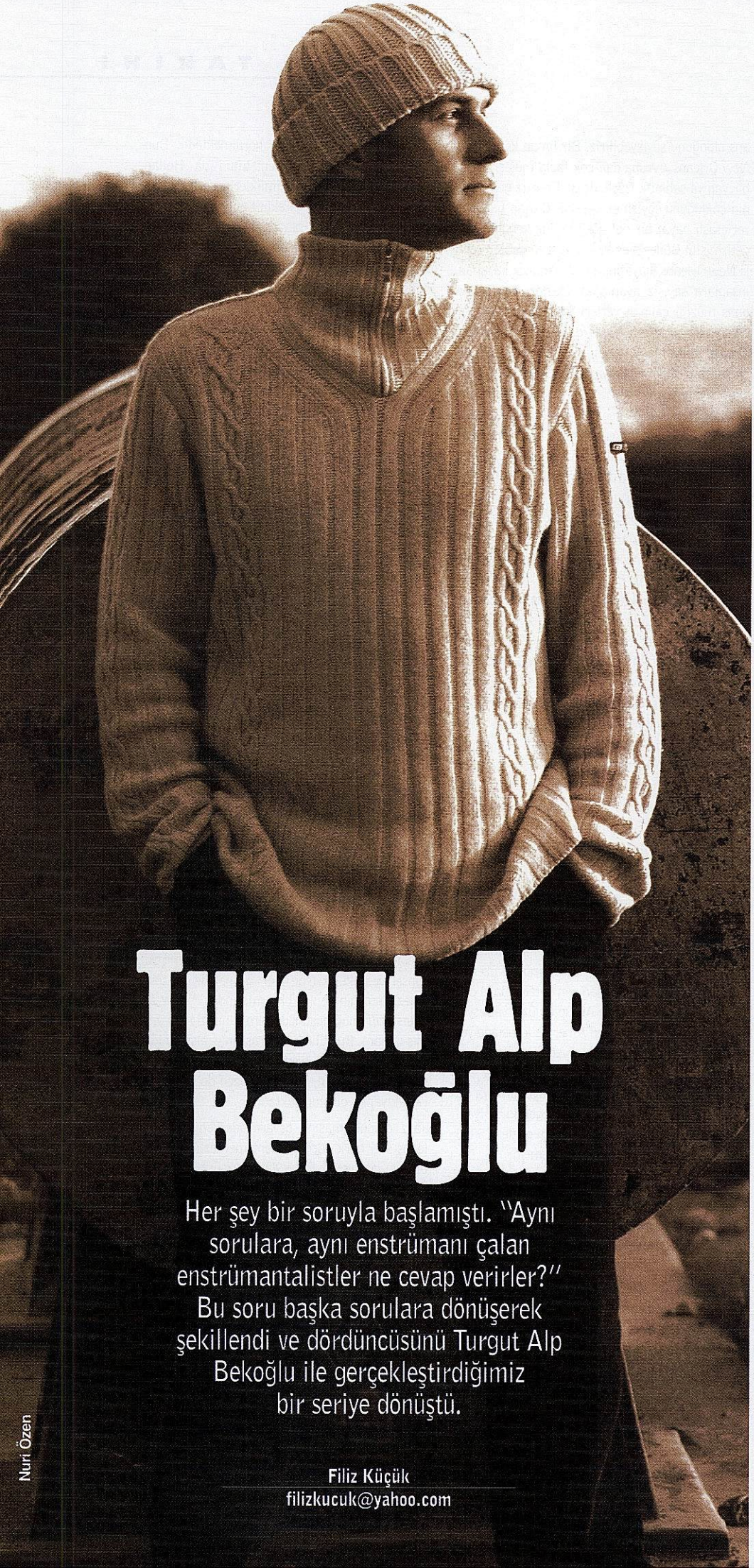

Turgut Alp Bekoğlu

Her şey bir soruyla başlamıştı. "Aynı sorulara, aynı enstrümanı çalan enstrümantalistler ne cevap verirler?" Bu soru başka sorulara dönüşerek şekillendi ve dördüncüsünü Turgut Alp Bekoğlu ile gerçekleştirdiğimiz bir seriye dönüştü.

Filiz Küçük
filizkucuk@yahoo.com

Nuri Özen

Turgut Alp Bekoğlu, "Bu kadar mı şeker, bu kadar mı hoş sohbet olunur?" dedirtiyor insana. Turgut Alp Bekoğlu'nun dünya tatlısı eşi Nuray Hanım ve köpekleri Şiva da zaman zaman sohbetimizde bize eşlik ettiler. Okuyunca bu sohbetin enerjisi içinizi ısıtacak.

Türkiye'de istediğiniz müziği yapma olanağınız var mı?

Evet, bence müzik yapabilmenin hangi ülkede yaşadığınızla detaylar dışında bir ilgisi yok. Eğer birşeyler yaratabilecek bir birikiminiz var ise, kendinizi ortaya bir müzik çıkarmak için hazır hissediyorsanız yaparsınız. Sanırım en önemli faktörlerden biri ne çalmak istediğinizi bilmeniz. Sonra sabırlı olabilmeniz geliyor. Müziğe, onu oluşturmanızda sizle beraber olan müzisyen arkadaşlarınıza ve ortaya çıkardığınızı dinleyeceklere yapıcı yaklaşabilmeniz daha olumlu sonuçlar almanızda büyük bir adım olabilir. Titreşimlerinizin tutabileceği müzisyenler seçebilmeniz de işinizi kolaylaştıracaktır. Önyargısız yaklaşımlarınız sizin öğrenme sürecinizde ve başarınızda memnun edici sonuçlar doğuracaktır. Ayrıca Türkiye melodi ve ritim bakımından büyük çeşitlilik içeren çok zengin bir ülke. Bunu da bir avantaj olarak kullanabilirsiniz. Sevdiğim müzikleri çalabilmek için, bu zenginliği kullanabilmek adına şanslı hissediyorum. Çalmaktan haz aldığınız bir müziği ortaya çıkarmak oldukça mutluluk verici olabilir ama eğer bir de onu dinlemekten zevk alacak belli bir dinleyici topluluğu ile paylaşma olanağını yaratabilirseniz sonuç çok daha anlamlı oluyor kuşkusuz. Belirli bir dinleyiciye ulaşmak bir amaç olursa, verimli yaratmanın kapısı açılabilir. Çünkü ne çaldığınız değil, nasıl çaldığınız önemli bence ve ne çalarsanız çalın, onu insanlarla paylaşmadıktan sonra, belli bir derinlik ifade etmiyor. Müzik bir tutku ise sizin için, bu hayli uzun ve engebeli bir yol olabilir. Belki de şöyle düşünmeliyiz; bir yerlerde var olan bir atmosferi ve yine muhtemelen varoluştan beri olan seslerin ve ritimlerin yardımı ile ortaya çıkarmamız bize sadece birşeyleri hatırlatmak için olabilir. Müziği çalan için de, dinleyen için de nasıl algılayacağı eşsizdir. Hayal alemlerimizin çeşitliliği ve derinliği burada vücut bulur. Neyi hayal ederseniz onu çalar veya dinlersiniz bir bakıma. Sonuç olarak çalmak istediğinizi nasıl görmek istediğiniz size bağlı.

Beraber çalışmayı istediğiniz müzisyenler var mı?

Aslında sanırım isimler o kadar önemli değil. Ortaya nasıl bir müzik çıkarabildiğiniz daha önemli. Yani çaldığınızda ve onu dinlediğinizde, sizi heyecanlandırıp bir yerlere götürüyorsa başarmışınızdır. Ne kadar çok ve farklı müzisyenle çalarsanız o kadar tecrübe ediniyorsunuz. Sonuç olarak beraber, üç kişi de olsa, dört kişi de olsa heyecan duyabileceğiniz, çalan herkesin memnun kalabileceği ve bir seyirciye ulaşabileceğiniz müzik yaratabilirseniz, bu en güzel şey bence.

Her müzisyenin enstrümanı kişiliğini yansıtır mı?
Derin bir gözlemcinin gözünden sanırım neyseniz onu çalarsınız. Başka türlüsü de mümkün olmazdı herhalde. Daha önceden davulla kurmuş olduğum iletişime rağmen, 15-16'lı yaşlarımda bir ara, davulla bas arasında seçim yapmakta zorlandım. Çünkü bir şekilde basın davulla ve dolayısıyla ritim ile ayrılmaz kimyasından ötürü dikkatimi çekmiş olacak; O aralar elektrik gitardan bozma bir bas edindim, kim bilir belki de tesadüf değildir. Bir dönüm noktasıydı, ya bas ya da davul çalacaktım. Davul ağır bastı. Şu anda yeniden dünyaya gelsem yine davul çalmak isterdim. Kısmen hiperaktif bir insanım, heyecanlı, hareketli, duyguları ani değişen. Onun için davulla bunu ifade edebildiğimi sanıyorum. Hakikaten davul ritim enstrümanı olarak çok büyüleyici ve baş döndürücü bir sihre sahip benim için.

Bir davulla ilk kez kaç yaşındayken karşılaştınız?
Küçükken bir ordu evinde. Önce kimse çalmadan gördüm, sonra orkestra geldi çalmaya, çok heyecanlandım. Bir an önce geçip çalmam lazım, diye hissettiğimi hatırlıyorum. Sonra allem ettim kallem ettim geçtim tepesine. Daha boyum bile yetişmiyordu. Ama ondan önce, ilkokul yılları başlamadan babamın aldığı bir izci trampetim vardı, onunla bahçede döne dolaşa takırdardım. Keşfetme yolculuğu başlamıştı daha şimdi de bitmemiş olan. Vurduğunuzda ses çıkarabilecek etrafta dikkatinizi çeken ne varsa deneme yanılma dönemi bir bakıma. Annem o takırtılara alışana kadar oldukça zor dönemler geçirdi eminim. Sonraki dönemlerde bana babam ve dayım ara ara çeşitli davul soloları dinlettiler. Çok dikkatimi çekmişti. İlk davulumu babam aldı. Döküntü birşeydi. Bir de bana sorun; bir Kadillaktı o zaman benim için. Liseyi bitirmem için söz verdiği ikinci davulumu hala çalmaktayım ve ilk göz ağrım. Ailemin bana verdiği destek olmasaydı, beni anlamasalardı bugünlere gelemezdim, onların hakikaten çok büyük payı var, sağ olsunlar. Bu yüzdendir ki yönlendirme çok önemli.

Şu anda o yaşlarımda olsaydım şunu yapardım diyebileceğiniz birşey oldu mu?
Sanırım olmadı. Herşey doğal oluşumunda gelişiyor zaten. Geçmiş bugünü yaratıyor. Yapabildiklerinle, yapamadıklarınla, içinde bulunduğun hali oluşturuyor.

O yıllarda kurduğunuz hayalleri gerçekleştirebildiniz mi?
Daha büyük hayaller vardı. Mesela,16'lı yaşlarda, yurtdışında daha iyi bir müzisyen olmayı oralara gitmeyi, o hayatı yaşamayı, o hayatın içine karışmayı, dinlediğim, heyecanlandığım müzisyenlerin bulunduğu çevreye girmeyi, nasıl birşey olduğunu denemeyi düşünürdüm. Kısmen yaptım sayılır. Gittim, o ortamı kokladım, çaldım. Fakat geç kalınmış bir dönemdi. Yirmili yaşlarımda gitmeliydim. Şu soruyu her zaman soruyorum kendime. Çoğu şey kontrolümüz dışında mı, yoksa herşey insanın çabasıyla mı beraber geliyor? Hayatta olan bazı olaylar birinci şıkkı destekliyor, bazı olaylar ikinci şıkkı. Arasında kalabiliyoruz. Gitseydim ne değişirdi, müzik olarak, amaç o mutluluğa, o hazza erişmekse, tabi her zaman bir ötesi vardır ama, çok güzel şeyler yakaladığıma inanıyorum. Tabi bu, 7 gün, 24 saat olmuyor muhakkak. Hayat inişlerle çıkışlarla dolu zaten. Bunlar da, insanın müziği özlemesini, müzikte başka açılımlara gitmesini, yaratmasını sağlıyor. Sahne üzerinde inanılmaz şeyler yakalanıyor. Meraklı izleyiciler de bunlara şahit oluyor. Şunu anlıyorum, o yıllarda kurduğum hayallerin hepsi olmayabiliyormuş. Ama, müzik anlamında, şu anda çalarak bunu gerçekleştirebildiğimi düşünüyorum. O zamanlar o hayallerin sadece ismi değişikti. Ama şimdi hisleri yerine oturduğunu söylüyor. Çünkü çalıyorum, zevk alıyorum. Bu, titreşiminizin uyduğu herhangi bir müzisyenle bir araya geldiğinizde, çaldığınızda o günkü hayalleri gerçekleştirdiğinizi anlıyorsunuz ve bu halen süren bir yol. İnanın, sevdiklerini yapabilen müzisyenler çok şanslı, bu onlara verilmiş büyük bir hediye Allah tarafından, kıymetini fazlasıyla bilmeleri gereken. Çünkü hissettiğimiz ve yarattığımız sesler varolan bir kaynaktan geliyor. Bize sadece kanal olma şansı verilmiş ihtiyacı olanlara destek vermek için. Hiçbir canlının detaylar dışında birbirinden farkı yoktur, bütünün çeşitleridirler olması gereken.

Diğer sanat dallarıyla aranız nasıl?
Müzik dışında hiçbir şeyle, yüzeysellik dışında, ilgilenemiyorum. Diğer zamanlarımda bilgisayarda seslerle oyalanıyorum. Okuyorum, sinemayı seviyorum. Bir de hafta içi hergün kaçırmamaya özen gösterdiğim tüm duyguları içinde barındıran Ally McBeal var, CNBC'de saat 20:00'de. Bir kere seyrettikten sonra vazgeçemiyorsunuz. Beni düşündürüyor başka yerlere götürüyor. Bir de müzikleri de güzel. Hayatın içinden. Belki de daha rahat olabiliriz diyorum bazı sahnelerinde.

Turgut Alp Bekoğlu, Turgut Alp Bekoğlu olmasaydı Turgut Alp Bekoğlu'nu dinler ve beğenir miydi?
Çok zor bir soru hakikaten. Son senelerde yaptığım bazı şeyleri çok beğenerek dinliyorum.

Nuri Özen

Kısmen hiperaktif bir insanım, heyecanlı, hareketli, duyguları ani değişen. Onun için davulla bunu ifade edebildiğimi sanıyorum. Hakikaten davul ritim enstrümanı olarak çok büyüleyici ve baş döndürücü bir sihre sahip benim için.

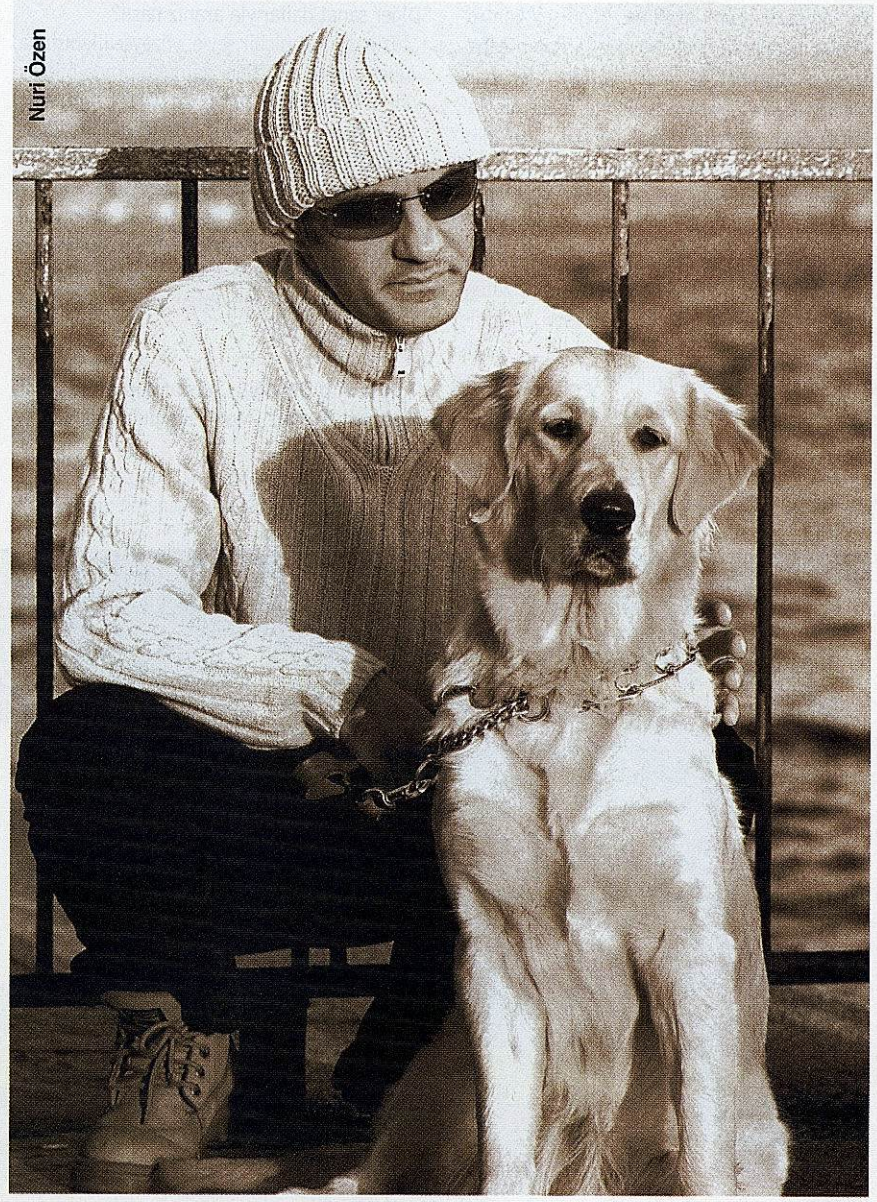
Nüri Özen

Her şeyde olduğu gibi müzikte de sevgi olursa, ona göre şeyler sunacaktır bizlere ve O tüm dillerin ötesinde aktarılayamayanı aktarma derinliğine sahip bir değerdir...

Bunu ben mi çaldım diyerek dinlediğim, çok heyecanlandığım şeyler oldu. Ama, ben, beni dinler miydim, bilemiyorum. Çünkü ben olmamak nasıl birşey bilemiyorum, başka biri olarak ne hissederdim, ne dinlerdim? Zevklerim ne olurdu, davul zevkim? Şu an benim müzik zevkim ya da davul zevkim bu, hislerim bu ve o hislerle dinliyorum kendimi. Onun için de belki objektif olmak çok zor. Ama mesela, ilk senelerde, çok daha fazla kusur buluyordum. Harika, bunu ben mi çaldım, diyebileceğim anlar olmuyordu nerdeyse. Ama, son birkaç senedir, hakikaten, çaldığım bazı şeyleri zevkle dinliyorum. Başkasına göre tabi değişebilir bu, çok normal. Belki bana o anda bazı hisleri hatırlatıyor, o yüzden öyle yargıda bulunuyorum, çağrışımlar dolayısıyla. Aklıma gelmişken kendimde keşfettiğim birşey var. Bu aralar biraz tembellik var bende. Sanırım kabuk değiştirmem gerekiyor. Belli bir düzeydeki kabiliyet aynı zamanda tembel yapabilme potansiyeline de sahip. Çalışmanın kutsallığına saygı duymamız gerekiyor bence. Bunu belirtmeden geçmek istemem.

Bir müzisyenin kendine özel bir tarz oluşturması nasıl bir aşama gerektirir?

Benim için bir tarz oluşturabilme sorgusu yok. Beni serbest bırakmayı tercih edene, ne hissedersem onu çalarım. O anda hayal edebildiğim neyse onu, içinde bulunduğum ruhsal durumu çalarım. En özgür anlardır bunlar, paylaşma kuralı unutulmaksızın. Oldukça farklı müzikler dinliyor insan doğal olarak. Ve bazen inanır mısınız aynı geliyor. Çaldığınızın birşeylere benzememesi zaman zaman zor olabilir. Belki de benzemesinden çok, nasıl bir atmosfere karıştığınız o an daha anlamlıdır. Müzik notaya yazılamayanın oluştuğu yerde şekilleniyor. Tarzları tartışmak dinleyenlerin enstrümanıdır belki de kullanmaktan zevk aldıkları...

Şu sıralar kimlerle, nerelerde, ne zaman çalışıyorsunuz?

Friends Band ile eski Magma, yeni adı Alegria'da latin jazz çalmaya başlayacağız, çalmaktan zevk aldığım arkadaşlarım Erdem Sökmen, Erhan Akhan, Hakan Beşer, Hami Barutçu, Levent Altındağ, Ricardo Moyano, Tarık Sezer ile. Ayrıca Kenan Doğulu ile çalıyoruz. Bunun dışında diğer projelerden birinin provalarını ve öbürlerinin hazırlıklarını yapıyoruz diğer arkadaşlarımla.

Davul seçiminde nelere dikkat ediyorsunuz?

İnsan tonu kendisi çıkarıyor, davulun nasıl olduğunun dışında. Tabi ki önemli olan ağacın tınısı. İdeal davulumla çalmıyorum aslında. Kafamda daha özendiğim sesler var. Kullandığınız derinin cinsi ve akordu size hayal etmenizde ve yaratmanızda başka tüneller açıyor. Bir de tabi zil seçimi var, hassas bir konu. İstanbul Agop Cymbals'ın endorser'larındanım. Dünyanın en iyi zilleri gerçekten bunu söylemeden geçmek istemem. Bana, o yarattıkları eşsiz ve seçmekte hakikaten çok zorlandığım zillerden deneme ve çalma şansını tanıdılar. Gerçekten çok şanslı hissediyorum. Çünkü ziller davulu tamamlayan, olmazsa olmaz en önemli unsurlar. Onlar böyle sesler yaratamasalardı, hayal dünyamız daha sınırlı olurdu. Müziğe başka bir boyut ve derinlik getiriyor.

Bildiklerinizi birileriyle paylaşma, aktarma isteği duyuyor musunuz? Bunun için neler yapıyorsunuz?

Benle paylaşabileceğini hissedenlerle doğal olarak şekilleniyor bu. Zaman zaman özel ders verdiğim öğrenciler oluyor. Keşfettiklerimi ve hissettiklerimi aktarmak benim için de bir öğrenme-öğretme sürecini oluşturuyor. Meraklı olanlar ve bu konuda gerçekten heyecanlananlar beni de heyecanlandırıyor. Bir web sayfası hazırlamak istiyorum. Çağımızda güçlü bir iletişim aracı oldu. Hazır olduğumda bir albüm ile daha fazla şey yapabileceğimi düşünüyorum. Kayıtlar bu alanda etkili aktarıma sahip. Hissettiklerimin ve hayal dünyamın belki birkaç penceresini seslerle ve ritimlerle aktarıp paylaşabilirsem mutlu olacağım. Herşeyde olduğu gibi müzikte de sevgi olursa ona göre şeyler sunacaktır bizlere ve O tüm dillerin ötesinde aktarılayamayanı aktarma derinliğine sahip bir değerdir..

internet kurtları çok mutlu!

yüzlerce kitap,
film, CD
dergi, ansiklopediyi
on-line satın alabiliyor,
benzersiz içeriğe
istedikleri an
ulaşabiliyorlar...
Üstelik hemen ve
inanılmaz indirim
ve gün içinde değişen
müthiş promosyonlar ile...

kitap | video | müzik | dergi | katalog

boyut.com.tr

MasterCard
VISA
BONUS CARD

BOYUT YAYIN GRUBU

travelguide.gen.tr / turizmdebusabah.com
industryguide.gen.tr
Boyut Yayıncılık ve Tic A.Ş.'ın tescilli markalarıdır

VeriSign Secure Site Click to verify

boyut.com.tr adresinden yapacağınız tüm alışverişler %100 güvenlidir.
Kredi kartı numarası gibi tüm kişisel bilgileriniz 128 Bit SSL ve SET şifreleme ile transfer edilir ve yalnızca banka tarafından görülür.

SOFTLY AS IN A MORNING SUNRISE

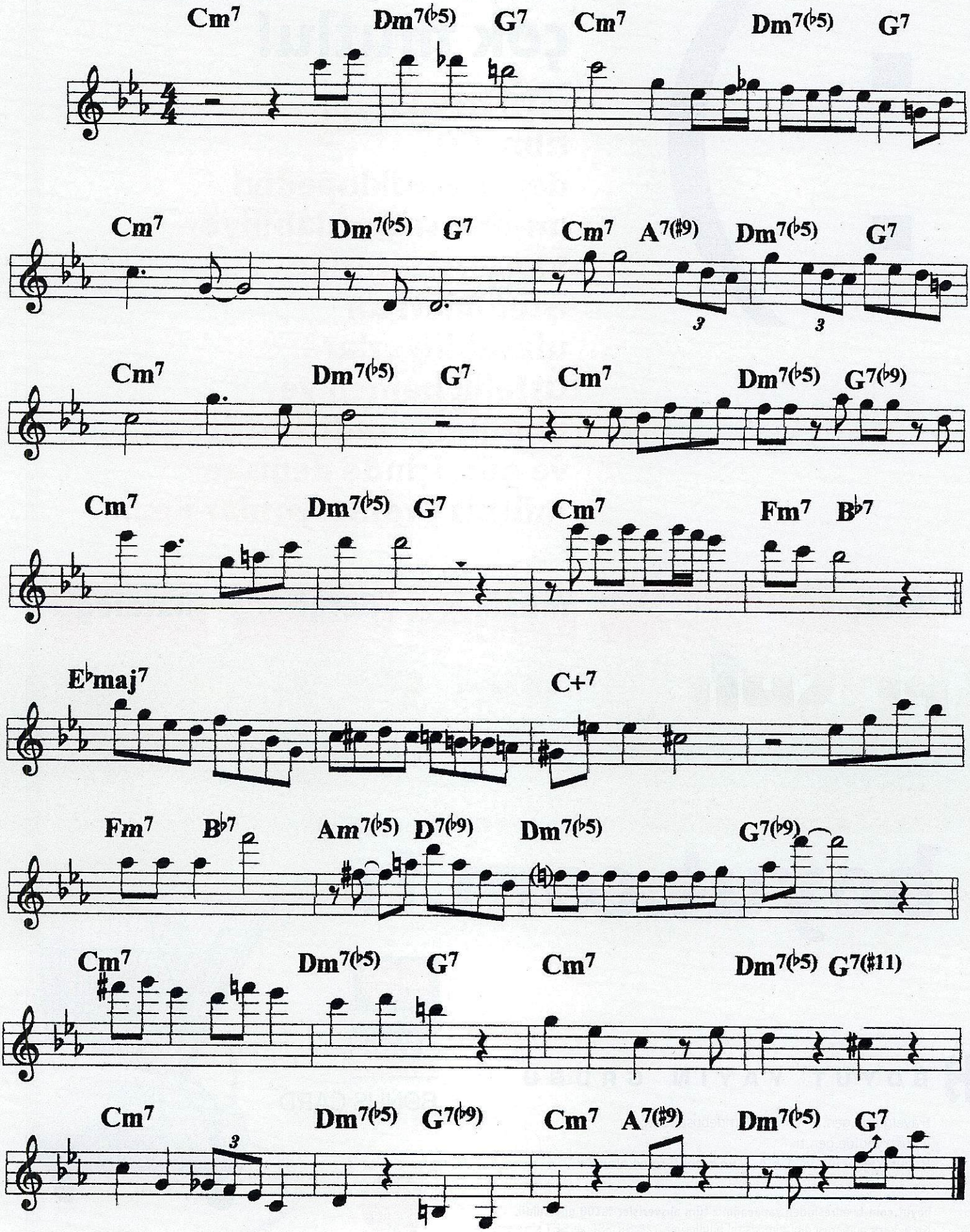

Bill Frisell

Cem Tuncer
cemtuncer@yahoo.com

Selam!

Bu sayımızın konuğu (Mart ayında İstanbul'da konser verdiği için de konuğumuz) jazz gitarın kendine has yorumcusu Bill Frisell. Fred Hersch ile birlikte çaldıkları "songs we know" albümden seçtiğim Softly as in a Morning Sunrise adlı standard'ın solo transkripsiyonu.

Orijinal sound'u ve çalışıyla jazz gitar tarihinde çok önemli yeri olan Frisell; lirik, sıcak, bluesy bir havada çaldığı bu solo, birçok genç müzisyene örnek olabilecek phrasing, articulation gibi konulara çok iyi bir örnek. Çalışındaki sadelik ve anlam çok önemli. Az nota -çok ifade. Eğer bu albümü dinlemediyseniz şiddetle tavsiye ederim.

İyi çalmalar!!!

ULUSLARARASI KULLANILAN KISALTMALAR

acc	akordiyon	**el** db	elektrik double-bas	picc	piccolo
afl	alto flüt	eh	english horn	prg	programming
arr	aranjör	elb	elektrik bas	**r**	reeds
as	alto saksofon	elg	elektrik gitar	**sax**	saksofon
b	bas	elp	elektrik piyano	si	sitar
bar	bariton saksofon	els	elektrik sitar	sou	sousaphone
bcl	bas klarinet	eu	euphonium	ss	soprano saksofon
bfl	bas flüt	**fl**	flüt	str	strings
bgo	bongo	flh	flügel horn	synth	synthesizer
bjo	banjo	frh	french horn	**ta**	tabla
btb	bas trombon	**g**	gitar	tam	tambourine
bs	bassoon	**h**	horn	tb	trombon
c	kornet	har	harpsichord	timb	timbales
cb	kontrabas	hca	harmonika	tp	trompet
cbs	kontrabassoon	ho	hammond org	ts	tenor saksofon
cel	keleste	hp	harp	tu	tuba
cga	konga	keyb	keyboards	**v**	violin
cl	klarinet	**man**	mandolin	va	viola
clav	klavinet	mell	mellafon	vb	vibrafon
co	kougar	mrb	marimba	vc	cello
comp	kompözitör	**o**	obua	vo	vokal
cond	kondaktör	orch	orkestra	vtb	valve trombon
cy	simbal	org	org	**wbd**	washboard
d	davul	**p**	piyano	wdwd	woodwinds
dir	direktör	perc	perküsyon	**xyl**	xylophone

Önder Focan & David Friesen

Reminisce
Blue Note 583069 2 (2003)

Müzisyenler
Önder Focan (g)
David Friesen (b)

İlk kez Ocak 1999'da Los Angeles'daki "Jazz Eğitimcileri –IAJE" seminerlerinde tanışan ve o tarihten itibaren birlikte çaşitli konserler veren ikili birlikte kayıt yapma olanağını 2001 yılının son günlerinde Avusturya Viyana'da buldular. On parçanın yer aldığı çalışmada David Friesen ve Önder Focan bestelerinin ve düzenlemelerinin yanında My Funny Valantine, Alone Together, Old Folks, Like Someone in Love gibi standartlar ve Kerem Görsev'in I Remember Your Face adlı parçasının yorumu da yer alıyor. Bu CD'deki gitar ve kontrabasın uyumlu birlikteliğinden hoşlanacaksınız. Albüm Nisan ayının sonlarına doğru piyasada olacak.

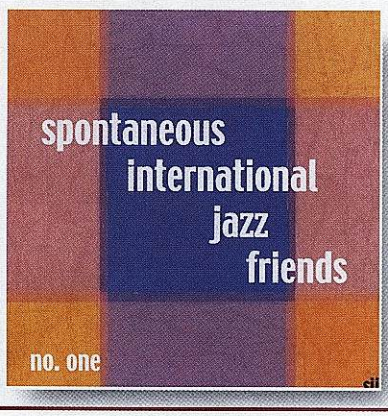

Stefan Weeke

No.One
Mum 4001 (2003)
Müzisyenler
Önder Focan (g)
Stefan Weeke (b)
Ernst Bier (d)

1997 yılında tanışıp çeşitli defalar birlikte çalan bu üç müzisyen, bascı Stefan Weeke'nin projesi olan SIJF ilk albümü No-One'ı geçtiğimiz yaz Berlin'de kaydetti ve bu CD yılbaşında Almanya'da piyasaya çıktı. Sadece standartlara yer verilen albümde 8 parça yer alıyor. Bu albümü sadece Tünel Meydanı Lale Plak (0212-2937739) No.1'den veya Nardis Jazz Club (0212-2446327)'dan satın alabilirsiniz.

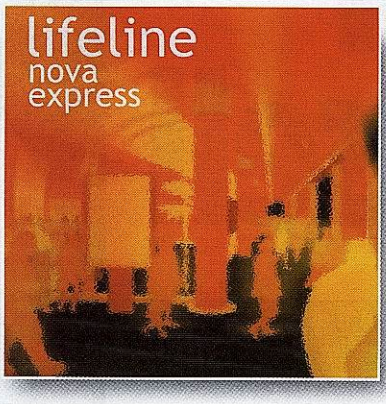

Lifeline

Nova Express
Ada Müzik 6502479 (2003)

Müzisyenler
Yahya Dai (swi, ss, ts)
Şevket Akıncı (g)
Baki Duyarlar (p)
Emre Tukur (keyb)
Mümtaz Solmaz (eb)
Eylem Pelit (eb)
Cem Aksel (d)
Cem Erman (perc)

Uzun zamandır çalışmalarını birlikte sürdüren grup nihayet albümlerini de hazırladı. Düzenlemelerinin Şevket Akıncı'ya ait olduğu çalışmada 10 parça yer alıyor. İmer Demirer de bir parçada konuk olarak yer almış. Fusion severlerin mutlaka edinmeleri gereken bu çok titizce hazırlanmış albümü pek çoğunuz seveceksiniz.

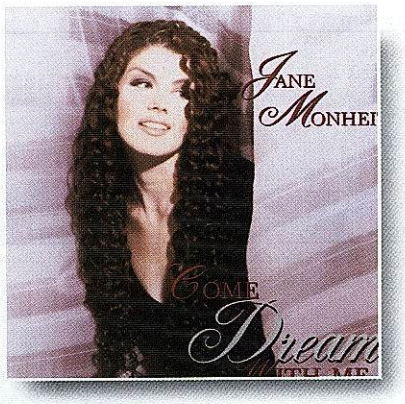

Jane Monheit

Come Dream With Me
Columbia 509477-2 (2002)

Müzisyenler
Jane Monheit (vo)
Kenny Barron (p)
Richard Bona (g)
Michael Brecker (s)
Tom Harrell (tp)
Christian McBride (b)
Gregory Hutchinson (d)

Jane Monheit

Never Never Land
Sony 50947623 (2002)

Müzisyenler
Jane Monheit (vo)
Kenny Barron (p)
Ron Carter (b)
Lewis Nash (d)
Bucky Pizzarelli (g)
David "Fathead" Newman (ts, flt)

Çok usta müzisyenlerle şarkı söylemeyi başaran bu genç kadının Türkiye'de de tanınmaya başladıktan sonra tüm yapmış olduğu eski kayıtlar birer birer ithal edilmeye başlandı. Vokal müziskten hoşlananların sevecekleri çalışmalar.

ScoLoHoFo

Oh!
Blue Note 4208126 (2002)

Müzisyenler
John Scofield (g)
Joe Lovano (ts)
Dave Holland (b)
Al Foster (d)

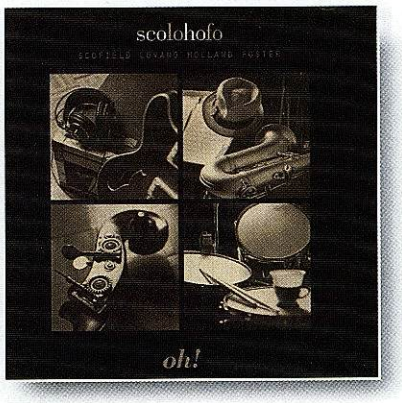

Bütün bu yukarıda adları yazılmış müzisyenlerin kendi adlarına yaptıkları kim bilir kaçar adet kayıt vardır. Bütün onca senenin birikimi, bu isimlerin etrafındaki efsane, daha albümün ilk parçası, Joe Lovano'nun bestesi olan Oh! sizi içine alıveriyor. Çok uyumlu bir birliktelik. Son dönemin önemli çalışmalarından biri.

Joe Zawinul

Faces and Places
ESC 5036792 (2002)

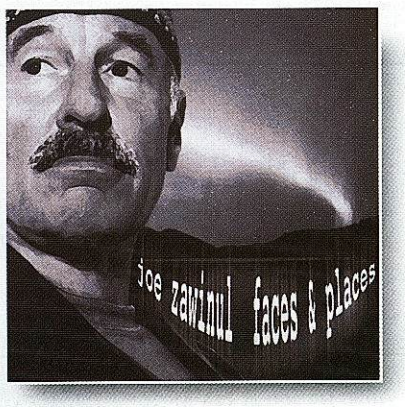

Müzisyenler
Joe Zawinul (keyb)
Etienne Mbappe (vo, b)
Paco Sery (d)
Alex Acuna (perc)
Bobby Malach (ts)

Geçen yıl İstanbul Jazz Festivaline geldiğinde bu proje ile gelmişti Zawinul. Ama o dönem ithalatı yapılmayan çalışma ancak geldi ve şimdi piyasada. Zawinul hayranlarına, konseri izleyemeyenlere ilaç niteliğinde bir çalışma.

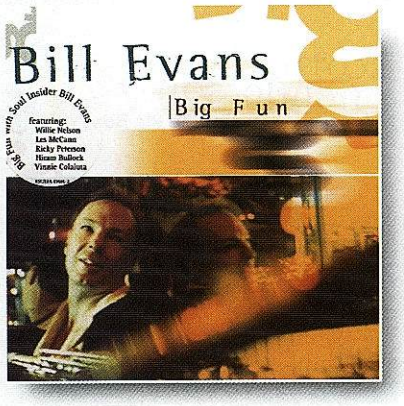

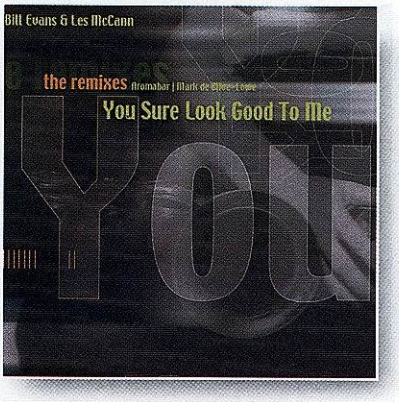

Bill Evans

Big Fun
ESC 5036812 (2002)

Müzisyenler
Bill Evans (ss, ts, as)
Les McCann (vo)
Hiram Bullock (g)
Ricky Peterson (Ham.org)
Clifford Carter (p)
James Genus (b)
Vinnie Colaiuta (d)

Bill Evans

You Sure Look Good To Me
ESC 5036722 (2000)

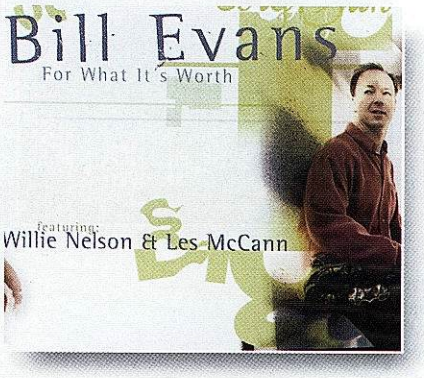

Bill Evans

For What It's Worth
ESC 03681 (2002)

Dergimizin bu sayımızda (syf. 21, 22, 24) Orhan Kahyaoğlu'nun çok geniş olarak ele aldığı sanatçının aynı anda bu üç çalışması piyasaya girdi.

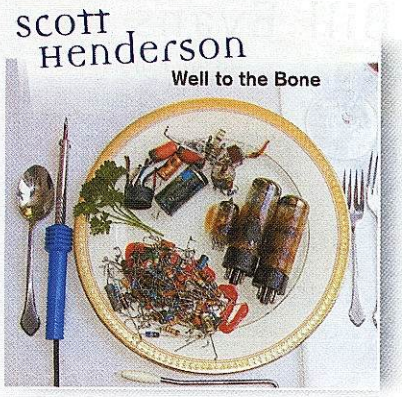

Scott Henderson

Well to the Bone
ESC 5036832 (2002)

Müzisyenler
Scott Henderson (g)
Kirk Covington (d)
John Humprey (b)

Stefon Harris

Grand Unification Theory
Blue Note 3249823 (2003)

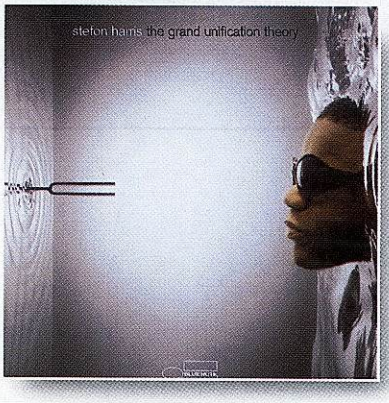

Müzisyenler
Stefon Harris (vib)
Xavier Davis (p)
Tarus Mateen (b, vo)
Terreon Gully (d)
Kahlil Kwame Bell (perc)
Anne Drumond (flt)
Douglas Purviance (tb)
Steve Turre (tb, shells)
Derrick Gardner (tp, flgh)

Stefon Harris her geçen gün birbirinden güzel çalışmayla ortaya çıkıyor. Grand Unification Theory de bunun en son örneklerinden. Albümdeki parçaların tamamının beste ve düzenlemesinin sanatçıya ait olduğu bu çalışma geniş müzisyen kadrosu ile de heyecan uyandırıyor.

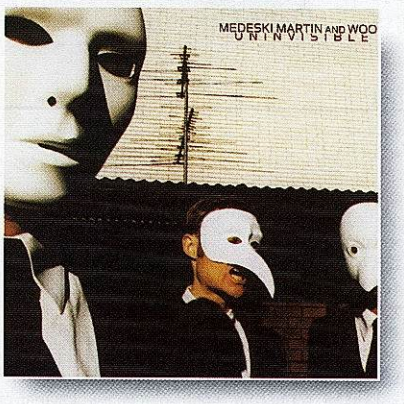

M, M & W

Uninvisible
Blue Note 358702 (2002)

Müzisyenler
John Medeski (keyb)
Billy Martin (d)
Chris Wood (b)

2002'nin ortalarında piyasaya çıkan bu çalışma tüm MMW özelliklerini taşıyor. Yeni besteler, uyumlu birliktelik, MMW severlerin keyifle dinleyecekleri bir çalışmayı ortaya çıkarmış.

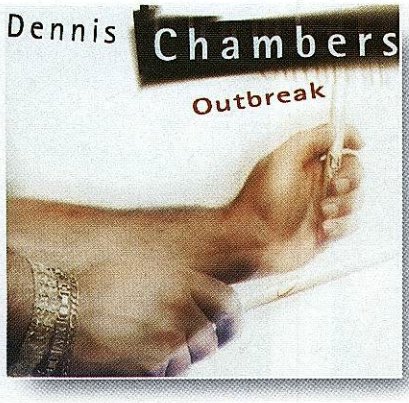

Dennis Chambers

Outbreak
ESC 5036822 (2002)

Müzisyenler
Dennis Chambers (d)
Michael Brecker (ts)
Randy Brecker (tp)
Jon Herington (g)
Jim Beard (g, Ham.org)
Will Lee (b)
Arto Tunçboyacıyan (perc)
John Scofield (g)

Zengin konuk kadrosuyla çok keyifli bir çalışma kotarılmış. Her tür jazz'dan hoşlananların keyif alacakları başarılı bir çalışma.

BWB

Groovin
Warner Bros. 4801122 (2002)

Müzisyenler
Rick Braun (tp, flgh)
Norman Brown (g, vo)
Kirk Whalum (ts, ss)

Smooth jazz sevenlere önereceğimiz çok keyfili bir çalışma. Albümde ayrıca Ricky Peterson (keyb), Christian McBride (b), Gregory Hutchinson (d), Bashiri Johnson (perc), Michael Campbell (rhy.g), Dee Dee Bridgewater (vo) yer alıyorlar.

Golden Slumbers

A Father's Lullaby
Warner Bros. 248333 (2002)

Warner Bros. Müzisyenlerinin toplu olarak yer aldıkları genel WB havasının hakim olduğu smooth jazz örneği. Dingin, sakinleştirici müzik. Hele hele içinde bulunduğumuz savaş çığlıklarının atıldığı bu döneme türünden hoşlananlara iyi gelebilecek çalışma.

Blue Note Trip

Saturday Night-Sunday Morning
Blue Note 5434602 6 (2002)

Firmalar artık satış yapabilmenin tüm inceliklerini kullanarak tüm hünerlerini sergiliyorlar. Bu tür "incelikler" aslında çok da eleştirilmemeli. Zira gençlere ulaşmanın önemli yolu bu kayıtların bir şekilde dinlenilmesi hedefse, tamamdır. İşte bu elimizdeki kayıt gibi. 40 yıllık bir serüveni 2 CD'de dinletmek isterseniz, konsantre derseniz hem de, buradan buyrun deriz biz de. Donald Byrd, Buddy Rich, Grant Green, Ronny Jordan; "Cumartesi Gecesi"ni, Marlene Shaw, Nancy Wilson, Gene Harris, Lonnie Smith, Dianne Reeves, Eddie Palmieri; "Pazar sabahı"nı kendi bildikleri dilde, müzik dilinde anlatıyorlar.

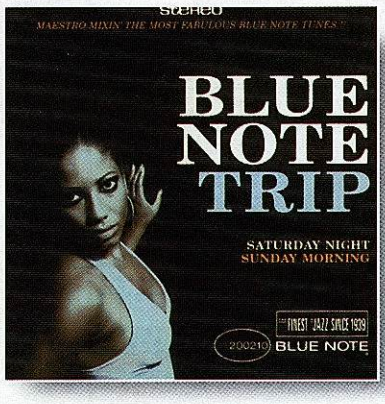

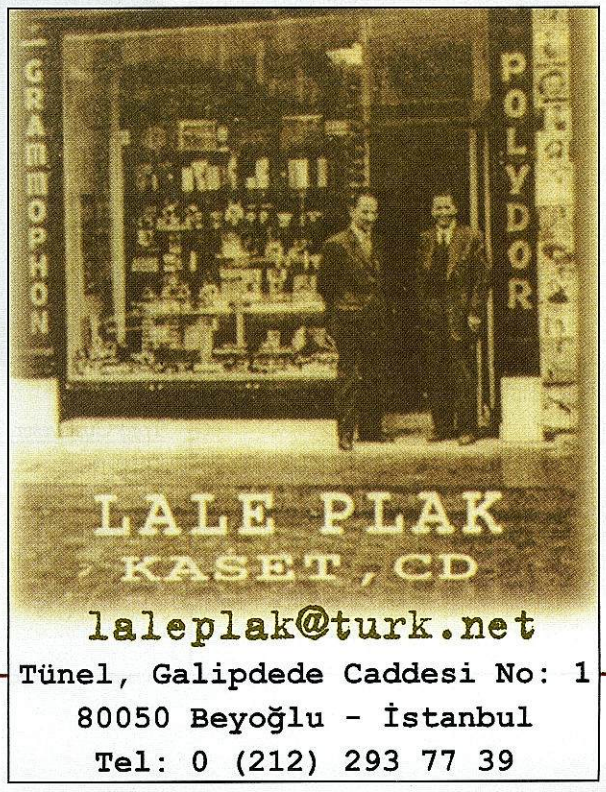

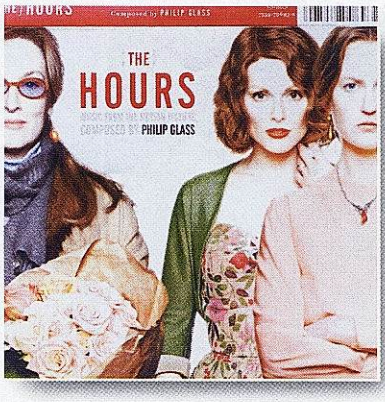

Philip Glass

The Hours
Nonesuch 796932 (2002)

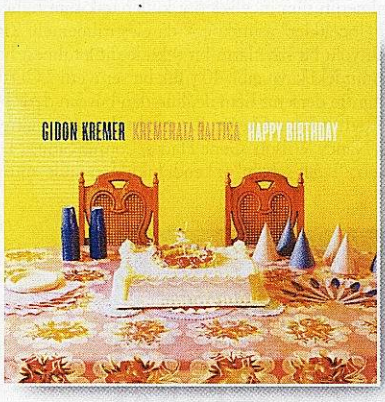

Gidon Kramer

Happy Birthday
Nonesuch 796572 (2002)

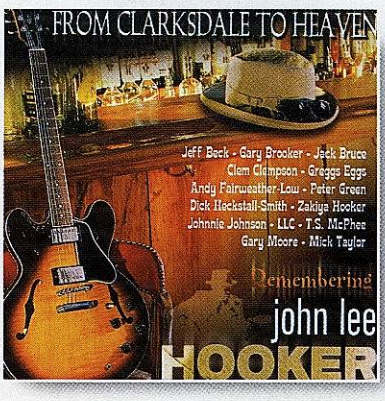

Remembering John Lee Hooker

From Clarksdale To Heaven
Eagle 4122826 (2002)

Müzisyenler
Jeff Beck, Gary Brooker, Jack Bruce, Clem Clempson, Greggs Eggs, Andy Fairweather, Peter Green, Dick Heckstall-Smith, Zakiya Hooker, Johnnie Johnson, LLC, T.S.McPhee, Gary Moore, Mick Taylor.

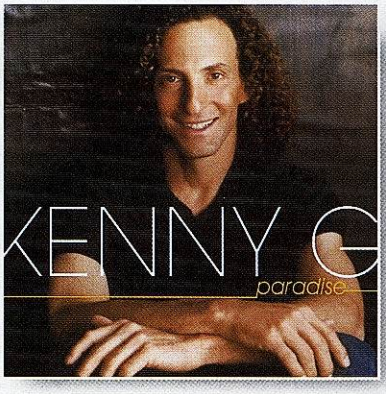

Kenny G

Paradise
Arista 959342 (2002)

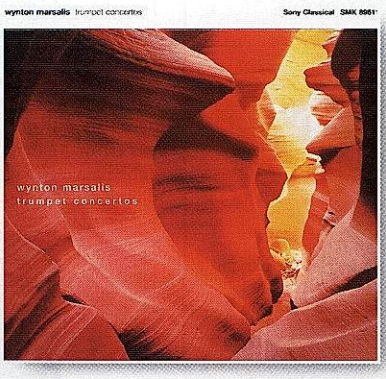

Wynton Marsalis

Trumpet Concerts
Sony 8961121 (2001)

Wynton Marsalis, English Chamber Orchestra, National Philharmonic Orchestra, Raymond Leppard.

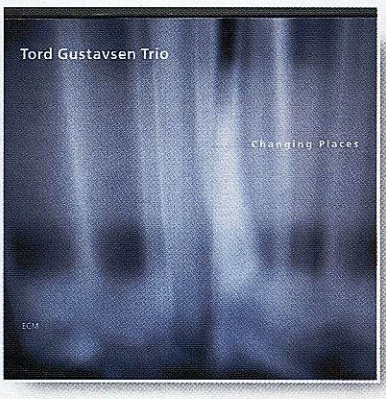

Tord Gustavesen Trio

Changing Places
ECM 163972 (2003)

Müzisyenler
Tord Gustavsen (p), Harald Johnsen (b), Jarle Vespestad (d).

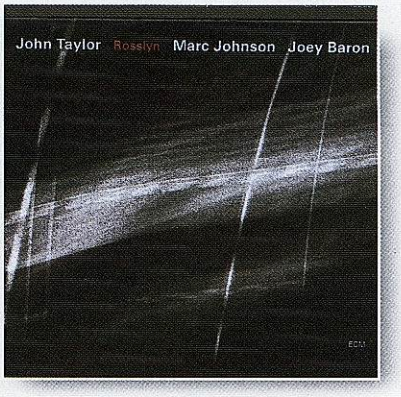

John Taylor

Rosslyn
ECM 599242 (2003)

Müzisyenler
John Taylor (p), Marc Johnson (b), Joey Barron (d).

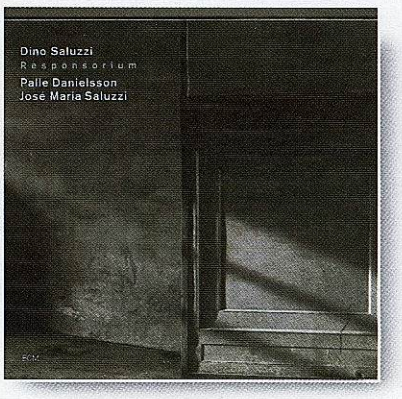

Dino Saluzzi

Responsorium
ECM 170692 (2003)

Müzisyenler
Dino Saluzzi (bandoneon), Palle Danielsson (b), Jose Maria Saluzzi (g).

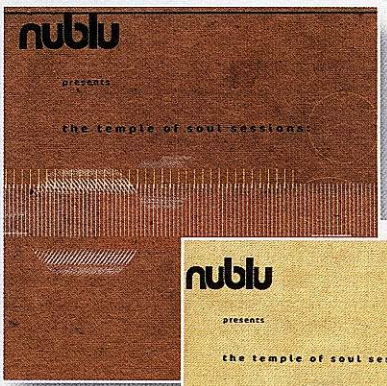

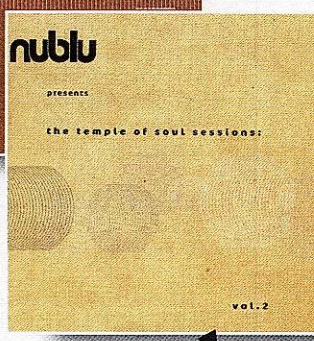

İlhan Erşahin

The Temple of Soul Session
Vol.1-2
NuBlu 2026 (2003)

Türkiye'nin Tek Jazz Dergisi

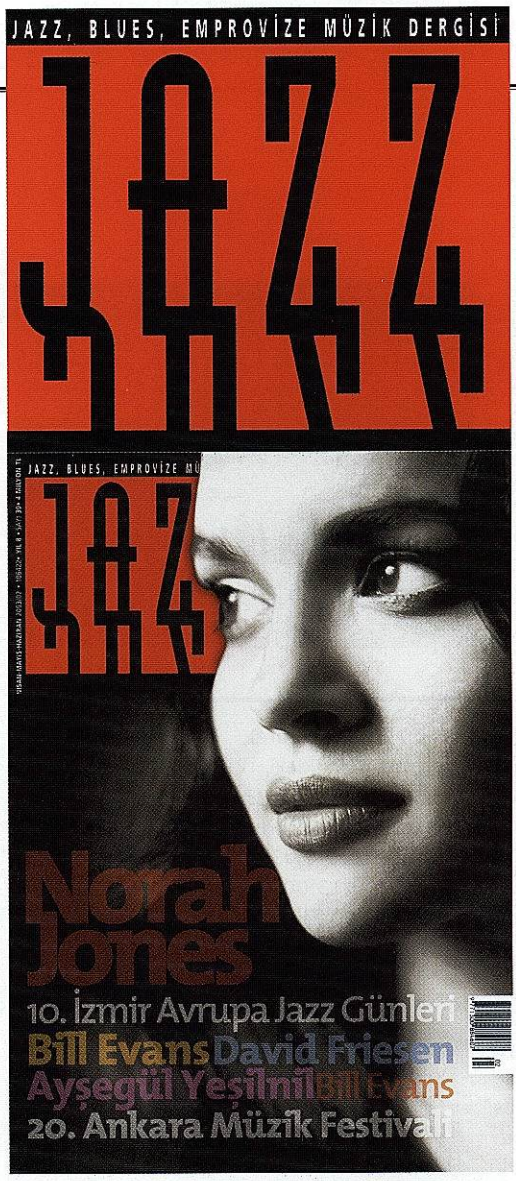

Jazz müziği, diğer müzik türlerinden farklı olarak kalıplara ve sınırlamalara kendini hapsetmemiş, özgürlükçü bir müziktir... Dinleyicisinin yaşı yoktur...

Jazz müziği ile ilgili Türkiye'de kaynak, bilgi ve belge kolay kolay, hatta hiç bulunamadığı için, bu alandaki boşluğu yine jazz müziğini ve dinleyicisini destekleyen kuruluşlarla birlikte **Jazz** dergisi kapatıyor...

ABONE FORMU

Yılda dört sayı yayınlanan **Jazz** dergisine abone olmak istiyorum.

ADI SOYADI

ADRESİ

POSTA KODU

ŞEHİR TEL FAKS

KREDİ KARTI İLE

Kredi kartı hesabıma 16.000.000 TL'yi borç kaydediniz

❑ VISA ❑ MASTERCARD ❑ EUROCARD ❑ DINERS CLUB

Kredi Kartı No: |_|_|_|_| |_|_|_|_| |_|_|_|_| |_|_|_|_|

Adı Soyadı: |_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|

Geçerlilik Tarihi: |_|_| |_|_| İMZA:

Şirket ise vergi dairesi ve no.su:.....

HAVALE İLE

Abone bedeli olan 16.000.000 TL'yi Boyut Yayıncılık A.Ş.'nin

❑ Akbank Harbiye Şubesi 11029 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ İş Bankası Altınbakkal Şubesi 30421-243949no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ Vakıflar Bankası Harbiye Şubesi 2007557 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ Yapı Kredi Matsit Şubesi 1000254-3 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

■ Bu formu doldurduktan sonra 212.629 05 75 no'lu fax'a ya da Boyut Yayın Grubu Matbaacılar Sitesi, 1. Cad. No: 115 (Milliyet Gazetesi arkası) 34560 Bağcılar-İstanbul adresine gönderiniz. Tel.0212.629 53 00 (30 Hat)

SUBSCRIBE TO JAZZ

❑ Yes, I want to subscribe to the JAZZ

❑ One year (4 issues) 20.00 $

❑ Check enclosed

❑ Charge my ❑ VISA ❑ MASTERCARD ❑ EUROCARD ❑ DINERS CLUB

Account number: |_|_|_|_| |_|_|_|_|

Expiration Date: |_|_| |_|_|

Signature:.....

PLEASE PRINT

NAME

STREET

CITY, STATE, PROVINCE

COUNTRY, ZIP/ POSTAL CODE

■ After filling completely, please send this form to the fax number or to the address mentioned below:
Adress: Boyut Yayın Grubu Matbaacılar Sitesi, 1. Cad. No: 115 (Milliyet Gazetesi arkası) 34560 Bağcılar-İstanbul
Phone: +90.0212.629 53 00 (30 Lines) Fax:+90.212.629.05.75

TRT3

Pazartesi; 16:00 Jazz Panoraması (Ahmet Berker), 23:00 Jazz Kulübü (Hamdi Ünlü), 01:00 Jazz Basamakları (Umut Pelit), **Salı;** 23:00 Gece ve Jazz (Hülya Tunçağ), 01:00 Genç Jazz'cılarımız (Hakan Çorbacı), **Çarşamba;** 16:00 Pop Jazz (Faruk Onur), 23:00 Jazz Ustaları (Umut Pelit), **Perşembe;** 16:00 Yaşayan Jazz (Hülya Tunçağ), 23:00 Dünden Bugüne Jazz Müziği (Fatma Akkök), **Cuma;** 16:00 Jazz Panoraması (Ahmet Berker), 17:15 TRT Hafif Müzik ve Jazz Orkestrası (Caner Beklim), 23:00 Şu Jazz Dedikleri (Ali Sönmez), **Cumartesi;** 23:00 Günümüzde Jazz (Hülya Tunçağ), **Pazar;** 16:00 Jazz'ın Şarkısı (Renin Batıgün), 23:00 Jazz Yolcuları (Nadide Övül).

Açık Radyo **94.9**	Tel: 0212-2962389
Classic FM **98.0**	
Oxigen **95.9**	Tel: 0212-2365436
Radyo Cumhuriyet **107.4**	Tel: 0212-5138006
Radyo Foreks **95.3**	Tel: 0212-2155326
Radyo 5 İst.**94.7**, Ank.**101.8**, İzm.**106.3**, Bur. **95.7**, Ada.**90.9**, Ant.**103.5**	
Radyo Blue **94.5**	Tel: 0212-6977026
Radyo Anadolu Ank. **103.7**	Tel: 0312-4468170
Radyo Anadolu İst. **103.3**	
Radyo C Ank. **106.5**	
Radyo ODTÜ **Ank.103.1**	
TRT 3 **88.2**	Tel: 0212-2311200

RADYO kozmos

Pazartesi; 07:00-07:30 Radyo Kozmos Müzikleri, 10:00-11:00 Radyo Kozmos Müzikleri, 11:00-12:00 Nocturne, 18:00-19:00 Radyo Kozmos Müzikleri, 21:00-22:00 Rap Attack, 22:00-23:00 Joker Titreşimler, 00:00-01:00 Electro-Pick, 02:00 Radyo Kozmos Müzikleri, Salı; 07:00-07:30 Radyo Kozmos Müzikleri, 10:00-11:00 Radyo Kozmos Müzikleri, 12:00-13:00 NuPause (Engin Işık), 18:00-19:00 Radyo Kozmos Müzikleri, 22:00-23:00 Vanilya Çikolata (Erhan Altunay), 00:00-01:00 Gece Vardiyası, 01:00-02:00 Radyo Kozmos Müzikleri, Çarşamba; 07:00-07:30 Radyo Kozmos Müzikleri, 10:00-11:00 Radyo Kozmos Müzikleri, 12:00-13:00 Nardis (Zuhal Focan), 14:00-15:00 The End of Music, 18:00-19:00 Radyo Kozmos Müzikleri, 20:00-21:00 Sarkaç, 21:00-22:00 Müzik Güncesi, 22:00-23:00 Blues Makinası, 00:00-01:00 Solid Srate, 01:00-02:00 Radyo Kozmos Müzikleri, Perşembe; 07:00-07:30 Radyo Kozmos Müzikleri, 10:00-11:00 Radyo Kozmos Müzikleri, 12:00-13:00 Pause (Emre), 18:00-19:00 Radyo Kozmos Müzikleri, 22:00-23:00 Mabbas, 22:00-23:00 MG, 23:00-00:00 Groove Zone, 01:00-02:00 Radyo Kozmos Müzikleri, Cuma: 07:00-07:30 Radyo Kozmos Müzikleri, 12:00-13:00 Bumu (Serdar Karabatı), 18:00-19:00 Zip İstanbul, 21:00-22:00 Çöl Azizleri, 22:00-23:00 Notada Yazmayanlar, 23:00-00:00 Ay Işığı Kuyumcuları, 00:00-01:00 Boyalı Kuş, 01:00-02:00 Radyo Kozmos Müzikleri, Cumartesi; 07:00-10:00 Radyo Kozmos Müzikleri, 21:00-22:00 Jazz Stop, 21:00-22:00 Dağınık Oda, 23:00-00:00 Gitarist, 00:00-01:00 Beton, 01:00-02:00 Radyo Kozmos Müzikleri, Pazar; 07:00-09:00 Radyo Kozmos Müzikleri, 09:00-10:00 New Age, 10:00-11:00 88 Tuş, 13:00-14:00 Radyo Kozmos Müzikleri, 14:00-15:00 Oldies, 15:00-16:00 Ahtapot, 17:00-18:00 Troubadour (Erhan Altunay), 18:00-19:00 Brown Sugar, 19:00-20:00 Özgür Saatler, 20:00-21:00 1+1, 21:00-22:00 Abbas Yolcu, 22:00-23:00 Müziğin Klasiği, 23:00-00:00 Alla Turca, 00:00-01:00 Aleph, 01:00-02:00 Technocrat, 01:00-02:00 Radyo Kozmos Müzikleri.

107.4 RADYO Cumhuriyet

Pazartesi: 22:00-23:00 Gecede jazz (Deniz Kavukçuoğlu)
Perşembe: 00:15-02:00 Gecede Caz (Deniz Kavukçuoğlu, tekrar)

"Açık Radyo" 94.9

16. Yayın Dönemi

Caz Dergisi

(Atilla Aksoy) - Pazar, 13:00

Caz Portreleri

(Mustafa Aykın) - Çarşamba, 23:00

Caz Standartları

(Önder Focan) - Haftaiçi Hergün, 17:30

Caz Standartları

(Önder Focan tekrar - Ptesi, Salı, Çarşamba, Perşembe, 01:25

Caz Tatili

(Victor Bensusan) - Pazar, 10:00

Cazname

(Tunçel Gülsoy) - Ctesi, 11:00

Esintiler

(Seda Binbaşgil) - Salı, 22:00

Mavi Nota

(Cengiz Işılay - Ctesi, 17:00

Öğlen Açık

(Füsun Aymergen) - Haftaiçi Hergün, 12:00

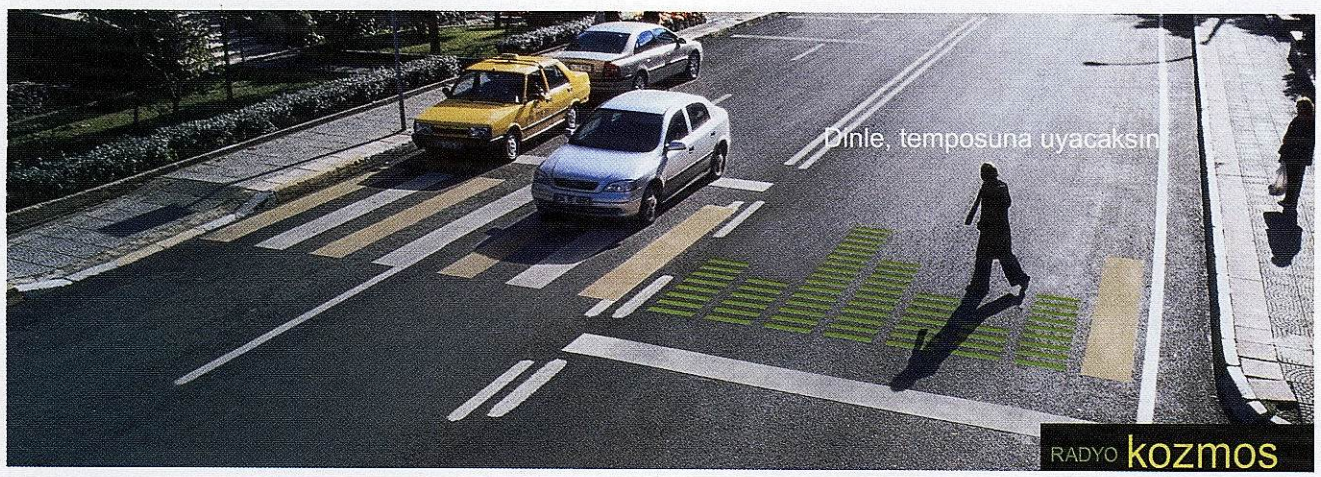

İlker Özalp

Bu seferki Körleme'yi Nardis'teki bir gig öncesinde, "yüksek hız"da gerçekleştirdik.

Serdar Karabatı www.bumu.net | bumu@bumu.net

Orchestre National de Jazz
Merci, Merci, Merci | PolyGram France 1997
Frelon Brun (Miles Davis)
Laurent Cugny (keyb, cond), Denis Barbier (fl), Pierre-Olivier Govin, Stefano di Battista, Stéphane Guillaume (sax), Serge Plume, Pierre Drevet, Flavio Boltro (tp, flh), Jacques Peillon (frh), Phil Abraham (tb), Phillippe Legris (tu), Benoît de Mesmay (keyb), Frédéric Favarel (g), Frédéric Monino (elb), Stéphane Huchard (d)

Pena ile çalınmış perdesiz bastan dolayı Gary Willis olabileceğini düşündüm. Gary Willis'in tipik yaklaşımı ve sound'unu burada duymamama rağmen, kendi yaptığı big band aranjmanlarını biraz farklı bir eşlik mantığı ile kaydetmiş olabileceğini düşündüm. Bu aranjmanlar Pastorius'un aranjmanlarına çok benziyor. Willis, tekniği ve sound'u ile Jaco'ya bir çok açıdan benzediği için onun yazım tekniğinden de etkilenmiş olabileceğini düşündüm. Rhythm section da bana bir Gary Willis-Dennis Chambers ikilisini hatırlattı, ama davulcunun Dennis Chambers olmadığı konusunda hiç tereddüt etmedim. Orkestralar veya big band'ler genelde daha düz, yumuşak hatlı, derli toplu müzikleri çağrıştırır. Bu orkestra ise bir fusion dörtlüsü kadar enerjik.

Dave Douglas
Stargazer | Arabesque 1997
Goldfish (Douglas)
Douglas (tp), Chris Speed (ts), Joshua Roseman (tb), Uri Caine (p), James Genus (b), Joey Baron (d)

Bu parça ile ilgili bir tahminde bulunamadım. Burada gene güzel bir nefesli aranjmanı dikkat çekiyor. Peter Erskine'in bir solo albümünde dinlediğim bir parçayı anımsattı, ama davulcunun Peter Erskine olmadığı farklı stilinden belli. Dinlediğim bölümden albümün gruptaki hangi müzisyene ait olduğu belli olmuyor. Bence de, bir enstrümanı merkeze koyarak müziği onun etrafına yazmak yerine, burada olduğu gibi, müziği baştan sona bir bütün olarak düşünmek ve yazmak her zaman daha homojen bir yaklaşım. Solo bölümlerinde grubun formdan gittikçe ayrıldığı, serbestçe çaldığı düşünülebilir, ama yine de herşey form dahilinde cereyan ediyor.

[Albüm kitapçığına baktıktan sonra]

Dave Douglas'ın grubundan James Genus'ı Brecker Bros. ekibinden hatırlıyorum, elektrik bas çalıyordu. Akustik bas çaldığını bilmiyordum, sürpriz oldu. Joey Baron'u çok fazla dinleme fırsatım olmadı.

Norah Jones
Come Away With Me | Blue Note 2002
Don't Know Why (Jesse Harris)
Jones (vo, p), Lee Alexander (b), Jesse Harris (g), Dan Rieser (d)

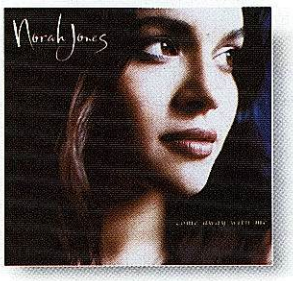

Dinlediğim kadın şarkıcının kim olduğu konusunda bir fikrim yok. Parça, bence "easy listening" veya "mainstream" kategorisine girebilecek kadar "pop" idi. Eric Clapton'un bir parçasına benzettim şarkıyı, belki de onun bir cover'ı idi. Şarkıcının albümünün caz mı yoksa pop albümü mü olduğunu sadece bu parça ile anlamak mümkün değil. Çalmak için daha derin bir müzik tercih ederdim. Örneğin, Selen Gülün ile çaldığımız şarkılı projede yer yer günlük hayata dair sözler yer alıyorsa da, bunları destekleyen armonik yapı o yalın anlatımı çok başka boyutlara taşıyor. Buradaki ise bana çok özelliği olan bir parça gibi gelmedi ve bu sound'un örnekleri zaten çok var. Tabii ki sadece bir parça ile bütün bir albüm, hatta o müzisyen hakkında yorum yapmak doğru olmaz.

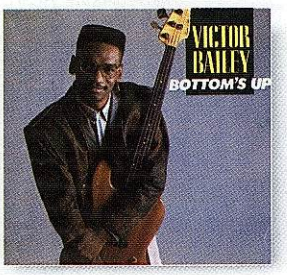

Victor Bailey
Bottom's Up | Atlantic 1989
Round Midnight (Monk, Hannigan, Williams)
Bailey (eb, prog), Branford Marsalis (ss), Rodney Jones (g), Jim Beard (p, synth), Lonnie Plaxico (ab), Steve Thornton (perc), Poogie Bell (cy), Jeff Watts (snare, hi-hat)

Round Midnight'ın bir pop-caz versiyonu. Vokaller de var. Müzikal anlamda yüzeysel buluyorum, "boyu geçmiyor" diyebilirim. İlk soloyu basçının alması, "bu parçayı ben düzenledim" etkisi yaratıyor. Olmayabilir de tabii. Perdesiz bas ile çalınmış ve tonu Pastorius sound'una gerçekten çok benziyor. Müzikal anlayış, teknik ve "phrasing" açısından o kesinlikle değil dedikten sonra aklıma bir an gene Gary Willis geldi ama ona da uymuyor. Bu tarz bir düzenleme yapmak veya içinde bulunmak istemiş olamaz diye düşündüm. Sonra 80'li yılların pop-caz dönemindeki Jeff Berlin olabilir diye düşündüm. Jaco Pastorius gerçekten de silinmesi imkansız, ebedi bir imza atmış müziğe. Bas çalan herkes bir şekilde onun ortaya koyduğu müzikal anlayışa eninde sonunda "uğruyor" tahmin ediyorum. Ondan bu yana bas konusunda çok değişik anlayışlar da gelişti. Ben özellikle, ancak "sinsi" veya "pis" diye tanımlayabildiğim bir anlayışa değinmek istiyorum. Bu anlayışı eşlikçi fonksiyonundan hiç taviz vermeksizin kendi bildiğini okuma olarak özetleyebilirim. Tabi bu yaklaşımın birçok bileşeni var, sadece bu iki öğeden oluşmuyor ama bu ikisinin arasındaki ince çizgi üzerinde yürümek, müziğe de pozitif yansıyan bir gerilim yaratıyor. Bu yaklaşımın en belirgin şekilde dinlenebileceği bir kaç isim: Jimmy Johnson, Anthony Jackson, Gary Willis, Rocco Prestia.

[Albüm kitapçığına baktıktan sonra]

Victor Bailey ekibindeki müzisyenlere bakınca, çok daha farklı bir beklentiye girerdi insan. Jim Beard'ı John Scofield'ın Dennis Chambers ve Gary Grainger'lı ekibinden biliyorum, çok beğeniyorum.

Serdar Karabatı
skarabati@radyokozmos.com

Bu sayıdaki bulmacayı doğru olarak yanıtlayanlara CD! İsim, adres ve telefonlarınızı yazmayı e-maillarınızı u n u t m a y ı n !

Jazz/Bulmaca
Matbaacılar Sitesi
No. 115 Bağcılar
34560 / İstanbul

Geçen sayıdaki bulmacayı doğru olarak çözümleyip, Sony Music den CD kazanan şanslı okuyucularımız:

Burç Yazıcıoğlu /Yenilevent-İstanbul
Tolga Akas / Mektupçu-İzmir
İ. Ögün Kaymak/ Samsun
Özcan Güner / Çorlu-Tekirdağ
Ayşe Ergün / Çiğli - İzmir
Meral Parladır / İzmir
Cem Pekman / Bahariye - İstanbul
Hakkı Aras / Ulus-Ankara
Buğra Yüzak / Bostancı - İstanbul
Engin Çetinkaya / Seyhan-Adana
Erman H. Kavukcu / Bayrampaşa-İstanbul
Elif Arda / Beşiktaş-İstanbul

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	W	O	R	K	S	F	O	R	M	E
2	E	T	O	O	I	I	N	E	I	S
3	S	O	C	R	R	T	E	N	D	C
4	J	K	K	U	R	Z	W	E	I	L
5	O	B	U	A	A	G	E	E	M	I
6	H	U	T	C	H	E	R	S	O	N
7	N	E	W	A	P	R	I	C	O	T
8	A	P	E	N	A	A	S	E	D	G
9	R	O	O	T	S	L	E	W	Y	A
10	T	H	R	E	A	D	G	I	L	L

Soldan sağa:

1-Duke Ellington orkestrasında on beş yıl bulunmuş Porto Rikolu tromboncu: _____ Tizol (1900-1984)/Bir Earthworks albümü: Stamping _____ (1994, Plan).

2-Days _____ Wine and Roses (Mancini/Mercer)/ Art Blakey'nin takma adının kısa söylenişi/İsveçli piyanist Jan Johansson'un Longing (1974, Phono Suecia) kaydında bir parça: _____ + _____/Zildjian'ın bir zil serisi/Disc Jockey'in kısaltması/_____ Fall in Love Too Easily (Cahn/Styne).

3-Come Away With Me isimli albümüyle çıkış yapan 1979 doğumlu vokalist ve piyanist.

4-Son dönemde Electric Bebop Band adıyla kurduğu grubuyla çalışmalar yapan, 1931 doğumlu avant-garde ve post-bop davulcusu.

5-How Deep _____ the Ocean (Irving Berlin)/Fa notasının harf karşılığı/Şarkıcı Sade'nin 1980'ler ortasında hit olan ve artık klasikleşen şarkılarındandır: The Sweetest _____/İtalyan davulcu Aldo Romano'nun To Be Ornette To Be (1989, Owl) albümde kapanış parçası.

6-Mi notasının harf karşılığı/Dave Holland'ın son albümü (2002, ECM): What _____ Around/Avrupa'nın önemli büyük orkestralarından Orchestre National de Jazz'ın kısaltması/Art Taylor'ın bir albümü: Mr. _____ (1992, Enja).

7-Free jazz'in öncü davulcularından: Sunny _____/Rova Saxophone Quartet'in bir kaydı: _____ Was (1981, Unheard Music)/Bir nota.

8-Kevin Hays, Dave Liebman, Steve Kuhn gibi müzisyenlerin seslendirdiği bir parçadır: _____ (The Breeze and I)/_____ Can't Get Started (Duke/Gershwin).

9-Monk bestesi: Bye- _____/Bir Meredith Monk kaydı (1980, ECM): _____ Music/Bir Joey Calderazzo albümü: _____ the Door (1991, Blue Note).

10-Art rock türünde önemli örnekler bırakmış bir müzisyen: _____ Parsons/La notasının harf karşılığı/Tiyatro, müzik ve plastik sanatları bir arada barındıran klasik bir sahne performans türü.

Yukarıdan aşağı:

1-Bir trompetçi: _____ Faddis/Mingus bestesi: Goodbye Pork _____ Hat/Hem Wayne Shorter hem Shakti'nin bu isimde parçası vardır.

2- Bir Bela Fleck albümü: _____ Tofu (1992, Warner)/Softly _____ in a Morning Sunrise (Hammerstein/Romberg)/Alman saksofoncu Peter Brötzmann'ın free jazz'in öncüsü olmuş kayıtlarından: Machine _____ (1968, FMP)/Bir gitarist: _____ DiMeola.

3-Take the _____ Train (Strayhorn)/Yakınlarda İstanbul'da da çalmış İngiliz rock ve jazz davulcusu: Bill _____/ Bir Herbie Hancock kaydı: This is _____ Drum (1993, Mercury).

4-Bazen electro-jazz benzeri popüler stilleri tanımlamak için kullanılır: _____-jazz/Kendi adına üç kaydı bulunan kadın kompozitör: Myriam _____/House is not _____ Home (Bacharach/David)/_____ Green Dolphin Street (Kaper/Washington).

5-Sol notasının harf karşılığı/Efsanevi 1959 Mingus kaydı: Mingus _____ Um/Pat Metheny Group'un First Circle (1984, ECM) albümünde bir Mays/Metheny ortak bestesi.

6-Rhythm and Blues'un kısaltması olarak kullanılır/Piyanist Satoko Fujii'nin bir albümü: _____ (2000, Buzz)/Jazzcıların da çok sevdiği klasikleşmiş popüler bir parça: Nature _____/Finlandiya'dan büyük orkestra.

7-Lodos'tan (1997, Ada) bir parça: Asıl _____/Japon davulları/Bir Joe Sample albümü (tersi): The _____ Tree (2002, Universal).

8-Bir Ortadoğu çalgısı/Hamiet Bluiett albümü (tersi): _____ Us (2002, Justin Time)/Bir Steve Coleman albümü: _____ Die (1987, Pangaea).

9-Europe Jazz Network adıyla 1987'den beri müzisyen ve organizatörleri buluşturmayı amaçlayan gönüllü derneğin kısaltması (tersi)/İstanbul'da yerleşik bir müzik şirketi/Jazzcıların da çok sevdiği bi Beatles klasiği: Scarborough _____.

10-Bir Jan Garbarek albümü: _____ (1976, ECM)/Bir Chick Corea bestesi: _____ Mystery/Kendi adına iki kaydı da bulunan bir davulcu: Jeff _____ Watts/Bir John Coltrane klasiği: _____ Love Supreme.

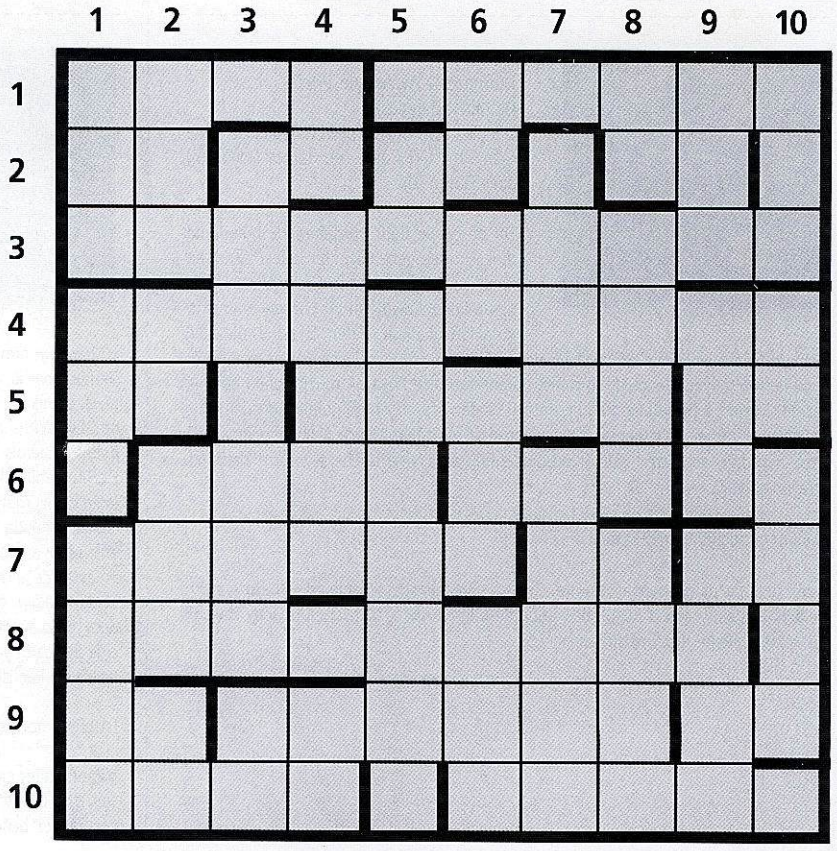

marantz® PREMIUM *SERIES*

because music matters

Şampanya & Gümüş

Bunlar, 17 serisinin yeni renkleri. Marantz'ın 50. kuruluş yılına atfen yenilenen iç ve dış tasarımıyla 17 serisi, artık kulağınız kadar gözünüze de hitap ediyor.
Saf alüminyum dış yüzeyin içinde barındırdığı birinci sınıf komponentlerden oluşan CD çalar, radyo ve ampli kombinasyonu sayesinde hoparlörlerinizden saf ve berrak olduğu kadar neşeli ve dinamik bir performans elde edeceksiniz.

Yalnız kulaklarınız değil, gözleriniz de bayram edecek.

Marantz Premium Serisi satış noktaları:
ANKARA: DEMİR TİCARET *Yıldız:* 0312 441 72 93 *Armada:* 0312 219 11 67 *Migros:* 0312 541 11 95
ANTALYA: DIGITAL ANTALYA 0242 313 04 30
İSTANBUL: LOTUS HIFI *Etiler:* 0212 257 70 00

İSTANBUL FİLM FESTİVALİ 2003 SPONSORU
İSTANBUL KÜLTÜR VE SANAT VAKFI

Böyle aşk filmlerde olur!

Turkcell'in sinema aşkı
5 yıldır ilk günkü heyecanıyla sürüyor.
Turkcell bu yıl da Uluslararası İstanbul Film Festivali sponsoru.

Toplam 5 yıldır olduğu gibi.

22. Uluslararası İstanbul Film Festivali sponsoru

TURKCELL